

THESES THEOLOGICÆ
DE PRÆDESTINATIONE

GRATIA, LIBERO ARBITRIO, &c.

CAPVT PRIMVM.

QVID SENSERINT
PELAGIANI

ET SEMIPELAGIANI.

HÆRESSES nouisse, refutasse est, ait Iansenius. Verius dixeris: Nouisse Hæreses, & ex fide eas proposuisse, est Catholicam doctrinam à falsa hæreseos insimulatione defendisse. Hæresin Pelagianam & Semipelagianam doctissimis Theologis, imò & SS. Patribus impingit Iansenius. Nos paucis articulis, vtriusque hæreseos summam complexis, iisq; ex Conciliis, ipsoque Augustino, Prospero & Hilario depromptis, eos ab illa labe vindicatūmus; ostensuri quàm peruersum de illorum erroribus, & istorum Catholica doctrina vsurparit iudicium.

PELAGIVS.

THEOLOGI SOCIET.

I. **A**damum docuit mortalem factum, ita ut siue peccaret, siue non, mortuus fuisset. Ada peccatum illi soli, non propagari eius nocuisse: neque acceptam à Deo iustitiam posteris perdidisse. aut certe per peccatum, mortem & pœnas corporis dumtaxat; non autem peccatum ipsum, quod mors est anima, in genus humanum transfudisse. Paruulos ex Adamo nihil trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro expietur; nec verè baptizari in remissionem peccatorum.

II. Docuit Pelagius hominem solis natura viribus, sine gratia, posse seruare omnia diuina mandata. Sine peccato viuere. Remissionem peccatorum mereri. Ab infidelitate ad fidem conuerti. Fidei augmentum acquirere posse & perseuerantiam. Nec ad hac orationibus indigere. Et ista omnia, vti & tentationibus diabo-

I. **E**N hac re longissimè à Pelagio absunt Catholici omnes Theologi: tamen nec hîc euaserunt Iansenij censuram, qui in hoc naturæ statu præter gratiam efficacem, etiam admittunt sufficientem. Hos enim omnes peccati originalis virus euacuare, integrasque libero arbitrio vires restituere, & similia multa, suo more contra Scripturæ, Conciliorum, SS. Patrum & Theologorum auctoritatem assueuerat; ut patebit infra cap. 2. art. 8.

II. Quid homo per naturæ vires possit; aut quid non nisi ex gratia possit; id omne iuxta Arausicani, Mileuitani, & Tridentini Concilij, sanctorumque Patrum doctrinam, tradunt ac mordicè stuentur Societatis Theologi: neque ceterum curant quid illis imponat aut falsò

A astruat

a Mileuit.
can. 1.

b Arausic.
can. 2.
Trident.
sess. 5. s. 2.

c Mileuit.
can. 2.
Trident.
sess. 5. s. 3.
& August.
hæres. 88.

Pelagius.

diaboli resistere, facilius quidem, aiebat nos posse, per gratiam: sic tamen ut hoc ipso indicaret simpliciter & absolute fieri ea posse per solam naturam.

III. Ne verò Divina gratia omnino negata reus perageretur; præter remissionem peccatorum duplex gratia genus callide commentus est. Prima, eaq; interna, erat natura ipsa, seu liberi arbitrij nuda facultas, vel, ut ipse loquebatur, possibilitas. Et hanc aiebat esse gratiam Creatoris, sine qua nihil omnino boni facere possimus, quaq; in libero arbitrio nostro non sit posita, & nullis nostris præcedentibus meritis data. Altera gratia, externa, erat lex siue doctrina, quâ possibilitatem illam arbitrij dicebat inuari; scilicet quòd per eam discamus quid, & quomodo facere debeamus. Quæ tamen in ipsum velle & operari non insueret. Legi doctrinam & exempla Christi adiungebat, eamq; gratiam Christi vocabat.

IV. Præter hanc externam gratiam, nullam omnino admisit veram^a Christi internam gratiam, siue Spiritus sancti illuminationem, aut inspirationem. Ne quidem tunc quando eam speciosissimis verbis subdolè depinxit, b hoc modo: Adiuuat nos Deus per doctrinam, & reuelationē, dum cordis nostri oculos aperit, dum nobis, ne præsentibus occupemur, futura demonstrat; dum diaboli pandit insidias; dum nos multiformi, & ineffabili dono gratiæ cælestis illuminat. Nec illis cap. 10. Operatur in nobis Deus velle, quod bonum est, velle, quod sanctum est; dum nosterrenis deditos, futuræ gloriæ magnitudine, & præmiorum pollicitatione succendit; dum reuelatione sapientiæ in desiderium Dei stupentem suscitatur voluntatem. Nam quid manifestius, nihil aliud dicere eum gratiam, quâ in nobis Deus operatur velle quod bonum est, &c. quàm legem atque doctrinam. ita ibidem Augustinus.

V. Pe-

Theologi Societatis.

astruat quævis Iansenij censura. Nam posse hominem naturæ viribus credere, sperare, desiderare, aliudve agere, sicut ad salutem oportet: id iuxta istorum Conciliorum definitiones constanter respuunt; vti & omnes Catholici Doctores. Posse verò naturaliter sine gratia supernaturali ab homine elici actus aliquos moraliter bonos; nec tamen ad salutem quippiam conferentes, aut ad gratiam proximè remotève disponentes; id contra communem plerorumque Theologorum & Patrum consensum, negat Iansenius: qui hoc posterius, cum priore imperitè confundit; & ex maledicendi studio nouum Pelagianismum procudit. ut patebit ex cap. 2. art. 14.

III. Ex hoc tertio Pelagij articulo, & sequenti quarto, euidenter IV. patet vel crassa ignorantia, vel impudens impostura Iansenij; qui dicit: Omnem gratiam, etiam internam, quam admittunt Societatis Theologi, non aliam esse quàm qualem admisit Pelagius; nec in operandi modo ab illius gratia differre. Nam ille secundum euidentissimam hanc Augustini doctrinam, præter nudas liberi arbitrij vires, non nisi externam legis, doctrinæq; gratiam agnouit; nullam verò à Spiritu sancto profectam, aut voluntatem intus mouentem, eiùsve deiectas vires corroborantē; eamve, quæ operandi virtutem, ipsamq; operationem conferret. Hi verò gratiam hanc omnem à Pelagio negatam, & contra eum à Concilio Arausicano, Mileuitano, & nouissimè Tridentino assertam, commendatamque (eam nempe quæ præter externam doctrinam etiam intus illuminet, excitet, moueat, bonam voluntatem inspiret, eamque in operando adiuuet, & cum ea bonum opus

Theologi Societatis.

opus perficiat,) ex eorundem Conciliorum mente constantissimè defendunt. Gratia interim efficaciam ita tuentur, vt cum Tridentino dicant, voluntatem hominis gratia excitatam, sic ei liberè consentire, vt tamen eidem dissentire possit, si velit. Quod quia mirè displicet Iansenio, solius necessitantis gratia defensori, idè talem omnem gratiam, vel repugnantibus Conciliis, ad Pelagianismum longè ablegat. Sed sanè, si sic gratiam à Pelagio assertam ampliando, extollat, & vicissim alteram, sic extenuando deprauandoque deprimat, vt vtramque, hinc & inde violentè adductam, in concordiam cogat: quid mirum si Iansenius, quod sæpe promittit, Auctores illos, *velint, nolint, faciat Pelagianos*. Aduertat autem se sic agendo non minorem fieri Pelagianismi patrònum, quàm se eiusdem præstiterit Augustinus impugnatores.

PELAGIVS.

V. Pelagius negauit gratiam omnem habitualem. Nam, vt ait Augustinus, lib. de Gratia Christi, cap. 30. Istam Gratiam, quâ iustificamur, id est, quâ caritas Dei diffunditur in cordibus nostris per Spiritum sanctum qui datus est nobis, in Pelagij & Cælestij scriptis, quæcumque legere potui, nusquam eos inueni, quemadmodum confitenda est, confiteri. Et cap. 38. addit: Gratiam Christi, quâ in meliorem hominem renati sumus, in remissione peccatorum, & exemplo Christi Pelagius cõstituit. Atque vt toto illo libro sæpius inculcat, omnem omnino gratiam posuit in facultate liberi arbitrij, & lege, atque doctrina. Sic, vt hac fuerit Pelagio, omne externum, illa omne internum, & velut habituale gratia adiutorium.

VI. Quemadmodum nudis liberi arbitrij viribus, omnia, vt iam vidimus, tribuebat Pelagius: ita & ipsam prædestinationem, & electionem iisdem adscribebat, quam gratia tribuere debuisset. Præuidisse enim aiebat Deum ab æterno, quis bene, quis malè libero vsurus esset arbitrio: & ex hac præscientia à Deo præelectos dicebat, vt ait Augustinus lib. de Præde-

THEOLOGI SOCIET.

V. Hic gratiam, quâ iustificamur, id est, quâ caritas Dei diffunditur in cordibus nostris (quæ est ipsa gratia & iustitia habitualis, iisdem verbis à Tridentino sess. 6. cap. 7. descripta) in nullis Pelagij vel Cælestij libris vsquam se reperisse disertissimis verbis asserit Augustinus. ^a Eamdem tamen non vno in loco reperisse se iactat Iansenius. ^b Vter verius? Nòs certè Augustino credimus toto libro de gratia Christi monenti, & inculcanti, Pelagium quibuscumque verbis, quocumque modo speciosè gratiam describeret, aut ubilibet eam poneret, non tamè eam in alio collocasse, quàm in libero arbitrio, & lege atque doctrina. Et de Iansenio persuasum habemus, quòd gratiam omnem illam, quam ex Tridentini mente agnoscunt Societatis Scriptores, Pelagio vel inuito & repugnanti velit obtrudere, vt imperitis persuadeat inter Augustinum & Pelagium de sola gratia necessitante fuisse certamen.

VI. Cùm Augustinus eo loco contra Pelagium agat de Prædestinatione ad gratiam & iustitiam (quam Pelagius aiebat, & Augustinus negabat ex meritis naturalibus liberi arbitrij fieri) non verò de ele-

Pelagius.

Theologi Societatis.

prædest. Sanctorum cap. 18. qui eum redarguit his verbis: Elegit nos in ipso, ut essemus sancti, & immaculati. Non ergo quia futuri eramus, sed ut essemus. Ideo quippe tales eramus futuri, quia elegit ipse, prædestinans ut tales per gratiam eius essemus.

VII. Postremò negasse videtur Pelagius Dei concursum ad actus omnes, etiam naturales; ut non leuibus rationibus quidam probant ex Hieronymo Epist. ad Ctesiphontem, ubi sub nomine Critobuli loquens Pelagius negat se Dei auxilio indigere, ut digitos curuet, manum moueat, sedeat, scribat, & discurrat &c.

ctione immediata ad gloriam; de quantumquam ipsi & Pelagio disputatio fuit, ut fatetur ipse Iansenius: *tom. 3. col. 990.* mirum quâ maleuolentiâ, aut ipsius obliuione eos ut Pelagianos redarguat, qui electionem, non ad gratiam ex meritis liberi arbitrij; sed ad gloriam ex gratiæ meritis fieri asseuerant.

VII. Verùm nec hanc ei labem adhærere patitur Iansenius, *tomo 1. lib. 5. de hæresi Pelagiana cap. 21.* Nos quin hîc Pelagio patrocinetur, nihil moramur.

SEMIPELAGIANI

INter quos præcipui fuere Massilienses, quamquam contra Pelagianos peccatum originale admitterent, à quo nemo sine gratia Dei liberaretur: & plus aliquid gratiæ, quàm Pelagiani tribuerent: non paucos tamen eorum retinuere errores, à quibus Pelagianorum reliquiæ dicti fuere. Referunt eos Prosper & Hilarius epistolis ad Augustinum: qui eosdem refutat, libro de Prædestinatione Sanctorum & Perseuerantia: eosq; damnat variis capitibus Arausicanum. Patent etiam ex Cassiano *Collat. XII. XIV. &c.* Præcipui tamen fuere sequentes.

SEMIPELAGIANI.

THEOLOGI SOCIET.

I. *Posse aiebant hominē per meras liberi arbitrij & natura vires, sine vlla interna Dei gratia, qua studium omne meritumq; humanum præuenire debeat, ab infidelitate ad fidem conuertri, baptismum amplecti, mandata Dei implere velle, salutem desiderare, pulsare, orare; & hac omnia sicut ad gratiam & salutem oportet: atque ita aiebant, ut Prosper ait in epistola: Priorem esse hominis obedientiam, quàm Dei gratiam, & initium salutis ex eo qui saluatur; non ex eo credendum esse stare qui saluat. Quod adeò mordicus tenebant, ut potius quàm gratiam aliquam omnia hu-*

I. *Hunc Semipelagianorum errorem multis Canonibus, damnat Concilium Arausicanum, præsertim can. 5. ubi dicit: Si quis sicut augmentum, ita etiam initium fidei, ipsum credulitatis affectum, quo in eum credimus, qui iustificat impium, & ad regenerationem baptismatis peruenimus, non per gratia donum, id est, per inspirationem Spiritus sancti, corrigentem voluntatem nostram ab infidelitate ad fidem, ab impietate ad pietatem, & naturaliter nobis inesse dicit, Apostolicis dogmatibus aduersarius approbatur. Et can. 6. Si quis sine gratia Dei credenti-*
bus,

Semipelagiani.

Theologi Societatis.

humana merita praeuenientem agnoscerent; mallent ad Pelagianismum retrocedere, eamque in ipsa natura, à Creatore citra omne meritum accepta, collocare. Prosper ibidem.

bus, volentibus, desiderantibus, conantibus, laborantibus, vigilantibus, studentibus, petentibus, querentibus, pulsantibus nobis misericordiam dicit conferri; non autem diuinitus ut credamus, velimus, vel hac omnia, sicut oportet, agere valeamus, per infusionem & inspirationem sancti Spiritus in nobis fieri confitetur; aut obedientiae humanae subiungit gratiae adiutorium, resistit Apostolo, &c. Eodemque respexit Trident. sess. 6. can. 3. ubi definit: Non posse sine praeueniente Spiritus sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominem credere, sperare, &c. sicut oportet. Hunc eundem errorem à Conciliis condemnatum vnanimiter & constanter refellunt omnes Societatis Auctores: Molina in Concordia q. 14. disp. 6. §. 5. Suarez tom. 1. de gratia Proleg. 5. cap. 4. & alij.

II. In actibus illis naturaliter elicitis veram impetrandi vim, proprieque dictum meritum collocabant: sic ut per eos sic elicitos certo & infallibiliter impetrari dicerent misericordiam, siue remissionem peccatorum; omnemque aliam gratiam, qua ad bene operandum & perseverandum deinceps foret necessaria: & vicissim illis non positis, gratiam illam certo negari. Quod utrumque eos sensisse patet ex can. 5. & 6. Arausicani, citatis, & ex epist. Hilarij, ubi hac eorum verba profert: Nisi quis credat, & in accipiendi voluntate permaneat; non recipit donum Dei, id est Spiritus sancti, per quem infusa charitate bene possit operari. Idem patet ex Cassiano Collat. XII. c. 11. ubi id probat exemplo Davidis penitentis, & latronis in Cruce Christum agnoscentis. & Collat. XIII. c. 14. exemplo Iobi viribus natura longissimam difficillimamque tentationem pugnando superantis. Denique clarissime ex epistola Prosperi, ubi dicit: Ad gratiam, qua in Christo renascimur aiunt hominem peruenire posse per naturalem facultatem, eam gratiam pe-

II. Neque minus euidenter, etiam hunc errorem damnant ac reiiciunt Scriptores Societatis. Audi Molinam disertissimis verbis id inculcantem: Liberum, inquit, arbitrium, nisi à Deo auxilio sua gratia praeueniatur & excitetur; non solum producere nequit credendi actum: sed etiam quidquid ex solis suis naturalibus homo efficiat; siue ut actu merè naturali reuelatis assentiatur; siue ut, postquam edoctus fuerit supernaturalem assensum esse ad salutem necessarium, optet ita credere, aut etiam conetur ex dono & auxilio Dei supernaturali assentiri; siue denique auxilium illud sibi donari petat, aut ad illud recipiendum sataget se disponere; sanè id totum nullius est meriti seu vigoris, ut ei gratia praeueniens, propter eiusmodi dispositiones impendatur: sed quoties confertur, ex solis Christi meritis donoque Dei, ac proinde misericorditer omnino, non solum tamquam subiecto non digno, sed etiam tamquam indigno propter peccatum, originale saltem, in quo est, tribuitur; & merè gratis ea, qua merito gratia dicatur, conferri solet, cuiusque datur. Ita ille in Concord. q. 14. disp. 9.

Semipelagiani.

Theologi Societatis.

petendo, quærendo, pulsando: vt IDEO accipiat, ideò inueniat, ideò introëat, quia bono nature bene vsus ad istam saluantem gratiam, initialis gratiæ ope (*id est, natura à Deo gratis accepta*) MERVERINT peruenire. *Item Cassianus collat. XI I I. c. 12.* Vnde cauendum nobis est, *inquit*, ne ita ad Dominum omnia sanctorum merita referamus, vt nihil nisi id quod malum est, humanæ adscribamus naturæ. *Vult ergo huic etiam bona merita adscribi. Item l. 6. de spiritu fornic. c. 18. ait:* Quia & diuersa sunt dona, & non omnibus vna gratia Spiritus sancti tribuitur: sed ad quam se vnusquisque studio vel industriâ suâ dignum aptumque præbuerit. *Non poterat clarioribus verbis, humanis naturalibusq; actibus meritum, saltem de congruo, adscribi, quàm isticiam ex Cassiano, Prospero, Hilario, allatis. Adeò* *a 10. l. lib. 8. cap. 17.* *vt omnino perfide dicat^a Iansenius Masilienses siue Semipelagianos ita diminuissè meritum gratiæ (siue actuum naturalium meritum, quibus volebant se gratiam promereri) vt aliud non voluerint, nisi bonum vsum liberi arbitrij præcedere gratiam, occasione cuius Deus misericorditer eam daret. Ipse enim est, qui artificio suo ita hæreticorum istorum errorem diminuit; vt cum Catholica aliorum doctrina suâ interpolatione reddat similiorem: & istam minùs ab illorum erroribus remotam. Sed utinam eo studio conatus ipse fuisset à Calvinismo recedere, vt alios obtorto collo ad Semipelagianismum adducere.*

III. Po-

moraliter boni, honestate videlicet, mij supernaturalis meritoria: vt patet ex dicendis *infra* c. 2. art. 14. & 15. vbi refertur à duobus Pontificibus damnata illa propositio: *Omnia opera infidelium sunt peccata, & Philosophorum virtutes sunt vitia.* Quam non obstante eâ damnatione tueri audet Iansenius ibi citandus.

initio. Sanè non poterat vel euiden-
tioribus, vel efficacioribus verbis,
quidquid vel à Cassiano alijsve Se-
mipelagianis variis locis doctum &
assertum; vel quod contra illos ab
Arausicano & Tridentino Concilio
sess. 6. can. 3. definitum erat, refellere
aut condemnare. Vide eundem in
Concordia q. 14. disp. 15. §. Octauum, §.
Nonum, & disp. 6. §. Cum autem. Vbi fuse
docet non habere homines faculta-
tem operandi quidquam, quod tran-
scendat limites boni naturalis, & ad
finem spectet supernaturalem, etiam
velut dispositio remota, nisi dono aut
auxilio supernaturali Dei ad id adiu-
uetur. Et simul doctè notat Conci-
lium Arausicanum can. 6. & Trident.
sess. 6. can. 3. cum definit nos credere,
petere, quærere, sperare, &c. non pos-
se; semper hanc clausulam addere,
sicut oportet: vt ostendat se damnare
non velle communem Scholastico-
rum sententiam, de actibus credendi,
sperandi, desiderandi, & aliis ex fa-
cultate naturali, & quæ fines natura-
lis ordinis non transcendat. Vnde se-
quitur malè & perversè à Iansenio il-
lam ad Semipelagianismum reuocari
sententiam, videlicet quòd, *Facienti
quod in se est Deus non denegat gratiam.*
Si nempe in subiecto nulla agnosca-
tur dignitas, meritumve, ob quod illa
donetur; sed occasio aut minus illius
impedimentum. Illa enim est senten-
tia D. Thomæ q. 14. de veritate art. 11.
ad 1. & in scholis multis iam sæculis
recepta, vt ostendit Lessius de gratia
cap. 10. n. 19. & seqq. Sequitur item ma-
lè ab eodem erroris damnari illam,
quòd; Dari possint naturaliter actus

& bonitate naturali, nec vllius præ-
mij supernaturalis meritoria: vt patet
ex dicendis *infra* c. 2. art. 14. & 15. vbi
refertur à duobus Pontificibus damnata illa propositio: *Omnia opera infide-
lium sunt peccata, & Philosophorum virtutes sunt vitia.* Quam non obstante eâ
damnatione tueri audet Iansenius ibi citandus.

III. Ex

Semipelagiani.

Theologi Societatis.

III. Postremò errabant Semipelagiani, non solum circa initium gratiæ & electionem ad gratiam: sed etiam circa perseverantiam in fide & gratia, & circa electionem ad gloriam. Dicebant enim præuisa bona opera elicienda per vires naturæ, non solum esse rationem prædestinandi ad gratiam: sed etiam esse causam perseverandi in gratia, & rationem prædestinandi ad gloriam. Quod adeò generaliter tenebant, ut etiam infantes ante baptismum & rationis usum decedentes iudicandos à Deo dicerent ex operibus, quæ facturi præuidebantur, si ad ætënam pervenissent atatem. His fundamētis nixi Semipelagiani respuebant primò omnem Dei vocationem, quæ ex omnino gratuito Dei fieret proposito. Deinde perseverantiam, quæ naturalibus meritis obtineri non posset. Postremò omnem etiam prædestinationem electionemq; ad gloriam, quæ ex præuisis bonis operibus per vires naturæ factis non procederet, omnemq; prædestinatorum definitum numerum, qui ex eadem præuisione non constitueretur.

non ex meritis naturæ, iisq; dumtaxat sub conditione præuisis; sed ex meritis operum gratiæ, iisq; absolutè præuisis, eam electionem fieri statuunt: atque ita ab illorum errore, toto cælo differunt. Atque ita corrui tota illa calumniarum moles, quâ Lessium aliosq; eamdem cum Massiliensibus de prædestinatione doctrinam tradidisse, iisdemq; rationibus & querimoniis defendisse; motuiisq; planè iisdem à vera prædestinatione abhorruisse falsò comminiscitur. Et simul eiusdem evidens apparet contradictio: nam Prædestinationem à Lessio aliisq; traditam eamdem esse dicit, quam contra Massilienses impugnarit Augustinus; cùm tamen de electione immediata ad gloriam quæ ex meritis gratiæ fiat, quamq; velut errorem Massiliensium reprehendit; fateatur ipse ab Augustino, uti & verè res habet, numquam ex professo fuisse disputatam. b

III. Ex quibus luce meridianâ clarius est, quantum in doctrina de Prædestinatione, gratia, liberique arbitrij viribus inter Semipelagianos & Auctores Societatis sit discrimen. Nam illi & initium gratiæ, & augmentum, & perseverantiam (quam donum Dei esse multis contra illos probat Augustinus a) ipsamq; vitam æternam viribus naturæ eiusq; meritis, quamquam subinde gratiæ excitante adiutis, iisq; non modò iam positis, sed etiam sub cōditione numquam ponenda, præuisis tribuebant. Quod ideò nouum, atque adeò duplex absurditatis genus, rectè appellavit Prosper b. Theologi verò Societatis hæc omnia nullo dempto tribuunt præuenienti & cooperanti Dei gratiæ. Nam nullum omnino adibus merè naturalibus concedunt meritum. Atque ita & initium fidei & augmentum omniaq; eorum desideria ad salutem obtinendam valentia non nisi ex mera Christi gratia obtineri docent. Qui verò ex iis electionem immediatam ad gloriam non nisi ex præuisis meritis fieri asserunt: ij

a August. c. 17. de bono persever. & Prosper in epist. ad August.

b Prosper in ep. & August. de Prædest. ss. cap. 11.

a rom. 3. in staterna totò cap. 1.

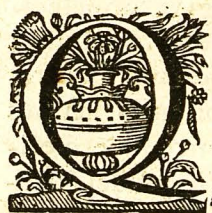
b rom. 3. col. 990.

CAPVT SECVNDVM.
DOCTRINA THEOLOGORVM
SOCIETATIS IESV
EX

SCRIPTVRA, CONCILIIS, PATRIBVS,
SCHOLASTICIS APPROBATA,
ET DOCTRINÆ CORN. IANSENII

Per xviii. Articulos opposita.

QVONIAM præsens caput ob rerum amplitudinem, aliquantò latius excurrere necesse est, vt Lector structuram omnem vno intuitu contemplari possit, visum fuit summa rerum capita perstringendo, breuem Synopsim oculis obicere, eo nexu ac ordine, quem inferiùs exhibebimus. A Iansenio exordiamur.

I. Primò itaque, angularem quasi lapidem totius ædificij iaciendo, statuit Iansenius hominem, vti & Angelos, ita in iustitia originali conditos, vt aliter condi non potuerint, neque ad supernaturalem beatitudinem non ordinari; adeoque visione beatificâ non donari, si, quod facillimè poterant, sine culpa in innocentia perseuerassent. Quare quatuor libris summâ contentione negat, saluâ Dei iustitiâ hominem, aut Angelum sine gratia, & supernaturalibus donis in statu puræ naturæ condi potuisse.

II. Huic fundamento, quasi firmissimum foret, superstruere pergit hoc modo: Hominis primitus conditi ea fuit indispensabilis conditio, vt, si ab originali iustitia peccando descuiisset, in posteritatem omnem connaturali generatione propagandam, non ex Dei statuentis arbitrio, sed ex rei natura necessariò peccatum deriuaret; eo prorsus modo physico, ac reali, quo fons vitiatus riuulos infectos fundit; Leprosus leprosum gignit. Iustitiam verò, si in ea stitisset, non hac ratione transfunderet, sed eâdem lege eiusdem essent necessariò participes posteri, quâ ipse eam à Deo conditore acceperat, qui nimirum nullâ præeunte culpâ aliter homines condere non posset.

Deinde

Deinde ait Iansenius: Quemadmodum Deus neminem Angelorum, (& idem est in omnibus iudicium de hominibus innocentibus) prædestinauit ad gloriam ante præuisionem operum, & perseverantiæ in caritate; ita quoque neminem reprobauit, nisi postquam eum à iustitia defecturum esse præsciuit. Habuit igitur Deus generalem voluntatem beneuolentiæ erga omnes, ex qua, quantum in se est, omnium beatitudinem æternam voluit, omnibusque propterea beatitudinis consequendæ media sufficientissima largitus est. *Tomo. 3. lib. 10. cap. 1. col. 1010.*

Hic consensus esto cum *Gregorio de Valentia 1. p. disp. 1. de prædest. punct. 4. Vasquez 1. p. disp. 89. cap. 2. & seqq. Francisco Turriano de electione diuina. Maldonato in illud Ioan. 15. Non vos me elegistis. Lessio de prædest. sect. 1. Becano, Moncao, Maratio, & aliis Societatis nostræ Theologis.* Hic proinde Articulus in seriem infra ponendorum non veniet.

III. Præuiso primi hominis lapsu, ita posteritatem totam, naturali viâ generandam, originalis peccati labe infectam statuit, vt impossibile sit ab ea quempiam esse immunem, consequenter nimirum ad primum articulum supra memoratum.

IV. Tum de prædestinatione, ac reprobatione ita pronuntiat: Deus paucis ex massa perditionis misericorditer discretis, quos ante omnem meritum præuisionem ad gloriam efficaciter elegit, reliquos omnes ob originale peccatum non solum exclusit à regno; sed etiam æternis gehennæ suppliciis addixit: quam irreuocabilem sententiam sequitur adultorum quidem finalis desertio, occæcio, obduratio, impœnitentia, ipsa denique damnatio: paruulorum verò sine baptismo decedentium sensibilis in gehennæ ignibus cruciatus.

V. Ex his negat Deum velle omnes homines saluos fieri; sed tantum eos, quos elegit ad regnum.

VI. Negat Christum pro omnibus crucifixum, & mortuum; sed tantum pro iis qui saluantur.

VII. Neque magis orasse Patrem pro infidelium, aut iustorum non perseverantium salute, quam pro diaboli.

VIII. Afferit nullam omnino in hoc statu naturæ lapsæ dari gratiam sufficientem, quæ simul efficax non sit.

IX. Non posse hominem gratiæ resistere, eamque deferere, si velit: adeoque absolutè necessitari siue ad bonum, si gratiam habeat; siue ad malum, eâ si careat.

X. Non cooperari gratiam nobiscum, aut ullam laudis partem ex bono opere in nos redundare.

XI. Nullam proinde dari indifferentiam liberi arbitrii ad vtrumlibet; imò neque libera esse, aut voluntaria peccata vlla, nisi

in primi hominis peccato, quod solum in se liberum fuit, reliqua per concupiscentiæ prementis impetum non solum necessaria, sed & coacta.

XII. Deum verè & propriè obseruatu impossibilia præcipere, atque ob ea non seruata pœnas exigere.

XIII. Nullos omnino posse dari actus moraliter bonos, ex naturæ ac liberi arbitrij viribus, sine gratia simpliciter supernaturali.

XIV. Similiter ignorantiam inuicibilem non excusare à peccato delinquentem.

XV. Omnia infidelium opera esse propriè dicta peccata.

XVI. Metum gehennæ à charitate separatum, bonum non esse, aut vtile, vt per eum peccatum honestè vitari possit.

XVII. Pari de causa amorem omnem concupiscentiæ respectu Dei, quo Deum vt nobis bonum expetimus, esse vitiosum ac proprij nominis peccatum.

XVIII. Dolorem de peccatis ex metu gehennæ, aut pœnarum conceptum non esse dispositionem ad iustitiam in sacramento Pœnitentiæ obtinendam.

Quæ omnia hætenus recensita ita præfidenter vult esse irrefragabilia Catholicæ fidei dogmata, vt contrariis audaci censurâ Pelagianismi notam inurat. Quàm verè, & quàm Catholicè, ex sequentibus Articulis beneuolus lector discere poterit.

ARTICVLVS I.

An possibilis sit status puræ naturæ.

CORN. IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

I. **D**eus non potuisset talem ab initio creare hominem, qualis modò nascitur. Tomo. 2. de statu puræ nat. lib. 3. c. 22. col. 975.

Propositio hæc est ss. damnata à duobus Pontificibus: defensa & asserta à Iansenio.

Sine amore Dei & iustitia, creatura rationalis nec recta esse, nec condi potest. Tom. 2. lib. 1. de statu nat. puræ, cap. 3. col. 687. 713.

II. Perspicuum est naturam rationalem non posse sine dono gratiæ supernaturalis institui. Tomo 2. lib. 1. de statu nat. puræ c. 4. col. 698. Si crearetur pura natura, omnia eius peccata Deo auctori, non creaturæ imputari deberent. Tomo 2. de statu pur. nat. lib. 1. c. 50. col. 697. de statu puræ nat. lib. 1. c. 19. 775.

III. Ex

I. **T**Am Angelica, quàm humana natura, potuit condi sine vlllo dono supernaturalis gratiæ in puris naturalibus: gratiam enim naturæ indebitam esse ex ipsis terminis est manifestum.

II. Cùm etiam in statu puræ naturæ teneretur creatura rationalis se rectæ rationis regulæ conformare; nec ad hoc præstandum denegaret Deus media illi statui congruentia; non est, cur in Deum, & non potius in creaturam defectus eius refunderentur.

III. Hæc

Corn. Iansenius.

Theologi Societatis.

III. *Ex miseriis puræ naturæ cogimur ad diuersas impietates, blasphemias in Deum, & ad Manichæismum.* Tomo 2. lib. 3. de statu puræ nat. c. 25. col. 945.

Consonant his Hæretici nostri temporis. LUTHERVS in *Genes. cap. 3.* CALVINVS I. *Instit. cap. 15. §. 1. & 4. & lib. 2. cap. 1. §. 6.* CHAMIERVS Tomo 3. lib. 10. cap. 17. n. 3. & lib. 1. cap. 1. n. 10.

III. Hæc Iansenij censura si vera est, cogimur ad arguendum imprudentiæ, temeritatis & erroris fummos Pontifices, dum damnarunt sententiam oppositam illi, ex quâ iuxta Iansenium ad tam enormia cogimur.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DIONYSIVS de diuinis nom. c. 4. parte 4. Nec angelica munera his (*demonibus*) tributa, ali- quando permutata, sed integra sunt penitusque conspicua.

Sicut igitur in angelo sine gratia, & peccato stat integra natura, sic & in homine.

BASILIVS lib. 1. de Spiritu sancto ad Amphiloc. cap. 16. Non enim naturâ sanctæ sunt cælo- rum virtutes.

Indebita ergo est illis sanctitas, adeoque sine ea condi ab initio potuerit.

CHRYSOSTOMVS homil. 19. ad pop. Anthioc. sub finem. Concupiscentiæ radix habet à natura principium: concupiscere enim naturale; malè verò concupiscere iam est vo- luntatis.

CYRILLVS ALEXAND. lib. 1. in Ioannem cap. 15. sub initium. Immortalitatis bonum supra na- turam suam consecutus est, (*primus homo.*)

Igitur secundum naturam suam mortalis erat, quod equidem ad statum puræ naturæ pertinet.

AVGVSTINVS lib. 6. de Genesi ad litt. cap. 15. Possè non mori præstabatur Adamo de ligno vitæ, non de constitutione naturæ.

IDEM lib. 1. de peccatorum meritis cap. 3. sub initium. Si Deus Israëlitarum vestimentis præ- stitit, quòd per tot annos non sunt attritæ; quid mirum, si obedienti homini eiusdem poten- tia præstaretur, vt animale ac mortale habens corpus, haberet in eo quemdam statum, quo sine defectu esset annosum.

IDEM contra Maxim. lib. 3. cap. 15. Homo ad Dei similitudinem factus, tamen quia non est vnus eiusdemque substantiæ, non est verus filius, & ideo fit gratiâ filius, quia non est naturâ.

IDEM contra Iul. lib. 4. cap. 16. Gratia quippe Dei magna ibi erat, vbi terrenum & anima- le corpus bestialem libidinem non habebat.

IDEM lib. 12. de Ciuit. Dei cap. 9. Simul in eis (*angelis*) & condens naturam, & largiens gratiam.

Igitur superaddita gratia ad conditionem naturæ non pertinebat.

IDEM lib. 3. de liber. arb. cap. 23. initio. Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit me- dia inter rectè factum, & peccatum: & sententia iudicis mediâ esse non possit inter præmium, atque supplicium.

Agit autem contra Manichæos negantes originale, & quærentes quid infanti fieret absque baptismo vitâ functo.

IDEM 3. de lib. arbitrio cap. 20. Ignorantia & difficultas etiam si essent hominis primordia naturalia, nec sic culpandus esset Deus, sed laudandus: sicut in eodem libro disputauimus.

Quod ipsum de dono perseverantia cap. 12. approbat.

DD. SCHOLASTICI

rimo videri

pugnantiùs excogitare po-
o. 2. lib. 1. de statu nat. lapsæ,

D. THOMAS. Col. 207.

*alicuius iustitia, atque felicitas, quam
nire; & si acceperat, posteris eo stante fuis-
to; sic eni-
dam creatâ*

negat Iansenium.

tate constitutum fuisse, vt gratia
originalis traduceretur in posteros,
si primus parens in gratia perseue-
raret; at sibi, posterisq; amitteret,
si peccaret. Quod pactum est Scho-
lasti-

D. THOMAS lib. 10. *contra gentes* cap. 52. Sic natura humana fuit instituta in sui primordio, quòd inferiores vires perfectè rationi subiicerentur: ratio verò Deo, & animæ corpus; Deo per gratiam supplente id, quod ad hoc deerat per naturam.

IDEM in 2. dist. 30. q. 1. in corp. *prosequitur*. FACTA deordinatione à fine per peccatum, relictus est homo tantum in illis bonis, quæ eum ex naturalibus principiis consequuntur. Isti defectus possunt dupliciter ad naturam humanam comparari; vel ad eam ut in principiis suis naturalibus consideratur, & sic procul dubio non sunt pœnæ eius, sed naturales defectus, &c.

IDEM 1. part. q. 95. art. 1. 6. Manifestum est, quòd illa subiectio corporis ad animam, & inferiorum virium ad rationem non erat naturalis: alioqui post peccatum mansisset, cum etiam in dæmonibus data naturalia post peccatum permanerint.

IDEM in 2. dist. 31. q. 1. art. 1. Vnde factum est, ut primo homine peccante natura humana, quæ in ipso erat, sibi relinqueretur, ut consisteret secundum conditionem suorum principiorum.

IDEM 1. 2. q. 82. art. 1. ad 3. Ex peccato originali sequitur aliqua inclinatio ad actum inordinatum, non directè, sed indirectè: scilicet per remotionem prohibentis, id est originalis iustitiæ, quæ prohibet inordinatos motus.

IDEM 1. 2. q. 87. art. 7. Principaliter quidem pœna originalis est, quòd natura humana sibi relinquitur destituta auxilio originalis iustitiæ; sed ad hoc consequuntur omnes pœnalitates, quæ ex defectu naturæ hominibus contingunt.

SCOTVS in 2. dist. 28. q. unica. Potuit aliquis esse in puris naturalibus, tam sine gratia, quam culpa.

SCOTVS in 2. dist. 29. q. 1. §. ad 1. arg. Neutrum istorum (*nempe certitudo & immortalitas*) ex puris naturalibus potest haberi. Cum probatur, quia opposita istorum sunt pœnæ, dico quod non, sed conditiones naturales: sicut non est pœna mori, sed naturale.

SOTVS *De natura & gratia* lib. 1. c. 11. §. *hac imprimis*. Concupiscentia carnis naturalis nobis est, utpote, quæ licet nulla præcessisset culpa, vel gratia, ex principiis naturæ existeret in homine. Vide reliqua.

SOTVS *de natura & gratia* lib. 1. cap. 11. §. *hac imprimis*. Iustitia (*originalis*) rebellionem concupiscentiæ prohibebat, & tamen si homo crearetur in puris naturalibus, esset mera natura.

ACADEMIA LOVANIENSIS.

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

IOANNES DRIEDO lib. 1. *de gratiâ & lib. arbit.* c. 3. p. 4. in fine: Per peccatum amissâ virtute hac, quæ erat originalis iustitia, iam natura humana sibi relicta secundum diuersitatem naturalium complexionum diuersimodè mouetur.

Nimirum, ut antè dixerat, incurrendo corporales defectus, mortem, morbos, rebellando rationi.

RVARDVVS TAPPERVS in *defens.* art. 2. *propos.* 2. Fide firmâ, & infallibili credendum est, quòd virium rebellio, & motiones inordinatæ, ignorantia, infirmitates, mors, & vniuersa miseriæ, quas patiuntur homines, sunt pœna peccati, & non naturales hominis conditi conditiones.

Item propos. 3. Vniuersa hæc mala potuissent esse naturales hominis conditiones, & proprietates; ut si homines creasset sine gratia, & iustitia originali: quæ sola impediabat ne hæc mala essent in homine, sine qua secuta fuissent principia naturæ, sicut & nunc sequuntur naturam ab ea destitutam; quemadmodum earum plurimæ sunt in ceteris animalibus.

supernaturalis institui. 1. omo 2. lib. 1. de statu nat. puræ c. 4. col. 698. *Si crearetur pura natura, omnia eius peccata Deo auctori, non creatura imputari deberent.* Tomo 2. de statu pur. nat. lib. 1. c. 50. col. 697. de statu puræ nat. lib. 1. c. 19. 775.

III. Ex

teneretur creatura rationalis regulæ co-
nec ad hoc præstandum
Deus media illi statui con-
non est, cur in Deum, & no-
in creaturam defectus ei-
derentur.

ARTI-

ARTICVLVS II.

De peccato originali, eiusque transfusione.

CORN. IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

I. *Peccatum originale per libidinem seu concupiscentiam, tanquam veram causam transfusionis, atque ita ex ipsa natura rei propagatur.* Tom. 2. lib. 1. de stat. nat. lapsæ c. 6. Col. 209.

Non secus ac subinde cecitas, podagra, aliæque parentum vitia, cum affectuum, tum corporum transfunduntur. Tom. 2. lib. 1. de statu nat. lapsæ c. 18. Col. 245.

Nec verò aliter propagari potest ullo modo, nisi per libidinem, & concupiscentiam. To. 2. lib. 1. de statu nat. lapsæ c. 6. Col. 210.

II. *Ex quo fit, ut si Adam concupiscentiam illam per gratiam bene viuendo, in hac vita tollere potuisset, nullum quoque peccatum propagaſset in posteros: sicut nec ille propagaret in filios, cui per inusitatum miraculum, Deo operante tolleretur.* To. 2. lib. 1. de statu nat. lapsæ c. 21. Col. 209.

Hæc docuit Augustinus, ut doctrinam Catholicam: hæc si vera non sit, vana, fallax, falsa est eius de Pelagianis victoria, & tredecim libri Augustini funditus euertuntur. lib. 1. de natura lapsæ cap. 11. 12. & 14.

III. *Recentiores plerique ex eo quòd originale peccatum sit primi parentis voluntate voluntarium; occasionem sumpserunt excogitandi nescio cuius pacti, quo Deus omnes posterorum voluntates in primi parentis voluntate collocauerit; ita ut quemadmodum eius esset futura voluntas omniū in transfundenda iustitia; ita quoque prauaricatio eius omnium censeatur. Quo nihil ab Augustini mente alienius, & in doctrina eius absurdius, & principiis eius repugnantius excogitare potuerant.* To. 2. lib. 1. de statu nat. lapsæ, c. 5. & sequentibus. Col. 207.

Quamuis iustitia, atque felicitas, quam Adam acceperat, posteris eo stante fuisset largienda; non tamen ex ullo perseueran-

I. *Peccati originalis causa est ipsum primi parentis peccatum: cum teste Apostolo (Rom. 5. 15. & 19.) vnius delicto mortui sint multi, & per inobedientiam vnius hominis peccatores constituti sint multi. Fuit autem Adam causa nostri peccati; non physica, sed moralis, quatenus ex eius voluntate pendeat, transfundere iustitiam in filios, Deo ita statuyente.*

II. *Ad traductionem peccati originalis requiritur vera, & carnalis ex Adamo generatio: quæ cum post eius lapsum sine concupiscentia, & ardore libidinis non fiat; sequitur quidem illud sine hac re ipsa non traici; atque adeò hanc illius cui-dens esse argumentum, non tamen veram, & naturalem causam. Nec aliud ad Catholicam Augustini doctrinam, ab eo optimè defensam, requiritur, quam aliàs vanam & falsam fore, falsò sibi Iansenius imaginatur.*

III. *Pactum cum Adamo initū est ipsum illud Genesis 2. v. 17. expressum: In quocumque die comederis, morte morieris. Quod D. Augustinus adeò non repudiat; ut hoc ipsum primum omnium testamentum, siue pactum à Deo factum dicat. Quia verò mors illa Adæ transgressori intentata, non corporis dumtaxat erat, sed & animæ; eaque ex vno ipso in omnes homines transitura; negari non potest, ita ex Dei voluntate constitutum fuisse, ut gratia originalis traduceretur in posteros, si primus parens in gratia perseueraret; at sibi, posterisque amitteret, si peccaret. Quod pactum est Scho-*

Corn. Iansenius.

Theologi Societatis.

uerantia pacto: sed ex eadem libertate, & liberalitate, quâ eam parentibus eorum Deus, naturam condendo, & gratiam largiendo concesserat. Tom. 2. lib. 1. de stat. nat. lapsæ c. 16. col. 245.

laſticorum à Iansenio tanta exaggeratione repudiatum.

Pactum hoc affingere non est aliud, quàm purgare parentes, & culpâre Deum, qui peccatores propriâ voluntate constituat. Hinc est quòd nec Augustino, nec ulli veterum usque ad tempora Scholasticorum ullius pacti in mentem venerit. Tom. 2. de statu naturæ lapsæ lib. 1. cap. 12. col. 228.

Solum primum Adæ peccatum, non cetera in posteros transfunduntur; eò quòd illud ex summa animi libertate profectum profundissimam plagam naturæ inflixerit. Tom. 2. lib. 1. de stat. nat. lapsæ c. 21. col. 268.

Consonant Hæretici nostri temporis. LUTHERVS in Psal. 51. ad illud: In iniquitatibus conceptus sum. CALVINVS lib. 2. instit. cap. 1. §. 7. 8. & 9.

S C R I P T V R Æ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ROM. 5. v. 15. Vnius delicto multi mortui sunt.

Ibid. v. 16. Iudicium ex vno (peccato) in condemnationem.

Ibid. v. 17. Vnius delicto mors regnavit per vnum.

Ibid. v. 19. Per inobedientiam vnius peccatores constituti sunt multi.

Ecce ex Apostolo veram, & omnem causam transfusionis peccati originalis, quæ utique moralis est; non physica.

GENES. 2. v. 17. In quocumque die comederis ex eo, morte morieris.

OSEÆ 6. v. 7. Ipsi, sicut Adam, transgressi sunt pactum.

COLOSS. 2. v. 14. Delens, quod aduersus nos erat chirographum decreti, &c. affigens illud cruci.

Nempe Adamus & se & nos velut chirographo dato, adeoque aliquo pacto, morti, si caderet, obligarat. Vide Chrysostomum & Theophylactum infra.

SS. P A T R E S

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ATHANASIUS de Incarnatione Verbi initio. Introduxit eos in Paradisum, edictumque præscripsit, ut si gratiam illam conseruarent, probique remanerent; fruerentur in Paradiso securissimâ vitâ. Præter id, quod ipsis in cælo immortalitas destinata erat.

Quod certè etiam pro posteris promissum accepit.

CHRYSOSTOMVS Homil. 6. in illud ad Coloss. 2. v. 14. Delens, quod aduersus nos erat chirographum decreti. Quodnam, inquit, chirographum auctor intelligit? quod ad Moyſen dixerant, quæcumque dixit Deus, faciemus: aut id quod fecerat ad Adam dicens: Quocumque die comederis ex hoc ligno, morte morieris.

AVGVSTINVS 16. de Ciuit. Dei cap. 27. in illud GEN. 17. v. 14. Quia pactum meum irritum fecit, refert ad pactum cum Adamo initum, & dicit: Multa appellantur testamenta Dei, exceptis illis magnis vetere & nouo. Testamentum autem primum, quod factum est ad hominem primum, profectò illud est: Quia die ederitis morte moriemini.

Credo autem non ignorare Iansenium Testamentum, & Pactum Scripturæ phrasi eadem esse, atque ita pactum cum Adamo initum, ac in Augustino repertum, Augustino non repugnare.

ANSELMVS de Conceptione Virg. cap. 7. Simili modo de immundo semine in iniquitatibus, & peccatis concipi potest homo intelligi, non quòd in semine sit immunditia peccati, aut peccatum, siue iniquitas: sed quia ab ipso semine & ipsa conceptione ex qua incipit homo esse, accipit necessitatem, ut cum habeat animam rationalem, habeat peccati immunditiam, &c.

CAP. II. ART. III. DE REPROBATIONE. 15

THEOPHYLACTVS in illud ad Coloss. 2. v. 14. Chirographum autem intelligimus vel confessionem, quam populus Israeliticus ipse scripsit, cum diceret ad Moysen: Omnia quæ dixit Deus, faciemus; vel fœdus, quod pepigit Dominus in Adamo: Quocumque die ederis, morieris.

RVPERTVS lib. 5. in Gen. cap. 33. Pactum meum irritum fecit, quia in Adam præuaricatus est, &c. Primus homo pactum Dei in paradiso præuaricatus est.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS 1.2. q. 81. art. 2. Originalis iustitia erat quoddam donum gratiæ toti humanæ naturæ diuinitus collatum in primo parente: quod quidem primus homo amisit per primum peccatum. Vnde sicut illa originalis iustitia traducta fuisset in posteros, simul cum natura, ita etiam inordinatio opposita.

D. BONAVENTURA in 2. dist. 30. art. 1. q. 2. Potuit Adam totam naturam corrumpere, & culpabilem facere suo peccato, triplici conditione concurrente. Prima, quia non erat tantum naturæ humanæ indiuiduum, sed totius naturæ principium. Secunda, quia non tantum fuit sibi datum mandatum, sicut singulari personæ; sed tanquam stipiti totius humanæ naturæ. Tertia, quia Adam innocentiam acceperat pro se, & pro tota sua posteritate.

SCOTVS in 2. dist. 32. q. 1. n. 12. Hæc persona quia est naturalis filius Adæ, idè debitor est iustitiæ originalis datæ à Deo ipsi Adæ pro omnibus filiis: & caret ea: ergo habet peccatum originale.

ARTICVLVS III.

An post solum originale peccatum præuisum facta sit positua reprobatio, seu damnatio non electorum, ad poenam gehennæ.

IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

I. Manifestissimum est, non aliam agnoscere S. Augustinum reprobationis causam, nisi massæ perditæ meritum, seu peccatum originale, quo tota massa perit; & hoc esse causam non tantum negatiuæ reprobationis, seu non prædestinationis, sed etiam posituæ. Tom. 3. lib. 10. cap. 3. col. 1021. Hoc ipso reliqui, qui sic ab illo numero liberandorum beatissimo seclusi sunt, & negatiuè reprobati, etiam posituè reprobati, dici possunt: Non enim sic præteriti sunt à Deo, ut quodammodo manserit voluntas eius de ipsorum salute, vel perditione suspensa; sed sic, ut fuerit voluntas fixa, eos relinquendi in eo statu, ex quo ceteros liberare statuebat. Ille autem citra dubium perditionis, ac damnationis est status. Tomo 3. lib. 10. cap. 2. col. 1014.

Cur ex duobus, quorum uterque originali

I. Deus neminem adulatorum suppliciis æternis addicit, nisi præuisâ finali impœnitentiâ, ac actualium peccatorum demeritis: nam si solo originali præuiso Deus sententiam æternæ damnationis in reprobos ferat; directè vult, atque intendit eorum interitum, perditionem, ac mortem æternam; quare verum esse non potest, ut nolit mortem peccatoris reprobandi, ut nolit aliquem perire; ut serò ad poenitentiam inuitet, ut sincerè cum peccatoribus agat; imò & cum iustis non perseueraturis, quasi eorum salutem desideret. Paruulos verò sine baptismo vitâ functos non damnat addicendo suppliciis gehennæ; sed tantum excludendo à regno; idque ne quidem, nisi morte eorum originali

Iansenius.

Theologi Societatis.

nali culpâ maculatus est, hic, non iste reprobetur à Deo; rei illius nulla omnino causa ex parte hominis à nobis dari potest, sed pendet à puro beneplacito Dei. Tom. 3. lib. 10. cap. 4. col. 1022. *Reprobatio est sententia iudicis reprobantis, ac damnantis.* To. 3. lib. 10. cap. 5. col. 1024.

II. *Falluntur qui putant hoc esse à perditionis massa discerni temporaliter, quod in tempore peccati remissione iustificari; vel hoc esse æterno Dei decreto à perditione discerni, quod ad peccati remissionem eligi, aut prædestinari.* Tom. 3. lib. 10. cap. 3. col. 1022.

non erit vita æterna, & non erunt signati, & vñti Spiritu promissionis a Trid. sess. 6. c. 7. sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ. Neque vera esse poterit renouatio mentis; neque vera iustitia, aut adoptio in filios, atque in ius b regni; neque semel iustificati cum auxilio Dei in accepta iustitia perseverare 22. poterunt; neque erunt iusti omnes perfectè vñti Christo, aut corporis eius viua membra; ac proinde neque in Christo IESV: nam c nihil damnationis est iis, qui sunt in Christo IESV. Plurimum autem damnationis, imò tota damnatio iis, qui actuali sententiâ damnationis perstrikti, deleti de libro vitæ, libro mortis inscripti sunt. c Rom. 8. 1.

III. *Quemadmodum qui ex puteo, in quem cecidit, ab alio gratis liberari debet, non est liberatus, dum ei funis datur, & extrahi ex parte cæpit, si propriâ malitiâ, vel infirmitate ex casu voluntario contractâ relabatur; ita nec ille à massâ (perditionis) discretus est, qui tantummodo peccati remissione decernitur purgandus; sed qui omnium pœnarum abolitione iustificandus.* Tom. 3. lib. 9. c. 9. col. 933.

Consonant heretici nostri temporis.

CALVINVS lib. 3. instit. cap. 22. §. 11. & cap. 23. §. 1. & 3. & cap. 24. §. 12.

CHAMIERVS Tomo 3. lib. 8. per totum.

CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrodam. art. 25. & 49.

PETRVS MARTYR in Ep. ad Rom. cap. 9. titulo de Prædestinatione.

lapsum adscribere, si gratiæ auxilium, quo iustus præuentus est, & infirmitatem ex lapsu contractam sanauerit, & malitiam abstulerit, a & Deus 22. sess. 6. c. 11. semel iustificatos non deserat, nisi prius ab ipsis deseratur.

ginali præuisâ, quam non magis per se ipse procurat, quàm vitam vsque ad rationis vsum eorum baptizatorum, qui præsciti sunt gratiam baptismi finaliter perdituri.

II. Præcipua Catholicæ iustificationis capita conuelli necesse est, si iusti non perseveraturi adhuc pro illo ipso tempore, quo iusti sunt, hæreant in perditionis massa, æternæ damnationis rei, atque actuali sententiâ iudicis perstrikti, quam in potestate illorum non sit euadere: nam iustificationis finalis causa

non erit vita æterna, & non erunt signati, & vñti Spiritu promissionis a Trid. sess. 6. c. 7. sancto, qui est pignus hæreditatis nostræ. Neque vera esse poterit renouatio mentis; neque vera iustitia, aut adoptio in filios, atque in ius b regni; neque semel iustificati cum auxilio Dei in accepta iustitia perseverare 22.

c Rom. 8. 1.

III. Funis quem Deus porrigit iis, qui in puteum originalis peccati prolapsi sunt, alius esse non potest; quàm auxilium gratiæ eius, quod & ipsam infirmitatem sanat, & robur tribuit: quare dum illud Deus subtrahit, nullâ aliâ culpâ, nisi quâ lapsi sunt, præeunte, perinde agit, ac is, qui in puteum prolapsus funem porrigit cum firmo decreto eum non plenè extrahendi, atque ex parte extractum deserto fune ex destinato consilio relabi finit. Quid hoc est aliud quàm ludificare miserum? Præsertim si funis hominem sic inuolueret, vt labi non posset, nisi eo præciso, quale auxilium gratiæ statuit Iansenius. Friuolum sanè est infirmitati, aut malitiæ reciduum

S C R I -

S C R I P T V R Æ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

EZECHELIS 33. v. 11. Nolo mortem impij, sed vt conuertatur impius à via sua & viuat.
MATTHÆI 18. v. 14. Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cælis est, vt pereat vnus de pusillis istis.

AD ROM. 2. v. 4. Ignoras quoniam benignitas Dei ad pœnitentiam te adducit, tu autem secundum duritiem, & impœnitens cor tuum thesaurizas tibi iram in die iræ.

2. PETRI 3. v. 9. Patenter agit propter vos, nolens aliquem perire, sed omnes ad pœnitentiam reuerti.

In his omnibus locis agi de hominibus status natura lapsa, manifestum est, quorum si nolit Deus mortem, si nolit eos perire, si ad pœnitentiam expectet, illiq; thesaurizent sibi iram ob cor impœnitens; certè non solo natura lapsa statu, seu originali prauiso, in eos damnationis sententiam tulit.

ROM. cap. 8. v. 1. Nihil damnationis est iis, qui sunt in Christo IESV.
Hoc est iustificatis, quorum multi haud dubiè reprobi, quibus si nihil damnationis est, quamdiu sunt in Christo, certè non sunt reprobati ob originale, quod iis remissum est.

C O N C I L I A

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

SYNODVS VALENTINA III. Anno Christi 855. can. 4. Aliquos ad malum prædestinatos esse, Diuinâ Spoteffate videlicet, vt quasi aliud esse non possint, non solum non credimus; sed etiam, si sunt qui tantum mali credere velint, cum omni detestatione, sicut Arausica Synodus, illis anathema dicimus. *Vide eadem verba in Concilio Arausico. 2. cap. 25.*

Si malum pœna intelligas, habetur intentum; si verò malum culpa, idem efficitur: nam si reprobati sint solo originali prauiso, alij finaliter esse non possunt, quàm mali, adeoq; reprobati.

SYNODVS EADEM can. 5. Alij, quia noluerunt permanere in salute fidei, quam initio acceperunt, ... ad plenitudinem salutis, & ad perceptionem beatitudinis nullo modo peruenire.

Igitur semel iustificati exclusi sunt à beatitudine, & damnati non ob originale, quod iis remissum est, sed ob peccata actualia, quibus iustitiam perdiderunt.

S S. P A T R E S

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

GREGORIUS NAZIANZENSIS in orat. de plaga grandinis post medium: Missa facta irâ, quæ ipsius naturæ aduersatur, misericordiam, quæ ipsi naturâ inest, amplectitur: ad illam à nobis vi pertrahitur; ad hanc suapte natura fertur. Cum igitur non nisi coactus percutiat &c.

HIERONYMVS in cap. I. Isaie v. 19. Liberum seruat arbitrium, vt in vtramque partem non ex præiudicio Dei, sed ex meritis singulorum, vel pœna, vel præmium sit.

Liberum certè arbitrium aperte designat actualia peccata, quibus præuis Deus præmium decernit, aut pœnam.

HIERONYMVS in Ezechiel. 18. v. 23. Ergo Domini voluntas est omnes saluos fieri, & ad notitiam veritatis venire. Vbi cumque autem Dei videtur seuera & truculenta sententia, non homines, sed peccata condemnat.

Id est homines non secundum se, sed ob peccata, nimirum actualia; cum originali non obstante velit saluos fieri.

CHRYSOSTOMVS in Epist. ad Rom. Homil. 16. circa finem: Vnde ergo alij quidem vasa iræ, alij autem misericordiæ: à propria voluntate. Deus autem admodum bonus cum sit, in vtrisque eandem ostendit bonitatem: etenim non eos modò, quos seruabat, miseratus est; sed & Pharaonem ipsum, quantum quidem in ipso fuit; eandem enim lenitatem, & illi, & hic sunt affectui, qui si seruatus minimè fuit, rei totius culpa ab illius animo accidit; nam Dei partes, atque officia nihilominus accepit, quàm qui seruati sunt.

Pondera, à propria voluntate fieri vasa iræ, à Pharaonis animo culpam accidisse, quod reprobatus sit.

AVGVSTINVS lib. I. ad Simplicianum quæst. 2. post medium: Noluit ergo Esau & non cucurrit;

sed etsi voluisset, & cucurrisset, Dei adiutorio peruenisset, nisi vocatione contemptâ reprobis fieret.

Aduerte Esau non esse factum reprobum, nisi vocatione contemptâ, quod profecto ad actuale peccatum pertinet.

IDEM Ep. 57. ad Dardanum quest. 2. In compagem corporis Christi tanquam in viam structuram templi Dei, quæ est eius Ecclesia, nati homines . . . renascendo per gratiam transferuntur, tanquam de massa ruinæ ad ædificij firmamentum.

Renati igitur non sunt in massa ruina, sue perditionis, & consequenter ante finalem eorum lapsum prauisum non reprobati.

AVGVSTINVS lib. 6. Hypognost. paulo post initium: Ceteros pœna punit: quos idè punit, quia quid essent futuri præsciuit: non tamen ipse fecit puniendos, vel prædestinavit.

Nimirum quid essent futuri finaliter; nam multos ex reprobis aliquando iustificatos fuisse, ac proinde ob originale non damnandos manifestum est.

Ibidem paulo post medium: Tenenda est inconcussa huius disputationis regula . . . peccatores in malis propriis, antequam essent in mundo, præscitos esse tantum, non prædestinatos: pœnam autem esse eis prædestinatam secundum quod præsciti sunt (nempe in peccato mansuri finaliter) paruulos quoque non renatos prædestinatæ pœnæ esse obnoxios, qui præsciti sunt, non propriis voluntatibus, nisi tantum in Adæ peccato, quod traxerunt nascentes, & in hoc manentes soluerunt tempus vitæ præsentis.

Vides aliter adultos ob mala propria, paruulos aliter pœna addici; & quidem quatenus prauisi in originali vitam claudere.

PROSPER ad Capitula Gallorum cap. 3. Quod ergo huiusmodi in hæc prolapsi mala sine correctione pœnitentiæ defecerint, neque ex eo necessitatem pereundi habuerunt, quia prædestinati non sunt; sed idè prædestinati non sunt, quia tales futuri ex voluntaria præuaricatione præsciti sunt.

Ibidem: Deum reliquerunt, & relictæ sunt, & ex bono in malum propriâ voluntate mutati sunt; atque ob hoc, licet fuerint renati, fuerint iustificati, ab eo tamen, qui illos tales præsciuit, non sunt prædestinati.

Ibidem Capit. 7. Quia illos ruituros propriâ ipsorum voluntate præsciuit, ob hoc à filiis perditionis nullâ prædestinatione discreuit.

In eundem sensum loquitur ibidem sententia 7. & ad obiectiones Vincentianas responsione 12.

In his omnibus pondera expressam causalem ob hoc, quia propriâ nempe voluntate lapsi sunt, esse reprobos.

FVLGENTIVS L. 1. ad Monimum cap. 24. Prædestinavit illos ad supplicium, quos à se præsciuit voluntatis malæ vitio discessuros.

DAMASCENVVS lib. 2. de fide cap. 29. Non ad puniendos nos plasmauit, sed vt efficiat nos bonitatis suæ participes, vt bonus; peccantes autem puniri vult, vt iustus.

BEDA lib. questionum q. 13. post medium: Non est in Dei dispositione, quomodo peccator peccet; sed tamen cum sciat eum peccaturum, mortem ei præordinavit, vt verus iudex.

Et infra: Prauitas nostra ab æterno mala in conspectu Dei præsentauit: Deus illam ad mortem destinavit.

OECVMENIVS ad Rom. 9. Quisque seipsum vas efficit iræ, quemadmodum & vas benignitatis, siue misericordiæ. Ita Pharaoni non Deus, sed ipsius malitia fuit causa, vt pateretur eas, quæ passus est.

THEOPHYLACTVS in Epist. ad Roman. cap. 9. Iræ vas erat Pharaon, hoc est homo accendens iram Dei per propriam suam duritiem . . . factusque est vas iræ Dei capax apparatus ad interitum, id est à seipso, proprioque ingenio aptatum.

BERNARDVS serm. 5. de Natali Domini in med. Ex se sumit materiam, & veluti seminarium miserendi: nam quod iudicat, & condemnat, nos eum quodammodo cogimus.

AVGVSTINVS de Natura & gratia c. 26. Cum (Deus) impium ad perfectam vitam iustitiamque perduxerit, non deserit, si non deferatur, vt pie semper, iusteque viuatur.

In eundem sensum loquitur de bono perseverantia cap. 6. & lib. 13. de Ciuit. cap. 15. & de correptione & gratia cap. 11.

CYPRIANVS de oratione Dominica circa medium: Habenti Deum nihil deerit, si Deo ipse non desit.

PROSPER ad 7. obiectionem Vincentianam: Deus priusquam deferatur neminem deserit. Similia reperit ad 14. & 16. obiectiones, & ad Cap. 11. Gallorum.

IDEM in sententiis super c. 7. Gall. Gratia Dei non prius eos deseruit, quam ab eis defereretur.

IDEM de vocatione Gent. cap. 12. Nullus fidelium à Deo non discedens relinquitur.

Consonat his Fulgentius lib. 1. ad Monimum cap. 13. & Hilarius ad illud Matth. 23. Ecce relinquetur vobis.

BERNARDVS lib. de Anima cap. 7. Non deserit sperantes in se, nisi prior ipse deferatur.

Ex quibus omnibus patet semel iustificatos positiuè reprobari non posse, nisi ob peccata actualia consequentia iniustitiam

CAP. II. ART. IV. DE POENIS PARVULORVM. 19

stiam semel habitam, adeoque non ob originale: nam reprobari non possunt, si in iustitia perseverent: perseverare autem possunt, quamdiu non deseruntur à Deo, quod fit per subtractionem auxilij gratia: sine specie enim probabilitatis contra Patrum horum expressam sententiam (qua ex contextu ipso patet) & a Tridentinum, comminiscitur a sess. 6. c. 11. b Iansenius desertionem diuinam intelligi subtractionem gratia habitualis, seu sanctificantis. Auxilium igitur b tom. 3. lib. gratia semel iustificatos numquam deserit, nisi prius ipsi peccando Deum deserant; adeoque nisi hoc peccato prauiso 3. cap. 19. reprobari non possunt.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS expresse negat ob solum originale posse aliquos addici supplicii gehennæ. Vide eius sententias articulo de pœnis paruulorum.

SCOTVS in 1. distinct. 41. quest. unica §. secundum probatur. Cum reprobare, sit velle damnare, reprobatio habebit ex parte obiecti rationem aliquam; scilicet peccatum finale præuisum.

Hæc eius videtur sententia, licet deinde rem in medio videatur relinquere, nihil aperte decidendo.

Ex aliis Scholasticis signanter tenent reprobationem non fieri nisi peccatis actualibus adulatorum præuisis. HENRICVS Quodlib. 4. q. 14.

CARTHAGENA de Prædest. discursu 12. Conclus. 1. Ambr. Catharinus, & Ioannes à Bononia in opuscul. de Prædestinat. Nazarius 1. p. q. 23. art. 3. Conclus. 5. & 6. Occamus in 1. dist. 41. quest. unica. Gabriel ibid. art. 2. Guilielm. de Rubione in 1. dist. 40. qu. 1. art. 1. & 2. Camerarius Dialogo de Prædest. Bacon. Aureolus. Argentina. Albertus Pighius. Eckius. Michael de Medina. Oforius. &c.

ARTICVLVS IV.

An paruuli sine Baptismo vitæ functi puniantur
pœnâ gehennæ, siue sensus.

IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

Accurate demonstratum est paruulos absque baptismo ex hac vitâ decedentes pœnis non tantum damari, sed insensibilibus ignis æterni plecti. Tom. 2. lib. 2. de stat. nat. lapsæ c. 25. col. 420.

Longius ab Augustini, & fortassis Ecclesie . . . mente recesserunt Scholastici, qui paruulis sine Baptismo morientibus, immunitatem à sensibilibus ignis æterni pœnis tribuerunt. Ibidem.

Non videtur diuinæ bonitati consentaneum, eos æternis cruciatibus addicere, qui nullum actuale peccatum commiserunt, eum pœnâ sensus secundum D. Thomam conuersioni ad creaturam principaliter respondeat; & idè delinquenti infligatur, vt ordo per peccatum læsus restauretur, dum inuitus sentire cogitur ordinem naturæ suæ perturbari, qui ordinem vniuersæ naturæ debitum peccando violauit.

SCRIPTURA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

APOCALYP. 18. v. 7. Quantum glorificauit se, & in deliciis fuit, tantum date illi tormentum, & luctum.

DECRETALES PONTIFICVM.

INNOCENTIVS III. cap. maiores de Baptismo. Pœna originalis peccati est carentia visionis Dei: actualis verò pœna peccati est gehennæ perpetuæ cruciatus.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

GREGORIUS NAZIAN. *orat. in sanctum Lauacrum ante medium de infantibus qui sine baptismo moriuntur, sic ait:* Nec cælesti gloriâ, nec suppliciis à iusto iudice afficiuntur.

AUGUSTINUS *lib. 5. contra Iulianum cap. 8. aliâs II.* Non dico paruulos sine Christi baptisinate morientes tantâ pœnâ esse plectendos, ut eis non nasci potius expediret.

Et infra: Quis dubitauerit paruulos non baptizatos, in damnatione omnium lenissima futuros, quæ, quibus, & quanta erit, quamuis definire non possum, non tamen audeo dicere, quod eis ut nulli essent, quàm ut ibi essent potius expediret.

Atqui damnatis omnibus, qui sensibilibus pœnis torquendi sunt, æquè ac Iudæ proditori conuenit pronuntiatum illud Christi: a Melius erat ei, si natus non fuisset homo ille. ut Augustinus ipse supra obseruat.

*a Matthæi
26. v. 24.*

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS *de malo q. 5. art. 2. in c.* Dicendum, quod sicut communiter dicitur, peccato originali non debetur pœna sensus; sed solum pœna damni, scilicet carentia visionis diuinæ: & hoc videtur esse rationale propter tria, &c. *Explicat ibidem loca D. Augustini ad argumenta respondendo.*

IDEM *in 2. dist. 33. q. 2. art. 1. in corpore:* Carentia huius visionis est propria, & sola pœna originalis peccati post mortem, &c.

BONAVENTURA *in 2. dist. 33. art. 3. q. 1.* Paruuli decedentes in peccato originali, & non cum actuali crimine, nullam habebunt pœnam sensus in corpore, aut sensu exteriori.

SCOTVS *in 2. dist. 33. q. 1.* Videtur Magistrorum esse sententia, quod damnati pro solo peccato originali, nullam habebunt pœnam sensus exterioris, puta ignis.

ALEXANDER ALENsis *in 2. q. 122. memb. 10. §. 1.* Esse in illo igne ad pœnam contingit dupliciter, vel ratione ardoris, vel ratione tenebrositatis: ratione ardoris dicuntur esse illi, qui actualiter peccant; ratione tenebrositatis, qui carent visione Dei, & damnati sunt. *Agit de damnatione paruulorum sine baptismo.*

GABRIEL *in 2. dist. 33. q. 1. art. 2.* Damnati pro solo originali, & non pro actuali crimine, nullam habebunt pœnam sensus in corpore, aut sensu exteriori.

RICARDVS DE MEDIA VILLA *in 4. dist. 50. q. vlt.* Pœna paruulorum dicitur esse mitissima, quia in ipsis est sola pœna damni.

AMBROS. CATHARINVS *opusculo de hac re.*

Ceteri Theologi fere omnes *in 2. dist. 33.*

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DRIEDO *de Gratia & libero arbitrio lib. 1. cap. 2. parte 5.* Ex Scripturis sacris per Augustinum adductis super hac re, non expresse & efficaciter concludi potest, infantes sine baptismo decedentes supplicio sempiterni ignis esse cruciandos. *Et infra:* Arbitramur huiusmodi paruulos sensibili quadam molestiâ, seu afflictione ab igne, & in igne torqueri; sed non tam acerbâ, quin sic malint viuere, quàm omnino perire: neque Deum actu odientes, neque actu peccantes, neque contra ordinem Diuinæ iustitiæ indignantes, sed permanentes solum auersi à Deo, habituali quadam auersione cæci.

MALDERVS *1. 2. q. 83. dub. 2.* Paruulos nihil ab inferni igne pati propter peccatum originale est communis omnium Scholasticorum . . . . adeoque, inquam, hæc sententia communis est, ut vel ex eo consensu magnum peti possit argumentum: adeo clari sunt pro ea Doctores, ut Aduersarij vix ex Scholasticis habeant, quem pro se producant, præter paucissimos. . . . . Hæc sententia est probabilior.

ARTICVLVS V.

An Deus velit omnes homines saluos fieri?

I A N S E N I V S.

T H E O L O G I S O C I E T.

I. **N**on potest statui voluntas generalis, quâ Deus omnes homines, in damnatione primi peccati positos, velit saluos fieri; & ex qua voluntate generalia remedia, sint omnibus preparata. Tom. 3. lib. 10. c. 2. col. 1013.

I. **S**incerus Dei ac vniuersalis in omnes amor, quo testatur se non velle a quempiam perire; omnes laborantes ad se per Christum inuitat; omnibus finem vltimum proponit; nos cogit, vt statuamus in Deo beneuolam omnes saluandi voluntatem, per quam generalia remedia sint omnibus preparata.

a to. 1. lib. 8.
cap. 15. col.
514.

II. a Erronea est sententia Recentiorum, qui exponunt locum Apostoli: 1. TIM. 2. Vult omnes homines saluos fieri, de voluntate saluandi omnes, quantum in ipso est. b Expositio enim ea aberrantibus introducta, à veris gratia defensoribus grauiter improbata est, c & 10. c. 5. col. 453. & tom. 3. lib. 10. c. 2. col. 1014.

II. Iam inde à nascente Ecclesiâ ex Apostolo Patres a agnouere, dari in Deo voluntatem absolūtè saluandi omnes. Quæ res omni deinde sæculo confirmata, si erronea est, huc vsque errando Ecclesiâ, eam stabilivit doctrinam, quæ dicitur Massiliensium basis.

b to. 3. lib. 3.
c. 20. col.
374.
c to. 1. lib. 8.
c. 5. col. 453.
& tom. 3.
lib. 10. c. 2.
col. 1014.

III. Nil inuauit quod Chrysostomus, Oecumenius, Theophylactus, aliq. Græci sensum istum Recentiorum, verum esse dicant; quia Chrysostomus ante exortas de Gratia difficultates, sua exarauit; & nulli imperfectius de gratia quàm Græci locuti sunt. To. 3. lib. 3. c. 20. col. 378.

III. Græci Patres, ad quorum auctoritatem non semel prouocat Augustinus, a veram de gratia Christi doctrinam tradiderunt: si minùs latè disputatam, non ideò minùs sinceram; ne alioquin & pluribus Conciliis, strictius quædam dogmata tradentibus, sua derogeretur auctoritas.

a lib. 1. contra Iul. c. 5.
& 6.

IV. Antecedens voluntas omnes saluandi post Adæ lapsum, est nuda velleitas, qualem Deus habet erga iam damnatas creaturas, siue hominum, siue Angelorum: quâ non obstante, potest Deus iam aliquos nolle saluos fieri. Tomo 3. lib. 3. cap. 20. col. 379.

IV. Nulli iam damnato spem vllam salutis facit Deus; facit verò cuius in hac vitâ; quin imò & in spem erigit lapsos; quæ ne confundat, necesse est Deus non tantum nudam velleitatem; sed sincerum desiderium habeat salutis omnium, atque ad eam necessaria media subministrandi.

a tom. 3.
col. 1014.

V. a Circa eos, qui reprobandi, Deus ante omnem prauisionem peccati actualis, habet voluntatem fixam eos relinquendi in eo statu, ex quo ceteros liberare statuit: ille autem citra dubium, est perditionis, ac damnationis status. b Profectò sic se cum ceteris gerit, ac si neminem liberare, sed omnes damnare statuisset, non sufficientem redemptionem, ac gratiam præparando.

V. Deum longè minimam hominum partem saluam velle, reliquos verò omnes fixâ volūtate, ante omne eorum actuale peccatum præuisum damnare, non conuenit bonitati eius, dicentis: a Numquid voluntatis meæ est mors impij? & c. Nolo mortem peccatoris: b reuertimini & viuite. Si eorum non mortem sed vitam vult, certè voluntatem antecedentem habet eos saluandi.

a Ezech. 18.
23.

b tom. 3.
col. 1018.

VI. Deus

C 3

VI. Si

Iansenius.

Theologi Societatis.

VI. Deus alios, quos non elegit ad regnum, quia noluit eis intendere finem, nempe salutem; noluit eos eligere ad mediâ, hoc est ad fidem: & quia noluit eis istum finem, noluit eis etiam prædicationem, & miracula fieri; quamvis videat eos Evangelio sic prædicato obedituros.

Tom. 3. col. 974.

Consonant hæretici nostri temporis.

CALVINVS lib. 3. Instit. cap. 24. §. 16. & lib. 2. cap. 2. §. 4. & cap. 3. §. 10.

POMERANVS

CALVINVS

GASPAR MEGANDER

} in locum 1. Tim. 2.

CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrodamensi. art. 56.

CHAMIERVS Tom. 3. lib. 7. cap. 6. §. 6.

VI. Si Deus plurimis noluit salutem; si noluit fidem, & mediâ; si noluit prædicationem Evangelij, etiam ex qua credituri erant; certè deterior, ea in parte, est conditio non electorum, quàm iam damnatorum. Commune enim est vtrisque non posse saluari: hoc illis singulare inuitabili necessitate peccandi semper debere augere damnationem.

S C R I P T V R Æ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

REG. 2. c. 14. v. 14. Non vult Deus perire animam, sed retractat cogitans, ne penitus pereat qui abiectus est.

PSALM. 18. v. 7. Non est qui se abscondat à calore eius.

Hoc de sole dicit littera, sed de Christo, iustitia sole, intelligit allegoria; de quo sole rectè Clemens Alexandrinus: Omnibus illucescit hominibus, nullus est verbo Cymmerius. Vide Aug. ibidem.

SAP. 11. v. 25. & v. 26. Diligis omnia quæ sunt, & nihil odisti eorum, quæ fecisti: parcis autem omnibus, quoniam tua sunt Domine, qui amas animas.

EZECHIELIS 18. v. 23. Numquid voluntatis meæ est mors impij, dicit Dominus Deus, & non ut conuertatur à viis suis, & viuat? Vide vers. ult.

MATTH. 11. v. 28. Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.

Sic vocat omnes in via iniquitatis lassatos & peccatorum onere gravatos: at quorsum vocat omnes, nisi eos onere deposito venire cupiat? & ut venire possint, omnibus vires tribuat? gratiaq; refectos, omnes qui venerint, velit saluare?

MATTH. 18. v. 14. Sic non est voluntas ante Patrem vestrum, qui in cælis est, ut pereat vnus de pusillis istis.

MATT. 22. v. 9. Quoscumque inueneritis vocate ad nuptias.

Adeas, qui noluerint venire, alteri tribuere non debent quàm sibi, quod non venerint. Fatendum ergo est, Deum ex parte sua singulis velle salutem. Aug. lib. 83. Quest. 9. 68.

IOAN. 1. v. 9. Lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

2. PET. 3. v. 9. Nolens aliquos perire.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

IGNATIVS ANT. Epist. 6. ad Philadelp. Amator hominum est Deus noster, & vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Propter quod & solem oriri facit super bonos & malos, & pluit super iustos & iniustos: cuius utilitatis etiam Dominus volens esse imitatores, dicit: Estote perfecti, sicut Pater vester celestis perfectus est.

DIONYSIUS Hierarc. Eccles. cap. 2. Sacrorum præfectus, qui semper Dei similitudine omnes homines salutem adipisci, & ad veritatis noticiam venire cupiat; prædicat omnibus ex veris Euan-

CAP. II. ART. V. DEVS VULT OMNES SALVARI. 23

Euangelis Deum; qui pro sua naturali que bonitate terram incolentibus propitius esset, ad nos pro sua humanitate venisse, ad suamque similitudinem perduxisse, quantum quidque eorum aptum erat, ad percipiendam diuinitatem; quotquot enim receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri.

Si Praefectus Dei similitudine salutem cupit omnibus, ideoque ex vero Euangelio praeicat omnibus, utique & ipse Deus eandem cupit omnibus: qui nos suo exemplo eam procurare vult omnibus.

IDEM *Celestis Hierar.* cap. 9. Immensum & infinitum diuini luminis pelagus semper paratum est, & patet omnibus ad participandum.

IRENAEVS *lib. 4. cap. 71.* Vis à Deo non fit, sed bona sententia adest illi semper: & propter hoc consilium quidem bonum dat omnibus: posuit autem in homine potestatem electionis.

EPHREM SYRVS *serm. de vitâ Relig. atque monast. pag. 6.* Deus animarum nostrarum vulnera sanat, spiritusque à nobis mirabiliter suffert: omnes enim nos saluari cupit, & omnes regni sui haeredes, & possessores fieri desiderat. Vult etiam voluntatem nostram atque propositum à se laudari.

AMBROSIVS *De Paradiso cap. 8.* Quod in Deo fuit, ostendit omnibus, quod omnes voluit liberare.

HIERONYMVS *Ierem. 15.* Laboravi rogans, ut iam defecerit Deus crebro eis ignoscendo, & lassus sit semper eos prouocans ad salutem.

CHRYSOSTOMVS in *Cap. 2. Genes. hom. 11.* Nos item, si voluerimus quod nostrum est facere, nihil prohibebit, eadem nos bona consequi: liberalis enim Dominus, & vult omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire.

IDEM *Hom. 7. in Ioan.* Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: illuminat profecto, quantum in ipso est. Si qui autem sponte suâ, mentis oculis conuiuentibus, ad huius lucis radios aciem dirigere noluerunt, non ex luminis naturâ in tenebris perstiterunt; sed ex malitia sua, quâ sponte tanto se dono indignos reddiderunt.

IDEM *Tom. 3. Hom. 9. de laudibus Pauli.* Ipse quidem vult omnes saluos fieri; at non omnium voluntas eius voluntati obsequitur, neque ab eo aliquis cogitur: unde & ad Hierusalem sic dicit: *Hierusalem, Hierusalem, quoties volui congregare filios tuos, & noluisti? quid ergo? Ecce, relinquetur vobis domus vestra deserta.* Vides quod Dominus saluare nos vult, nos autem, quia ei nos non adiungimus, manemus in interitu. Deus enim paratus est ad saluandum hominem, non inuoluntarium, neque non volentem.

IDEM *ad Rom. 9. sermone. 16.* Quantum ad Deum attinet, saluati fuissent omnes tribus Israël, imò & omnes mortales.

IDEM *Hom. 1. in Epist. ad Ephes.* Voluntas prima est, ut non pereant, qui peccauerunt: voluntas secunda est, ut qui facti sunt mali, pereant.

AVGVSTINVS *lib. 1. de Gen. contra Manich. c. 3.* Illud autem lumen, non irrationabilium animalium oculos pascit, sed pura corda eorum, qui Deo credunt, & ab amore visibilium rerum, & temporalium, se ad eius praecepta seruanda conuertunt: quod omnes possunt si velint: quia illud lumen omnem hominem illuminat, venientem in hunc mundum.

IDEM *1. Retractionum cap. 10.* Quod dixi: a illud lumen . . . . pascit pura corda eorum, qui a *lib. 1. de Deo credunt, & ab amore visibilium rerum & temporalium, se ad eius praecepta implenda conuertunt; quod omnes homines possunt, si velint: non existiment noui Haeretici Pelagiani, secundum eos esse dictum. Verum est enim omnino omnes homines hoc posse si velint; sed praepratur voluntas à Domino, & tantum augetur munere charitatis, ut possint.* *genes. aduersus Ma- nichaeos c. 3.*

Ut omne dubium tollatur, ait Augustinus epiphaneos Omnes omnino posse, si velint: & quidem Pelagianis hoc concedit. Ducem ergo hic habemus Augustinum, qui aliud non intendimus. Eamque voluntatem à Domino praeprari libentissime profiteamur. Non Massiliensibus igitur nos in eo propiores, quam ipse Augustinus in Retractionibus.

CYRILLVS ALEX. *lib. 1. in Ioannem cap. 11.* Non verbum Dei, & aeternam hanc lucem; sed imbecillitatem suam mundus accuset: illuminat enim filius, repellit autem gratiam creatura, quae intelligendi acumine, ut naturâ Deum cognosceret, sibi dato abusa est: & ut prodiga, ad creaturas vim inspiciendi conuertit, neglexit vterius currere, suffodit illuminationem ex desidia, & contempsit hanc lucem.

IDEM *lib. 11. in Ioan. cap. 21.* Christus, quantum ad ferendam opem illi attinuerit, seruasset hominem, [scilicet Iudam] nisi vltro ipse in perditionem insilisset. Gratia igitur in aliis effulsit, seruauitque omnes, qui cooperantem ei voluntatem tradiderunt: sic enim salutis nostrae modus dispositus est.

IDEM *lib. 2. de Vocat. Gent. cap. 28.* Fit manifestum, quod diuersis, atque innumeris modis, omnes homines vult Deus saluos fieri, sed qui veniunt, Dei auxilio diriguntur; qui non veniunt, suâ pertinaciâ reluctantur.

IDEM

IDEM *lib. 2. de Vocat. Gent. cap. 26.* Quæ opitulatio per innumeros modos, siue occultos, siue manifestos, omnibus adhibetur; & quod à multis refutatur, ipsorum est nequitia: quod autem à multis recipitur, & gratiæ est diuinæ, & voluntatis humanæ.

IDEM *de Vocat. Gent. lib. 2. cap. 31.* Elaboratum est, quantum Dominus iuuat, ut non solum in nouissimis diebus, sed etiam in cunctis retro sæculis, probaretur, gratiam Dei omnibus hominibus adfuisse; quoniam siue manifestè, siue occultè, ipse est, ut Apostolus ait, Saluator omnium hominum, maximè fidelium.

IDEM *ad Gallos super cap. 8. sententia 8.* Qui dicit, quod non omnes homines velit Deus saluos fieri; sed certum numerum prædestinatorum, durius loquitur, quàm loquendum est, de altitudine inscrutabilis gratiæ Dei; qui & omnes homines vult saluos fieri, atque ad agnitionem veritatis venire.

IDEM *ad Obiectiones Vincentianas, Obiect. 2.* Sincerissimè credendum est, atque profitendum, Deum velle, ut omnes homines salui fiant; siquidè Apostolus, cuius ista est sententia, sollicitè præcipit, quod in omnibus Ecclesiis piissimè custoditur, ut Deo pro omnibus hominibus supplicetur; ex quibus quod multi pereunt, pereuntium est meritum; quod multi saluantur, saluantis est Domini.

An non apertè genuinus hic gratia defensor Prosper, & Augustini probè mentem affectus, cum reliquis Patribus consentit, dum voluntatem in Deo omnes saluandi etiam ad non prædestinatos extendit, gratiam omnibus adesse prædicat, & ex solo demerito, ac reiectione gratia omnem causam damnationis petit?

PAVLINVS *Epistolà 1. ad Aprum:* Hinc in omni loco plura quotidie mirabilia solito signa crebrescunt, ut omnem, quantum in ipso [*scilicet Deo*] est, hominem saluum faciat.

IDEM *Epistolà 33. ad Desiderium:* Cogitans quia misericors, & miserator Dominus, neminem vult morte morientem: neque creaturam suam in illa arbore; sed inimicum plantationis suæ, vitium arboris, maledicendo damnavit. *Agit de ficu maledicta.*

DAMASCENVS *lib. II. de fide orthodoxa cap. 29. in fine:* Illud quoque nos ne fugiat, Deum ut bonitate præstantem, quidem omnes homines seruari, ac regni sui compotes esse velle: neque supplicij ac cruciatus causâ; verum ad hoc, ut bonitatis ipsius participes simus, nos effinxit: ut iustum autem, iis quoque qui peccant pœnam inferri nihilominus velle. Ac prius illud antecedens voluntas, seu beneplacitum dicitur ex ipso manans: secundum autem consequens voluntas, atque permissio, à nostro vitio ortum ducens.

Damasceno accedit fidus sincerusq; interpres D. Thomas 1. ad Tim. 2. lectione 1.

IDEM *Dialog. contra Manicheos:* Sanè Deus, ut qui naturæ bonitate ac misericordiâ præstet, peccatum non vult, ac mortem peccatoris, nec viuentium exitio delectatur, nec iræ affectu possidetur, aut pœnam infert; verum omnibus bona fundit, qui vult accipit, & bonis potitur.

ANSELMVS *lib. 6. de voluntate Dei.* Voluntas approbans in Deo est, quâ vult omnes homines saluos fieri: quoniam nullum prohibet, quantum ad se, saluum fieri; imò si quis ad hoc laborat, approbat. *Item ad finem eiusdem lib. ait:* Vult omnes homines saluos fieri, id est, non cogit aliquem damnari.

THEOPHYLACTVS *in Ioannis 8. v. ult.* Abscondit se IESVS inuidiam illorum mitigans, interimque eis tempus dat, & ortum; ut per quietem de sermonibus & operibus eius considerare queant: Ita enim, si quidem voluissent, peruenire ad cognitionem Deitatis illius potuissent. Quamuis enim incredulitatem eorum prænosset; attamen omnia quæ ad se attinebant, faciebat.

OECYMENIVS *1. Tim. 2.* Si Deus vult, quare non fit quod vult? non fit, quia illi nolunt: nihil enim ex necessitate facit in nobis Deus.

LAVRENTIVS IVSTINIANVS *lib. de contemptu mundi cap. 8.* Noli, ô homo, cum delinquis, bonitatem damnare diuinam, quod suam tibi minimè prærogauit gratiam, & bene agendi tibi negauerit potestatem: Vult (quantum in ipso est) omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire: quatenus in omnibus reperiatur, quod coronet.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

S. THOMAS *lib. 3. contra gentes cap. 159.* Deus quantum in se est, paratus est omnibus gratiam dare; vult enim omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, ut dicitur *1. ad Tim. 2.* Sed illi soli gratiâ priuantur, qui in se ipsis gratiæ impedimentum præstant; sicut sole mundum illustrante, in culpam reputatur ei, qui oculos claudit, si ex hoc aliquod malum sequatur, licet videre non possit, nisi lumine solis præueniatur.

IDEM

CAP. II. ART. V. DEVM VELLE OMNES SALVARI. 25

IDEM *de Veritate Quæst. 23. art. 2.* Quia ergo Deus omnes homines propter beatitudinem fecit, dicitur voluntate antecedente omnium salutem velle. Sed quia quidam suæ salutis aduersantur, quos ordo suæ sapientiæ ad salutem venire non patitur, propter eorum defectum, implet in eis alio modo id, quod ad suam bonitatem pertinet, scilicet eos per iustitiam damnans. Et in *solut. ad 2.* Vult Deus saluari voluntate antecedente ratione humanæ naturæ, quam ad salutem fecit; sed vult eum damnari voluntate consequente propter peccata, quæ in eo inveniuntur.

IDEM *1. Tim. 2. lect. 1.* IESVS Christus mediator Dei & hominum, non quorundam; sed inter Deum, & omnes homines: & hoc non fuisset, nisi vellet omnes saluos.

IDEM *ibidem*: Alio verò modo secundum Damascenum, ut intelligatur de voluntate antecedente, non consequente: quæ voluntas dupliciter potest considerari: in vniuersali, vel absolute; & secundum aliquas circumstantias, & in particulari. Voluntas absoluta, est quasi antecedens voluntas alicuius; in particulari, est quasi consequens. Exemplum de mercatore, qui vult omnes merces suas saluare absolute, & hoc voluntate antecedente. Sic in Deo, salus omnium hominum secundum se considerata, habet rationem, ut sit volibilis, & Apostolus hinc ita loquitur: & sic eius voluntas est antecedens: sed si consideretur bonum iustitiæ, & quod peccata puniantur, sic non vult; & hæc est voluntas consequens.

D. BONAVENTURA in *1. dist. 46. quæst. 1. art. 1. conc.* Deus voluntate beneplaciti vult omnes homines saluos fieri, voluntate antecedente.

Ibidem in Corp. Deus dicitur velle omnium salutem, quantum in se est; & antecederet connotatur in omnibus ordinatio ad salutem, tum ex parte naturæ datæ, tum ex parte gratiæ oblata.

IDEM *ibid. dist. 47. q. 1. art. 1. in Corp.* Nihil plus est dicere: Deus vult illum saluum fieri, quantum in se est; quam Deo placuit illi dare naturam, per quam posset peruenire ad salutem; & quod Deus paratus esset iuuare; ita quod salus non deficit propter defectum à parte Dei.

SCOTVS in *1. dist. 46. quæst. vn. ad 1.* Ad primum dico, quod licet illud dictum Apostoli, posset exponi de distributione accommodata, pro omnibus qui salui fient; tamen multò melius posset exponi de voluntate antecedente, sic: Vult omnes homines saluare, & saluos fieri, quantum scilicet est ex parte sui, & voluntate sua antecedente, pro quanto dedit eis dona naturalia, & leges rectas, & adiutoria communia sufficientia ad salutem.

Alfiodorensis *lib. 1. sententiarum cap. 13.*

Albertus *1. parte quæst. 79. memb. 2.*

Alexander *1. parte quæst. 36. memb. 2.*

Vdalricus in *summa apud Carthus. in 1. dist. 46. art. 1. vbi idem sentit Dionysius Carthusianus.*

Gabriel in *1. distinct. 46. n. 2. & coroll. 6.*

Raynerus in *Pantheologia verbo Liberatio à peccato. cap. 18.*

Argentina in *1. Dist. 47. quæst. 1. a. 1.*

Capreolus in *1. Dist. 45. quæst. vnica art. 2.*

Dominicus Soto *sub dubio ad Rom. 9. in digressionem de predestinatione.*

Corduba *lib. 1. Quæst. q. 56. not. 1.*

Durandus in *1. Distinct. 46. quæst. 1. & distinctione 47. q. 1.*

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DRIEDO *de concordia cap. 4.* Cum audis Apostolum obsecrantem nos, ut pro omnibus oremus, & hoc bonum, & acceptum esse coram Deo, qui vult omnes saluos fieri. . . . . Quid aliud quæso ex his possumus intelligere, quam quod ipse velit, ut nos velimus orare pro omnibus indifferenter, ut salui fiant; aut quod ipse velit omnes saluos fieri, qui salui fieri voluerint, desiderarint, &c.

RYARDVS TAPPERVS *articulo 7. de libero arbitrio. pag. 334.* Vult Deus omnes saluos fieri, sed si accedat ad eum. Non enim sic vult, ut nolentes saluentur, sed vult ipsos saluari, si & ipsi velint.

CYNERVS PETRI Episcopus Leouardiensis *lib. de Gratia Christi. cap. 13.* Per illam sententiam: Deus vult omnes homines saluos fieri, probat dari omnibus auxilium sufficiens.

IOANNES MALDERVS Episcopus Antuerpiensis *1. 2. quæst. 111. articulo 3. dub. 5. memb. 1. in illud: Vult omnes, &c.* Cum alias explicationes improbasset: Est, inquit, intelligendum hoc de singulis hominibus, non tantum de omnibus hominum generibus. . . . Quarta interpretatio est, quod omnes velit saluos fieri voluntate antecedente. Quod consequenter prosequitur.

D

ARTI-

ARTICVLVS VI.

An, & quo pacto Christus pro omnibus mortuus sit?

I A N S E N I V S.

THEOLOGI SOCIET.

I. **C**hristus, non pro totius mundi redemptione, crucifixus, & mortuus est; sed tantum pro iis qui saluantur. Tomo 1. lib. 8. cap. 26. col. 546.

II. Proderit illi necessario Christi sanguis, & mors, pro quo sanguinem illum fuderit, & mortuus fuerit: & cui nullo modo prodest, pro illo, nec sanguinem fudit, nec mortuus est. To. 3. lib. 3. c. 20. col. 387.

III. Christus, pro infidelium in infidelitate morientium, aut iustorum non perseverantium salute mortuus non est, nec sanguinem fudit, nec semetipsum redemptionem dedit, nec Patrem orauit: imò non magis pro aeterna liberatione ipsorum, quam pro diaboli deprecatus est. Tom. 3. col. 390. eod. cap.

IV. Argumentum, pro gratia sufficiente omnium, sumptum ex eo quòd Christus sit redemptor omnium, & pro omnibus crucifixus, & mortuus, usque ad nauseam, à Pelagianis, præsertimq; Massiliensibus inculcatum fuit: ut mirum sit, recentiores tanto studio, trita Hæreticorum arma colligere, & obsoleta recudere. Tomo 3. ibid. col. 379. & 380.

Consonant hæretici nostri temporis. CALVINUS in 1. Ioan. 2. v. 2. Item in cap. 17. Ioan. SYNODVS CONTRA-REMONSTRANTIVM cap. 2. art. 6. BEZA in Thesibus de sacrificio apud Malderum in Ante-synodico cap. 7. CHAMIERVS Bezae discipulus Tomo 3. lib. 9. cap. 13. in titulo.

BOQVINVS, PINCERIVS, & CLEBITIVS apud Coccium Thesauri Catholici Tomo 1. lib. 2.

art. 7. HIERONYMVVS SANCHVS in Miscellanea doctrina in 1. Ioan. 4. SIMON SIMONIVS contra Schegkium in lib. 2. fol. 24. CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrodam. art. 43. FIDEI GENEVANÆ CLYPEVS in Dialogo 4. apud FEVARDENTIVM in Theomachia Caluinistica lib. 5. cap. 15. BENEDICTVS ARETIVS parte 2. problematum fol. 868.

I. **C**hristus pro totius mundi peccatis, propitiator datus est, a & pro omnium redemptione mortuus: non solum quoad sufficientiam pretij, quod omnibus applicari posset; sed ex sincera voluntate, ut omnibus, quantum est ex parte sua, passionis suæ fructus proueniat.

II. Sanguinem Christi, pro illis etiam fusum esse, & mortem susceptam, quibus nullo modo prodest, testatur Conc. Trid. his verbis: *Et si ille pro omnibus mortuus est: non omnes tamen, mortis eius beneficium recipiunt.* ^{Trid. sess. 6. c. 3.}

III. Cum & infideles, media, quibus credere possint, & iusti, suâ culpâ non perseveraturi, gratiam, atque in ea ius ad regnum, ex meritis Passionis Christi acceperint; pro eorum salute, verè mortuus est Christus. ^{Trid. sess. 6. cap. 3.}

IV. Expositio, quam Iansenius adhibet, circa id, quod Scripturæ dicunt, Christum omnium esse redemptorem: nimirum sufficienter tantum, quo pacto etiam pro demonibus se dedisse redemptionem dici posset, aut pro omni genere hominum tantum: omnes nostri sæculi Nouatores patronos habet: ut mirum sit, Iansenium sectariorum armis, iis non iam obsoletis, sed etiamnum receter ab incude Gebennensi candentibus, se accingere voluisse. ^{d tom. 3. col. 381. c. ibid. col. 382.}

S C R I -

SCRIPTVRÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ISAIÆ 53. v. 6. Posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum.

ROM. 5. v. 18. Sicut per vnus delictum in omnes homines in condemnatione: sic & per vnus iustitiam in omnes homines in iustificationem vitæ. Sicut enim per inobedientiam vnus hominis peccatores constituti sunt multi: ita & per vnus obeditionem, iusti constituentur multi.

Obserua energiam antithesis: sic iustitia Christi omnibus hominibus impensa est, sicut peccatum Adæ omnibus obfuit.

ROM. 8. v. 32. Qui etiam proprio filio suo non pepercit, sed pro nobis omnibus tradidit illum.

1. CORINTH. 8. v. 11. Peribit infirmus in tua scientia frater, propter quem Christus mortuus est.

Ex quo sic syllogizat Malderus in Anti-synodico cap. 7. n. 8. Nullus electus perit. Aliquis propter quem mortuus est Christus, perit: ergo aliquis, propter quem mortuus est Christus, non est electus.

2. CORINTH. 5. v. 14. & 15. Estimantes hoc, quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, & pro omnibus mortuus est Christus: vt & qui viuunt, iam non sibi viuunt, sed ei, qui pro ipsis mortuus est, & resurrexit.

Cum ex generalitate remedij concludat Apostolus generalitatem mali, necesse est, a quæ latè patere remedium, ad patuit malum. Atque adeo pro iisdem omnibus mortuum esse Christum, qui in Adamo mortui sunt. Quid si enim minus latè pateat remedium, quàm malum, collectio huiusmodi erit: Si decem hominibus oblata est medicina, ergo mille ægri fuerunt. Quam inconsequentiam quis non videt? consequentiam autem quam statuius ex mente Apostoli, multis exaggerat Augustinus. 6. contra Iulianum cap. 4. & 9.

1. TIM. 2. v. 1. & 5. Obsecro omnium orationes fieri pro omnibus hominibus &c. vnus enim Deus, vnus & mediator Dei & hominum homo Christus IESVS, qui dedit redemptionem semetipsum pro omnibus.

Ratiocinatio Apostoli hæc est: Ideo pro omnibus orandum, quia vnus omnium Deus, & vnus omnium mediator; nec plurium Deus quàm mediator.

1. TIM. 4. v. 10. Qui est Saluator omnium hominum, maximè fidelium.

Si maximè fidelium, certè etiam infidelium.

HEB. 2. v. 9. Videmus IESVM propter passionem mortis, gloriâ & honore coronatum: vt gratia Dei pro omnibus gustaret mortem.

1. IOAN. 2. v. 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

Hunc locum Concilium Trid. accipit sub distributione generica. sess. 6. cap. 2. & 3.

CONCILIA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TRID. sess. 6. cap. 3. Etsi ille pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt: sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur. *Vides numero eorum, pro quibus mortuus est Christus, comprehendi eos, qui mortis eius beneficium non recipiunt.*

SYNODVS VALENTINA III. cap. 5. Firmissimè tenendum credimus, quòd omnis multitudo fidelium ex aqua & Spiritu sancto regenerata, in Christi sanguine sit à peccatis suis abluta: quia nec in eis potuit esse vera regeneratio, nisi fieret vera redemptio. & infra: Ex ipsa tamen multitudine fidelium redemptorum, alios saluari aternâ salute; alios, quia redemptionis gratiam potius irritam facere, quàm seruare elegerunt, ad plenitudinem salutis, & ad perceptionem aternæ beatitudinis, nullo modo peruenire.

Quæ ergo fide exaggerat Iansenius huius Synodi solum caput 4. quasi doceat pro solis saluandis, mortuum Christum? non poterat nescire hoc decretum capite 5. comprehensum, in quo disertissimis verbis traditur Christus redemptor etiam reprobos. desinat ergo huius Concilij auctoritate pro se vti, aut a quæ contra se esse fateatur.

Tom. 1. lib. 8. cap. 26. col. 548.

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DIONYSIVS AREOPAG. Epist. 8. ad Demoph. Ipsam vitam suam pro transfugis profudit.

Transfugas generaliter intelligi patet ex toto discursu eiusdem epistolæ, & revelatione Carpo facta, qua ibidem refertur.

CLEMENS ALEX. lib. 7. Stromatum pag. 2. Servator est, non horum quidem, aut illorum; sed omnium.

CYPRIANVS lib. de opere & elemosyna, sic inducit diabolus in die iudicii, de suis servis iactantem: Ego pro istis nec alapas accepi; nec flagella sustinui.

Vana exprobratio, nisi Christus etiam pro reprobis mortuus est.

CYRILLVS HIEROS. Catechesi 18. Multimoda sanè quædam relicta est ratio consequendæ vitæ æternæ propter illius passionem, &c. ut omnes, quantum in ipso est, absque impedimento, illâ potiri possent.

GREGORIUS NAZIANZENSIS orat. 25. in Arianos: Omnes, citra ullam exceptionem instaurati sumus, qui eiusdem Adam participes fuimus.

Audin? citra ullam exceptionem.

AMBROSIVS l. 1. de Iacob, & vita beata cap. 6. in illa verba ad Rom. 8. Pro nobis omnibus, tradidit illum. Mirè addidit, pro omnibus: ut ostenderet, quod ita omnes diligit, ut dilectissimum filium pro singulis traderet.

IDEM Tom. 4. in psalmum 48. circa 1. Tim. 2. v. 5. Per Hominem Dominum IESVM intelligamus, qui suscepit hominis conditionem, ut in carne suâ, peccatum omnium crucifigeret, & chirographum vniuersorum suo cruore deleteret.

IDEM Tomo 4. ser. 8. in psalm. 118. v. 64. Mysticus sol ille iustitiæ omnibus ortus est, omnibus venit, omnibus passus est, & omnibus resurrexit: idè autem passus est, ut tolleretur peccatum mundi. Si quis autem non credit in Christum, generali beneficio ipse se fraudat: ut, si quis clausis fenestris radios solis excludat, non idè sol non est ortus omnibus, quia calore eius seipse fraudauit; sed quod solis est, prærogatiuam suam seruat: quod imprudentis est, communis à se gratiam lucis excludit.

IDEM Tomo 4. lib. de Paradiso cap. 8. Venerat Dominus IESVS, omnes saluos facere peccatores: etiam circa impios, ostendere suam debuit voluntatem, & idè nec proditorum debuit præterire. & infra: Quod in Deo fuit, ostendit omnibus, quod omnes voluit liberare.

HIERONYMVS Ep. ad Ocean. de Digamia. Mentitur Ioannes Baptista & digito Christum, & voce demonstrans: Ecce agnus Dei, ecce qui tollit peccata mundi; si sunt adhuc in sæculo, quorum Christus peccata non tulerit.

Atqui iuxta Iansenium, per pauci sunt, & grex pusillus, quorum Christus peccata tulit; cum non sit mortuus, nisi pro solis saluandis.

CHRYSOSTOMVS 1. ad Tim. 2. Hom. 7. Quomodo illi non crediderunt, quia noluerunt suas tamen ille partes executus est, dum pro eis in cruce penderet.

AVGVSTINVS in Ioannem tract. 4. sub init. Populi autem spernentes, propter superbiam suam, humilitatem Dei, crucifixerunt saluatorem suum, & fecerunt damnatorem suum.

Eccè quorum, quantum in se est, Saluator est pariendo, eorumdè damnator est puniendo.

IDEM de Symb. ad catechumenos lib. 2. cap. 8. Videtis vulnera, quæ inflixistis? agnoscitis latus, quod pupugistis? quoniam & per vos, & propter vos, apertum est, neque tamen intrare voluistis.

Liquet querelam dirigi ad reprobos; quia illi soli per penitentiam intrare nolunt latus Christi.

IDEM in Psal. 68. v. 27. Proiecit pretium argenti, quo ab illo Dominus venditus erat, nec agnouit pretium, quo ipse à Domino redemptus erat.

IDEM lib. 6. contra Iulianum cap. 4. Vnus (inquit Apostolus) pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt, ostendens fieri non potuisse, ut moreretur nisi pro mortuis. Ex hoc enim probauit omnes mortuos esse; quia pro omnibus mortuus est vnus. Impingo, inculco, infarcio recusanti.... Vnus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. Vide, quia consequens esse voluit, ut intelligantur omnes mortui, si pro omnibus mortuus est. Quia ergo non in corpore, restat ut in peccato esse mortuos omnes, si pro omnibus Christus mortuus, nemo neget, nemo dubitet, qui se non negat, aut dubitat esse Christianum.

Ibidem cap. 9. Apostolus vnum dixit fuisse, in quo omnes peccauerunt: in illo vno, mortui sunt

CAP. II. ART. VI. CHRISTVS PRO OMNIBVS MORTVVS. 29

sunt omnes, vt moreretur alius vnus pro omnibus. Vnus enim pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sunt, pro quibus Christus mortuus est. *Vide cetera & similia, de peccatorum meritis, & remissione lib. 1. cap. 27.*

Cui hac legenti dubium esse potest de mente Augustini? si hac legerit Iansenius, lector Augustiniam diligens, quis bona fide egisse credat, qui luculentia adeo testimonia neglexerit?

PROSPER lib. 2. de vocat. Gentium. cap. 16. Nulla ratio dubitandi est: IESVM Christum Dominum nostrum pro impiis & peccatoribus mortuum; à quorum numero si aliquis liber inuentus est, non est pro omnibus mortuus Christus; sed prorsus pro omnibus mortuus est Christus.

IDEM *ibid.* cap. 31. Elaboratum est, quantum Dominus iuuit, vt non solum in nouissimis diebus; sed etiam in cunctis retrò sæculis probaretur, gratiam Dei omnibus hominibus adfuisse: quoniam siue manifestè, siue occultè, Ipse est, vt Apostolus ait, *Saluator omnium hominum, maxime fidelium.* Quæ sententia subtilissimæ breuitatis, & validissimi roboris, si tranquillo consideretur intuitu, totam hanc, de qua egimus, controuersiam dirimit. Dicendo enim, quia *Saluator omnium*, confirmauit bonitatem super vniuersos homines esse generalè.

IDEM ad Capitula Gall. obiectione 9. Cum rectissimè dicatur, Saluator pro totius mundi redemptione crucifixus, propter veram humanæ naturæ susceptionem, & propter communem omnium in primo homine perditionem: potest tamen dici, pro his tantum crucifixus quibus mors ipsius profuit.

Nimirum efficaciter; pro aliis sincerè quidem, at ineffaciter: nam alioqui aperta erit contradictio.

IDEM In prefatione, ad obiectiones Vincentianas dicit omnes illas esse ineptissimarum blasphemiarum prodigiosa mendacia, & impias ac profanas opiniones, quarum prima est quod Dominus noster IESVS Christus non pro omnium hominum salute, & redemptione sit passus.

Est ergo Prospero blasphemia & mendacium quod Iansenio dogma Catholicum.

IDEM in responsione ad obiectionem 1. Vincentianam: Quod ergo ad magnitudinem, & potentiam pretij, & quod ad vnā pertinet causam generis humani; Sanguis Christi redemptio est totius mundi. Et infra: Poculum quippe immortalitatis (*Sanguis Christi*) habet quidem in se, vt omnibus profuit; sed si non bibitur, non medetur.

Quid his pronuntiatis in rem nostram luculentius? & hic est Prosper ille, quem tam accuratum Augustiniana doctrina assertorem toties, & tam exaggeratè inculcat Iansenius.

LEO PAPA *serm.* 1. de Natiuit. Domini. Dominus noster peccati mortisq; destructor, sicut nullum à reatu liberum reperit, ita liberandis omnibus venit.

IDEM de Passione Domini *serm.* 3. Sic ad omnium redemptionem utebatur malitiā persequentium, vt in mortis eius resurrectionisq; Sacramento, etiam interfectores sui possent salui esse, si crederent.

IDEM de Pass. *serm.* 11. Pro omnibus impiis mortuo Domino, potuisset etiam hic (*Iudas*) consequi remedium, si non festinasset ad laqueum.

IDEM *Ep.* 83. ad Episcopos Palest. Effusio pro iniustis Sanguinis iusti, tam potens fuit ad priuilegium, tam diues ad pretium, vt, si vniuersitas captiuorum in redemptorem suum crederet, nullum tyrannica vincula retinerent: quoniam (sicut Apostolus ait) *vbi abundauit peccatum, superabundauit & gratia*: & cum sub peccati præiudicio nati, potestatem acceperint ad iustitiam renascendi, validius factum est donum libertatis, quàm debitum seruitutis.

Atque hic est Sanctissimus ille Pontifex, qui solo Xysto mediante, Pontificibus illis successit, qui Pelagium, & Semi-Pelagianos damnarunt. quis Catholicus suspicari audebit, ab eorum sensu fuisse alienum?

IDEPHONSVS *serm.* 5. de Assumptione. Non audent (vt opinor) ministri tartarei hodiè attingere suos captiuos, quos recolunt redemptos illius Sanguine, qui pro mundi salute dignatus est nasci de virgine.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS in 1. Tim. 2. v. 4. *lect.* 1. Homo Christus est mediator Dei, & hominum: non quorundam, sed inter Deum, & inter omnes homines; & hoc non fuisset, nisi vellet omnes saluare.

IDEM *ibid.* in fine 1. *lection.* Ipse est propitiatio pro peccatis nostris, pro aliquibus efficaciter; sed pro omnibus sufficienter: quia pretium sanguinis eius est sufficiens ad salutem omnium; sed non habet efficaciam, nisi in electis, propter impedimentum.

IDEM *ad Hebræos* 2.v.9. *in illud: Pro omnibus gustaret mortem.* Pro omnibus, dupliciter intelligi potest, &c. vel absolute pro omnibus, quantum ad sufficientiam, &c. in cuius probationem, adfert locum Apostoli 1. ad Tim. 4. qui est Saluator omnium, maxime fidelium. & Chrysostomi: Pro omnibus hominibus generaliter mortuus, quia omnibus pretium sufficit, etsi omnes non credunt, ipse tamen quod suum est impleuit.

SCOTVS *in 3. dist. 29. q. unica.* Hanc approbat sententiam Leonis Papæ *serm. 1. de Natiuitate: Sicut à reatu nullum liberum reperit, sic liberandis omnibus venit.*

IVDOCVS COCCIUS *in Thesauro Catholico lib. 2. art. 7. Quod Christus non pro omnibus generaliter mortuus sit, adscribit Hereticis.*

FRANCISCVS FEVARDENTIVS *Theomachia Caluinistica lib. 5. cap. 15. idem confirmat.*

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

RVARVVS TAPPERVS *art. 6. Louan. §. Iterum obicitur.* Est Christus quodam modo Saluator, & Redemptor omnium hominum; & alio quodam multorum tantum, & non omnium: qui modi, explicantur per efficaciam, & sufficientiam: in causa, & cum effectu: simpliciter, & sub conditione.

Antè insinuauerat pretium numeratum esse pro non electis, sub conditione paratum, & deputatum solutioni, sed non applicatum, defectu scilicet conditionis expleta ex parte eorum.

MALDERVS *Episcop. Antwerp. 1. 2. q. 3. art. 3. dub. 5. memb. 1. §. Sanè.* Opinio illa Caluinistarum, quæ negat pro omnibus & singulis hominibus Christum mortuum esse, toleranda non est.

IDEM *in Antisynodicis cap. 7. num. 3. sub finem:* Beza eandem blasphemiam cum suis defendit, nempe Christum pro solis electis mortuum. Verendum, ne tandem cum Turcis homines isti dicant, pro nemine Christum esse mortuum.

IDEM *infra num. 12.* Vocat hunc errorem, verè grauem, & propriè Antichristianum.

CORNEL. IANSENIUS *Episcopus Gandens. Concord. Euang. cap. 30.* Optabat quodammodo omnium omnino salutem pro omnibus mortuus.

ARTICVLVS VII.

An Christus orarit Patrem pro solis electis, an etiam pro reprobis.

IANSENIUS.

THEOLOGI SOCIET.

I. **V**anum est & stultum, (Christum) pro talibus (reprobis) saluandis. seriâ voluntate pati ac mori. Vanum est, pro talibus à perditione decreta liberandis offerre Patri vota, preces, mortem, ac sanguinem suum. Mortis enim, ac sanguinis oblatio, est quoddam efficacissimum rogandi genus. Tom. 3. lib. 3. cap. 20. col. 389.

II. *Ex quo factum est, ut non magis Patrem pro aterna liberatione ipsorum, quam pro diaboli deprecatus fuerit.* To. 3. ibidem col. 390.

I. **C**hristus etiam pro reprobis, quorum peccata in cruce tulit, Patrem rogauit, quamquam isti, non item ut electi, orationis huius, sicut nec mortis, beneficium perceperint.

II. Mors Christi efficacissimum fuit rogandi genus; qui ergo pro omnibus mortuus, pro omnibus orauit.

S C R I P T V R Æ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ISAIÆ 53.v.6. & 12. Posuit in eo Dominus iniquitatem omnium nostrum. Et ipse peccata multorum tulit, & pro transgressoribus rogauit.

LVCÆ 23.v.34. Pater dimitte illis, quia nesciunt, quid faciunt.

Crucifixores autem Christi electi omnes non fuerunt.

IOAN. 17.v.20. Non pro eis (discipulis) rogo tantum; sed & pro eis, qui credituri sunt, per verbum eorum, in me.

Plures autem Euangelij prædicationi crediderunt, quam saluati fuerint.

2. COR. 5. v. 19. Deus erat in Christo mundum reconcilians sibi.

1. IOAN. 2.v.1. & 2. Aducatum habemus apud Patrem IESVM Christum iustum, & ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum; sed etiam pro totius mundi.

Si propitiatio est pro omnibus moriendo; certe & aduocatus est pro omnibus orando.

SS. P A T R E S

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CYPRIANVS *serm. de Passione Domini, ultra medium*: Mediator inter nos, & Patrem oras pro his, qui ad dolorem vulnerum tuorum opprobria addiderunt, & pro inimicis impetras veniam, supplicas, & obsecras, ut hæc eis iniquitas dimittatur, & à morte tua habeantur innoxij ipsi, qui sanguinem tuum super se, & super filios suos manere precantur, usque adeo excæcati, ut scelus suum non intelligant, nec odium Christi ipsa mors crucifixi extinguat.

AMBROSIVS *Tomo I. lib. de Institutione Virginitatis cap. II.* Pro omnibus aduocatus noster est apud Patrem, & infirmitates nostras suscepit, & pro nobis dolet, & infirmatur.

HIERONYMVS in illud Isaia 27.v.9. *Idcirco super hoc dimittetur iniquitas domui Iacob*: Causas reddit, cur, postquam Iudæi in Dominum miserunt manus, veniam consequantur, si voluerint agere penitentiam, ut compleatur Saluatoris oratio: Pater ignosce illis, quod enim faciunt, nesciunt. Propterea, inquit, Dimittetur iniquitas domui Iacob, &c. ut mereatur benedictionem Dei, qui sibi maledictionem fuerat imprecatus dicens: Sanguis eius super nos, & super filios nostros.

LEO PAPA *serm. I. de Pass. sub finem*: Mors Christi nos liberat; vos (Iudæos) accusat, &c. & tamen tanta est bonitas nostri redemptoris, ut etiam possitis consequi veniam, si Christum Dei filium confitendo, illam parricidalem malitiam relinquatis: non enim Dominus in cruce frustra orauit dicens: *Pater dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt.* Quod remedium nec te Iuda transiret, si ad eam penitentiam confugisses, quæ te reuocaret ad Christum, non quæ instigaret ad laqueum.

IDEM *serm. 4. de Pass. in initio*: Principes Sacerdotum, quibus indulgentiam Saluator petebat, supplicium crucis irrisorum aculeis exasperabant.

THEOPHYLACTVS in illud Luca 23. *Pater dimitte illis*: Vtique dimissum fuisset eis peccatum, nisi deinceps in incredulitate mansissent.

MALDERVS in *Antisynodicis cap. 7. v. 13.* Pulchrè idipsum ex Scripturis probat, & post eas allatas addit: Hinc ergo intelligimus, omnium hominem mediatorem pro omnibus, adeoque pro toto mundo orasse, & mortuum esse: Oratione enim sua & mortis propitiatione omnibus impetrauit filios Dei fieri, &c.

ARTICVLVS VIII.

De gratia sufficiente.

- I. *An in statu naturæ lapsæ detur gratia sufficiens, quæ simul efficax non sit?*
- II. *An gratia sufficiens à Deo præparetur omnibus, non modò iustis, sed & peccatoribus?*
- III. *An huiusmodi gratia olim sub lege data fuerit Iudæis?*
- IV. *An etiam infidelibus, & gentilibus?*

I A N S E N I V S.

I. **P**ost lapsum Adæ nullum datur adiutorium verè sufficiens, quin simul efficax sit. Tom. 3. lib. 3. c. 1. col. 250.

Adiutorium purè sufficiens ad gratiam naturæ pertinet. Lapsorum reparationi inutile & perniciosum. Imò asseri non potest post lapsum, nisi; maiori hallucinatione quàm Pelagiani, sublato originali peccato, naturæ vires illas esse fateamur. Tom. 3. lib. 3. cap. 2. col. 254.

II. *Qui aliam gratiam Christi, quàm efficacem asserunt, nouum genus gratiæ procidunt; quod nec D. Augustinus, nec ullus post illum Latinorum Patrum, nec D. Thomas, vel vetustiorum Theologorum aliquis agnouit; nec Ecclesia in ullis Conciliis generalibus, aut prouincialibus approbatis: neque verò agnoscere potuit, nisi principia, quibus ipsa per antiquos PP. Christi gratiam defendit, funditus euertat.* Tomo 3. lib. 2. cap. 29. col. 213. & l. 3. cap. 1. col. 251.

III. *Gratia sufficiens videtur monstrum quoddam singulare gratiæ: estq; lapsorum reparationi inutilis, etiam ad sexcentos sufficientiæ gradus aucta; solummo-*

THEOLOGI SOCIET.

I. **E**tiam post Adæ lapsum præparatur a Deo, & offertur hominibus gratia verè sufficiens; per quam infideles ad fidem conuerti, peccatores à peccato resurgere, præcepta seruare, peccata vitare, & in iustitia perseuerare possunt; si gratiæ ipsi non desint: quæ tamen efficax non est, sic vt per eam re ipsa conuertantur, &c.

II. Sufficientis gratiæ nomen, si Iansenius in Augustino, aut PP. aut Conciliis aut Scholasticis antiquis non legerit; meminisse debet, nec Arianos olim in Scriptura legisse Trinitatis nomē; nec *ὁμολογίαν*; nec modò Trāsfubstantiationis vocem in ea reperire Calvinistas; & tamen vtrique vt hæretici damnati sunt, quòd ob nomen non repertum, rem ipsam negarint. Nos gratiam sufficientem quoad rem ipsissimam (vt de nomine lis ne fiat) Iansenio & in Scriptura, & in Patribus, & in Conciliis iam ostendimus; in Tridentino præsertim, quod post cætera accuratissimè de gratia definiuit: ex quo Iansenius omnino sobriè, & vt canis è Nilo, videtur bibere. Nomen verò *sufficientis gratiæ* & in D. Thoma, & Scoto infra illi demonstrabimus.

III. Gratiam sufficientē monstrum vocare, monstruosissima est censura: doctrinam enim persimilem habet Monstro, siue Specimini Gommariistico

Iansenius.

Theologi Societatis.

lummodò peccatis faciendis maioris, damnationi accersenda seruit: lapsis hominibus citra Dei inuidiam damnandis, à recentioribus idè excogitata, quia putant culpa reum neminem fieri, qui non careat eam euitandi sufficienti potestate. Tom. 3. lib. 3. cap. 2. col. 254. & lib. 3. cap. 3. col. 258.

IV. Gratia sufficiens è diametro repugnat medicinali adiutorio Christi: nam primam integritatem natura humana restituit; omne meritum & premium dominatrici libertati vindicat; unoq; verbo Christo occlamatur: Recede à nobis, non opus est tuo medicinali remedio, sani sumus. Tom. 3. lib. 2. cap. 12. col. 134.

Quisquis talia diuina gratia adiutoria infirmis hominibus adferre nititur; quæ deferant si velint; in quibus permaneant si velint; cum quibus operentur si velint: originalis peccati virus euacuat; illasas liberi arbitrij vires esse, & Christum frustra venisse, gratis mortuum esse persuadet. Tomo 3. lib. 2. cap. 27. col. 212.

Qui gratiam sufficientem ponunt, efficacem tollunt; peius ipsis Pelagianis hallucinantur. To. 3. lib. 3. cap. 2. col. 254.

Tale adiutorium gratia Pelagianicum est; & tale admittebant Semi-Pelagiani; & tamen ut hæretici proscripti sunt. Tom. 3. lib. 3. cap. 1. col. 252.

Gratia sufficiens à Semipelagianis ortum habet; & inde in Catholicorum scholas translata est. Tom. 3. lib. 3. cap. 12. col. 323.

Illud Apostoli 1. Corint. 10. Fidelis Deus, qui non patietur vos tentari supra id quod potestis; nullo modo tam indiscretè intelligendum, ut hoc in omnibus omnino fidelibus obseruetur; sed tantum orantibus, ... adeoq; ferè electis: quarundam enim cupiditatum tentationes aliquorum hominum vires superant, ita ut eas superare non possint. Tom. 3. cap. 13. col. 328.

V. Non potest post Adæ lapsum in Deo statui voluntas, quâ omnibus vel generalia vel sufficientia gratia adiutoria prepararit. Talia enim adiutoria non dantur omnibus; imò nulla post lapsum sunt. Tom. 3. lib. 10. cap. 2. col. 1013.

Non dantur Christianis etiam iustificatis. Tom. 3. lib. 3. cap. 12. col. 323.

Quod Scholastici plerique docent:
Deum

stico, cuius articulos citat Malderus. a de Gratia Qui inter cetera hoc asserunt: Post Adæ lapsum gratiam nullam, nisi electis dari: reprobos verò ita ad fidem, conuersionemque vocari & inuitari exterius, ut ea tamen illis dare Deus nolit. Vide articulum 51. & seqq. speciatim 72.

IV. Quòd gratia sufficiens, ut à Theologis exponitur, Pelagianismum aut Semipelagianismum sapiat; aut ab istis erroribus ortum ducat, atque enumerata à Iansenio absurda annexa habeat; non nisi ex falsis omnino principiis adstruitur: nec aliter Semipelagianismi damnari potest, quàm quomodo Catholicos omnes iuxta Tridèntini decreta gratiam cum libero arbitrio conciliantes, istius erroris insimulant moderni hæretici, teste Stapletono lib. 4. de Iustificatione cap. 1.

V. Datur ergo etiam post Adæ lapsum hominibus omnibus, tum iustis, tum etiam iniustis, gratia verè sufficiens; quâ & hi ad iustitiam peruenire, & illi in eadem perseverare possint. Primò enim id exigit Redemptoris, Mediatorisque omnium, munus & officium. Qui sanè omnium, Redemptor non esset; nisi omnibus

E ex

Iansenius.

Theologi Societatis.

Deum post hominis lapsum adhuc habere voluntatem saluandi omnes homines nemine excepto; & ex illa voluntate omnibus, etiam reprobis, sufficientem non solum redemptionem, sed & gratiam præparasse; doctrina S. Aug. prorsus dissentaneum est. To. 3. lib. 10. cap. 3. col. 1018. Item col. 249. lib. 3. cap. 1. & alibi.

Consonant hæretici nostri temporis. CALVINVS lib. 2. Instit. c. 2. §. 6. & lib. 3. cap. 24. §. 3. Idem in Antid. Trid. ad sess. 6. §. Porro, & can. 9. PETRVS MOLINÆVS in quadam epistola citata apud Malderum 1. 2. fol. 485. CHAMIERVS Tomo. 3. lib. 3. cap. 6. §. 12. & 14. CONTRA-REMONESTRANTES in Specimine Amstelrod. art. 44.

VI. Non adfuit hominibus sub veteri lege viuentibus, gratia sufficiens seruandi legem, vel vllum præceptum eius; sed potius impediens. To. 3. lib. 3. cap. 7. col. 284. & lib. 3. cap. 8. col. 288.

Sub lege positi nullum adiutorium bene viuendi præter legem acceperunt; & hoc locum habuit in omnibus Iudæis, per paucis exceptis. Tom. 3. lib. 3. cap. 5. col. 271.

Fuit quidam sub lege status, sub quo generaliter paucis exceptis, ante Saluatoris aduentum, non dabatur gratia sufficiens implendi id, quod iubebatur; multò minùs gratia sufficiens ad salutem: sed è contrario talis gratia lationi legis, ac scopo Dei capitaliter repugnabat. To. 3. lib. 3. cap. 5. col. 271. sub finem.

Legislatio illum habebat scopum, ut insonante præcepto, ac terribiliter pœnas, nisi hoc facerent, comminante, gratia necessitatem, ipsa gratia adiuuantis subtractione docerentur. Tom. 3. lib. 3. c. 5. col. 271.

Hallucinatur quisquis legem eo scopo datam putat, ut eius luce eruditi faciliùs peccata vitarent: aut per gratiam sufficientem eam seruarent; hoc enim Apostolo & Aug. è diametro contrarium est: sed ut multitudine & magnitudine peccatorum, quæ ex lege sciebantur futura, eorum superbia frangeretur. Lex enim iusti-

ex se sufficientia salutis media compararet. Secundò id persuadent Scripturæ, quæ omnibus, etiam post commissæ scelera, auxilium promittunt, & ad reditum celeremque conuersionem omnes inuitant: & vitio vertunt, si quis sic vocatus non reuertatur & viuatur. Tertiò id ipsum Tridentinum definit, cum homines, per peccatum à Deo auersos, per eius gratiam ad iustitiam se disponere, & gratiam per peccatum amissam recuperare, & post baptismum lapsos resurgere posse, uti doctrinaliter, ita & vniuersaliter statuit. Sess. 6. cap. 5. & 14. & can. 29.

VI. Iudæi sub lege positi, quamquam non ita copiosam, ac nunc Christiani, gratiam acceperint; quia tamen & ipsi à Christo redempti, & fideles erant; verè sufficientem gratiam accepere, quâ legem suam, (quæ de se vires benè operandi non tribuebat) seruare; & non modò præsentis, sed & futuræ vitæ præmia mereri, & consequi possent. Cum enim singularia pro ipsis, tam de legis obseruatione, quam, post eam etiam grauissimè violatam, ad Deum conuersione, seuerissima in Scriptura extant præcepta, & consilia; Deus autem impossibilia non præcipiat: necesse est eos, quod per legem aut naturæ vires non poterant, id per gratiam potuisse. Sanè si Iudæis omnibus, per paucis exceptis, negata fuit gratia, quâ præcepta legis possent seruare; verum non fuisset illud Mosis de diuina lege testimonium: ^a Mandatum ^a Deut. 30. quod ego præcipio tibi hodie, non supra te ^{u. 12.} est, neque procul positum, neque in calo situm ut possis dicere: Quis nostrum valet ad calos ascendere, ut deferat illud ad nos, & audiamus, atque opere compleamus, &c. Nam ita fuisset supra eos, ita procul positum, ut nullis viribus id potuissent attingere; nullâ oratione à cælo, vnde auxilium petendum erat, arcef-

Iansenius.

Theologi Societatis.

iustitiam reddidit difficiliorem, & quasi muro interposito impossibilem. Tom. 3. lib. 1. cap. 11. col. 43. & 44.

Testamentum vetus non ea de causa datum, ut per illius promissiones & observationem eorum salus aeterna in tuto locaretur; vel etiam de propinquo curaretur: sed ne res carnales illi à demonibus quærerent. Totum itaque erat carnale, tota veterum spes, tota charitas eorum erga Deum, totusq; cultus erat carnalis; ideoq; vitiosus. Profecto testamentum illud, nihil aliud fuit, nisi magna quædam quasi comædia. Tom. 3. lib. 3. cap. 6. col. 278. in medio. & 279. initio. & 282. in medio.

VII. *Infideles carent gratiâ sufficienti ad salutem, tam proximâ, quam remotâ; & omnibus principiis eius. Gratia sufficiens infidelium à Semi-Pelagianis excogitata.* Tomo 3. lib. 3. cap. 11. col. 304. & lib. 3. cap. 12. col. 320.

Consonant hæretici nostri temporis. CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrodami. art. 57. & 52. LUTHERVS de sermo arbitrio Tomo 3. Idem in præfatione in vetus Testamentum. Tom. 3. Idem in Epist. ad Galat. cap. 3. & 5. CALVINVS 2. Instit. cap. 7. §. 2. & 10.

arcessere. Vana etiam fuisset illa Dei apud Isaiam expositulatio: *a Quid est a Isai. cap. 5. quod debui ultra facere vinea mea, & non feci ei?* In promptu enim fuisset Israëlitis, (per vineam ibi designatis,) illa ex Iansenio responsio: *Non adfuit nobis sub lege viventibus gratia sufficiens seruandi legem vel ullum preceptum eius.* Illam dare debuisses; ut meritò obiiceret: *Expectaui vinas & fecit la-bruscas.*

VII. Infideles quoque, quamquam nullis actibus, quos exercerent, moraliter bonis, fidem gratiamve, vel de congruo mereri, aut ad eam debitè se disponere possint, (quod volebant Semi-pelagiani) tamen nec in illis ex parte Dei sufficiens auxiliū deest; quo primò ad fidem, & salutem perueniāt, si supernaturalibus inspirationibus, à Deo immitti solitis, attendāt; & sic vocanti Deo, & ad vltiora gratiæ auxilia disponenti, non desint.

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DEUTERON. 30. v. 11. & seq. Mandatum hoc, quod ego præcipio tibi hodie, non supra te est, neque procul positum: sed iuxta te est sermo valde, in ore tuo, & in corde tuo, ut facias illum. Confidera quòd hodie proposuerim in conspectu tuo vitam & bonum; & è contrario mortem & malum: ut diligas Dominum Deum tuum. .... Elige ergo vitam, ut & tu viuas.

Illusoria est hæc exaggeratio & adhortatio, ut omnes Dei mandata explere eligant, nisi habeant gratiam paratam ut possint.

PROV. 1. v. 20. & seqq. Sapientia foris prædicat: .... Conuertimini, en proferam vobis spiritum meum. .... Quia vocaui, & renuistis: extendi manum meam, & non fuit, qui adspiceret: despexistis omne consilium meum, & increpationes meas neglexistis.

SAP. 12. v. 1. O quàm bonus & suavis est Domine spiritus tuus in omnibus, ideoque eos qui exerrant partibus corripis: .... ut relicta malitiâ credant in te Domine.

IDEM 12. v. 20. Si enim inimicos seruorum tuorum (Chanaanos) & debitos morti, cum tanta cruciasti attentione, & liberaisti, dans tempus & locum, per quæ possent mutari à malitia: cum quanta diligentia iudicasti filios tuos?

IDEM 13. v. 5. & 8. A magnitudine enim speciei, & creaturæ, cognoscibiliter poterit creator horum videri: sed tamen adhuc in his minor est querela. .... Iterum autem nec his debet ignosci: si enim tantum potuerunt scire, ut possent æstimare sæculum: quomodo huius Domini non facilius inuenerunt?

ECCLI. 15. v. 18. Ante hominem vita & mors: bonum & malum, quod placuerit ei, dabitur illi: quoniam multa sapientia Dei; & fortis in potentia, videns omnes sine intermissione.

IDEM 18. v. 7. & seq. Quid est homo, & quæ est gratia illius? . . . . Propter hoc patiens est Deus in illis, & effundit super eos misericordiam suam. . . . Misericordia autem Dei super omnem carnem.

IDEM 51. v. 31. & seq. Appropiate ad me indocti, & congregate vos in domum disciplinæ. . . . Comparete vobis sine argento, & collum vestrum subiicite iugo, & suscipiat anima vestra disciplinam: in proximo est enim inuenire eam.

ISA. 1. v. 16. & seqq. Lauamini, mundi estote, auferte malum cogitationum vestrarum. . . . Si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabitur. . . . Si volueritis & audieritis me, bona terræ comedetis.

IDEM 5. v. 4. Quid est quod debui vltra facere vineæ meæ, & non feci ei? An quod expectaui vt faceret vvas, & fecit labruscas?

Si non dedit Deus gratiam sufficientem, unde expectauit vvas? si dedit efficacem, quomodo vinea fecit labruscas? Vide autem ineptam & friuolam in hunc locum expositionem Iansenij. tomo 3. lib. 3. de Gratia Christi Salvatoris cap. 18. col. 361.

ISA. 65. v. 2. & ROM. 10. v. 21. Expandi manus meas tota die ad populum non credentem & contradicentem.

EZECH. 18. v. 23. & 32. Numquid voluntatis meæ est mors impij, dicit Dominus Deus; & non vt conuertatur à viis suis, & viuat? . . . Quare moriemini domus Israel? quia nolo mortem morientis dicit Dominus; reuertimini & viuite.

Vana hæc est protestatio & inuitatio; nisi saltem parata sit gratia sufficiens, cum non detur omnibus efficax.

EZECH. 33. v. 10. & seq. Sic locuti estis dicentes: Iniquitates nostræ, & peccata nostra super nos sunt, &c. . . . Dic ad eos: Viuo ego dicit Dominus Deus: nolo mortem impij, sed vt conuertatur impius à via sua & viuat. Conuertimini, conuertimini, &c. . . . impietas impij non nocebit ei.

OSEE 13. v. 9. Perditio tua Israel: tantummodo in me auxilium tuum.

MATTH. 11. v. 28. Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam vos.

IDEM 23. v. 37. Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluit?

IOAN. 1. v. 9. Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.

ACT. 7. v. 51. Vos semper Spiritui sancto resistitis: sicut Patres vestri & vos.

IBID. 14. v. 16. Et quidem non sine testimonio semetipsum reliquit benefaciens de cælo, dans pluuias & tempora.

IBID. 17. v. 25. & seq. Cum ipse det omnibus vitam & inspirationem & omnia . . . . definiens statuta tempora, &c. . . . quærere Deum si fortè attrectent eum, aut inueniant; quamuis non longè sit ab vnoquoque nostrum.

ROM. 1. v. 19. & seqq. Quod notum est Dei, manifestum est in illis: Deus enim illis manifestauit. Inuisibilia enim ipsius à creatura mundi, per ea, quæ facta sunt, intellecta conspiciuntur: sempiterna quoque eius virtus, & diuinitas: ita vt sint inexcusabiles.

Fuissent ergo excusabiles, si omni luce diuinâ & omni testimonio eius destituti eum non cognouissent.

ROM. 10. v. 20. Inuentus sum à non quærentibus me; palam apparui iis, qui me non interrogabant.

2. THESS. 2. v. 10. Caritatem veritatis non receperunt, vt salui fierent, ideo mittet illis Deus operationem erroris.

1. TIM. 4. v. 10. Qui est saluator omnium hominum, maximè fidelium.

2. PETR. 3. v. 9. Nolens aliquos perire, sed omnes ad pœnitentiam reuerti.

1. IOAN. 2. v. 2. Ipse est propitiatio pro peccatis nostris: non pro nostris autem tantum, sed etiam pro totius mundi.

APOC. 3. v. 20. Ecce sto ad ostium, & pulso: si quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum.

Huc faciunt omnia ea, quibus Deus omnes ad conuersionem & pœnitentiam exhortatur; quibus exprobat non perfectam pœnitentiam, ideoq; varias pœnas intentat.

CONCILIA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

LATERANENSE sub Innocentio III. cap. firmiter: Si post susceptionem baptismi quispiam relapsus fuerit in peccatum, per veram pœnitentiam semper potest reparari.

TRIDENTINVM *sess. 6. cap. 11.* Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere, quod non possis .... quod (*nempe seruare sermones eius*) utique cum diuino auxilio præstare possunt .... & serui facti Deo, sobriè, iustè, & piè viuentes, proficere possunt per Iesum Christum .... Deus namque gratiâ suâ semel iustificatos non deserit.

Si gratia saltem sufficiens parata non est; quomodo proficere potest iustus superatis vitæ temptationibus? si verò peccat ob gratiâ illius defectum; quomodo non deserit iustificatum Deus?

TRIDENTINVM *cap. 13. sess. 6.* Nemo ut perseveranter stet, sibi certi aliquid absolutâ certitudine polliceatur; tamen in Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent. Deus enim, nisi ipsi illius gratiâ defuerint, sicut cœpit opus bonum; ita perficiet, operans velle & perficere.

Vana est spes, ubi certum est non dari omnibus gratiam efficacem, & abest omnis sufficiens.

TRIDENTINVM *sess. 6. can. 22.* Si quis dixerit, iustificatum vel sine speciali auxilio Dei, in accepta iustitia perseverare posse; vel cum eo non posse: anathema sit.

IDEM *can. 29.* Si quis dixerit eum, qui post baptismum lapsus est, non posse per gratiam resurgere: anathema sit.

ARAVSICANVM II. *can. 25.* Hoc secundum fidem Catholicam credimus, quod, acceptâ per baptismum gratiâ, omnes baptizati Christo auxiliante & cooperante, quæ ad salutem pertinent, possint & debeant (si fideliter laborare voluerint) adimplere.

Nota conditionalem: si voluerint.

Et infra: Deus nobis inspirat, ut & baptismi sacramenta fideliter requiramus; & post baptismum cum ipsius adiutorio, ea, quæ sibi sunt placita, implere possimus.

VALENTINIANVM III. *sub Lothario anno 855. asserit:* Nec ipsos malos idèd perire, quia boni esse non potuerunt; sed quia boni esse noluerunt: suoque vitio in massa damnationis, vel merito originali, vel etiam actuali permanserunt.

SENONSENSE *can. 15.* Neque tamen tanta gratiæ necessitas libero præiudicat arbitrio; cum illa semper in promptu sit, & neque momentum quidem prætereat, in quo Deus non stet ad ostium & pulset: cui si quis aperuerit intrabit ad illum, & cœnabit cum illo.

Semper in promptu est gratia; non efficax; ergo sufficiens.

COLONIENSE *anno 1536. parte 7. cap. 32.* Quamquam nemo conuertatur ad Dominum, nisi tractus per Patrem; attamen nemo hic exultationem prætexat, quod non trahatur: quod ille semper stet ante ostium pulsans: nimirum per internum & externum verbum commonens, ut conuertamur à via nostra pessima.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CLEMENS ROMANVS *epist. 3. de officio sacerdotis:* Ab initio duo regna statuit Deus, & potestatem dedit unicuique hominum, ut illius regni fiat portio, cui se ad obediendum ipsè subiecerit.

Potestas ea aadeundi regni, non est nisi per gratiam, saltem sufficientem.

DIONYSIVS AREOPAGITA *lib. de celesti hierarchia cap. 9.* Nempe & aliis gentibus, ex quibus & nos ad immensum & infinitum diuini luminis pelagus, quod semper paratum est, & patet omnibus, ad participandum, ex præteriti erroris cæcitate respirauimus: ad quod sanè obsequentes ducebant Angeli præpositi singulis gentibus.

IUSTINVS MARTYR *dialogo cum Tryphone aduersus Iudeos in fine:* Itaque si omnes, qui misericordiam à Deo consequi volunt, superioris vitæ pœniteat, id præstare possunt.

IRENÆVS *lib. 4. cap. 17.* Vis à Deo non fit, sed bona sententia adest illi semper, & propter hoc consilium quidem bonum dat omnibus: posuit autem in homine potestatem electionis.

CLEMENS ALEXANDRINVS *lib. 2. Stromatum:* Diuinum Verbum clamauit, omnes simul vocans; eos quidem vel maximè cognoscens, qui non erant parituri: & tamen, quoniam est in nostra potestate parere, & non parere, ut nulli possint causari prætextum ignorantiae, iustam fecit vocationem.

IDEM *lib. 7. Stromatum:* Seruator quidem est, non horum quidem seruator, illorum verò non. Quomodo est seruator & Dominus, si non est omnium seruator & Dominus? .... Nec ergo vnquam aliquibus inuiderit, qui omnes ex æquo vocauit.

IDEM *eodem libro:* In stadio decertant athletæ, & ex his utique superat, qui aliptæ paruerit: Omnibus enim omnia à Deo posita sunt æqualia, & ipse alienus à reprehensione. Misericordiam autem consequitur is, qui potens est; & potens est, qui voluerit.

Hinc apertè arguitur omnem & solam causam, cur non obtineatur palma; petendam ex nostra voluntate, qua non vitetur gratiâ sufficienti.

IDEM *in Oratione exhortatoria ad gentes*: Audite qui estis longè, audite qui propè; nullis celatum est Verbum, lux est communis, omnibus illucescit hominibus: nullus est in Verbo cymmerius.

CYPRIANVS *lib. 4. epist. 7*. Si dies omnibus æqualiter nascitur, & si sol super omnes pari & æquali luce diffunditur; quantò magis Christus sol & dies verus in Ecclesia sua, lumen vitæ æternæ pari æqualitate largitur? .... Vnde apparebat Christi indulgentiam, & cælestem gratiam, postmodum secuturam, æqualiter omnibus diuidi, sine sexus varietate, sine annorum discrimine, sine acceptione personæ, super omnem Dei populum, spiritualis gratiæ munus infundi. Planè eadem gratia spiritualis, quæ æqualiter in baptismo à credentibus sumitur, in conuersione, atque actu nostro postmodum vel minuitur vel augetur.

ARNOBIUS *senior lib. 2. adu. gentes*: Omnibus vniformiter (*Deus*) potestatem ad se veniendi facit. Patet, inquit, omnibus fons vitæ, nec ab iure potandi quisquam prohibetur aut pellitur. Si tibi fastidium tantum est, vt oblatis respuas beneficium muneris: quin imò, si tantum sapientiâ præuales, vt ea quæ offeruntur à Christo ludum atque ineptias nomines; quid inuitans peccat, cuius solæ sunt hæ partes, vt sub tui iuris arbitrio fructum suæ largitatis exponat?

HILARIUS *lib. 1. de Trinitate*: Esse filios Dei, non necessitatem esse, sed potestatem; quia proposito vniuersis Dei munere, non natura gignentium afferatur; sed voluntas præmium consequatur.

EPHREM SYRVS *serm. 3. de compunctione*: Semper eius gratia corda nostra visitat; sed si cor immundum offenderit, illico recedit, rursusque Deus misericordiâ tactus, cogit eum ad nos peccatores inuadendos venire. .... Nequit enim penitus nos gratia deferere: à propria enim ipsius benignitate eò adigitur (*Deus*) vt omnium nostrum misereatur.

AMBROSIVS *sermone 8. in Psalmum 118*. Sol iustitiæ omnibus ortus est, omnibus venit, omnibus passus est, & omnibus resurrexit; si quis autem non credit in Christum, generali beneficio ipse se fraudat; vt si quis clausis fenestris radios solis excludat.

IDEM *vel potiùs PROSPER lib. 2. de vocatione gentium cap. 6*. Etiam nunc in extremis mundi partibus sunt aliquæ nationes, quibus nondum gratia Saluatoris illuxit; quibus mensura tamen generalis auxilij, quæ desuper omnibus semper hominibus est præbita, non negatur.

IDEM *eodem lib. cap. 7*. Cum tamen illud .... quia omnes homines velit saluos fieri, & in agnitionem veritatis venire, non oporteat nisi perpetuum, æternumque sentiri, secundum eas mensuras; quibus Deus dona generalia, specialibus nouit cumulare muneribus; vt & qui exsortes gratiæ fuerint, de sua nequitia redarguantur; & qui eius lumine enituerint, non in suo merito, sed in Domino glorientur.

Hæc ipsa doctrina est, quam inculcamus.

HIERONYMVS *in Psal. 140. tom. 7*. O infelicissimum humanum genus, qui peccata excusamus dicentes: Victus à natura; cum in potestate nostra sit, & peccare, & Domino adiuuante non peccare.

IDEM *in epistola ad Cyprianum*. Homo à principio conditionis Deo vititur adiutore: & cum illius sit gratia, quod creatus est, illiusque misericordiæ, quod subsistit & viuunt: nihil boni operis agere potest absque eo, qui ita concessit liberum arbitrium, vt suam per omnia opera gratiam non negarit.

Dat ergo sufficientem, cum non semper det efficacem.

CHRYSOSTOMVS *homilia 7. in Ioannem*: Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum: illuminat profectò quantum in ipso est. Si qui autem sponte suâ, mentis oculis conuiuentibus, ad huius lucis radios aciem dirigere noluerunt; non ex luminis natura in tenebris perstiterunt; sed ex malitia sua, qui sponte tanto se dono indignos reddiderunt.

IDEM *homilia eadem*: Gratia in omnes diffusa est: non Iudæum, non Græcum, non Barbarum, non Scytham, non liberum, non seruum, non virum, non mulierem, non senem, non iuuenem excipit aut dedignatur: omnibus eadem est, omnibus se facilem exhibet, omnes pari honore aduocat: qui autem eius munere frui negligunt, hanc suam cæcitatem sibi ipsis impudent: cum enim detur omnibus, omnibus pateat, & à nemine prohibeatur, perdit quidam & nequam homines propriâ dumtaxat malitiâ ingredi recusant.

IDEM *ad Rom. 9. serm. 16*. Vnde igitur alij vasa sunt iræ; alij verò misericordiæ? ex propria voluntate. Deus enim quoniam vehementer bonus est, erga utrosque bonitatem suam declarat. Nec enim eorum tantummodo, quos saluauit; sed & quantum in se fuit, Pharaonis misertus est. Quod autem saluatus non est, totum per suam ipsius voluntatem stetit, ita vt quantum ad eum attinebat, nihil ab illis, qui saluati sunt, minus habuerit.

Viden Pharaoni, indubiè reprobò, non defuisse gratiam ad salutem? Idem paulò post dicit Augustinus, nec quidquam circa hoc retractauit.

AVGVST. *lib. 83. Quest. q. 68*. Ad illam cœnā nec omnes, qui vocati sunt, venire voluerunt; neque

que illi qui venerunt, venire possent, nisi vocati. Itaque nec illi debent sibi tribuere qui venerunt; quia vocati venerunt; nec illi, qui noluerunt venire, debent alteri tribuere; sed tantum sibi: quoniam, ut venirent vocati, erat in eorum libera potestate. Vocatio ergo ante meritum voluntatem operatur; qui autem vocatus non venit, sicut non habuit meritum præmij, ut vocaretur; sic inchoat meritum supplicij, cum vocatus venire neglexerit.

Sibi nemo tribuere deberet, quod vocatus non venerit, si desit gratia per quam possit venire.

IDEM lib. 1. ad Simplicianum quæst. 2. Noluit Esau, & non cucurrit, sed & si voluisset & cucurrisset, Dei adiutorio peruenisset; qui etiam velle & currere vocando præstaret, nisi vocatione contempta reprobus fieret.

IDEM lib. 1. de Genesi contra Manich. c. 3. Illud autem lumen (gratia) non irrationabilium animalium oculos pascit; sed pura corda eorum, qui Deo credunt, & ab amore visibilium rerum & temporalium, se ad eius præcepta seruanda conuertunt; quod omnes homines possunt si velint; quia illud lumen omnem hominem illuminat venientem in hunc mundum.

IDEM de Prædest. & gratia cap. 15. & habetur c. Nabuchodonosor 23. q. 4. Nabuchodonosor pœnitentiam meruit fructuosam; Pharaon autem... Quantum ad naturam, ambo homines erant; quantum ad dignitatem, ambo reges; quantum ad causam, ambo captiuum populum Dei possidentes; quantum ad pœnam, ambo flagellis clementer admoniti. Quid ergo fines eorum fecit esse diuersos, nisi quod vnus manum Dei sentiens in recordatione propria iniquitatis ingemuit, alter libero contra Dei misericordissimam veritatem pugnavit arbitrio.

IDEM de correptione & gratia cap. 7. Iustior videtur excusatio dicentium, non accepimus audientiam; quam, non accepimus perseverantiam: quoniam potest dici homini, in eo quod audieras & teneras, eo perseverares si velles.

IDEM Enchr. c. 95. in illud Matt. 11. Va tibi Corozaim, &c. Deus non iniuste noluit saluos fieri, cum possent salui esse si vellent.

IDEM de Sanctis serm. 47. In potestate nostra posuit, qualiter in die iudicij iudicemur; non dixit: Vade in Orientem, &c. Sed: Dimitte inimico tuo, & dimittetur tibi: nihil extra te quaerit; ad te ipsum & conscientiam tuam te Deus dirigit: in te enim posuit quod requirit.

IDEM lib. 2. de peccatorum meritis c. 17. Cum voluntate humanâ, gratiâ adiuuante diuinâ, sine peccato in hac vita homines possint esse: cur non sint, possem facillimè ac veracissimè respondere; quia homines nolunt.

IDEM de gratia & libero arbitrio c. 15. Quid prodest, si quod possumus, nolumus?

Non deest ergo gratia, quâ possumus.

IDEM lib. 1. Retract. cap. 22. Alio loco dixi nisi quisque voluntatem mutauerit, bonum operari non potest, quod in nostra potestate esse positum Dominus in alio loco docet, ubi ait: Aut facite arborem bonam, & fructum eius bonum. Matt. 12. Quod non est contra gratiam Dei, quam prædicamus: in potestate quippe hominis est mutare voluntatem in melius; sed ea potestas nulla est nisi à Deo detur.

IDEM lib. 12. de ciuit. cap. 6. Si duo æqualiter affecti animo & corpore, videant vnus corporis pulchritudinem.... Et si eadem tentatione tententur, & vnus ei cedat, atque consentiat, alter idem qui fuerat perseveret, quid aliud apparet, nisi vnum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere. Vnde, nisi propria voluntate: ubi eadem fuerat in vtroque corporis & animi affectio? &c.

OROSIVS Apol. pro libertate arbitrij. Mea est hæc fidelis atque indubitata sententia, Deum adiutorium suum, non solum in corpore, quod est Ecclesia; verum etiam vniuersis gentibus subministrare; & speciatim quotidie, per tempora, per dies, per momenta, per atomos; & cunctis, & singulis ministrare.... At verò ut adesse adiutorium Dei per singula & per singulos probes, ex quo euidentissimè declaratum est nemini hominum deesse adiutorium.

OROSIVS Augustino familiaris indubitatè gratiam omnibus dari asserit. An ergo gratia sufficiens è Massiliensium schola prodiit, ut vult Iansenius?

CYRILLVS ALEXANDRINVS exponens illud ISAIAE 5. Quid est quod vltra, &c. Si enim rerum ad vsum & vtilitatem necessariorum quidpiam à me, qui plantaueram, fortè prætermisum fuerit; causæ nihil dicam, neque pœnas exigam: cum verò rebus eam vtilibus plenam, nulliusque rei indigam fecerim, etiam spinas tamen pariat.... Num igitur inertem, num desidiosum agricolam dicet: an potius illos accusabit, qui tantâ sollicitudine curati à me, adeò fertilitatem suam neglexerunt?

Quam his difformia, quæ tom. 3. lib. 3. pane toto, inculcat Iansenius, nullam communiter datam veteribus gratiam sufficientem ad seruandum vllum præceptum, illamq; scopo legis è diametro repugnasse: statum veterum fuisse peccati & mortis, &c.

IDEM lib. 1. in Ioan. cap. 11. in illud: Mundus ipsum non cognouit. Non verbum Dei & æternam hanc lucem, sed imbecillitatem suam mundus accuset: illuminat enim filius, repellit autem gratiam

tiam creatura. .... Neglexit ulterius currere, suffodit illuminationem ex desidia, & contempsit hanc gratiam.

Quam? nisi sufficientem?

IDEM *lib. 11. in Ioan.* Quod si proditor æqualiter aliis discipulis Saluatoris auxilium non habuisset; frustra hæc à nobis dicerentur; sin autem non minus quam ceteri diuinâ gratiâ regebatur .... quo modo etiam nõ seruauit eum Christus, qui suum patrociniũ ei præstitit; qui quantum ad ferendam opem attinuerit, seruasset hominem, nisi ultro ille in perditionem insiluisse? Gratia igitur in aliis effulsi, seruauitque omnes, qui cooperantem ei voluntatem tradiderunt.

PROSPER *De vocatione gentium lib. 2. cap. 5.* Quæ (gratia) etsi parciore antea, atque occultior fuit: nullis tamen sæculis se negauit; virtute vnâ, quantitate diuersâ, consilio incommutabili, opere multiformi.

IDEM *eodem lib. cap. 13.* Cum ergo talia ad Cain loqueretur Deus, numquid ambiguum est, voluisse eum, & (quantum ad illum medendi modum sufficebat) egisse vt Cain ab illo impietatis furore resipisceret: sed malitia pertinax inde facta est inexcusabilior, vnde debuit esse correctior.

Vnde malitia ea inexcusabilior facta, nisi ob reiectam gratiam, qua offerebatur?

IDEM *eodem lib. cap. 23.* Non irreligiosè arbitror credi, neque inconuenienter intelligi, quod isti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ semper vniuersis est impenſa nationibus; quâ vtique si bene eorum vterentur parentes, etiam ipsi per eosdem iuuarentur.

IDEM *ibid. cap. 26.* De sua habens mutabilitate si deficit; de gratiæ opitulatione si proficit: quæ opitulatione per innumeros modos siue occultos, siue manifestos omnibus adhibetur; & quod à multis refutatur ipsorum est nequitia; quod autem à multis suscipitur, & gratiæ est diuinæ, & voluntatis humanæ.

Audin Ianseni hic diuini opitulationem Dei in eam, qua reluctantium nequitia refutatur, nempe sufficientem, & eam, qua suscipitur, nimirum efficacem?

IDEM *ibid. cap. 29.* Vniuersitati hominum ita multiplex atque ineffabilis bonitas Dei consulit semper, & consulit: vt neque vlli pereuntium excusatio suppetat, de abnegato sibi lumine veritatis: neque cuiquam sit liberum de sua iustitia gloriari.

IDEM, *ibid. cap. 31.* Elaboratum est, quantum Dominus adiuuit, vt non solum in nouissimis diebus, sed etiam in cunctis retrò sæculis, probaretur gratiam Dei omnibus hominibus adfuisse; prouidentiâ quidem pari & bonitate generali; sed multimodo opere, diuersaque mensurâ.

Aduerte hic dici gratiam omnibus hominibus adfuisse, & omnibus sæculis; & supra cap. 29. eam nulli negari. Vter melius ea in parte Augustini mentem affecutus: PROSPER, an Iansenius?

LAURENTIUS NOVARIENSIS *de Penitentia colum. 4.* Post baptisma remedium tuum in te ipso statuit, remissionem in arbitrio tuo posuit.

GREGORIUS *lib. 33. Moral. cap. 20.* Idcirco nequaquam cælestis gratiæ præmia æterna percipiunt; quia ea nunc dum promereri poterant, ex libero arbitrio contempserunt.

BERNARDVS *serm. 5. de Quadragesima:* In nobis est, si vinci nolumus; & nemo vestrum in hoc certamine deficitur inuitus: sub te, ô homo, appetitus tuus est, & tu dominaberis illius. Potest inimicus excitare tentationis motum; sed in te est si volueris dare vel negare consensum: in tua facultate est, si volueris inimicum tuum facere seruum tuum, vt omnia tibi cooperentur in bonum.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS *de veritate q. 24. art. 11. in corpore.* Obstinatio in via est imperfecta, ita quod non de facili possit quis cooperari, vt exeat de peccato; non potest autem ita esse obstinatus in malo, quin ad suam liberationem cooperari possit.

IDEM *in 4. dist. 20. q. 1. a. 1.* Deus, qui dat omnibus abundanter, nulli gratiam denegat, qui quod in se est facit, vt se ad gratiam præparet .... Quamdiu manet homini vsus liberi arbitrij in hac vita, potest ad gratiam se præparare de peccatis dolendo.

IDEM *contra gentes cap. 159.* Cum hoc sit in potestate liberi arbitrij, impedire diuinæ gratiæ receptionem vel non impedire; non immerito in culpam imputatur ei, qui impedimentum præstat gratiæ receptioni. Deus enim quantum in se est, paratus est omnibus gratiam dare.

CAP. II. ART. VIII. DE GRATIA SVFFICIENTE. 41

dare: vult enim omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, vt dicitur 1. Tim. 2. Sed illi soli gratiâ iuuantur, qui in se ipsis gratiâ impedimentum non præstant: sicut sole mundum illuminante in culpam imputatur qui oculos claudit.

IDEM in cap. 6. Ioann. lect. 5. in quest. 3. Cor humanum ex se ad inferiora tendens, non potest sursum eleuari, nisi tractum: si verò non eleuatur, non est defectus ex parte trahentis, qui quantum in se est nulli deficit; sed est propter impedimentum eius, qui non trahitur. . . . Deus autem omnibus ad trahendum manum porrigit, quantum in se est; & quod plus est, non solum attrahit manum recipientis; sed etiam auersos ad se conuertit. . . . Ex quo ergo Deus paratus est dare omnibus gratiam, & ad se trahere, non imputatur ei si aliquis non accipiat, sed ei qui non accipit.

IDEM in 1. 2. quest. 106. art. 2. ad 2. Dicendum quòd gratia noui testamenti, etsi adiuuet hominem ad non peccandum, non tamen ita confirmat in bono, vt homo peccare nō possit. . . . Et idèd si quis post acceptam gratiam testamenti noui peccauerit, maiori pœnâ est dignus tanquam maioribus beneficiis ingratus, & auxilio sibi dato non vtens. . . . Quia quantum est de se (lex noua) SVFFICIENS AVXILIVM dat ad non peccandum.

Aperi hâc oculos Iansenii, & lege in D. Thomâ, quod negât, AVXILIVM SVFFICIENS: & si potes erubescere.

IDEM, 3. p. quest. 52. art. 6. ad 3. Homines quamdiu viuunt, possunt ad fidem & charitatem conuerti; quia in hac vita non sunt homines confirmati in bono vel malo, sicut post exitum ex hac vita.

IDEM Ibid. quest. 86. art. 1. in corpore. Dicere quòd aliquod peccatum sit in hac vita, de quo aliquis pœnitere non possit, erroneum est: quia per hoc tolleretur libertas arbitrij, & derogaretur virtuti gratiâ, cuiuscumque peccatoris ad pœnitendum.

IDEM in cap. 1. Corin. lect. 1. Non videretur esse fidelis Deus, si nos vocaret ad societatem Filij, & nobis denegaret, quantum in ipso est, ea per quâ peruenire ad eum possemus. Vnde Iosue 1. dicit: *Non te deseram, neque derelinquam.*

D. BONAVENTURA in 1. dist. 40. art. 4. quest. 2. in illud IOANNIS 6. *Omnis qui venit ad me non eiciam eum foras:* Ergo paratus est Deus omnes complecti, ergo defectus illustrationis non venit ex parte Dei, sed ex parte nostra. Item Apocalypseos 3. *Ecce sto ad ostium & pulso, si quis mihi aperuerit, intrabo ad eum &c.* Sed si peregrinus volēs hospitari non recumbit in domo, non est causa ex parte sui, sed solum ostiarij: ergo similiter & obdurationis non est causa, nisi qui non recipit Deum pulsantem. . . . ANSELMVS ait: Non idèd non habet homo gratiam, quia Deus non dat, sed quia homo non accipit.

IDEM in 3. dist. 25. art. 10. quest. 2. ad vltimum arg. de gentilibus: Diuina gratia omnibus præsto erat, & natura ad hoc manuducere poterat ex consideratione suæ miseriæ, & ex eruditione quadam generalis, quam accipere poterant à viris qui erât in cultu Dei famosi. . . . Indubitanter verum est, quòd eis præsto erat notitia mediatoris, quanta opportuna erat secundum exigentiam temporis, tum ex dictamine naturæ, tum ex aliena instructione; tum etiam ex Dei inspiratione, qui se offert omnibus, qui eum requirunt humiliter.

IDEM in 1. dist. 47. art. 1. quest. 1. Deus paratus est iuuare, ita quòd salus non defuit propter defectum ex parte Dei.

An non hac euidenter arguunt Seraphicum Doctorem à nobis contra Iansenium stare?

SCOTVS in 1. dist. 46. q. vnica ad 1. arg. Deus vult omnes homines saluare, quantum ex parte sui, voluntate suâ antecedente, pro quibus dedit dona naturalia, & leges rectas, & ADIVTORIA communia SVFFICIENTIA ad salutem. Ita dico, Deus vult isti illa adiutoria communia antecedentia ad salutem omnium; quibus iste etiam potest sufficienter bene viuere & saluari.

Lege etiam, Iansenii, in Scoto, alio Scholasticorum Principe, ADIVTORIA SVFFICIENTIA. & noli deinceps ita præfidenter negare, quod non legisti.

Gabriel in 1. dist. 41. q. vnica, art. 3. dub. 3. n. 7. & dist. 46. q. vnica.

Alexander 1. p. q. 28. mem. 2. art. 2. & q. 36. mem. 2. & 2. p. q. 129. mem. 8. §. 1. & 3. p. q. 69. variis locis. & 4. p. q. 13. mem. 4. art. 2. & alibi.

Altissiodorensis l. 3. t. 2. q. 5.

Reinerius in Pantheologia, verbo Liberatio à peccato cap. 18 & alibi.

Capreolus in 1. dist. 46. art. 2. Conclus. 4. & in 2. dist. 28. art. 3. & dist. 40. art. 3. & dist. 28.

Conradus 1. 2. q. 109. art. 4. ad 2. & art. 6. in corp. & art. 8. ad 1. & q. 189. art. 6.

Caietanus 1. 2. q. 89. art. 6. & q. 109. art. 6.

Ferrariensis 3. contra gentes cap. 159. §. ad huius.

Durandus in 1. dist. 39. q. 3. in fine. & in 3. dist. 25. q. 1. n. 9.

Richardus in 2. dist. 28. art. 1. q. 3. ad 3. & ad 4.

Henricus quodl. 8. q. 5. parum à medio.

Occamus in 1. dist. 46. q. 1.

- Dionysius Carthusianus in 1. dist. 46. q. 1. in fine. & in 2. dist. 28. q. 2. post medium.
 Argentina in 2. dist. 27. q. vnicâ art. 3.
 Marsilius in 1. q. 20. art. 3. & in 2. q. 18. art. 3. concl. 4.
 Gerson p. 1. alphab. 24. In Reg. Mor. litt. m.
 Maior in 1. dist. 41. q. 1. §. 2. & ad 4. & in 2. dist. 28. q. 1. ad 17.
 Abulensis in Iosue cap. 11. q. 80. & in Matt. 21. q. 211. & alibi.
 Nicolaus de Orbellis in 2. dist. 28. q. vnicâ post medium.
 Roffensis art. 36. contra Lutherum.
 Castro verbo Gratia heresis 1. ad obiect. 1. & de lege pœnali l. 2. c. 14.
 Ioannes de Medina codice de pœnit. tr. 1. totâ q. 11.
 Michael de Medina l. 3. de recta in Deum fide c. 3.
 Andreas Vega l. 15. in Trid. cap. 13. & c. 23.
 Victoria in relect. vltima de peruenientibus ad vsum rationis.
 Dominicus Soto l. 1. de nat. & gratia cap. 15. & cap. 18. & in 4. dist. 15. q. 1. art. 1.
 Corduba lib. 2. Quæstionarij q. 4.
 Horantius in locis cath. l. 1. cap. 45.
 Contarenus Cardinalis in Epist. de prædest.
 Camerarius l. 1. de grat. & lib. arb. c. 8. & toto lib. 3.
 Carthagena de prædest. discursu 8. dub. 1. 2. 3.
 Bartholomæus Medina 1. 2. q. 109. art. 10.
 Cumel variis quæstionibus discursu 5. concl. 3. & 6. Item 1. p. q. 23. art. 3. & alibi.
 Petrus de Cabrera in 3. p. q. 18. art. 4. dist. 6. dub. 1.
 Didacus Alvarez de auxilijs disp. 112.
 Gabriel Pennottus in propugn. humana libert. lib. 9. c. 4.

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ADRIANVS PP. VI. Viatoribus, etiam perditæ vitæ peccatoribus, sufficienter assistit Deus, & suam gratiam offert; quâ, pro extremo saltem virium laborando, possint peccati indulgentiam promereri; vt in hoc sit differentia viatorum ab iis, qui transierunt terminum.

DIEDO de captiuitatē & redemptione tract. 5. c. 3. conclus. 8. Piâ quadam fiduciâ docemus omni homini peccatori sub vsu liberi arbitrij vitam agentis cælitus dispensari pro loco & tempore sufficiens excitationis internæ auxilium, quo valeat credere Deum, &c. . . . . Omni hominī iam adultō secundum vicissitudinem temporum diuinitus communicantur auxilia quædam specialia, quibus valeat ad quærendam gratiam Dei promoueri in viam salutis. . . . . Ex Augustini doctrina discimus piē de Deo sentiendum esse, vt opinemur etiam Pharaoni & Ægyptijs datam esse misericordiam, quâ possent resipiscere, quam & sapientia approbat. Vide cetera & totum cap. 4.

RVARDVVS TAPPERVS de lib. arb. fol. 320. Manifestum est præterea, quod inter duos similiter (quantū ad illuminationes & inspirationes & alia, exceptâ tamen gratiâ prædestinationis) fieri potest quod vnus pœniteat & perseueret, & non alius, &c. . . . . & fol. 331. Verum non est, quod Deus, quantū in se est, omnibus æqualiter suam gratiam impertitur: quâuis Scripturis sit consentaneum, quod Deus, quantum in se est, omnes iuuat & suam impertitur gratiam sicut docet D. THO. . . . . & fol. 336. Ex quibus omnibus videtur quod veteres scriptores ante & post tempora D. Aug. docuerunt Deum gratiam suam omnibus offerre, atque ingerere: imò & fidem esse generale donum, iustitiam quoque esse generale munus. . . . . fol. 339. Piē sentire expedit, quod nec tales (Deus) prorsus deserat & abiiciat, qui in tenebris infidelitatis habitauerunt. . . . . Nullum hominem in hac vita absque spe veniæ relinquendum vt sperare nec possit, nec debeat, probant nonnulla testimonia Scripturarum, nec reipsâ dissentit B. AVE. ab aliorum PP. AMBROS. CHRYSOST. &c. sententia.

IDEM ibid. fol. 321. Si igitur deest gratia, quâ opus est, vt ad Deum conuerti possit, non potest pro tunc ad Deum conuerti, & necessariò non conuertitur, & per consequens non liberè. . . . . Quapropter necessariò, & non liberè non credit, cum non sit in eius potestate vt credat. . . . . Hanc doctrinam videtur tradere AVEVST. . . . . & confirmatur expressâ sententiâ Saluatoris Ioan. 15. Si non venissem & locutus non fuisset peccatum non haberet; nunc autem excusationem non habent de peccato suo.

FRANCISCVS SONNIVS Episc. Syluaduc. & Antuerpiensis de Pass. Dom. c. 20. Qui est tractus & inuitatus

uitatus à Deo sufficienter, nihilominus tamen non accommodat se, sed negligit vel contemnit venire, profectò is multò fit damnabilior propter hunc neglectum suum vel contemptum: erat enim sic prauentus & tractus vt potuisset gratiâ Dei cooperante credere, pœnitere ac bene viuere, sed noluit. Vnde & apud Isaïam conqueritur.... Quid vltra debui facere, &c. quasi diceret, non Patri venit imputandum.... non insufficientiâ vocationis diuinæ, sed vestræ est negligentiae aut malitiæ imputandum.

CORN. IANSENIVS *Episc. Gandensium in Concordia Euang. c. 1. fol. 51* Quemadmodum sol in hoc lucet, vt quantum est in se omnes illuminet; ita ad hoc missus est Ioannes, & testificatus est, vt quantum in ipso erat, omnes per ipsum crederent. Itaque docendo vt omnes crederent, non vult significare fructum ex Ioannis testificatione consequendum; sed finem à Deo intentum voluntate antecedente, sicut dicit Apostolus: Deus vult omnes homines saluos fieri & sufficientiam testificationis Ioannis, vt per eam omnes crederent, si vellent.

IDEM *Ibid. cap. 90. fol. 652. In illud Luc. 13. Ierusalem, Ierusalem quæ occidis, &c.* Dicit ergo se multoties voluisse (nempe secundum diuinitatem vt antè) quia multoties illis occasiones varias obtulerit, quibus ad ipsum pertraherentur mittendo prophetas, &c. Porro ex hoc loco euidenter adstruitur arbitrij nostri libertas, & vis; quòd scilicet in nobis situm est, & nostrâ voluntate saluari, quamquam non sine Dei gratia nos praueniente, quam esse necessariam etiam hic locus ostendit, dum prius dicit Dominus se voluisse filios Ierusalem congregare; si enim ille noluisset, nec ista velle potuisset; sed illo volente ista noluit: vnde sine praueniente Dei gratia bene quidem velle non possumus, sed prauenientem Dei gratiam nullâ necessitate amplecti cogimur, sed liberum est eam amplecti vel non.

CYNERVS PETRI *Episcopus Leuuardiensis De gratia Christi cap. 13.* Quid est quod debui vltra facere vineæ meæ & non feci ei? An quod expectaui vt faceret vvas & fecit labruscas? Sanè si sufficiens ad bonum populo auxilium defuisset, non sic Dominus de vinea conquestus esset.... Respondendum videtur quòd sicut D. Anselmus de casu diaboli differens dicit eum non perseverasse, non quia Deus illi non dedit; sed quia ipse accipere vel retinere noluit. Ita de iis, qui non conuertuntur vel in bono non perseverant, aptè & rectè dicitur, id eos non facere, non quoniam Deus eis non tribuit vt faciant; sed quia nolunt recipere, vel admittere, quod ex parte Dei paratum illis adest: de quibus Scriptura conqueritur, quòd sunt rebelles lumini & Spiritui sancto resistunt, & in vacuum gratiam Dei relinquunt.

IACOBVS BAIVS *Instit. relig. Christianæ lib. 1. cap. 103.* Sufficiens auxilium dicitur, quo Deus ita hominem vocat, excitat, & præparat, vt possit si velit credere, &c. Tamen reipsâ non velit credere.... Ad huiusmodi auxilium pertinet inspiratio, pulsus, motio, concitatio, & illuminatio, cum homo non acquiescit, nec consentit, quia suadet tantum, non etiam persuadet. De hac gratia loquitur AVGVSTINVS *lib. de spirit. & lit. cap. 33.* Dicens quibusdam intrinsecus suaderi, sed non persuaderi, vt accidit iis, quibus *Act. 16.* Apostolus prædicabat. Sic AVGVST. *lib. 83. qq. quest. 68.* Inuitatos ad cœnam venire potuisse scribit. *Vide etiam cap. 105. & 109.*

IOANNES MALDERVS *Episcopus Antuerpiensis 1.2. q. III. art. 3. dub. 4.* Conclusio sit affirmatiua: Omnino dari gratiam excitantem verè sufficientem, quæ non sit efficax.

IDEM *ibid. dub. 5. membro 1.* Dico itaque 1. Adultis qui non sunt obdurati datur sufficiens gratiæ auxilium quo ad Deum conuerti possint. Qui post varias adductas probationes addit: Quæ sanè mouerunt Scholasticos DD. plerosque non immeritò, vt manibus pedibusque in eam sententiam irent, quæ, adultis saltem omnibus, in Christo tribuit sufficientem gratiam quâ saluari queant: quod apud Hispanos & vbique in Christianis Academiis hodie adeò receptum est, vt non dubitauerit CVMEL *tom. 3. disp. suarum ad 1. p. D. THOM.* scribere: Quæ propositio ab omnibus admitti debet, & in quacunque opinione. Et PETRVS DE CABRERA *Cordubensis in 3. p. D. Thom. q. 18. art. 4. disp. 6. dub. 1.* Hæc conclusio adeò certa est, vt oppositum sine errore affirmari non valeat. Et PETRVS DE LEDESMA *de gratia auxiliis art. 16. quest. vnicâ.* Hoc dictum est certissimum inter Theologos, & illud docent omnes discipuli D. THOMÆ.

IDEM *dub. 6. de obduratis:* Respondeo aliquo modo dicendos esse habere, nempe gratiam sufficientem ad conuersionem & vitanda peccata.

Numquid ergo quod apud Hispanos & vbique in Christianis Academiis adeò receptum, & Massiliensium prodiis scholæ? Sed iam nota fides Iansenij.

IOANNES VVIGGERS *1.2. quest. III. art. 3. n. 24.* Agnoscenda eiusmodi diuinæ gratiæ auxilia, quibus Deus homines prauenit & excitat: atque adeò sufficientes vires præbet, siue ad malum vitandum, siue ad bonum operandum: quæ ab hominibus tamen negliguntur, nec consequuntur effectum. Probat contra Caluinum.

IDEM *n. 57.* Habitâ ratione dumtaxat ipsius entitatis principij diuinitus immissi, non repugnat quòd ex duobus eadem vocatione vocatis vnus sequatur & alter non.

Idem n. 77. Dico sexto: Credere possumus neminem adultorum sic gratiâ destitui, ut numquam ad ostium cordis pulset Dominus, numquam salutes suggerat cogitationes, quibus se ad fidem, pœnitentiam, & salutem possit disponere: singulos & vniuersos trahit & vocat, ut cum filio prodigo ad Patrem reuertantur.

THOMAS STAPLETONVS Professor Louaniensis tom. 2. lib. 4. cap. 8. Ex Scriptura & PP. sic concludit: In qualicumque præsentiâ gratiæ, tamen voluntas liberè dissentit, liberè non credit, liberè non venit, denique etiam liberè contra gratiam pugnat.

Doctrina eadem sæpius impressis Thesisibus in scholis publicis Louanij defensa.

Preside IACOBO IANSONIO In Thesisibus anni 1598. 23. Iunij conclus. 3. Subdiuiditur gratia actualis in eam quæ est sufficiens tantum & in efficacem. Priorem iustificatis omnibus dari omnino existimamus, non ita posteriorem.

Item anno 1607. 24. Septemb. concl. 2. Item anno 1608. Item anno 1610. 24. Apr. Item anno 1610. 9. Octob.

Preside IACOBO CLARIO In Thesisibus anni 1600. 19. Ianuar. Qui signanter addit conclusione 5. Gratiam sufficientem & auxilium haberi à quouis adulto pro toto eo tempore quo mediare saltem conueriti & saluari possit: quin etiam ad vitandum nouum peccatum nullum ymquam homini negari.

Item anno 1607. 6. Febr. conclus. 2. Item anno 1608. 16. Maij conclus. 5. Item anno 1614. 21. Octob.

Preside SAMVELE LOYAERTS in Thesisibus anno 1607. 24. Septem. Item 1611. 28. Nouem. Item 1612. conclus. 2. Addit verò concl. 3. Ad noua peccata vitanda datur adultis peccatoribus etiam obduratis suo modo gratia sufficiens.

Preside IOANNE MALDERO in Thesisibus 1608. 8. Aug. concl. 3. & 6. Item 1610. 30. Ianu. concl. 3. vbi ait: Gratiam omnibus paratam esse, ut vel à peccatorum cœno emergant, vel ne nouis inciantur, suadet infinita Dei bonitas, & Redemptoris $\Phi\iota\lambda\alpha\nu\theta\rho\omega\pi\iota\alpha$. Vide similia concl. 4.

Item 1610. 23. Martij. conclus. 1. sic habet: Habent omnes adulti auxilium sufficiens saltem mediatè. Idem intellige de obduratis & excæcatis.

Preside GVILIELMO FABRICIO in Thesisibus 1612. 9. Martij conclusio 4. sic habet: Gratiam sufficientem omnibus adultis, etiam excæcatis & obduratis dari, suadet infinita Dei bonitas, & Christi Domini pro omnibus mortui copiosa redemptio. Item 1612. 17. Maij.

Preside IOANNE WIGERS 1637. 3. Martij.

Preside IOANNE SCHINKELIO 1637. 12. Iunij conclus. 4.

ARTICVLVS IX.

An gratiæ resisti possit?

IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

I. **N**ullum adiutorium gratiæ, cuius usus ita ponitur in arbitrio voluntatis, ut illo utatur, aut non utatur; ut illud amplectatur aut deserat; aut illi consentiat, aut non consentiat, si voluerit, ad medicinale adiutorium (siue veram gratiam Christi) vlllo modo pertinere potest. Tom. 3. lib. 2. c. 5. col. 103.

II. Cum

Deo motum, & excitatum, nihil cooperari, neque posse dissentire, si velit; malè omnino Iansenius, tale adiutorium à gratia Christi excludit.

I. **C**um Concilium Tridentinum, (quod post cetera accuratissime omnia ad auxilia gratiæ spectantia tradidit) definiat: a hominē à gratia præueniente excitatum, eidem gratiæ liberè assentiri, & cooperari; sic, ut illam etiā abiicere possit, nempe non assentiendo, nec cooperando: & anathemate damnet, dicentem: Liberum hominis arbitrium à

II. Tri-

Iansenius.

Theologi Societatis.

II. Cum adiutorij gratiæ usus, & non usus, actio & cessatio, libertati subditur; vel cecis manifestum est, impossibile esse, ut sit aliud adiutorij genus, quam possibilitatis; quod Pelagianus error asseruit. Tom. 3. lib. 2. c. 9. col. 24.

III. Nulla omnino gratia Christi effectui suo caret; sed omnino efficit ut voluntas velit, & aliquid operetur. Vnde gratia & bonum opus ita reciprocantur, ut sicut ex gratia data mox effectus operis consecutus infertur; ita vice versa ex defectu operis, gratiam non esse datam. Tom. 3. lib. 2. c. 25. col. 202. & 204.

IV. Adiutorium gratiæ ante lapsum Adæ tale erat, ut ab ipso libera voluntatis nutu penderet; salvaq; maneret illa libertatis in utramque partem flexibilis indifferentia: nunc verò tale est, quod suapte efficaciâ faciat influere facultatem, nec ipsius libero arbitrio subiaceat. Sed hoc ipso quo datur, simul usus eius, & influxus detur: sicut hoc ipso quo adest iustitia, fit iustus animus. To 3. lib. 2. c. 4. col. 97.

Consonant Hæretici nostri temporis.

CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 2. §. 10. & cap. 3. §. 10. Idem in Antid. sessionis 6. §. Porro. & in can. 4. eiusdem sess. & sub initium sessionis 6. LUTHERVS de seruo arbitrio: qui liber totus eodem spectat. Idem in Genes. 2. CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrod. ar. 73. apud Malderum 1. 2. & Idem art. 72.

II. Tridentinum cum non aliam describat gratiam, quam quâ Deus hominem præueniat, vocet, excitet, moueat, illuminet, cor tangat, & bona inspiret: & de his omnibus dicat hominem à Deo motum, & excitatum dissentire posse, & deesse posse, & abiicere posse: necesse est eam gratiâ, quam abiicere, & cui dissentire, ac deesse quis potest, veram Christi gratiam esse; vel pro ea, quam tradere Concilium debuerat, Pelagianum nobis errorem obtrudere.

c cap. 13.
d cap. 5.

III. Exhortatur nos Apostolus ne in vacuum gratiam Dei recipiamus: id est, ne effectu & fine ad quem data est, careat. Sentiebat ergo carere eo posse: nec eam, quam Iansenius, inter gratiam & opus; interque non opus & non gratiam agnoscebat reciprocationem. Nec verò S. Stephanus, cum ait: *f. Durâ ceruice & incircum-* e 2. Cor. 6.
1. *cisis cordibus, vos semper Spiritui sancto* (id est eius gratiæ) *resistitis.* Poterant ergo resistere, & gratiæ non obtemperare.

f Act. 7. st.

IV. Adæ adiutorium ob hoc amplius in nutu erat voluntatis, quod totum in habitualibus donis consisteret; nec perinde ut nos, ille gratiæ actualis impulsu indigeret: qui tamē dum in nobis fit; ita suauiter allicit, ut libertatis indifferentiam nullâ necessitate violet. Sic enim Christus loquitur: *g Ego sto ad ostium, & pulso; si* g Apoc. 3.
20. *quis aperuerit mihi ianuam, intrabo ad illum* q. d. non perfringam, nisi consentiendo ultro aperiat.

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

PROVERB. 1. 24. Vocavi, & renuistis; extendi manum meam, & non erat qui aspiceret.

ISAÏÆ 5. 4. Quid est, quod ultra debui facere vineæ meæ, & non feci ei? an quod expectavi, ut faceret vvas, & fecit labruscas?

IDEM 65. Expandi manus meas totâ die, ad populum incredulum &c. qui ad iracundiam prouocat me, ante faciem meam semper.

PSAL. 94. 8. Hodie si vocem eius audieritis, nolite obdurare corda vestra.

MATTH. 20. 16. Multi vocati, pauci verò electi.

IDEM 22. 3. Misit vocare inuitatos ad nuptias, & nolebant venire.

IDEM 23. 37. Quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti?

ACTOR. 7. 51. Vos semper Spiritui sancto resistitis.

ROM. 2. 5. Benignitas Dei ad poenitentiam te adducit: tu autem secundum duritiam tuam, & impoenitens cor thesaurizas tibi iram in die ira.

2. CORINT. 6. 1. Exhortor vos, ne in vacuum gratiam Dei recipiatis.

CONCILIA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TRIDENT. sess. 6. cap. 5. Tangente Deo cor hominis ..... inspirationem illam recipiens, abiciere potest.

IBIDEM cap. 11. Deus suâ gratiâ semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deseratur.

IBIDEM cap. 13. Deus, nisi ipsi illius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet; operans velle, & perficere.

IBIDEM can. 4. Si quis dixerit, liberum hominis arbitrium à Deo motum, & excitatum ..... non posse dissentire, si velit; anathema sit.

SENONENSE anno 1528. decreto fidei 15. Non est tale trahentis gratiæ auxilium, cui resisti non possit.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ARNOBIUS lib. 2. aduersus gent. Vis sumere quod offertur, atque in tuos vsus conuertere? consulueris tu tibi: aspernaris, contemnis, despicias? te muneris commoditate priuaueris: nulli Deus necessitatem affert.

CHRYSOSTOMVS homil. 82. in Matth. 26. Dei vocatio nullum cogit, nec mentem eorum; qui virtutem volunt contemnere, vilo modo violentat; sed hortatur quidem, ac consulit, & omnibus modis bonos esse persuadet; si verò aliqui reluctentur, nullo modo cogit.

IDEM hom. 46. in Ioan. 6. Non enim vi, & necessitate quadam, Deus bonos facere consuevit; neque electio eius violenta est; sed suasoria. Ut enim intelligas non cogere vocationem; multos vocatos perire continget: quamobrem constat in nostro esse arbitrio, an saluemur, an perdamur.

AVGVSTINVS lib. de spir. & lit. cap. 34. Misericordia Dei præuenit nos; consentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, nostræ voluntatis est.

IDEM ad Simplicianum lib. 1. q. 2. Noluit ergo Esau, & non cucurrit: sed etsi voluisset & cucurrisset, Dei adiutorio peruenisset; qui ei etiam velle, & currere vocando præstaret, nisi vocatione contemptâ reprobis fieret.

IDEM Lib. LXXXII. qq. q. 68. Ad illam enim cœnam, quâ Dominus dicit in Euangelio præparatam, nec omnes, qui vocati sunt, venire voluerunt; neque illi qui venerunt, venire possent, nisi vocarentur: itaque nec illi debent sibi tribuere, qui venerunt, quia vocati venerunt; nec

CAP. II. ART. IX. GRATIAE RESISTI POSSE. 47

nec illi qui noluerunt venire, debent alteri tribuere; sed tantum sibi; quoniam, ut venissent vocati, erat in libera voluntate.

CYRIL. ALEXAND. in *Ioan. 17. lib. 11. cap. 21. in fine*. Quod si proditor æqualiter aliis discipulis Saluatoris auxilium non habuisset; frustra hæc à nobis dicerentur. Sin autem non minus quam ceteri diuinâ gratiâ regebatur, sed suo ipsius iudicio in profundum perditionis delapsus sit; quomodo etiam non seruauit eum Christus? qui suum patrociniū ei præstitit; qui quantum ad ferendam opem illi attinuerit, seruasset hominem, nisi ultro ille in perditionem insiliisset. Gratia igitur in aliis effulset, seruauitque omnes, qui cooperantem ei voluntatem tradiderunt: sic enim salutis nostræ modus dispositus est.

PROSPER 2. de *vocat. Gent. cap. 12*. Quod non potest, nisi cooperante Spiritu Dei fieri, eorum meritis deputetur, quorum id potuit voluntate non fieri.

IDEM lib. 2. de *vocat. Gent. c. 26*. Quæ voluntas de sua habet mutabilitate, si deficit; de gratiæ verò opitulatione si proficit: & quod à multis refutatur gratia, ipsorum est nequitia: quod à multis recipitur; gratiæ diuinæ est, & voluntatis humanæ.

DAMASCENVS lib. 2. *orthod. fidei cap. vlt. initio*. In nobis est virtutis immanere, & sequi Deum nos ad illam vocantem, aut deferere virtutem.

ANSELMVS in 6. *Matth.* In Paulo videtur cogens Dei voluntas; sed non est, quia licet sit percussus; tamen voluntate erat liberâ, ut resisteret, si vellet.

IDEM *Matth. 6. in illud: Fiat voluntas tua*. Docet aliquando contingere, ut Deus per misericordiam velit de aliquo prauo, quod sit iustus, & conferat illi gratiam suam; & tamen ille per liberum arbitrium contradicat, nec gratiæ Dei consentiat.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrinâ Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS 4. *contra Gentes c. 70. ad obiectionem sumptam ex 1. Ioannis 3*. Omnis qui ex Deo est, peccatum non facit; responder: Hæc ideò dicuntur; quia bona Spiritus sancti, quantum est de se, tantam habent virtutem, quod hominem sine peccato conseruare possunt, neque homo peccare potest, secundum ea viuens: potest autem contra ea agere, & ab eis discedendo peccare.

Certe non disceditur ab aliquo nisi prius cum illo quis fuerit.

IDEM *Lectio 3. in 7. Rom. Velle adiacet mihi*, id est, propinquum est mihi; quasi sub mea potestate constitutum (quod dicit non patrocinari Pelagianis) quia velle adiacet mihi, scilicet per gratiam reparato, & ex operatione diuinæ gratiæ.

IDEM 1. p. q. 62. art. 3. ad 2. Omnis forma inclinat suum subiectum, secundum modum naturæ eius: modus autem naturalis intellectualis naturæ est, ut liberè feratur in ea, quæ vult: & ideò inclinatio gratiæ non imponit necessitatem; sed habens gratiam potest eam non uti, & peccare.

Obserua D. Thomam generaliter loqui de omni forma; atque adeò de gratia; quâ proinde omni voluntas non uti potest.

IDEM 1. 2. q. 106. art. 2. ad 2. dicit: Legem nouam, quantum est de se, sufficiens auxilium dare; ad non operandum: sed hominem ingratum, auxilio sibi dato non uti.

BONAVENTURA in 2. *dist. 26. q. vlt.* Pro tanto dicitur gratia mouere liberum arbitrium; quia liberum arbitrium gratiâ informatum, mouet seipsum. Et infra ad 1. Sicut voluntas mouet seipsam ad opera naturalia; sic adiuta per gratiam mouet seipsam ad opera meritoria.

SCOTVS in 1. *dist. 40. q. vnicâ in corp.* Ille, qui est prædestinatus, potest damnari; non enim propter eius prædestinationem voluntas eius confirmata: & ita potest peccare, & ita pari ratione in peccato stare finaliter.

Gratiam cerè finalem habet, qui prædestinatus est; resistere autem ei potest; quia finaliter in peccato stare potest.

ALBERTVS 1. par. q. 63. Memb. 3. Art. 2. Licet prædestinatio præparet isti gratiam, & gloriam; tamen quia iste liberi arbitrij erit, & potest ponere obstaculum Spiritui sancto, & operationi diuinæ, potest impedire ne conferatur ei gratia, & gloria. IDEM dicit art. 2. par. 2.

ALEXANDER 2. par. q. 19. Memb. 2. ad 4.

ÆGIDIVS in 2. *dist. 5. q. 2. art. 2. post medium, quod probat ibidem ex Damasceni lib. 2. cap. 30*. Item in *solut. ad 1. & dist. 25. q. 1. art. 3. dubio litter. z. §. sed dices.*

ARGENTINA in 2. *dist. 5. q. vnicâ, art. 3. in fine.*

RAINERIVS in *Pantheologia verbo Gratia cap. 2. ad finem. Item verbo Liberatio à peccato cap. 18. 20. 22. 24. & verbo Reprobatio cap. 5. 6. 10. & verbo præscientia cap. 7.*

DIONYS

DIONYSIVS CISTERCIENSIS in 1. dist. 46. q. 1. art. 1. par. 2. prop. 4. & in 2. dist. 25. q. 2. art. 2. Con. 5. ibidem q. 3. art. 1. in Corol. 1.

CONRADVS 1. 2. q. 10. art. 4. §. 2. CAIETANVS 1. 2. q. 111. art. 1. ante medium. FERRAR. 3. contra gentes cap. 159. circa medium. IDEM in 4. contra gent. 22. §. Ad eius euidentiam. IOANNES MAIOR in 2. dist. 28. q. 1. post 4. Concl. Corol. 2. ibidem ad 7. argum. MARSILIUS 2. q. 17. prope finem. GVILIELMVS DE RVBIONE in 2. dist. 24. q. 1. art. 2. WALDENSIS tom. 1. doctrinalis fidei cap. 29. ante medium. Idem in tom. de sacramentis cap. 10. post medium. ABVLENSIS in Iosue cap. 2. q. 81. sub initium. DELPHINVS L. 2. de predest. in respons. ad 2. dub. Idem lib. 5. de iustificatione titul. de ordine iustificationis §. secundo. STVNICA lib. 2. de vera relig. cap. 5. in fine. DOMINICVS SOTO in explicationibus suarum opinionum ad finem lib. 4. sent. CONTARENVS CARDINALIS in Epist. de predest. in fine. IOANNES COCHLÆVS duobus lib. de lib. arbit. aduersus Melancht. IOANNES ECKIVS in Enchirid. locorum communium loco 31. ad 11. obiect. & pluribus aliis locis ibidem. IOANNES NOPELIUS lib. 2. cap. 2. CASTRO verbo Gratia, heresi 1. colum. 2. & Col. 10. & 11. ANDREAS VEGA in Trident. lib. 6. cap. 8. in fine, & cap. 9. in princip. CAMERARIUS de gratia & lib. arbit. lib. 1. c. 21. & lib. 3. cap. 8. & ibidem variis locis. ALPHONSVS VIRVESIVS Philippica 15. FRANCISCVS CARTHAGENA de Predest. discursu 8. dub. 1. Concl. 3. & seq. MICHAEL DE PALACIO in 2. sent. dist. 25. HORANTIUS Locorum Cathol. lib. 1. cap. 52. & alibi. FELICIANVS CAPITONVS Cathol. explicat. par. 2. explicat. 73. num. 3. LORCA de Gratia disp. 17. §. Vltima diuifio.

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ADRIANVS PAPA VI. *Quodlibet 7. q. 1. versus finem:* Plurimorum manus à Deo apprehenduntur, qui tamen extra puteum non trahuntur, quia semetipsos iuuare non fatagunt: ut si iacenti in puteo chorda porrigitur, quâ se valeat liberare; sed quia laboris piget, aut poenam refugit suâ culpâ, non offerentium restem, in puteo perseverat.

IOANNES DRIEDO de Capt. tract. 6. cap. 11. part. 2. Gratia auxilium est tamquam organum seu instrumentum, aut indumentum, aut aliud quoduis desuper datum, quo posset homo liberè uti, aut non uti.

IDEM de Redempt. generis humani tract. 4. cap. 2. coroll. 5. Quemadmodum ex duobus iam æqualiter iustis, contingit alterum libero arbitrio à gratia deficere, consentiendo desideriis carnis suæ; alterum eodem libero arbitrio innixto Dei auxilio perseverare: sic ex duobus adhuc impiis æqualiter indignis, æqualiter diuinis instinctibus pulsatis, atque admonitis, aut ad fidem, aut ad cordis poenitentiam, contingit alterum non reluctari, sed locum dare pulsanti Deo; alterum verò resistere, & permanere in obstinatione suæ voluntatis. Habuit hic qui sic vocatus resistit, in potestate sua non resistere: alioqui neque peccaret, neque sibi meritum supplicij faceret resistendo.

RVARDVS TAPPERVS art. 7. contra Lutherum prop. 7. Deus non flectit voluntatem ad alteram contradictionis partem determinando, nisi suasionem, & inspirationem, quam etiam liberum est homini semper sequi, & negligere, per quam ipse operatur in cordibus nostris velle, & perficere. IDEM ibidem propos. 10. Quod ex similiter tractis, & interiori in corde vocatis, vnus credit, & conuertitur; & alius manet incredulus, nec conuertitur; contingere potest ex sola arbitrij diuinitus præparati libertate, nec aliter contingere potest si similiter sunt affecti, & vocantur, secundum quod apti sunt ad sequendum. Omnibus namque positis, quæ præcedunt, & requiruntur ad fidem, & conuersionem, libera manet voluntas, nullaquæ inducitur necessitas se determinandi ad credendum, vel sequendum vocationem, nec ad oppositum.

FRANCISCVS SONNIUS Episcopus Antuerp. in Demonst. tract. 12. de Consiliis ad obiect. Si autem dona Dei sunt, igitur non habet ea in potestate sua homo. Respondet: Dona dici nequeunt, nisi ubi donata fuerint. Vbi autem donata sunt, iam uti illis, vel, non uti, eius, qui donum accepit, efficitur.

MARTINVS RITHOVIUS Episcopus Iprensis in 1. sentent. dist. 24. vsque ad 30. MS. Trahit autem (gratia) non inuitum; sed sicut trahit sua quemque voluptas. Et iterum: Sic trahit, ut tamen non sequaris necessariò, sed in diuersum te mouere potes.

TILETANVS 1. par. Apolog. pro Trident. circa sess. 6. Nec per peccatum iniecta est (homini) in suis operationibus necessitas. Consequenter probat ex Scriptura & PP. suppositâ gratiâ, indifferentem esse potestatem vtriusque partis, ad bonum scilicet, & malum.

CORNELIVS IANSENIUS Episcopus Gandens. cap. 90. Sine præueniente Dei gratia bene quidem velle non possumus; sed præuenientem Dei gratiam nullâ necessitate amplecti cogimur: sed liberum est amplecti, vel non.

THOMAS

CAP. II. ART. X. DE COOPERATIONE GRATIAE. 49

THOMAS STAPLETONVS *Antidoto in Ioan. cap. 1.* Volendi efficacia, volendi libertatem non tollit, sed statuit; nō impellit, sed adiuuat. Idem *Antidoto in Acta c. 2. ad illa verba:* Definito consilio & præsentiā Dei, docet per diuinam prouidentiam, humanis actionibus non imponi necessitatem.

IOANNES MALDERVS *Episcopus Antwerp. in Anti-synodico cap. 8. n. 3.* Omnino dicendum est, post Dei operationes in hominis potestate manere regenerari, vel non regenerari; conuerti, vel non conuerti; & gratiā efficaci non tolli libertatem nostrā voluntatis in consensu, ad quem nos excitat. *Vide eundem 1. 2. q. 111. art. 3. dub. 13.*

IOANNES WIGGERS 1. 2. q. 111. art. 3. nu. 24. Agnoscenda huiusmodi diuinæ gratiæ auxilia, quibus Deus homines præuenit & incitat; atque adeo sufficientes vires præbet, siue ad malum vitandum, siue ad bonum operandum; quæ ab hominibus tamen negliguntur, nec consequuntur effectum.

ARTICVLVS X.

An gratia nobis cooperetur, & nos gratiæ: adeoque aliquid nostrum sit in bono opere, ex eaque aliquid laudis in nos redundet?

IANSENIVS.

THEOLOGICI SOCIET.

I. **P**elagiana phrasēs sūnt, gratiam prouocare, allicere, cooperari voluntati. Tom. 1. lib. 5. c. 11. col. 269.

I. **N**on Pelagiana, sed Apostolica phrasīs est: Dei gratiam nobiscum, & nos gratiæ Dei cooperari. Cum ^aEuangelium ac ^bTridentinum ^aMatth. 22. 3. ^bTrid. sess. 6. can. 4. Deo, Dei quæ gratiæ inuitandi, vocandi, excitandi quæ officia tribuat; mirum est quid in prouocandi, alliciendi quæ nominibus, apud Theologos vsitatis, Iansenius supersticiosus scrutator Pelagianismi inueniat.

II. *Laudem boni operis, bonæque voluntatis partiri cum Deo, impium esse, ex eo patet, quod post lapsum hominis, tota laus bonæ voluntatis, atque operis in solam gratiam referenda sit.* Tom. 3. lib. 2. c. 23. col. 193.

Consonant hæretici CALVINVS 2. *Instit.* l. 3. §. 6. 11. & 12. in *Antidoto* Trident. sess. 6. cap. 6. CALVINVS in *Antid.* Trid. sess. 6. sub initium. IDEM *ibid.* §. Sexto capite. & in can. 4. eiusdem sessionis. IDEM lib. 3. *Instit.* cap. 24. §. 1. & 3. & lib. 2. cap. 3. §. 6. & 11. LUTHERVS Tom. 1. in resolutione propositionum Lipsiensium conclus. 2. CHEMNITIUS in *exam.* Trid. sess. 6. in can. 2. 3. 4. & c.

II. Vti Catholicorum nemo sic opus bonum partitur cum Deo, ut partem eius vnā sibi, alteram Deo tribuat: ita non nisi contra sacræ Scripturæ & Conciliorum auctoritatem negari potest, quin ex eodem bono opere, quod diuinæ gratiæ, ut principali causæ, cooperando facit iustus, & laudem & meritum habeat, & mercedem, coronamque expectare debeat.

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

SAP. 9. v. 10. Mitte eam de fede magnitudinis tuæ, ut tecum sit, & tecum laboret. I. CORINTH. 15. v. 10. Abundantius omnibus laboraui, non ego; sed gratia Dei tecum.

Quid est gratiam tecum laborare, quàm cooperari?

RÔM.

ROM. 2. v. 6. Reddet unicuique secundum opera eius: iis quidem qui secundum patientiam boni operis gloriam, honorem, & incorruptionem quærunt, vitam æternam.

I. CORINT. 4. v. 5. Tunc laus erit unicuique à Deo.

II. TIMOT. 4. v. 7. Reposita est mihi corona iustitiæ.

EZECH. 38. v. 31. Facite vobis cor novum, & spiritum novum.

Si ex eo quod Deus operetur in nobis velle, rectè Deo boni operis laus adscribatur; æquè ex eo quod homo Deo adiuvante faciat sibi cor novum, aliquid in eum laudis derivari necesse est.

I. COR. 3. v. 88. Unusquisque autem propriam mercedem accipiet secundum suum laborem: Dei enim sumus adiutores. græcè συνεργοί, Cooperatores.

CONCILIA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TRID. sess. 6. cap. 7. Iustitiam in nobis recipientes &c. secundum propriam cuiusque dispositionem & cooperationem.

IBIDEM Can. 4. Si quis fixerit liberum arbitrium nihil cooperari, assentiendo Deo excitanti, anathema sit.

IBIDEM Can. 32. Opera bona sunt ita Dei dona, ut etiam bona sint iustificati merita.

ARAYSI. Can. 9. Quoties bona agimus, Deus in nobis, atque nobiscum, ut operemur, operatur.

SENONENSE in Prefat. Non ego, sed gratia Dei mecum: unde rectè conficitur ipsum divinæ gratiæ etiam ut reliquos, cooperatum fuisse.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

Gratia nobis cooperatur.

CHRYS. in epist. ad Timot. Hom. 2. Qui enim nos cum perditionis inimici quædam essemus, saluos per gratiam fecit, multo magis cum operantes viderit, cooperator accedit.

AVG. de grat. & lib. arbit. c. 17. Cooperando (Deus in nobis) perficit, quod operando incipit; quia ipse ut velimus operatur incipiens, qui volentibus cooperatur perficiens.

FVLGENTIVS de Incarnatione & gratia cap. 30. Voluntas gratiæ secum operanti servitium obedientiæ cooperatricis exhibet.

PROSPER lib. 2. de vocatione gentium cap. 12. Ut quod non potest, nisi cooperante spiritu Dei, fieri, eorum meritis deputetur, quorum id potuit voluntate non fieri.

BEDA lib. variar. Quæst. Quæst. 13. Quod si voluerimus, ad laborem in omnibus, quæ bene agemus, nobis cooperabitur.

GREGORIUS 16. Moral. c. 10. Superna pietas subsequente nostro libero arbitrio, bonum quod appetimus, agit nobiscum.

IDEM lib. 33. Mor. c. 20. Bonum quod agimus, & Dei est, & nostrum: Dei per præuenientem gratiam, nostrum per consequentem liberam voluntatem. Si enim Dei non est, unde ei gratias in æternum agimus? rursum, si nostrum non est, unde nobis retribui præmia speramus? quia ergo non immerito gratias agimus, scimus quod eius munere præuenimur: & rursum, quia non immerito retributionem quærimus, scimus quod subsequente libero arbitrio bona elegimus, quæ ageremus.

BERNARD. de grat. & lib. arbit. circa finem. Si gratia cum libero arbitrio cooperatur, ut tamen illud in primo (in excitatione) præueniat, in cæteris comitetur; ad hoc utique præueniens, ut iam sibi deinceps cooperetur.

IBIDEM. Non autem ego, ait, sed gratia Dei mecum: potuit dicere per me, sed quia minus erat, maluit dicere mecum: præsumens se non solum operis esse ministrum per effectum, sed etiam operantis quodammodo socium per consensum.

IBIDEM. Si igitur Deus tria hæc, hoc est bonum cogitare, velle, perficere operatur in nobis; primum profectò sine nobis; secundum nobiscum; tertium per nos facit.

AVGVST. de verbis Apost. serm. 13. Non adiutor est ille Deus, si nihil agit: non cooperator est, si nihil operamini.

IBIDEM. Si non esses operator, ille non esset cooperator.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D THOMAS 1.2.q.111.a.2.c. In illo effectu, in quo mens nostra & mouet & mouetur, operatio non solum attribuitur Deo, sed etiam animæ: & secundum hoc dicitur gratia cooperans.

MAGISTER. 2.dift.27. Illa gratia præueniens, quæ & virtus est, & non vsus liberi arbitrij est, sed ex ea potius est bonus vsus liberi arbitrij, quæ nobis est à Deo, non à nobis: vsus verò bonus arbitrij & ex Deo est, & ex nobis; & ideo bonum meritum est: ibi enim solus Deus operatur, hic Deus & homo.

D. BONAVENTURA in 2.dift.26. Quest.6. Art.1. Gratia operans liberum arbitrium præuenit, & mouet; quia Deus illam infundendo, voluntatem hominis sanat, & præparat: Gratia verò cooperans, siue subsequens liberum arbitrium dicitur mouere; quia voluntas tali dono gratiæ informata mouet seipsam.

In similem sensum conspirant ALBERTVS MAGNVS 2.p. q.18. & q.101. Memb. 1. Alexander 3.p. q.69. Memb.3. Art.3. & 4. Durandus in 2.dift.26. q.3. Dyonis. Carth. in 2.dift.66. q.4. & 5. Conradus 1.2. q.109. Art.6. & 7. & q.111. Art.2. Marsilius in 2. q.18. Art. 1. Conclus.4. & 5. Waldensis de Sacram. cap. 10.n.5. Richardus in 2.dift.26. q.3. Dionys. Cisterc. in 2. dist.27. q. vnicâ art.2. Concl.3. Capreolus in 2. dist.28. q. vnicâ art.3. prope medium, cum Gregorio Arimin. §. ad 12. Deza in eadem dist. & q.4. art.4. ad 12. Vega in Trident. lib.6. cap.8. Soto 1. de nat. & grat. cap. 16.

Iudicet Lector quæ fides Iansenio habenda sit, Pelagiana dogmata pro arbitrio eudenti potius, quàm recensenti: dum ipsissimos Scripturæ, Conciliorum, Patrum, ac Catholicorum Doctorum loquendi modos Pelagianos nuncupat.

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D RIEDO de captiuit. & redempt. generis humani. tract.6.c.2. fol. 153. Principia vocationis & inspirationis, instinctus, cogitationes, & virtutes quibus incipimus, velle & credere, Deus operatur in nobis, non cooperantibus nobis. Dum autem volumus, & credimus, & ita volumus vt operemur, nobiscum operatur Deus.

RVARDVVS art. 7. c. 299. Vt ergo velimus sine nobis operatur: cum autem volumus, & sic volumus, vt faciamus, nobiscum cooperatur.

IOAN. MALDERVS Episcopus Antuerp. 1.2. q.111. art.2. Gratia Dei voluntatis nostræ aliquo modo cooperatrix est.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

Nos cooperamur gratiæ.

CLEMENS ALEX.7. Stromat. prope medium. Deus præbet æternam salutem iis, qui opem illi ferunt, & cum eo cooperantur ad bonas actiones.

ANDREAS CÆSAR. serm.7. cap.17. Spiritus signaculum, quod homini contra tentationes datur, eatenus vim suam ostentat, quatenus ipsi collaboramus. Qui igitur auxilio illo destituntur, vnâ cum ipso manum operi admouere non volunt.

PHILO CARPAT. in Cant. cap.6.v.3. Trahamur oportet, præueniamur à gratia, eâque semper adiuuemur: id ipsum fatemur vtiq; sed collaboremus necesse est.

PROSPER. Ep. ad Demetriadem paulo post medium. Cooperatores nos esse oportet gratiæ Dei, vt illam excitantem, iuuantem, locupletantem, &c. vigilanter, & sobriè subsequamur.

BERNAR. l.de grat. & lib. arbit. circa finem. Ad hoc vtiq; præueniens, vt iam sibi deinceps cooperemur: ita tamen quod à sola gratia cœptum est, pariter ab vtroque perficiatur.

Ex his omnibus rursus discimus, gratiam nobis cooperari: nam cum due causa simultaneo concursu eundem effectum operantur, cui vniquam dubium esse potuit, propriâ & ab omnibus vsitatâ phrasi, eas inuicem cooperari; præsertim si vna dicatur alteri cooperari, quidni & illa vicissim?

Aliquid nostrum est in bono opere, ex eoque laudis aliquid in nos redundat.

HILAR. *in Matth. 7. v. 28.* De nostro igitur est beata illa æternitas promerenda, præstandumque est aliquid de proprio, ut bonum velimus, malum omne vitemus.

GREGOR. NAZIAN. *orat. 21. paulo post initium.* Quod etiam ipsum singularis, & eximie Dei bonitatis argumentum est; ut nostra quoque aliqua ex parte sit virtus, nec natura tantum nobis inferatur, sed voluntate etiam animique proposito excolatur, arbitriique libertate, parem in utramque partem motum habente.

AGVST. *lib. 1. ad Simpl. q. 2.* Ut velimus & suum voluit esse, & nostrum; suum vocando, nostrum sequendo.

IDEM. *I. Retract. cap. 23.* Vtrumque (*credere & operari*) nostrum est propter arbitrium voluntatis; & vtrumque tamen datum, per spiritum fidei & charitatis . . . & eadem regulâ, & vtrumque ipsius est; quia ipse preparat voluntatem, & vtrumque nostrum; quia non fit nisi volentibus nobis.

PROSPER. *lib. 2. de vocat. Gent. cap. 8.* Datur (*gratia*) ante vllum laborem, unde quisque mercedem accipiat secundum suum laborem.

ISIDOR. *2. sent. cap. 5.* Sciendum quod & nostra sit iustitia in his, quæ rectè agimus.

PAVLIN. *Epist. 2. ad Seuer.* Quæ igitur nobis gratia, si in alieno tantum fideles fuerimus, nisi de proprio seruiamus, id est de libero voluntatis arbitrio.

BEDA. *Lib. variar. Quest. q. 13.* Deus bona sua promittit, ut tamen labore nostro acquirantur.

BERNARD. *de interiore domo.* Nostræ potestatis, & ignauie est ut labamur, sollicitudinis vero nostræ, & cælestis pariter adiutorij ne labamur.

Si nostra virtus est, & iustitia, si nostra bona merita, si de proprio seruiamus, si nostri laboris, ac sollicitudinis gratia cooperari, meritis contra Calvinum sensere hæc tenus Catholici Doctores, primas partes tribuentes Dei adiutorio, aliquid etiam laudis ex bono opere in nos redundare, neque hoc impietatis est, ut cum Caluino imaginatur Iansenius, sed religiosa gratitudinis.

ARTICVLVS XI.

De libertate.

- I. *An libertas requirat indifferentiam libertatis in vtramque partem.*
- II. *An sola coactio, aut violentia repugnet libertati.*
- III. *Quis status libertatis in Beatis, damnatis, ac homine viatore.*

IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

*a Tom. 3.
lib. 6. cap. 6.
col. 634.*

*b ibid. cap.
5. col. 625.*

*c ibid. col.
626.*

I. a **O**mnis omnino voluntas, quantumcumque ad vnum determinata, nullâ tali necessitate, quâ dicitur necesse esse, ut velit, definit esse libera. b Voluntas enim seu volitio, & libera volitio idem sunt, sicut velle, & liberè velle, & impossibile est, ut velle non sit liberum. c Quare disputatio Augustini contra Ciceronem suscepta, qui liberorum præscientiam Deo denegabat, friuola, & inanis est, si voluntas esse possit, quæ non sit libera.

I. **O**mnis voluntas ex vi actus primi determinata ad vnum, sic ut habeat necessitatem operandi, eo ipso definit esse libera, eâ libertate, quam Scripturæ, Concilia, Patres & ratione naturali duce Theologi ad meritum, aut demeritum requirunt. Etsi enim fateantur omnes, quemuis voluntatis actum esse liberum libertate oppositâ violentiæ, vel coactioni; non tamen eâ libertate, quæ laudem, vel vituperium parit; & de qua sola contenditur cum hæreticis, & quam agnouere gentiles, contra quos efficaciter probat Augustinus dari præscientiam actuum futurorum; qui etsi præuisi, liberi maneant, eò quod eo modo omnia præsciantur esse futura, quo futura sunt: cui nihil derogat dari aliquem actum voluntatis non liberum.

II. Ex

Iansenius.

Theologi Societatis.

^a Tom. 3.
lib. 6. cap.
4. col. 618.

^b ibid. cap.
8. col. 646.

^c ibid. 642.

^d ibid. lib. 8.
cap. 19. col.
867.

^e ibid. cap.
18. col. 866.

II. ^a Recentiores, qui imaginantur illum tantummodo actum esse in libero voluntatis arbitrio, quem pro libitu, positus omnibus ad agendum necessariis, possumus facere & non facere, sine dubitatione falluntur. ^b Paradoxum est enim in Augustini doctrina inauditum, quod actus aliquis voluntatis propterea liber est, quia ab illo desistere voluntas, & non agere possit. ^c Nec est umbra ulla in omnibus scriptis eius, quod libertatem in eo maiorem fieri velit, quod voluntas possit eligere vel non eligere, hoc eligere vel illud bonum. ^d Nec Augustinus umquam ad istas de liberâ voluntate conceptiones respexit, quando gratiam cum libero arbitrio conciliando, dicit eam idcirco non tollere liberum arbitrium, quia non facit, ut id inuitum cogatur ad bonum; sed ut etiam ipsum velit, & agat. ^e Similiter ille libertatis cum gratiâ concilianda modus, sub nomine libertatis indifferētis, priscis gratiæ defensoribus ignotus, contemptusq; fuit.

^a Tom. 3.
lib. 7. cap.
cap. 14. col.
798.

^b ibid. lib. 2.
cap. 4. col.
98.

III. ^a Et sanè, si non est alia libertas vera voluntatis, quàm agendi, & non agendi, grauiſſima absurda euitari nequeunt, quibus tota doctrina Augustini funditus concutitur, & sensus Christianæ pietatis læditur. Sequitur enim operationem gratiæ diametraliter repugnare philosophicæ libertati, seu indifferētiæ libertatis: quia illam extrahit ab indifferētiā agendi, eamq; determinatè facit agere vel non agere; velle vel non velle: ^b atque ita quidem, ut iam nullo modo in voluntatis relinquatur arbitrio, ut eam deserat, aut arripiat, si voluerit: sed illa

II. Ex theſi nostra prima conſe- quēſt, eum ſolum actum eſſe liberū, quem voluntas poſitis omnibus ad agendum requiſitis efficere, vel non efficere poſſit. Ex mente enim Scripturarū ac Conciliorum, Patres, tam Græci, quàm Latini, à primo Eccleſiæ exordio per omnia ſæcula, atque imprimis Auguſtinus eiuf- quē diſcipuli indifferētiā volun- tatis ad vtrumlibet, expeditam vin- culo neceſſitatis antecedentis, ita agnouere; ut fateantur vitam nobis datam eſſe, cui vis illata non fit, aut impoſita neceſſitas ad operandum; in manu noſtrâ eſſe eligere, vel non eligere; parere, & non parere Deo vocanti; quocumque voluntatem inflectere; quin & collatam gratiam à nobis negligi; illique impulſui ſine peccato cedi, cui reſiſti non poteſt. Vnde etiam ^a Auguſtinus, dum gra- tiam cum libertate conciliat, eò re- currit, quod ideò liberè fiat opus, quia non ex neceſſitate procedit a- ctio. Propter quæ omnia iam ab an- no 1226. erroribus accenſuerunt Pariſienſes: Voluntatem neceſſitari ad operandum. Inſolens ergo eſt, Ianſenium hic adeò præſidenter lo- qui, & obtorto collo trahere Patres, ac Scholaſticos in ſententiam ne- gantium eam indifferētiā volun- tatis, quam diſertè profitentur.

III. Si eam, quam cum reliquis Patribus Auguſtinus tuetur, liber- tatem agnouiffet Ianſenius ad me- ritum, ac demeritum requiri; non aliam ſibi finxiſſet, hæreticorum principiis conformem; nec ea maxi- mē aliena à veritate, Catholico ſen- ſu, ac Auguſtini eſſe dixiſſet, quæ Concilia, ac Patres velut probatiſſi- mam doctrinā, omnibus inculcant. Gratiam verò ſic dari, ut nullo mo- do in volūtatibus relinquatur arbitrio, cum ſuis quoque aſſeclis ingemi- nat Caluinus: ^a ſed contra eum defi-

^a Lib. 1. Re- tract. c. 22.
& lib. de nat. & grat. cap. 65. & in Pſa. 134.

^a lib. 2. Inſt. c. 2. §. 10.

Iansenius.

Theologi Societatis.

illa sit potius ipsa postrema gratia, quæ inuictissimè facit, ut voluntas velit, & ab ea non deseratur.

a *ro. 3. lib. 6. cap. 12. col. 658.* *b* *ibid. c. 6. col. 632.* *c* *ibid. col. 628. & col. 635.* *d* *ibid. lib. 8. cap. 19. col. 869.* IV. a Nihil aliud libero generaliter repugnat; quàm necessitatis illius prementis cogentisq; violentia. b Non verò necessitas voluntaria; quâ scilicet simpliciter necesse est aliquid fieri. c Hinc sola necessitas coactionis adimit libertatem, non necessitas simplex. d Hinc nulla gratia efficacia, nulla necessitas actibus nostris liberis formidanda est, sed sola vis coactionis, & necessitas violentiæ. Reliquam verò quamcumq; & quantamcumq; necessitatem cur timeamus, ne nobis libertatem auferat voluntatis?

lam quantumcumque magnam necessitatem, actibus nostris liberis formidandam putant, sed solam coactionem; videant in quo secundum rem à Sectariis recedant. Sed hic me tacente loquatur S. Thomas: *Hæc opinio, quâ quidam dicunt voluntatem hominis ex necessitate moueri ad eligendum, nec tamen cogi, est heretica: tollit enim rationem meriti ac demeriti, subuertit omnia principia philosophiæ morales. Si enim ex necessitate mouemur ad volendum, tollitur deliberatio, exhortatio, & præceptum, & laus, & vituperium.*

a *Tom. 3. lib. 3. cap. 10. col. 778.* *b* *ibid. lib. 6. cap. 8. col. 644.* *c* *ibid. cap. 10. col. 633.* *d* *ibid. lib. 7. cap. 11. col. 783.* V. a Varius est liberi arbitrij status. In beatis voluntas eò magis est libera, quò magis peccare non potest. b Per illam autem intelligo eam quæ est stabilis, perpetua, ac immutabilis volitio non deficienti ex amore Dei. c Cum enim nulla voluntas sit in eis promptior, ardentior, stabilior, immutabilior, ex pleniori iudicio & circumstantiarum consideratione perfecta; necesse est eam esse maximè liberam. d E contra demones perfectissimè liberi à iustitiâ, seruiq; peccati, amiserunt peni-

nit Trident. b Tangente Deo cor hominis inspirationem illam recipiens, abiicere potest; ut & indifferentiam voluntatis commendet, & necessitatem excludat. Quare secundum hæc facultatem quidem supernaturaliter operandi adfert gratia; atque hominem ad hoc impellit; indifferentiam tamen reperit in voluntate, quam non euertit.

IV. Non solam violentiam, aut cogentis necessitatis vim repugnare libertati, apertè arguitur ex eo, quòd hæreticos negantes pertinaciter libertatem, condemnet Ecclesia; qui tamen disertè fatentur actus nostros esse spontaneos, ac liberos libertate eâ, quæ opponitur coactioni. Certè VVicleffistæ apud VValdenses b, Calvinus c non vno loco, eiusque affectu; Lutherus item teste Bucero d solam libertatem oppositam necessitati negant; & potestatem agendi & non agendi pro arbitrio oppugnant. Vnde qui nullam gratiæ efficaciam, nul-

b *sess. 6. c. 5. & can. 4.*

a *Calu. aduersus Pighium l. 2. & contra Trid. sess. 6. c. 6. Beza in 1. Tim. 2. Chamier. Panstrat. lib. 2. c. 8. b VValdens. l. 1. doctrin. fid. c. 23. & 24. c l. 2. instit. cap. 1. §. 6. d lib. de concord. doctrin. e *Quæst. 5. disp. Quæst. de malo. quæst. 8. de elect. art. 1. vn.**

V. Etsi admittenda in Beatis perfectissima libertas, quæ sit immunitas perfecta à peccato; nulla tamen in illis datur libertas quoad dominium actus, circa ardentem eorum amorem in Deum, & voluntatem non peccandi. Vt enim in Beatis non datur libertas ad peccandum, quia necesse est ob determinationem potentiae ad oppositum abesse peccatum; ita quia necesse est simpliciter ab illis poni amorem ex determinatione

Iansenius.

Theologi Societatis.

penitus libertatem ad bonum, retentâ tamen perfectissimè libertate.

a tom. 3. l. 7.
cap. 10. col.
779.

VI. a Cum arbitrio in utramque partem libero & flexibili conditus est primus homo; sed ex spontaneâ discretionem illa æquabilis libertatis indifferentia perit: b & ita quidem ad bonum morale faciendum; ut ante gratiam propriè dictâ, non sit liberum à peccando abstinere; sed quocumque se verterit homo, hic & nunc in singulis actibus, quadam humanis viribus insolubili peccandi necessitate teneatur.

b to. 2. l. 4.
cap. 18. col.
632.

c Itaque libertas ad faciendum bonum, & ad abstinendum à malo interiit; & loci libertatis, peccandi necessitas consecuta est. Voluntas enim concupiscentiæ imperio, & ponderi ita indefinenter seruit, eodem planè modo, quo voluntas Beatorum in omnibus omnino motibus seruit diuinæ caritati.

c tom. 3. l. 1.
cap. 4. col.
26.

Consonant hæretici nostri temporis.

CALVINUS in Antid. sess. 6. ad can. 5. Idem lib. 2. instit. cap. 2. §. 7. & cap. 3. §. 5. & lib. 1. cap. 15. §. 8. IDEM de libero arbitrio contra Pighium lib. 2. LUTHERUS in Psalmos in resolutione circa concl. 7. IDEM Tomo 3. de seruo arbitrio. IDEM in Genes. cap. 3. MELANTHON in locis Theologicis VVittenbergæ editis de viribus hominis & libero arb. CHAMIERUS Tomo 3. lib. 2. cap. 8. n. 21. & lib. 2. cap. 4. n. 2. VVICLEFISTÆ apud VValdenses lib. 1. doctrinalis fidei cap. 23. BUCERUS lib. de concordia doctrinæ, in eundem sensum explicat Lutherum apud Bellarminum lib. de gratia & libero arb. cap. 4.

tionem potentiae, & rectam voluntatem, non datur respectu horum actuum libertas. Simili ex capite, quia dæmones ex vi tormentorum ac miseriarum moralem incurrunt necessitatem peccandi; repugnat, ut illi perfectissimam retineant libertatem ad malum.

VI. Si ea, quæ fuit in Adamo, arbitrij flexibilitas in utramque partem, in nos transfusa non est, saltem imminuta, ut ex vi illius sit potestas indifferens ad agendum, & non agendum; extinctam prorsus, corruptamque naturam, ac penitus omnem sublatam esse libertatem necesse est; prout contendit Calvinus, Lutherus, Bucerus aliique Sæctarij. Quid enim amplius ad hoc, ut illa penitus sublata sit exigitur, quàm sequentia: 1. Ut nulla sit indifferentia ad agendum bonum. 2. Ut ad id opus sit gratiæ necessitante. 3. Ut eâ sepositâ, sit ineuitabilis necessitas peccandi, quocumque se homo verterit. 4. Ut iam voluntas concupiscentiæ imperio seruiat, eodem planè modo, quo voluntas Beatorum in omnibus motibus seruit diuinæ caritati. Denique ut non suppetat medium antiquam arbitrij flexibilitatem obtinendi. Quæ omnia cum admittat Iansenius non apparet, quomodo in nobis dari liberum arbitrium concedat.

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

GENESIS 4. v. 7. Nonne si bene egeris, recipies: sin autem malè, sub te erit appetitus tuus, & tu dominaberis illius.

Quasi Deus dicat (ait Hieronymus) moneo ut peccatum non tibi, sed tu peccato dominaberis: poterat ergo Cain pro arbitrio dominari, vel seruire.

NUM. 30. v. 14. Si (mulier) vouerit, in arbitrio viri erit, siue faciat, siue non faciat.

Quomodo permittit Deus, ut pro arbitrio vir coniugis vota irritet, si non in utramvis partem indifferentem habet voluntatem?

DEUTER. 30. v. 19. Testes inuoco cælum, & terram, quod proposuerim vobis vitam, & mortem... Elige ergo vitam, ut & tu viuas.

Hinc probat Cyprianus lib. 3. ad Quirin. cap. 52. Credendi, vel non credendi, libertatem in arbitrio positam esse.

IOSEPH 24. v. 15. Optio vobis datur: eligite hodie, quod placet, cui seruire potissimum debeatis.

ECCLE-

ECCLESIASTICI 15. v. 16. Si volueris mandata seruare; conseruabunt te . . . ad quod volueris, corrige manum tuam.

*Posset Ada alloquitur, quibus indifferentem in utramuis partem voluntatem datam esse ostendit exemplo pri-
si parentis, ac vitam à libera electione pendere.*

VIDEM 31. v. 1. Qui potuit transgredi, & non est transgressus; facere mala, & non fecit.

ZACHARIÆ 11. v. 12. Si bonum est in oculis vestris, afferte mercedem meam; & si non, quiescite.

Vbi Hieronymus: Si placet seruare præcepta, si non placet, aperte renuite.

2. MACHAB. 6. v. 30. Tu scis, quia cum à morte possem liberari, duos corporis sustineo dolores: secundum animam verò propter timorem tuum libenter hæc patior.

MATTH. 19. v. 21. Si vis perfectus esse, vade, vende quæ habes, & veni sequere me.

I. CORIN. 7. v. 31. Qui statuit in corde suo firmus non habens necessitatem, potestatem autem habens suæ voluntatis, &c.

Necessitati Apostolus potestatem voluntatis opponit, ut quod vult, faciat: Non habet ergo illa determinationem ad unam partem.

CONCILIA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ARAUSICANVM II. can. 25. Hoc secundum fidem catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia . . . omnes, quæ ad salutem pertinent, possint & debeant, si fideliter laborare voluerint, adimplere.

Frustra adiicitur si voluerint, si non flexibilia est in utramuis partem voluntas.

CONSTANTIENSE sess. 8. damnat art. 27. Wiclefi, quo is dicebat: Omnia de necessitate absoluta euenire.

Sensum articuli huius damnati tradit VValdensis lib. 1. doctrin. fidei cap. 23. & 24. dum ait VVicleffitas docere: Deus non necessitat necessitare coactionis ad bonum, quia illa sola tollit arbitrij dignitatem, non autem alia necessitas.

CONCILIUM SENONENSE in decretis fidei, decreto 15. Cum reliquerit Deus hominem in manu consilij sui, apposueritque coram eo ignem & aquam, bonum & malum: ut ad quodcumque voluerit, porrigat manum suam: nec abs re beatus ille dicatur, qui potuit transgredi & non est transgressus, & facere mala & non fecit; quod sub eo sit appetitus eius & dominetur illius: ac denique percurrenti S. Scripturam passim obuium sit, quod liberum utramuis in partem hominis arbitrium asseueret &c.

TRIDENTINVM sess. 6. cap. 6. Tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem . . . inspirationem recipiens illam abicere potest.

IDEM can. 4. Si quis dixerit liberum hominis arbitrium à Deo motum & excitatum . . . Deo excitanti atque vocanti non posse dissentire si velit, . . . Anathema sit.

PIVS V. ET GREG. XIII. damnant has propositiones cuiusdam Theologi:

Quod voluntariè fit, etsi necessariò fiat, liberè tamen fit.

Et: Sola violentia repugnat libertati hominis naturali.

ENCHIRID. SYNODI COLONIEN. de Sacramento pœnitentia. Sole lucente libera est intuitio, hominiquè liberum est oculos claudere, ne solis lumen admittat, aut aperire, ut recipiat: haud secus impio liberum est præueniente se diuinæ illuminationis gratiâ à peccato resurgendi eam accipere, vel non accipere, Deo præuenienti, & per bonum cogitatum ad pœnitentiam excitanti, dare vel negare consensum, velle vel nolle pœnitere.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CLEMENS ROMANVS epist. 3. Si quis audiens sermonem veri Prophetæ, velit recipere, aut nolit amplecti Onus eius; habet in sua potestate: liberi enim sumus arbitrij . . . Quia liberum est animo, in quam velit partem inclinare iudicium suum, & quam probauerit eligere viam. Constat euidenter inesse hominibus arbitrij libertatem.

IDEM lib. 3. Recognit. Dic quomodo Deus iudicat secundum veritatem vnumquemque pro actibus suis, si aliquid agere in potestate non habet? Iudices frustra legibus præfunt, & puniunt eos, qui malè agunt: non enim in sua potestate habuerunt, ut non peccarent.

IDEM

IDEM *Apostolic. Constitut. lib. 6. cap. 20.* Non imposuit necessitatem; sed potestati utpote liberæ permisit.

Viden hic excludi necessitatem omnem à libertate?

IGNATIVS *epist. ad Magnesianos:* Quandoquidem actiones ipsæ sua habent præmia; & obedientiæ proponitur vita, mors autem inobedientiæ; & singuli, qui aut hoc, aut illud elegerunt, in eius quod elegerunt, locum abituri sunt; fugiamus mortem, & eligamus vitam. Si quis pietati studet, Dei homo est; si impiè agit, diaboli est; non id factus per naturam, sed per animi arbitrium.

DIONYS. *ARÉOPAG. lib. de diuinis nom. cap. 4. p. 4.* Dixerit verò quispiam infirmitatem supplicium non mereri, sed veniam: si igitur non licuisset obistere, rectè forsan esset obiectum; sin autem ex ipso bono vires suppeditantur, non est ignoscendum, si quis per ignauiam ab ipso priorum bonorum habitu diuinitus procedente aberrauerit.

Ideo non ignoscendum, quia non est necessitas ad aberrandum: si enim est necessitas, quomodo licet obistere infirmitati?

IUSTINVS *Apolog. ad imperat. Antonin.* Nisi libero arbitrio genus humanum, & res turpes fugere potest, & pulcras ac bonas sequi; extra causam, culpamque est eorum, quæ quoquo modo aguntur: sed ipsum libero arbitrio, liberâque voluntate, & rectè facere, & peccare docemus. . . Neque ille remuneratione, aut laude dignus esset, si per se ipsum bonum non eligeret.

IDEM *Apolog. ad Senatam:* Neque quidquam horum laude dignum esset, nisi illi vtramque in partem conuertere, & quasi flectere se possent.

ATHENAGORAS *in Apolog. ad imperat. Antonin.* Liberi arbitrij in ipsis quoque (*Angelis*) in vtramque partem constituerat Deus; sicut & in hominibus liberam & prauitatis, & virtutis deligendæ potestatem habentibus cernere est.

IRENÆVS *lib. 4. aduersus hæreses cap. 9.* Homo rationalis, & secundum hoc similis Deo, liber in arbitrio factus, & suæ potestatis; ipse sibi causâ est, ut aliquando quidem frumentum, aliquando autem palea fiat. Quapropter iustè condemnabitur.

IDEM *Ibid. cap. 71. hunc titulum præfixit:* Ostensio quòd homo liber sit, & suæ potestatis, ad hoc quòd possit eligere bona, vel contraria. *Caput concludit his verbis:* Qui operantur illud (*bonum*) gloriam & honorem percipient, quoniam operati sunt bonum, cum possent non operari illud. Hi autem qui illud non operantur, iudicium iustum recipient Dei; quoniam non operati sunt bonum, cum possent operari illud.

IDEM *Ibid. cap. 72.* Sed quoniam omnes eiusdem sunt naturæ, & potentes retinere, & operari bonum; & potentes rursus amittere, id est non facere, iustè laudantur, & dignum percipiunt testimonium electionis bonæ, & perseverantiæ. Alij verò accusantur, & dignum percipiunt damnum, eò quòd iustum & bonum reprobauerint.

TERTULL. *exhortat. ad castit. c. 1.* Itaque cum vtrumque ex præceptis eius didicerimus, quid velit, & quid nolit; iam nobis est voluntas eligendi alterum, sicut scriptum est: Ecce posui ante te bonum, & malum.

IDEM *lib. 2. contra Marcion. cap. 4. & 5.* Adscripta est homini quasi libripens emancipati à Deo boni libertas, & potestas arbitrij &c. Totâ ergo libertas arbitrij in vtramque partem concessa est illi, ut sui dominus constanter occurreret, & bono sponte seruando, & malo sponte vitando. . . Ceterum nec boni, nec mali merces iure pensaretur ei, qui aut bonus, aut malus necessitate fuisset inuentus, non voluntate.

CLEMENS ALEXAND. *lib. 2. Strom.* Nos autem liberâ, & absolutâ potestate eligere, & vitare, à Domino datum esse hominibus, à Scripturis accepimus.

IDEM *lib. 1. Strom.* Liberari à mala, & delectabili electione, & antè omnia non assentiri fallacibus phantasiis & visis, situm est in nostra potestate.

ORIGENES *homil. 4. in Cant.* Per arbitrij libertatem possibile est vnumquemque ex parte alterius transire, vel ad partem Dei, si melius ipso iuuante elegerit; vel si nequius, ad dæmonum portionem.

IDEM *homil. 20. in Num.* Sui arbitrij est anima, & in quam voluerit partem, est ei liberum declinare.

IDEM *lib. 3. Periarch. cap. 1.* Iudicij credulitas prouocat homines, & suadet ad bene beateque viuendum, & in omni genere fugere peccatum. Per hoc sine dubio indicatur, quòd in nostra sit positum potestate vel laudabili nos vitâ, vel culpabili degere.

CYPRIANVS *lib. 3. ad Quirinum cap. 1. n. 52. hunc titulum præfigit:* Credendi vel non credendi libertatem in arbitrio positam ex Deuter. Ecce dedi ante faciem tuam vitam, & mortem, bonum & malum: elige vitam tibi, ut viuas.

IDEM *serm. de Natiuit.* In alterutrum potest libertas arbitrij flectere.

METHODIUS *serm. de Resurrect.* In nobis situm est credere, & non credere; in nobis rectè facere, & peccare; in nobis bene facere, & malè facere.

LACTANTIUS *lib. 4. diuin. instit. cap. 24.* Qui dat præcepta viuendi, amputare debet excusationum vias, vt imponat hominibus parendi necessitatem, non aliquâ vi, sed pudore; & tamen libertatem relinquat, vt & præmium sit constitutum parentibus, quia poterant non parere, si vellent; & non parentibus pœna, quia poterant parere, si vellent.

Quis non videat mille pandi excusationum vias, si voluntas determinata est ad vnum?

ATHANASIUS *homil. de semine.* Cùm vltro neus sit hominum motus, & sui arbitrij mens, in te situm est, velisne temetipsum holium fieri, & pabulum brutorum animalium; an potiùs in frumentum mutari.

IDEM *contra Idola.* Anima libera est, & sui arbitrij: potest enim vt ad bona se inclinare, ita bona quoque auersari. .... Quæ cùm liberum sui ius arbitriumque intuetur; sentit se in vtramque partem corporeis membris vti posse, tum ad ea quæ sunt, tum ad ea quæ non sunt. Ea verò, quæ sunt, bona appello, ea quæ non sunt, mala.

HILARIUS *in illud Psal. 2. Tunc loquetur ad eos in ira sua.* .... Vnicuique nostrum libertatem vitæ, sensumque permittit, non necessitate in alterutrum affigens.

IDEM *in Psal. 118. litt. T.* Vnicuique ad id quod volet, via est propòsita viuendi, & appetendi, atque agèdi permittitur libertas: & ob id vniuscuiusque aut pœnâ, aut præmiis afficietur electio.

OPTATUS MILEVITANUS *lib. 7. contra Parmen.* Homicida scelus dum nemo cogit, potest & facere, potest & non facere: adulterium mæchus dum de foris nemo compellit, potest admittere, potest & non admittere.

CYRILLUS IEROSOLYMITANUS *Cat. 4. tit. de statu hominis.* Subiicit tibi (*diabolus*) scortationis cogitationes; si vis probas, si nolis, improbas.

EPHREM SYRVS *serm. de vita relig.* Voluntas cùm libera sit, ac sui iuris, tamquam agricola quidam est naturæ nostræ consuetudines prauas inferens, & bonas, sicut ipsa voluerit.

BASILIVS *in Psal. 61. v. Mendaces filij.* Corporea pondera libræ momentis exploramus; quæ verò in vita eligenda sunt libero arbitrio (*τῷ αὐτεξούριῳ*) discernimus, quod & stateram vocauit, eò quòd æqualem nutum (*ῥοπήν*) in vtramlibet partem capere possit.

IDEM *in Orat. quòd Deus non sit auctor malorum.* Virtus ex voluntate, non ex necessitate fit: voluntas verò ex his, quæ in nobis sunt dependet, in nobis autem est liberum arbitrium.

IDEM *ibid.* Soluta (*anima*) omni necessitate, & vitam in sua potestate constitutam ex Deo accipiens, potestatem habet, & facultatem in boni contemplatione, & spiritualium fruitione manendi, habet autem & à bono deflectendi facultatem.

GREG. NAZIAN. *Apologet. orat. 1.* Summæ ac singularis Dei bonitatis argumentum est, facere vt virtus nostra quoque aliqua ex parte sit, nec natura tantùm nobis inferatur, sed etiam per voluntatem liberi arbitrij in vtramque partem agitationes, excolatur.

IDEM *Iambico 15.* Quò volo moueri, liberum arbitrium voco.

EPIPHAN. *in Hæresi Pharise. quæ est 16.* Propterea quòd possit peccare, & non peccare, ab aliis peccatorum supplicia sumantur, alius verò laudem referat rectè factorum.

IDEM *hæresi 64.* Spontaneam ad vtraque voluntatem Deus hominibus perinde, vt Angelis, constituit; vt aut obediens verbo essent, cùm ipso acciperent beatitudinem; aut non obediens iudicarentur.

AMBROSIVS *lib. 1. de vita beata cap. 1.* Non seruili ad obediendum constringimur necessitate; sed voluntate arbitrà, siue ad virtutem propendemus, siue ad culpam inclinamur: & ideo nos aut liber affectus ad errorem trahit, aut voluntas reuocat rationem secuta.

IDEM *Psal. 40.* Homini dedi eligendi arbitrium, quòd sequatur? Posui, inquit, ante te bonum & malum: si malum elegeris, non natura delinquit, sed eligentis affectus.

GREG. NYSSENVS *orat. catech. cap. 30.* Qui in vniuersitatem liberam habet potestatem, propter summum in homines honorem: dimisit etiam aliquid in nostra potestate, cuius vnusquisque nostrum solus est dominus: hoc autem est liberi arbitrij libera electio, quæ subiici nequit, & sui iuris est.

IDEM *lib. 7. de Philosoph. c. 2.* Concupiscere & non concupiscere, mentiri & non mentiri, & quæcumque talia in quibus consistunt virtutis & vitij opera, hæc sunt nostro libera arbitrio.

IDEM *lib. eodem, cap. 1.* Si nullius actionis ita est principium homo, vt in ipsius potestate sit, eam facere aut non facere; ex superfluo habet, vnde consultet. Ad quid enim vteretur consilio, nullius existens actionis dominus?

IDEM *ibid. cap. 3.* Qui consultat, quasi in eius potestate existente electione, de operabilibus consultat, vt quod per consilium decernitur, eligat, & eligens faciat. Necesse est igitur eum qui consultat, esse dominum actionum.

PHILASTRIUS *heresi 80.* De eo quod dictum est Cain: Tu dominaberis &c. Dominaberis cogitationi tuæ malæ, ut cuiusque hominis arbitrio, & voluntate, aut proiciat de corde suo malam cogitationem immisam à diabolo, aut non proiciendo crimen incurrat perpetuum.

HIERONYMUS *epist. 147.* Dedit eis liberum arbitrium, dedit mentis propriæ libertatem; & ut viueret vnusquisque, non ex imperio Dei; sed ex obsequio suo, id est, non ex necessitate, sed ex voluntate; ut virtus haberet locum.

IDEM *Epist. 8. ad Demetriad.* Si vis, inquit, esse perfectus, non cogo, non impero; sed propono palmam, ostendo præmia: tuum est eligere, si volueris in agone atque certamine coronari.

IDEM *Dial. 3. contra Pelag.* Atticus personam Catholici sustinens, Critobulum Pelagianum sic affatur: Hoc est quod tibi in principio dixeram, in nostra esse positum potestate, vel peccare vel non peccare; vel ad bonum, vel ad malum extendere manum, ut liberum seruetur arbitrium.

IDEM *epist. 146. ad Damas.* Solus Deus est, in quem peccatum non cadit: cetera enim cum sint liberi arbitrij, in vtramque partem, suam possunt flectere voluntatem.

IDEM *lib. 2. contra Iovin. cap. 2.* Liberi arbitrij nos condidit Deus, nec ad virtutes, nec ad vitia necessitate trahimur. Alioquin ubi necessitas est; nec damnatio, nec corona est.

Non ait: ubi coactio; sed ubi necessitas est.

IDEM *in cap. 1. Abdia:* Significatur quod anima in meditullio vitiorum atque virtutum posita sit; ut possit in vtramque partem per horarum momenta conuerti.

IDEM *in 1. Malach.* Dominus respondit Esau & Iacob, &c. Hoc est vitia, atque virtutes, ex vno cordis fonte procedere, dum ex arbitrij libertate in vtramque partem, ut volumus, declinamus.

IDEM *in cap. Isa. 55.* Denique inferitur: Aut facite arborem bonam, & fructus eius bonos. Ex quo perspicuum est, vnumquemque propriâ voluntate facere animæ suæ bonam & malam arborem, cuius fructus varij sunt.

THEOPHILUS ALEXAND. *epist. 3. pasce.* Neque ambigitur, quin in vtramque partem, vel faciendi, vel non faciendi bona, habeamus liberam voluntatem.

CHRYSOSTOMUS *homil. 22. in Gen. 5.* Nonne manifestum est, suâ quemuis voluntate, vel virtutem, vel malitiam eligere? Nam nisi ita esset, & naturæ nostræ prauitas insita esset; neque illos puniri, neque istos virtutum retributiones accipere oportebat. Verum quia in nostra voluntate totum post gratiam Dei relictum est, ideo & peccantibus supplicia proposita sunt, & bene operantibus retributiones.

IDEM *serm. in illud Isa. Si volueritis & audieritis,* &c. Si velle aut nolle nostrum non esset; hoc est, si viuendi rectè, an secus libertas adempta nobis fuisset; nec bonus vnquam cæleste munus dignè perciperet, nec malus supplicium competens inueniret.

IDEM *hom. 2. de Lazar.* Perspicuum est, quod in nobis situm est, ut vel obtemperemus, vel non obtemperemus diaboli insidiis; neque vllam necessitatem patimur ab illo.

IDEM *hom. 19. in Gen.* Ait peccatori nullas admonitiones prodesse; non quia non potest; sed quia non vult. Non enim sicut in corporalibus vulneribus videri solet, ita & in voluntate est. .... Necessitatem vtique non imponit, sed congruis mediis totum iacere in ægrotantis sententia dimittit.

AUGUST. *lib. de spirit. & lit. cap. 34.* Consentire vocationi Dei, vel ab ea dissentire, propriæ voluntatis est.

IDEM *lib. 2. de gestis cum Felice Manich. cap. 4.* Habet vnusquisque in voluntate, aut eligere quæ bona sunt, & esse arbor bona; aut eligere quæ mala sunt, & esse arbor mala. .... Hoc ergo Dominus dicens: aut facite illud, ostendit esse in potestate, quod facerent, & quia si bonum eligerent, præmium illius acciperent; si malum eligerent, pœnam illius sentirent.

IDEM *de libero arbit. cap. 18. lib. 3.* Ista causa est voluntatis, si non ei potest resisti, sine peccato ei ceditur: si autem potest, non ei cedatur, & non peccabitur.

IDEM *lib. 83. quest. q. 24.* Nec peccatum, nec rectè factum imputare cuiquam iuste potest, qui nihil fecerit propriâ voluntate. Est igitur peccatum, & rectè factum, in libero voluntatis arbitrio.

IDEM *lib. 59. homil. hom. 16.* In tuo arbitrio Deus posuit, cui pares locum; Deo, an diabolo.

IDEM *de ciuit. Dei lib. 12. cap. 6.* Si eadem tentatione ambo tententur (*proponit duos aequaliter animâ & corpore affectos*) & vnus ei cedat, atque consentiat; alter idem qui fuerat perseueret: quid aliud apparet, nisi vnum voluisse, alterum noluisse à castitate deficere?

IDEM *lib. 3. de liber. arb. cap. 1.* Si naturâ vel necessitate iste motus existit; culpabilis esse nullo pacto potest.

IDEM *lib. de vera relig. cap. 14.* Quoniam peccari non dubium est, nec hoc quidem dubitandum video, habere animas, liberum voluntatis arbitrium: tales enim seruos suos meliores esse Deus iudicauit, si ei seruirent liberaliter; quod nullo modo fieri posset, si non voluntate, sed necessitate seruirent.

Nulla ergo liberalitas in seruendo, adeoque nec libertas, ubi plena necessitas.

IDEM *de libero arbit. lib. 3. cap. 1.* Motus quo huc aut illuc voluntas conuertitur, nisi esset voluntarius, atque in nostra positus potestate; neque laudandus cum ad superiora, neque culpandus homo esset cum ad inferiora detorquet quasi quemdam cardinem voluntatis: neque omnino monendus esset, ut istis neglectis æterna vellet adipisci, atque ut malè noller vivere, vellet autem bene.

IDEM *lib. 3. de lib. arbit. cap. 18.* Quis peccet in eo, quod nullo modo caueri potest? peccatur autem, caueri igitur potest.

IDEM *de grat. & liber. arbit. cap. 2.* Si volueris conseruabis mandata & fidem bonam placiti. Apponet tibi ignem & aquam, ad quodcumque volueris extende manum tuam, in conspectu hominis, vita & mors, & quodcumque placuerit dabitur ei. . . . Tandem concludit: Nemo ergo Deum causetur in corde suo, sed quisquis sibi imputet cum peccat, neque cum aliquid secundum Deum operatur, alienet illud à propria voluntate.

PAVLINVS *epist. 8. ad Seuer.* Quæ ergo misero mihi suppetit venia peccati? agnoui bonum, & feci malum, cum æquè mihi liberum esset, bonum facere.

CYRILL. ALEXAND. *lib. 2. in Ioan. cap. 54.* Liberum hominis arbitrium, ad alterutrum, secundum animi sui iudicium, potest proficisci.

IDEM *ibid. lib. 4. cap. 3.* Liberum homo animal est, & potest siue dextrum, siue sinistrum velut iter (*virtutem dixo aut vitium*) eligere.

IDEM *ibid. lib. 9. cap. 10.* Rationali creaturæ liberam potestatem creator largitus est, & suæ voluntatis habenas unicuique commisit, ut in eo sit, quidquid probauerit, eligere.

PROSPER *lib. 2. de vocat. gentium cap. 12.* Certissimè nouerimus, nullum fidelium à Deo non discedentem relinqui; neque cuiusque ruina ex diuina esse constitutione dispositam; sed multis, qui iam iudicio rationis vtuntur, idè liberum esse discedere, ut non discessisse sit præmium; & ut quod non potest nisi cõoperante Spiritu Dei fieri, eorum meritis deputeretur, quorum id potuit voluntate non fieri.

IDEM *ibid. cap. 28.* Qui (*Deus*) ad obediendum sibi, ipsum velle sic donat, ut etiam à persequeratur illam mutabilitatem, quæ potest nolle, non auferat. . . Alioqui nemo umquam fidelium recessisset à fide . . . & collatam sibi gratiam nemo negligeret. Sed quia possunt hæc fieri . . . numquam debet in auribus fidelium vox illa Domini non sonare: Vigilate, & orate.

IDEM *ad 6. cap. Gallorum:* Prædestinationem Dei, siue ad bonum, siue ad malum, in hominibus ineptissimè dicitur, ut ad vtrumque homines, quædam necessitas videatur impellere.

ENNODIVS TICINENSIS *epist. ad Constantium:* Inuentus est, qui arbitretur, in vna tantum parte, quæ deterior est, eligendi datam esse licentiam. O schismaticam propositionem! quæ iuxta Apocal. scriptas habet in fronte blasphemias. Quæ ista libertas est, ubi hoc solum datur velut quod puniat? aut quare electionem nominet, ubi vnam tantum partem asserit esse concessam? . . . Debemus gratiæ quod vocemur, quod occultis itineribus, nisi resistamus, sapor nobis vitalis infundatur: nostræ tamen electionis est, quod beneficia demonstrata sectemur.

Schismaticam propositionem vocat Ennodius hæc: In vna tantum parte, quæ deterior est, eligendi data est libertas. *An non illi æquiualeat hæc Iansenij?* Libertas ad faciendum bonum, & ad abstinendum à malo inuenitur, & loco libertatis peccandi necessitas consecuta est.

GRÆGOR. MAGNVS *lib. 33. Moral. cap. 20.* Idè enim nequaquam cælestis patriæ præmia æterna percipiunt; quia ea, dum promereri poterant, ex libero arbitrio contempserunt.

BEDA *in Ioan. 6. in illud: Omnis qui audiuit à Patre, &c.* Quomodo trahit Pater? Nemo necessitate credit, sed voluntate.

IDEM *lib. variar. quest. cap. 13.* Ita Deus nobis bona sua promittit, ut tamen labore nostro acquirantur: quod si voluerimus, ad laborem in omnibus, quæ bene agemus, nobis cooperabitur.

DAMASCENVS *lib. 2. de fide cap. 30. docet.* Nec citra Dei opem atque auxilium fieri posse, ut bonum velimus, aut faciamus: ceterum nobis liberum esse, vel in virtute perstare, Deumque nos ad eam vocantem sequi, vel à virtute abscedere.

IDEM *ibid. cap. 26.* Consilium porrò ac deliberatio de his rebus suscipitur, quæ peræquè in vtramque partem contingere possunt. Peræquè autem contingens est, quod idem possumus, & eius oppositum.

IDEM *ibid. cap. 27.* Potestatem habet refrænare appetitum, & ipsum sequi. . . . Merà arbitrii potestate, malitiæ inuenitur effectus.

IDEM

IDEM *dial. contra Manich.* Quod in potestate nostra situm est, nempe ut data bona conferuimus, vel facimus, vel negligimus.

RHABANVS MAVRVS *de vniuerso lib. 4. cap. 10.* Initium salutis nostræ, Deo miserante habemus, ut acquiescamus salutari inspirationi, nostræ potestatis: ut adipiscamur, quod ad acquiescendum admonitioni cupimus, diuini est muneris: ut non labamur adepto salutis munere, sollicitudinis nostræ est, & cælestis pariter adiutorij: ut labamur, potestatis nostræ est, & ignauia.

MARCVS EREMITA *lib. de lege spiritali num. 56.* Occultè nobis gratia auxiliari non desinit: in nobis autem situm est, pro virili bonum facere, aut non facere.

IDEM *lib. de Baptis.* Habemus facultatem inclinandi quod libuerit, siue ad bonum, siue ad malum.

ANSELMVS *lib. de concordia præscientiæ & prædestinationis cap. 3.* Concursum partialem liberi arbitrij, & vsum gratiæ, hac similitudine explicat: Velut cum aliquis nudo, cui nihil debet, & qui nullum à se potest indumentum habere, dat vestem: non tamen quamuis ipse habeat potestatem vtendi & non vtendi acceptâ veste, si eâ vtatur, imputandum est induto, quia indutus est, sed danti vestem.

IDEM *ibid. cap. 1.* Sola voluntas determinat ibi quod teneat, nec aliquid facit ius necessitatis, ubi operatur sola electio voluntatis.

THEOPHYLACTVS *in Ioan. c. 13. ad illa: Non de omnibus vobis, de Iuda sic loquitur:* Elegit quidem eum cum bonus esset, sicut Saul; sed mutatus est ipse liberi existens arbitrij: permittit autem unicuique secundum quod vult operari.

OECUMENIVS *i. Timot. 2. in illa: Deus vult omnes homines &c.* Si Deus vult, quare non fit quod vult: non fit, quia illi nolunt: nihil enim ex necessitate facit in nobis Deus.

EVTHYMIVS *in 6. Ioan. ad illa: Vnus ex vobis diabolus est:* Nonne ego vos, inquit, duodecim elegi: & tamen vnus ex vobis in nullo meâ adiutus electione, utpote liberum habens arbitrium ad virtutem & vitium, diabolus est, siue diabolicus & diaboli minister. Significat itaque in voluntate ac electione hominis situm esse, ut saluetur, aut pereat.

BERNARDVS *in Cant. serm. 81.* Ex hac nempe inest illi inter bonum quidem & malum, nec non inter vitam & mortem, sed & nihilo minus inter lucem & tenebras, & cognitio iudicij, & optio eligendi: . . . Vnde & liberum nominatur arbitrium, quod liceat versari in his pro arbitrio voluntatis.

IDEM *de grat. & liber. arbit.* Est ratio data voluntati, ut instruat illam, non destruat: destrueret autem, si necessitatem ei vllam imponeret, quo minus liberè pro arbitrio se volueret, siue in malum consentiens appetitui, aut nequam spiritui, ut sit animalis non percipiens, vel certè & persequens eam, quæ sunt spiritus Dei: siue ad bonum, gratiam sequens: . . . Vbi quippe necessitas, iam non libertas.

Non ait Bernardus: Si necessitatem ei coactionis imponeret, sed, si vllam.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS *in 2. dist. 25. art. 1. in corpore:* Iudicium de actione propria solummodo est in habentibus intellectum, quali in potestate eorum constitutum sit, eligere hanc actionem vel illam; vnde & dominium sui actus habere dicuntur, & propter hoc in solis intellectum habentibus liberum arbitrium inuenitur; non autem in illis quorum actiones non determinantur ab ipsis agentibus.

IDEM *ibid. ad 3.* In libero arbitrio hoc modo agit Deus, ut virtutem agendi ministret, & ipso operante liberum arbitrium agat: sed tamen determinatio actionis, & finis in potestate liberi arbitrij constituitur. Vnde remanet sibi dominium sui actus.

IDEM *contra Gentes lib. 1. cap. 88.* Liberum arbitrium dicitur respectu eorum, quæ non necessitate quis vult.

IDEM *ibid. lib. 3. cap. 73.* Quod voluntas sit causa contingens ex ipsius perfectione provenit: quia non habet virtutem limitatam ad vnum; sed habet in potestate producere hunc effectum vel illum: propter quod est contingens ad vtrumlibet.

IDEM *in qq. disputatis, q. 2. de pot. art. 3.* Voluntas in quantum voluntas est, cum sit libera, ad vtrumlibet se habet, agere & non agere, velle vel non velle: & si respectu alicuius voluntas sit determinata, hoc non est in quantum voluntas.

IDEM *Quodlib. 1. art. 7. ad 2.* Diuina motio à quibusdam participatur cum necessitate, à natu-

ra autem rationali cum libertate: propter hoc quod virtus rationalis se habet ad oppositum. Et ideo sic Deus mouet mentem humanam ad bonum, quod tamen potest huic motioni resistere.

IDEM in *quest. disputat. q. de malo, q. 6. de electione*: Quidam posuerunt quod voluntas hominis ex necessitate mouetur ad aliquid eligendum, nec tamen ponebant, quod voluntas cogere-
tur. Non enim omne necessarium est violentum. .... Hæc autem opinio est hæretica. Tollit enim rationem meriti & demeriti. .... Si enim nõ sit liberum aliquid in nobis, sed ex neces-
sitate mouemur ad volendum, tollitur deliberatio, exhortatio, præceptum, & punitio, & laus,
& vituperium.

*Ob hæc ait S. Tho. non solum illam opinionem contrariari fidei; sed per eam subuerti etiam omnia principia phi-
losophiæ moralis.*

IDEM 1. p. q. 83. art. 3. in corp. Proprium liberi arbitrij est electio, ex hoc enim liberi arbitrij esse
dicimur, quod possumus vnum recipere alio recusato, quod est eligere.

IDEM 1. 2. q. 9. art. 6. ad 3. Sine vniuersali motione homo non potest aliquid velle; sed homo
per rationem determinat se ad volendum hoc vel illud.

IDEM *ibid.* q. 119. art. 2. ad 1. Homo est dominus suorum actuum & volendi & non volendi,
propter deliberationem rationis, quæ potest flecti vel ad vnam partem, vel ad aliam.

IDEM 1. 2. q. 10. art. 4. in corp. Quia voluntas est actiuum principium non determinatum ad
vnum, sed indifferenter se habens ad multa; sic Deus ipsam mouet, quod non ex necessitate
ad vnum determinat, sed remanet motus eius contingens, non necessarius.

D. BONAVENT. in 2. dist. 25. p. 1. art. unico q. 1. Voluntas etiam compescit seipsam & refrænât,
incipiens odire frequenter quod prius diligebat, & ex sui ipsius imperio & dominio. Quod
dominium exponit *ibid.* q. 3. per hoc: Quod potentia potest esse in actu & cessare ab actu se-
cundum suum imperium, & secundum proprium motum. Ad hoc autem quod aliqua po-
tentia hoc dominium habeat necesse est, quod ipsa possit mouere se ipsam &c.

SCOTVS in 1. dist. 39. Actus primus (*nempe voluntas*) consideratus in illo instanti, in quo est
prior naturaliter actu secundo (*nempe volitione*) ita ponit illum in esse, tanquam effectum
suum contingentem, vt quatenus est prior naturâ, possit æquè ponere aliud oppositum in
esse.

IDEM in 3. dist. 18. Voluntas in primo instanti, vt prior naturâ suo actu, ita contingenter eli-
cit actum, ac si per diem præcessisset actum.

IDEM in 3. dist. 18. §. ad aliud: Dico tamen pro nunc quod Angelus potuit peccare in primo in-
stanti, & liberè & voluntariè, vt voluntas est prior naturâ actu elicit. .... Omnia ista pote-
rant esse in Angelo in primo instanti, vt supra dictum est de meritis Christi, & æquè tenet de
velle inordinato, sicut de ordinato.

IDEM in 2. dist. 37. quest. 2. §. Respondeo si Deus: Non est iustitia debita à voluntate creata, (*nem-
pe dum peccat*) nisi in quantum in potestate eius est rectè agere; ita quod nulla intelligitur sub-
tractio causæ prioris, ob cuius defectum non possit voluntas rectè agere.

IDEM SENTIUNT: Horantius *torq. fere lib. 1. locor. Cathol.*

Franciscus Diotaleuius *tract. de concursu Dei.*

Cornelius Iansenius *Gandensium in Eccli. cap. 16.*

Ockam in 1. dist. 38. q. unica. Gabriel in 1. dist. 38. q. unica art. 1. Et in 2. dist. 37. q. unica art. 1. & alibi sæpe.

Franciscus Maironis in 2. dist. 25. Guilielmus de Rubione in 2. dist. 24. q. 1. art. 1. & 2. Nicolaus
de Orbellis in 1. dist. 39. art. 2. Et dist. 40. art. 2. Et in 2. dist. 37. circa medium. Ioannes Bacho in 1.
dist. 40. art. 2. & 4. Et in 2. dist. 26. art. 1. 3. 4.

Gregorius in 1. dist. 10. q. unica art. 2. Et in 2. dist. 25. q. unica.

Adam Goddam in 1. dist. 1. q. 6. art. 2. dub. 17. Et in 3. dist. 14. q. 3. dub. 3. Martilius in 2. q. 16. art. 2. & 3.
& 4. & 6. Et q. 22. art. 2. & alibi sæpe.

Ioannes Maior in 1. dist. 1. q. 3. 4. 7. 19. Et in 2. dist. 25. per quatuor questiones.

Almainus *tract. 1. moral. cap. 1. not. 1. & sequentibus.*

Petrus de Aliaco in 1. q. 11. art. 1. Et q. 12. art. 3.

Franciscus à Victoria in *relect. de peruenientibus ad vsum rationis. num. 4. 5.*

Dominicus Soto lib. 1. de natura & gratia cap. 16.

Viguerius cap. 3. §. 3. vers. 1. Roffensis in art. 36. contra Lutherum. Contarenus Cardinalis in *Epist. de
Prædest.* Guilielmus Altissiodorensis lib. 2. summ. tract. 11. q. 2. Alexander 1. p. q. 26. mem. 4. art. 3.
Et 1. p. q. 40. mem. 4. ad 3.

Waldensis lib. 1. doctrinalis fidei à cap. 21. vsque ad 30. Henricus à Gandatio quodlib. 12. q. 26. longè post
medium. Et q. 27. Et quodlib. 3. q. 17. prope medium. Et quodlib. 1. q. 16. inter medium & finem.

Durandus in 1. dist. 47. q. 1. num. 6. Et in 2. dist. 24. p. 1. q. 2. num. 12.

Ricardus in 2. dist. 24. art. 1. q. 4. ad 3.
 Ioannes à Bononia De predest. fol. 58.
 Thomas ab Argentina in 2. dist. 25. art. 1. & 2.
 Vdalricus in summ. lib. 2. apud Carthus. in 1. dist. 38. q. 2.
 Carthusianus in 1. dist. 38. q. 2. Et in 1. dist. 1. q. 6. ad 2. Et dist. 39. q. 2. Et in 2. dist. 24. q. 3. Et dist. 25. q. 1.
 Dionysius Cisterciensis in 2. dist. 25. q. 23. Et dist. 1. art. 1. Et q. 2. art. 2.
 Hieron. de Hangeſto lib. 1. moral. cap. 1. & 8.
 Abulensis in Matt. 22. q. 229.
 Armacanus, toto fere lib. 16. de quaſt. Armen.
 Vincentius Belluacensis in ſpeculo naturali tom. 1. lib. 29. cap. 65.
 Antoninus 1. p. tit. 4. cap. 2. §. 2. 3. 4. 7. Et cap. 3. §. 1.
 Reinerius Piſanus in Pantheol. verbo liberum arb. cap. 1. 2. 8. 10. 11.
 Capreolus in 1. dist. 1. q. 2. art. 1. concl. 5. Et q. 3. poſt concl. 3. Et in 2. dist. 24. q. unica art. 5.
 Conradus 1. 2. q. 1. art. 2. & q. 6. art. 2. in corp. Et q. 75. art. 1. ad 2.
 Caietanus 1. p. q. 14. art. 13. Et q. 22. art. 4. Et q. 41. art. 2. Et 1. 2. q. 10. art. 4.
 Ferrariensis lib. 1. contra gentes q. 82. 89. §. Ad omnia iſta.
 Ioannes Eckius in Enchiridio loc. Comm. loco 31.
 Ioannes Noppelius in confeſ. Ambroſ. lib. 2. cap. 2.
 Caſtro Verbo gratia hereſi 1.
 Andreas Vega lib. 2. in Trid. à cap. 12. ad finem libri. Et lib. 6. cap. 7. 8. & c.
 Camerarius trib. lib. integris de gratia.
 Michael Medina lib. 3. de recta in Deum fide cap. 1.
 Ioannes de Medina codice de Penit. tract. 1. q. 11.
 Corduba lib. 1. quaſtionarij q. 55. dub. 9. 10.
 Alphoſus Virueſius Philip. 19.
 Franciſcus Cartagena de predeſt. diſcurſu 4. dub. 3. Et diſcurſu 8. dub. 4.
 Catharinus in opuſc. de predeſt.
 Marcus Antonius Natta lib. 9. de Deo. Et lib. 12.

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Ianſenium.

ADRIANVS VI. Summus Pontifex quaſt. quodlibeticà 7. q. 1. in fine. Poſſumus noſtro arbitrio, & bene & malè velle. . . Vt iacenti in puteo chorda porrigitur, quâ ſe valeat liberare, ſed quia laboris piger, aut poenam refugit, ſuâ culpâ, non offerentium reſtem, in puteo perfeuerat.

DRIEDO de redemptione generis humani Tract. 4. cap. 2. par. 5. Quemadmodum ex duobus iam æqualiter iuſtis, contingit alterum libero arbitrio à gratia deficere, conſentiendo deſiderijs carnis ſuæ: alterum eodem libero arbitrio innixum Dei auxilio perfeuerare; ſic ex duobus adhuc impijs, æqualiter indignis, æqualiter diuinis inſtinctibus pulſatis, atque admonitis ad poenitentiam, alterum non reluctari, alterum permanere in obſtinatione ſuæ voluntatis.

LATOMVS aduerſus Eraſmum de merito pag. 175. Nos cum Deo operamur liberè & voluntariè, tamquam actuum noſtrorum domini, habentes in noſtra poteſtate agere vel non agere: eligimus enim quæ Deo placent, & quæ diſplacent repudiamus, ſicut dicitur Eccl. 31. Qui potuit transgredi, & non eſt transgreſſus.

RVARDVVS TAPPERVS Artic. 7. contra Lutherum propoſit. 4. Omnes gratiæ quæ ſunt nobis operandi principia, eſſe poſſunt ſine vſu & fructu, & in vanum à nobis accipi: ita vt iis poſitis poſſimus non credere, non conuerti, non bene operari, nec voluntati adducunt neceſſitatem.

IDEM in initio: Liberum arbitrium eſt facultas, quâ poſitis omnibus requiſitis ad eligendum & agendum, poſſumus non eligere & non agere.

Eodem art. propoſitione 10. Omnibus namque poſitis quæ præcedunt, & requiruntur ad fidem & conuerſionem, libera manet voluntas, nullaquæ inducitur neceſſitas ſe determinandi, ad credendum vel ſequendum vocationem, nec ad oppoſitum.

FRANCISC. SONNIVS Epiſc. Antuerp. de conſilijs Euang. cap. 25. Quid enim libertas? nonne facultas agendi quod velis, tuis inſuper, teque ipſo vtendi ad tuam vtilitatem quomodo velis?

IVDOCVS TILLET ANVS 1. parte apologiæ pro Trid. ſeſſ. 6. pag. 178. Per peccatum non eſt iniecta in operationibus neceſſitas, vnde & Tridentinum definit: hominem etiam in ſpiritualibus peccatis operationibus libertatem retinere.

GVILIELMVS LINDANVS Episcop. *Panoplia Evangelica lib. 3. cap. 7.* Homini post Adami lapsum, suum est reliquum arbitrium, quo aut agere potest aut non agere, assentiri aut dissentiri; atque adeo non assentiri.

CYNERVS Episc. Leoward. *de libero arbitrio cap. 2. asserit DD. dicere*: Liberum arbitrium, esse facultatem, ut positis omnibus quæ electionem & actionem præcedunt, & ad eam præquiruntur, possit seipsum, ad eligendum & agendum flectere, vel ab iisdem abstinere. *Quod & probat dicens*: Quantumcumque ratio aliqua vel persuasio vel inspiratio, nos ad consentiendum & agendum inclinet, & moueat; experimur tamen in nobis, quod possumus acquiescere, vel non acquiescere.

IOANNES LENSÆVS *de libertate Christianâ lib. 1. cap. 8.* Hominibus liberum est, ab eo, quod vel bene credunt, vel bene viuunt, decedere, ut non decessisse sit præmium, & ut, quod non potest, nisi cooperante spiritu Dei fieri, eorum meritis deputetur, quorum id potuit voluntate non fieri.

IDEM *cap. 10.* Illud Eccl. de relictio homine in sui consilij manu, rectissime interpretabimur etiam ad hominem lapsum pertinere: relictus enim & ipse est, in manu, seu potestate consilij sui, qui nimirum posset inito secum consilio, pluribus propositis, quod vellet eligere, ac respicere, quod liberet. Nec per gratiam, pecorum more, ad vnum determinatus, ut cum gratia non minus liberè agat, atque si ad ea præstanda, satis magnæ ex natura vires suppetere.

GVILIELMVS ESTIVS *lib. 2. dist. 24. §. 13.* Nunc post lapsum homines ita agunt bene vel male, ut possint non agere, & prout inde retinent liberum arbitrium: non obstante eo, quod nihil agant bene sine gratia Dei.

MALDERVS Episc. Antwerp. *1.2. quest. 13. art. 6.* Rectè liberum arbitrium creaturæ definieris: Potentiam quæ positis omnibus ad agendum prærequisitis, & eodem modo se habentibus, potest agere, & non agere. ... Ceterum in definitione nostra, liberum arbitrium posse opposita, hoc accipiendum esse in sensu composito; nam in sensu diuiso, etiam ignis potest non comburere, &c.

IOANNES WIGGERS *1.2. q. 6. art. 1. & 2. n. 6.* Hæretici huius temporis, ut Caluinus, Lutherus, & alij, non agnoscunt in nobis libertatem vllam, quæ opponatur necessitati in operando; sed tantummodò quæ opponatur coactioni. Sed contra hos certâ fide tenendum est, in homine, etiam post lapsum, superesse naturalem facultatem liberam. ... quæ requirit in potentia quamdam indifferentiam, ad agendum, & non agendum positis iam omnibus, ad actionem prærequisitis. Vnde hi articuli à duobus Pontificibus sunt reprobati: Quod voluntariè fit, etiam si necessitate fiat, liberè tamen fit. Item: Sola violentia repugnat libertati hominis naturali.

THOMAS STAPLETONVS *in Antidoto, in ep. Rom. ad illa cap. 9. An non habet potestatem figulus?* Habens semper auxilia sufficientia, quibus potuit conuerti, si vellet, ut verum semper sit, quia verum est: Perditio tua ex te.

Miraris, opinor, quisquis pro libertate indifferentiæ tum ex SS. Patribus, tum è DD. Scholasticis tantam nubem testium productam vides; quo pacto ex iis non paucos adducat Ian-
 a To. 3. l. 6. senius, quasi doceant ad perfectam libertatem spontaneum sufficere, & modò coactio absit,
 a. 12. & seqq. nullam illi necessitatem nocere. An ergo secum pugnant illi magni nominis Doctores? Minime id quidem: Verum Iansenius, arte sibi familiari, volentes nolentes, sibi seruire facit. Plurimum certe nec illa ipsa verba, quæ à vero sensu auulsa, pro se adducit, ipsi patrocinantur; sed potius aduersa sunt. Reliqui verò, fere omnes, qui vel obscure loquuntur, vel fauere in speciem Iansenio videntur, iisdem vel vicinis locis tam disertè & velut ex professo docent libertatem indifferentiæ ad vtrumlibet, à Iansenio impugnata, ut alienis oculis eos legisse, vel pessimâ fide pro sua sententia attulisse videatur. Tu lector loca à nobis & ab illo citata consule, & oculis tuis crede.

ARTICVLVS XII.

An præcepta Dei sint obseruatu possibilia?

IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

I. **S**unt quadam homini præcepta secundum statum & vires, in quibus constitutus est, impossibilia: nec adest semper gratia, quâ præcepta illa implere sufficiamus. To. 3. lib. 3. c. 13. col. 325.

Illâ impotentia non solum reperitur in excacatis, obduratis, & infidelibus; sed etiam in fidelibus: non tantum quando nolunt præcepta facere, sed etiam quando volunt. To. 3. lib. 3. c. 13. col. 326.

II. Impotentia implendi præcepta reperitur etiam in iustis, qui & fidem Christi, & caritatem iustitiæ susceperunt. Ibidem.

III. Ita peccato perit libertas arbitrij ad faciendum bonum, ut ante gratiam, non solum non possit vniuersam legem morâlis honestatis implere; sed nec unam quidem, nec vnum opus eius. Ita inducta est peccandi necessitas, ut in omni actu, quo legem sibi videtur vel seruare, vel transgredi, reus alicuius peccati teneatur. Tom. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 4. c. 18. col. 631. & 632.

a tom. 2. de
stat. nat.
lapsæ lib. 3.
c. 15.
col. 502.
b de stat.
nat. lapsæ
lib. 3. c. 15.
col. 497.

a Sine gratia superari non potest vlla tentatio: vel si superetur, alio etiam peccato superatur. b Nec sine ea vel vllum præceptum legis naturalis impleri potest, sic ut peccatum illâ obseruatione vitetur.

IV. Improbat Iansenius hanc sententiam ex epistola ad Demetriadem: Adscribimus iniquitatem iusto, pio crudelitatem, dum Deum impossibile aliquid præcepisse conquerimur. Et hanc: Nec impossibile aliquid voluit imperare qui iustus, nec damnaturus hominem fuit pro eo, quod vitare non potuit, qui pius est. Tom. 1. lib. 4. c. 16. col. 218.

Con-

I. **H**ominum nemo vsque adeo tyrannus fuit, ut legem imponeret iis, qui eam obseruare non possent, & poenas exigeret, si impleta non sit. Quam iniquitatem auget, si media ad præceptum implendum necessaria, in solius præcipientis sint potestate, & nihilominus dare nolit. Quâ ergo æquitatis specie, Deo iustissimo, & optimo hæc adscribi possunt.

II. Trident. sess. 6. cap. 11. Nemo temerariâ illâ, & à Patribus sub anathemate prohibitâ voce vti debet; Dei præcepta homini iustificato ad obseruandû esse impossibilia. Nam Deus suâ gratiâ semel iustificatos non deserit, nisi ab iis prius deseratur.

III. Ex illo Iansenij sequitur omni peccanti, dum peccat, præceptum de non peccando esse obseruatu impossibile: nam necessariò peccans, non peccare non potest, quod est omne peccatum tollere: a quis enim peccat in eo quod cauere nullo modo potest?

a Aug. lib.
de natur. &
grat. c. 67.

IV. Eam sententiam approbat BASILIUS his verbis: a Sine dubio non præcepisset hoc, qui bonus ac iustus est, nisi etiam facultatem, quâ id faceremus, fuisset largitus. Et AVGVSTINVS his verbis: b Firmissime creditur, Deum iustum, & bonum impossibilia non potuisse præcipere.

a Basil. in
regul. breu.
resp. 176.

b Aug. lib.
de nat. &
grat. c. 67.

I

Imò

Iansenius.

Theologi Societatis.

Consonant hæretici. LUTHERVS in confutatione rationis Latomiana. In Responsione ad dialogum Sylvestri. Libro de libertate Christiana. Artic. 2. & 31. assertionum contra Bullam Leonis X. in lib. de 10. preceptis. CONFESSIO AVGVSTANA artic. 6. MELANCHTON in apologia tit. de votis monasticis. BVCERVS lib. de concordia art. de iustificatione. CALVINVS lib. 2. Instit. c. 7.

V. Est quædam voluntatis infirmitas, qua non potest certas tentationes superare: nec adest gratia, quæ superentur, nec spiritus orationis, quo vires impetrentur. Tom. 3. lib. 3. c. 13. col. 325. in tit. cap.

Quamuis homini desit gratia sufficiens, quæ præcepta possit implere; non propterea dicendum est, frustra esse præcepta, consilia, monitiones: habent enim usum significandi homini, ut si fortè possit, faciat quod iubetur: si non possit, infirmitatem doleat, oretq; pro viribus impetrandis. Tom. 3. lib. 3. c. 17. col. 354.

Consonant Hæretici nostri temporis, LUTHERVS in confutatione rationis Latomiana. Idem in epist. ad Galat. 4. Idem in Psal. 51. Idem in propositionib. de lege contra Antimones. Idem in responsione ad Dialogum Sylvestri. MELANCHTON ad epist. Rom. 4. Idem in Apologia tit. de votis monasticis. CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 7. §. 5. & c. 5. §. 7. & §. 4. CALVINVS in Antid. Trident. ad sess. 6. cap. II. IOANNES MONHEMIVS Dialogo 3. CHEMNITIVS in exam. Trid. ad sess. 6. cap. II. & can. 18. totâ questione 3. & ad can. 4. & 5.

Imò cAVGVSTINVS ipsissimis verbis: nec impossibile aliquid potuit imperare qui iustus est; nec damnaturus est hominem pro eo, quod non potuit vitare, qui pius est. c Serm. 61. de temp. v. de ibidem reliqua.

Mirum igitur improbari Iansenio, hanc, quam ipse Pelagio tribuit, sententiam, etsi à SS. Patribus approbatam: cum a Caluino etiam gratulandum putet, sicubi à veritate eius iudicio non discedit. a To. 3. lib. 8. cap. 21. col. 878.

V. Hæ propositiones Iansenij perinde sonant, ac si dicatur: præceptum ambulandi vincto compedibus, aut pedibus mutilo imposuitum, non est frustra; quia significat ut si fortè possit, ambulet; & si non possit, doleat, & petat ut possit: licet linguam non habeat, quæ id petere possit; nec præcipient, qui solus potest, media illa suppeditare velit, ut possit ambulare.

PETRVS CANISIUS in Decal. §. 6. VALENTIA in Controuers. de grat. p. 3. cap. 3. BEL-LARMINVS lib. 2. de grat. & lib. arbit. cap. 7. MALDONATVS in Matth. 22. v. 37. BECANVS Manual. Controuers. lib. 1. cap. 17. q. 1. 2. & 3.

SCRIPTVRÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DEUTER. 30. v. 11. Mandatum hoc quod ego præcipio tibi hodie, non supra te est, neque procul positum; sed iuxta te est sermo valde, in ore tuo, & in corde tuo, ut facias illum.

Hunc locum Apostolus Rom. 10. v. 6. applicat possibilitati fidei.

PROVERB. 4. v. 11. Viam sapientiæ monstrabo tibi, ducam te per semitas æquitatis ... currens non habebis offendiculum.

MATTH. 11. v. 28. Iugum meum suauis est, & onus meum leue.

LVCÆ 19. v. 21. Regnum Dei intra vos est.

Id est in manu, in potestate. Tertull. lib. 4. contra Marcionem cap. 35.

I. CORINTH. 10. v. 13. Fidelis Deus, qui non patietur vos tentari, supra id quod potestis.

I. IOANNIS 5. v. 3. Mandata illius grauiora non sunt.

CON-

C O N C I L I A

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ARAUSICANVM *can. 25.* Hoc etiam secundum fidem Catholicam credimus, quod accepta per baptismum gratia omnes baptizati Christo auxiliante, & cooperante, quæ ad salutem pertinent, possint & debeant, si fideliter laborare velint, adimplere.

Nulli ergo ex baptizatis præcepta impossibilia sunt obseruatu; ne iis quidem, qui inter eos obdurati, & reprobi sunt.

TRIDENTINVM *sess. 6. cap. 11.* Nemo temerariâ illâ, & à Patribus sub anathemate prohibitâ voce uti debet: Dei præcepta homini iustificato ad obseruandum esse impossibilia.

Can. 18. Si quis dixerit Dei præcepta homini, etiam iustificato, & sub gratia constituto, esse ad obseruandum impossibilia; anathema sit.

Cap. 11. Deus impossibilia non iubet, sed iubendo monet, & facere quod possis; & petere quod non possis, & adiuuat ut possis.

a Hunc locum citans Iansenius hanc omittit particulam (adiuuat ut possis) ut ex priori (petere quod non possis) probet præcepta esse obseruatu impossibilia. b Alibi temerariam glossam addit: (adiuuat ut possis) id est, inquit, si exaudiat.

*a tom. 3. col. 325.
b col. 326.*

S S. P A T R E S

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

ORIGENES *homil. 9. in Iosue sub finem:* Qui dicit, quæ mandantur, implere non possum; quid tibi videtur aliud quam inter mulieres, quæ nihil virile possunt, esse numerandus. *Vide reliqua ibid.*

CYPRIANVS *de baptismo Christi:* Et quod agendum est scimus, & quod scimus, facere possumus.

ATHANASIVS *de seruanda virginitate in illud: Ne dixeris in corde tuo:* At quonam ista modo præstare poterò? ne pauorem concipiat mens tua; sed cum omni alacritate seruabis ea: si quidem timentibus Dominum, præcepta Domini difficilia non sunt.

HILARIUS *ad psal. 116. Latum mandatum nimis:* Latum igitur mandatum Dei est, & in omnia spei nostræ genera diffunditur, ut non difficile sit, si voluntas adsit, præcepto Dei obtemperare.

BASILIVS *in orat. Attende tibi:* Impium est dicere, impossibilia esse Spiritus præcepta.

IDEM *in regulis breuioribus responsione 176.* Sine dubio autem non præcepisset hoc, qui bonus ac iustus est, nisi etiam facultatem, quâ id faceremus, fuisset largitus.

CHRYSTOMVS *homil. 8. de penitentia fol. 751.* Nequaquam Dominum incuses: haud mandat impossibilia; multi & ipsa superant mandata; ergo si impossibilia fuissent, minùs suâ sponte superassent.

IDEM *homil. 16. in Epistol. ad Hebraeos:* Non potes dicere, non possum, neque accusare conditorem: si enim impotentes nos fecit, & deinde imperat, culpa eius est. Quomodo ergo, inquis, multi non possunt? quomodo ergo multi nolunt? si enim voluerint omnes poterunt .... Habemus quippe cooperatorem, & adiutorem Deum: tantum velimus, tantum opere accedamus ad rem ipsam.

IDEM *homil. 18. in Matth.* Ne igitur impossibilia putemus esse præcepta; quæ certè & utilia nobis sunt, & valdè facilia.

HIERONYMVS *lib. 3. aduersus Pelagianos:* Deus possibilia mandauit, hoc nulli dubium est.

IDEM *in Matth. 5.* Sciendum Christum non impossibilia præcipere, sed perfecta.

MACARIUS SENIOR *homil. 15.* Præcipit enim Deus, quæ sita sunt in tua potestate.

AVGVSTINVS *lib. 2. de peccatorum meritis, & remissione cap. 3.* Acutè autem sibi videntur dicere, quasi nostrum hoc vllus ignoret: quod si nolumus, non peccamus; nec præciperet Deus homini, quod esset humanæ impossibile voluntati.

IDEM *lib. de natura & gratia cap. 67.* Quæcumque ista causa est voluntatis, si non potest ei resisti; sine peccato ei creditur; si autem potest, & non cedatur, & non peccabitur. An fortè fallit incautum? ergo caueat, ne fallatur. An tanta fallacia est, ut caueri omninò non possit? si ita est, nulla ergo peccata sunt. Quis enim peccat in eo, quod caueri nullo modo potest?

peccatur autem : caueri igitur potest . . . . siue ergo immineat (*tentatio*) siue insit , caueri potest.

IDEM *de peccatorum meritis & remiss. lib. 2. cap. 6.* Dubitare non possum, nec Deum aliquid impossibile homini præcepisse, nec Deo ad opitulandum & adiuuandum, quo fiat quod iubet, impossibile aliquid esse: ac per hoc potest homo, si velit, esse sine peccato adiutus à Deo.

IDEM *serm. 191. de tempore*: Execramur blasphemiam eorum, qui dicunt impossibile aliquid homini à Deo esse præceptum, & mandata Dei non à singulis; sed ab omnibus in communi posse seruari.

IDEM *de nat. & grat. cap. 69.* Eo ipso quo firmissimè creditur, Deum iustum & bonum impossibilia non potuisse præcipere; hinc admonemur, & in facilibus quid agamus, & in difficilioribus quid petamus.

CLEMENS ALEXAND. *lib. 2. Stromat. prope medium*: In nostra quidem certè est potestate, parere præceptis, quorum nisi voluerimus esse participes, iræ & voluptati nos ipsos dedentes peccabimus.

IDEM *lib. 4. Stromat. non procul à fine*: Præcepta sunt huiusmodi, vt à nobis possint fieri, & non fieri, quæ consentaneum est vt sequatur laus & vituperatio.

IDEM *lib. 7. Stromat.* Quomodo medicus præbet sanitatem iis, qui opem ferunt ad sanitatem; ita etiam Deus æternam salutem iis, qui opem illi ferant & cum eo cooperantur ad cognitionem, & ad bonas actiones: cum autem simul cum eo, quid facimus, & in nostra sint potestate ea, quæ præcepta imperant, perficitur quoque promissio.

IDEM *lib. 7. Strom. infra*: Hæc ergo à nobis exiguntur, quæ sita sunt in nostra potestate, & eorum, quæ ad nos pertinent, tam præsentium, quàm absentium electio, & desiderium, & possessio, & vsus, & permissio.

S. LEO *serm. 5. de quadrag. fol. 39.* Si quid arduum in mandatorum effectibus experitur, non in se remaneat; sed ad iubentem recurrat: qui ideo dat præceptum vt excitet desiderium, & præstet auxilium.

IDEM *sermone 16. de passione fol. 64. b.* Iustè nobis instat præcepto, qui præcurrit auxilio.

ENNODIVS TICINENS. *Episcop. lib. 2. epist. 19.* Inter homines à recti discordat affectu, qui à subiectis exigit, quod in potestate non tribuit: hoc de Deo quâ conscientia sentiatur, aduertite.

ANASTASIVS SINAITA *quest. 5.* Perspicuum est, quòd qui est senex & impotens, potest eius legem seruare. . . . Vides quòd nihil sit constitutum, quod sit graue, & quod à nobis non possit fieri?

ANASTASIVS NICÆNVS *q. 5. in illud Ioan. Iugum meum suauè*: Vides quòd nihil sit constitutum, quod sit graue; & quod à nobis non possit fieri; merito ergo dicebat iugum meum suauè est, & onus meum leue.

THEOPHYLACTVS *in Ioan. cap. 12. fol. 365. b.* Hoc autem quod dicit, non potuerunt credere, significat, noluerunt: nam malus & improbus homo non potest credere quamdiu talis fuerit, mala scilicet eligens ac volens.

ANTONIVS PADVANVS *in Euang. Dom. 2. Aduent. Dominus nunquam præcipit impossibilia.*

BONIFACIVS VIII. *de reg. iuris in 6. reg. 6.* Nemo potest ad impossibile obligari.

Ponitur etiam in Decretis dist. 4.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS *de veritate q. 24. art. 14. ad 1.* Quod præcipit Deus, non est impossibile homini ad seruandum: quia & substantiam actus potest ex libero arbitrio seruare, & modum, prout scilicet fit ex charitate, potest seruare ex dono gratiæ.

IVDOCVS COCCIVS *tom. 2. de iustificatione art. 2.* CLICHTOVÆVS *contra Lutherum lib. 3. de votis monasticis.* STANISLAVS HOSIVS *de auctoritate sacra. Scrip. lib. 3. sub initium, & in Parenesi totius operis cap. 93.* CORNELIVS SCHVLTINGVS *Confes. Hieronym. tom. 2. cap. 8.* FRANCISCVS VERON *3. part. Cont. cap. 3.* SOTVS *de natura & gratia lib. 1. cap. 22.*

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

IACOBVS LATOMVS *Art. 1. Louanienf. §. deinde argumentatur:* Quod lex debet esse possibilis, & quod ad impossibile nulla est obligatio, videtur communis animi conceptio. §. quod etiam: Quia Deus iustus & bonus, rationabiliter nihil potest præcipere, nihil homini præcipit, cuius homo non habet potestatem, aut habere potest, si potestate quam habet legitimè utatur. §. *Hic habes:* Nemo ligatur ad impossibile, & omnis lex ligans debet esse possibilis, si saltem qui transgreditur, debeat vituperari, & ipsa transgressio peccatum vocari.

Hæc omnia fusè probat ex Augustino contra Lutherum.

FRANCISCVS SONNIVS Episcop. Antuerpienf. *in Demonstrat. de diligendo Deum, & proximum cap. 8.* Potest præceptum dilectionis in eâ formâ, quâ latum est in lege, & renouatum in Euangelio, custodiri, obseruari, impleri à mortali homine, & quantum satis est præcepto, & quantum gratum est præcipienti, & quantum expedit facienti ad magnam ipsius vtilitatem.

Notum est in hoc præcepto vniuersam legem pendere.

GVILIELMVS LINDANVS Episcop. Ruremund. *lib. 3. Panoplie Euangelice cap. 19.* Cauendum ne in illam impingamus blasphemiam, ut Deum impossibile quidpiam præcepisse sentiamus.

IDEM de præcept. Dei & hominum cap. 21. circa medium fusè illud probat.

CORNELIVS IANSENIUS Episcopus Gandensis *in Concordia Euangelica. cap. 47. fol. 364.* Legis nouæ præcepta commodissima, eò quod in nobis planè sit eorum adimpletio, quid enim in nobis magis est situm, quàm credere & diligere?

IACOBVS BAYVS *in Catechismo:* Præcepta Dei non solùm obseruatione possibilia; sed etiam facilia per vires gratiæ Christi adiutas Dominus attestatur: Iugum meum suaue est & onus meum leue &c.

THOMAS STAPLETONVS *Controu. T. 2. lib. 6. per totum.*

ARTICVLVS XIII.

An factum ex ignorantia inuincibili sit propriè dictum peccatum?

IANSENIUS.

THEOLOGI SOCIET.

Ignorantia, etiam qua necessitatis est, non voluntatis, hoc est inuincibilis, non caret peccato: idque ut dogma fidei ab Antiquis traditum, & contrarium solemne Pelagianorum dogma fuit. Tom. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 2. c. 2. col. 287, in tit. cap. & contextu.

Ignorantia inuincibilis iuris naturalis, non excusat à peccato delinquentes. Ibidem de stat. nat. lapsæ lib. 2. c. 5. col. 310.

Consonant hæretici nostri temporis.

LVTHERVVS *in Genes. cap. 12.*

CALVINVS *lib. 2. Instit. cap. 2. §. 25.*

non feceris, æquè peccabis; quia contra conscientiam operaberis: a Omne enim quod non est ex fide, (hoc est conscientia bonâ) peccatum est.

a Rom. 14.
23.

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

IOAN. 9. v. 41. Si cæci essetis non haberetis peccatum.

IBIDEM 1. 15. v. 22. Si non venissem, & locutus eis fuisset, peccatum non haberent.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CHRYSOSTOMVS *homil. 15. ad Rom.* Nemo vnquam ignoranter peccauit: vides quomodo innumera sequerentur absurda, nisi dicta competenti religione legeremus. Si enim ignoranter peccauerunt, indigni vtique erant qui pœnas darent.

AVGVSTINVS *lib. 3. de lib. arb. c. 19. de natura & gratia cap. 67. Retract. 1. c. 9.* Non tibi deputatur ad culpam, quod inuitus ignoras, sed quod negligis quærere quod ignoras.

IDEM *lib. 3. de lib. arb. cap. 19.* Illud quod ignorans quisque non rectè facit, & quod rectè volens facere non potest, idè dicuntur peccata; quia de peccato illo liberæ voluntatis (*primi hominis*) originem ducunt. . . . Nam sicut linguam dicimus, non solum membrum, quod mouemus in ore dum loquimur; sed etiam illud, quod huius membri motum consequitur, id est formam, tenoremque verborum; secundum quem modum dicitur alia lingua Græca, alia Latina; sic non solum peccatum illud dicimus, quod propriè vocatur peccatum . . . sed etiam quod iam de huius supplicio consequatur necesse est.

IBIDEM *cap. 20.* Negligentibus, & peccata sua de infirmitate defendentibus non ipsam ignorantiam, difficultatemque pro crimine obiceret; sed quia in eis potius permanere voluerunt, iusto supplicio vindicauit.

IDEM *lib. 3. de lib. arb. cap. 20. & Retract. 1. c. 9.* Ignorantia & difficultas, etiamsi essent hominis primordia naturalia, nec sic culpandus Deus, sed laudandus esset.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS *1. 2. q. 76. art. 3.* Ignorantia, quæ est causa actus, quia causat inuoluntarium, de se habet quod excuset à peccato: ed quod voluntarium est de ratione peccati.

IDEM *1. 2. q. 6. art. 8.* Ignorantia antecedenter se habens ad voluntatem, causat inuoluntarium simpliciter.

Cui accedunt vno ore Scholastici reliqui omnes, & Theologi morales.

ARTICVLVS XIV.

An dari possint actus moraliter boni naturales?

IANSENIVS.

I. **P**elagiani doctrinam suam, quod possint fieri opera naturæ moraliter bona, fundant in loco Apostoli *Rom. 2.* Gentes quæ legem non habent, &c. *Quæ sunt dissonantia à doctrinæ Ecclesiasticæ veritate.* To. 1. lib. 4. c. 8. col. 202.

II. Ita

THEOLOGI SOCIET.

I. **C**ensura illa Iansenij à duobus Pontificibus damnata est propositione 23. & interpretatio loci Apostoli, quam Pelagianismo accenset, omnium ferè est sanctorum Patrum, Interpretum ac Scholasticorum. Vtrisque igitur grauiter est iniuriosus.

II. Non

Iansenius.

Theologi Societatis.

II. Ita peccato perit libertas arbitrij ad faciendum bonum, ut ante gratiam, non solum non possit uniuersam legem moralis honestatis implere; sed nec unam quidem, nec unum opus eius. Ita inducta est peccandi necessitas, ut in omni actu, quo legem sibi videtur vel seruare vel transgredi, reus alicuius peccati teneatur. To. 2. de stat. nat. lap. l. 4. c. 18. col. 632.

Viribus natura peccatum sine peccato non vitatur, nec lex ulla seruatur. To. 2. de stat. nat. lap. l. 3. c. 20. col. 524.

III. Nullum omnino fieri potest opus bonum, hoc est sine peccato, nisi in Deum propter se dilectum referatur: alioquin neque recte fit, neque bonum opus est, sed veri peccati contaminatione pollutum. To. 2. de stat. nat. lap. l. 3. c. 17. col. 509.

Hac est clauis uniuersae doctrinae S. Augustini, sine qua merus labyrinthus est. To. 2. de stat. nat. lap. l. 4. c. 6. col. 574.

Consonant haeretici nostri temporis.

CALVINVS lib. 3. instit. cap. 14. per sex §§. Et cap. 4. §. 8. & lib. 2. cap. 3. §. 2. PETRVS MARTYR Rom. cap. 9. v. 18. CHAMIERVS tom. 3. lib. 4. c. 2.

II. Non usque adeo in anima humana imago Dei, terrenorum affectuum labe, detrita est, ut nulla in ea velut extrema lineamenta remanserint: non igitur censeretur potest ita extincta arbitrij libertas, ut in nullo prorsus opere, possit se rectae rationis, & legis regulae conformare. ^{a Aug. de spir. & lit. c. 27.}

III. Indubitatum hactenus est apud Theologos, dari tam Theologicarum, quam moralium virtutum actus nullo charitatis motiuo informatos; quare ex charitatis defectu nihil vetat dari actus intra naturae limites moraliter bonos.

Quid clauis tam distorta referari posse censes, nisi labyrinthum, in quo inextricabiliter erretur?

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

PSAL. 4. v. 7. Multi dicunt quis ostendet nobis bona? signatum est super nos lumen vultus tui Domine.

ROM. 2. v. 14. Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea, quæ legis sunt, faciunt.

Exponunt de Gentibus in gentilibus uiuentibus Chrysostomus, Theodoretus, Theophylactus, Oecumenius, Primasius, Sedulius, Haymo &c. Augustinus ut probabilem insinuat de Spiritu & lit. cap. 27.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CLEMENS ROM. lib. 7. Constitutionum cap. 34. post medium: Abraham progenitorem nostrum viam veritatis, ex ipsa natura facultatem capeissentem, deduxisti.

BASILIVS hom. 9. in hexameron. paulo ante medium: Sunt apud nos ipsæ virtutes secundum naturam, ad quas habendas affinitas animæ, non ex humanâ doctrinâ; sed ex ipsâ naturâ nobis inesse videtur.

AVGVSTINVS de Spiritu & lit. cap. 27. aliâs 28. Ipsi homines erant, & vis illa naturæ inerat eis (Iudeis) quâ legitimum aliquid anima rationalis, & sentit & facit.

Eccē per vim naturæ fit aliquid legitimum, quale profectū nullum est, quod non est omnino ab omni eo, quod vitare potest, immune.

IDEM lib. de patientia cap. 26. Si quis non habens charitatem &c. in aliquo schismate constitutus, ne Christum neget, patitur tribulationes, angustias, famem &c. nullo modo ista culpanda sunt, imò verò & hæc laudanda patientia est.

PROSPER

PROSPER *contra Collatorem cap. 26.* Vita sensus & ratio, ceteraque corporis atque animi bona, etiam malis vitiosisque non defunt: sed non in illis veri boni perceptio est, quæ mortalem vitam honestare possunt, æternam autem conferre non possunt.

Visam cerè honestare peccata non possunt.

DAMASCENVS *3. de fide c. 14. in fine.* Naturales virtutes sunt, ac naturaliter & æquè omnibus insunt: etsi non omnes æquè ea, quæ naturæ consentanea sunt, operentur.

GREGORIUS *hom. 27. in Euang. Ioan. 15. v. 12.* Sunt nonnulli, qui diligunt proximos, sed per affectum cognationis & carnis; quibus tamen, in hac dilectione, sacra eloquia non contradicunt; sed aliud est quod sponte impenditur naturæ, aliud quod præceptis Dominicis ex caritate debetur obedientiæ.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS *1. 2. q. 109. art. 2. c.* In statu naturæ integræ, quantum ad sufficientiam operatiuæ virtutis, poterat homo per sua naturalia, velle & operari bonum suæ naturæ proportionatum; quale est bonum virtutis acquisitæ.

IDEM *art. 8. c.* Homo in statu naturæ integræ poterat operari virtute suæ naturæ bonum, quod est sibi connaturale, absque superadditione gratuiti doni. *Et paulò post:* Et ideo dicendum est, quod homo in statu naturæ integræ non indigebat dono gratiæ superadditæ naturalibus bonis, ad diligendum Deum naturaliter super omnia. *Vide reliqua ibidem ad 1.*

Obserua naturam integram hîc non posse statui instructam donis gratia, qualis fuit in primo homine: sed præditam integritate perfectionis naturalis, nullisq; præuis habitibus vitiatam.

IDEM *1. 2. q. 109. art. 5. c.* Sine gratia homo non potest mereri vitam æternam; potest tamen facere opera perducentia ad bonum aliquod homini connaturale.

IDEM *2. 2. q. 83. ar. 16. c.* Orationem peccatoris ex bono naturæ desiderio procedentem Deus audit, non quasi ex iustitia, quia peccator hoc non meretur, sed ex pura misericordia.

BONAVENTURA *in 2. dist. 28. art. 3. q. 3.* Hominis liberum arbitrium in puris naturalibus constitutum, cum generali Dei influxu, (tamen si difficulter) potest tamen facere opus bonum morale, quod non disponat ad gratiam, nec ad gloriam.

SCOTVS *in 3. dist. 37. q. 1.* Ex puris naturalibus potest quæcumque voluntas, saltem in statu naturæ institutæ, diligere Deum super omnia.

GABRIEL *in 2. dist. 28. conclusionem 1.* Liberum hominis arbitrium ex suis naturalibus, sine gratia, elicere potest actum moraliter bonum.

RICHARDVS *in 2. dist. 28. art. 1.* Verum & bonum infra naturam, lumine tantum naturali, & primæ causæ generali motione, absque alia particulari gratia potest homo cogitare, & velle: bonum autem, & verum, quod supra naturam inuenitur, nequaquam.

DVRANDVS *in 2. dist. 28. q. 2. n. 4.* Primo modo (*id est bonitate morali*) potest homo sine gratia bonum opus.

ACADEMIA LOVANIENSIS.

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

R. VARDVS TAPPERVS *de libero arbitrio art. 7. Lou. 5. Et quia:* Opera, quæ non requirunt aliud principium, quam vires naturales, hoc est, quæ ad pietatem, & religionem Christianam non pertinent, sine gratia Dei facere possumus.

DRIEDO *de Gratia & libero arbitrio lib. 1. cap. 4.* Manifestum est Iudæos, Gentiles, Paganos, posse quidem facere multa opera legis in se bona: sed inde non sequitur eos absque gratia posse facere opus bonum, quod remuneret Deus post hanc vitam.

MARTINVS RITHOVIVS Episc. Iprensium. *in 2. sent. dist. 41.* Asserit illud Augustini *lib. de spiritu & lit. cap. 27. & 28.* Impiorum & Deum non veraciter colentium, esse facta, quæ secundum iustitiæ regulam non modò non vituperare non possumus; verum etiam meritò rectè laudamus. Et fusè probat ex eo opera quædam infidelium esse moraliter bona, obiectiōneque soluit, tum ex Augustino, tum ex ratione petitas.

CLARIVS *in Theibus an. 1614. 21. Octobris:* Homo opera moralia bona, exercere sine gratia potest.

IOANNES VVIGHERS in *Thesibus an. 1637. 31. Martij*: Homo in statu naturæ lapsæ, sine gratia potest multas veritates assequi, & veritatibus fidei extrinsecus sufficienter propositis naturaliter assentiri, opera quædam moraliter bona perficere, Deum aliquo modo naturaliter diligere, peccata aliqua, leuiioresque tentationes superare.

Vides omnium classium Antesignanos, ipsiusque olim Academia Louanensis lamina, tanquam indubitatam veritatem asserere, cui Iansenius erroris notam iniurii?

ARTICVLVS XV.

An omnia opera infidelium sint peccata?

I ANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

I. **O**Mnia opera infidelium sunt peccata, & virtutes Philosophorum sunt vitia. Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib. 4. c. 27. col. 672.

II. Ante fidem non est humano arbitrio liberum à peccato, dum hic & nunc agere meditatur, abstinere: sed quocumque se verterit, quadam humanis viribus insolubili peccandi necessitate tenetur. Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib. 3. c. 14. col. 496.

Sola absentia fidei sufficit, ut omnia opera infidelium vera sint peccata. Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib. 4. c. 3. col. 553.

III. Nugæ, delirium, insania, error, impietas, contraria Christianorum sensui, Scripturis & fidei, quod infidelium sit illa vera virtus, vel opera sine peccato. Tom. 2. de stat. nat. lap. lib. 4. c. 17. col. 627.

Consonant hæretici nostri temporis.

LUTHERVS in *Genes. cap. 8. & in Ep. ad Galat. cap. 4. Item in cap. 7. Mart. v. 18.* CALVINVS lib. 3. instit. cap. 14. §. 3. & 4. Idem in *Antid. Conc. Trid. sess. 6. in can. 7.* MELANCTHON Ep. ad Rom. cap. 14. in v. 14. n. 23. CHEMNITIVS in exam. Trid. sess. 6. in can. 1. & 7. CHAMIERVS Tomo 3. lib. 4. cap. 6. n. 1. & 6. 10. n. 2. & 25. BYCERVVS 1. ad Rom. in cap. 14. v. 23. PETRVS MARTYR in Ep. ad Rom. cap. 2. v. 14.

SCRIPTVRÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

EXODI 1. v. 21. Quia timuerunt obstricere Deum, ædificauit eis domos.

EZECHIELIS 29. v. 18. Merces non est reddita ei (*Nabuchodonosori*) neque exercitui eius de Tyro, pro seruitute, quâ seruiuit mihi aduersus eam.

K

DANIE-

DANIELIS 4. v. 24. Quamobrem Rex consilium meum placeat tibi, & peccata tua eleemosynis redime.

Horum locorum energia hac est: Nulla peccata remuneratur Deus: Aliqua opera infidelium remuneratur: ergo aliqua infidelium opera non sunt peccata.

ROM. 2. v. 14. Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt faciunt.

SS. P A T R E S

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TERTULLIANVS de Corona militis cap. 6. Apostolus ad Romanos dicens: naturâ facere nationes ea quæ sunt legis, & legem naturalem suggerit, & naturam legalem.

HIERONYMVS in Ezech. 29. v. 18. Ex eo quod Nabuchodonosor mercedem accipit boni operis, intelligimus etiam Ethnicos, si quid boni fecerint, non absque mercede Dei iudicio præteriri.

IDEM *ibid.* Perspicuum est condemnari nos comparatione Gentilium, si illi lege faciant naturali, quæ nos etiam scriptâ negligimus: de quo plenissimè ad Romanos Paulus Apost. disputat.

IDEM in cap. 22. Matth. Inter ipsos quoque Ethnicos est diuersitas infinita: cum sciamus alios esse procliuēs ad vitia, & ruentes ad mala: alios ob honestatem morum virtutibus deditos.

CRYSOSTOMVS hom. 5. in Epist. ad Rom. post med. Per hæc rursus ostendit Deum sic hominem finxisse, vt possit per se virtutem eligere, ac vitium declinare.

IDEM Hom. 67. ad pop. Antioch. sub init. Nec potest malus omnino malus esse: sed euenit vt & aliquid habeat boni; neque bonus esse bonus omnino, sed & nonnulla solet habere peccata.

Liquet infideles etiam comprehendere in generali propositione boni & mali.

AVCTOR OPERIS IMPERFECTI in Matth. hom. 25. Si infidelis fecerit opus bonum, hic ei prodest opus ipsius, & hic ei reddit Deus bona pro opere suo: in illo autem sæculo (futuro) nihil ei prodest.

Vide totam discursum quo plenius exaggeratur præsens intentum.

AVGVSTINVS de Spiritu & litt. cap. 27. & 28. Merito dici potest etiam in ipsa impietate vitæ suæ (gentiles) facere aliqua legis vel sapere.

IDEM *ibid.* Impiorum quædam facta vel legimus, vel nouimus, vel audimus, quæ secundum iustitiæ regulam non solum vituperare non possumus; verum etiam merito, recteque laudamus: quamquam si discutiatur, quo fine fiant, vix inueniuntur, qui iustitiæ debitam laudem, defensionemve mereantur.

Dum dicit vix inueniri, certe inueniri nonnunquam declarat, quæ merito recteque laudantur: laudari porro merito non possunt, quæ, etsi quoad substantiam bona sint, malo nihilominus sine inficiuntur.

IDEM *ibid.* Sicut non impediunt à vita æterna iustum quædam peccata venialia, sine quibus hæc vita non ducitur; sic ad salutem æternam nihil profunt impio aliqua bona opera, si ne quibus difficillimè vita cuiuslibet pessimi hominis inuenitur.

Peccatis venialibus iustorum rectè opponi non possunt bona opera impij, si & ipsa peccata sint.

IDEM Epist. 5. ad Marcel. Rempubicam primi Romani constituerunt, auxeruntque virtutibus &c. custodientes quamdam sui generis probitatem &c. Deus ostendit in illo imperio, quantum valerent ciuiles, etiam sine vera religione, virtutes.

Similia de Romanis habet lib. 5. de Ciuitate Dei cap. 15.

IDEM Ep. 130. Polemo, si ex luxurioso continens factus, ita sciret cuius hoc esset donum: vt eum abiectis superstitionibus gentium piè coleret; non solum continens, sed etiam veraciter sapiens & salubriter religiosus existeret: quod ei non tantum ad præsentis vitæ honestatem, verum & ad futuræ immortalitatem valeret.

Si Dei donum fuerit continentia Polemonis, si ad vitæ honestatem valuerit; profecto peccatum non fuit.

FVLGENTIVS de Incarnat. & gratia cap. 56. Aliqua quidem bona quæ ad Societatis humanæ pertinent æquitatem, inesse possunt (infidelibus) sed quia non charitate fiunt, prodesse non possunt, nimirum ad vitam æternam.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS 2.2. q. 10. art. 4. c. Manifestum est quòd infideles non possunt operari bona opera, quæ sunt ex gratia, scilicet opera meritoria: tamen bona opera, ad quæ sufficit bonum naturæ, aliquo modo operari possunt; unde non oportet quòd in omni suo opere peccent.

Audis S. Doctorem manifestè verum esse, quod Iansenius ut erroneum audacter damnat?

IDEM *ibid.* ad 3. Dicendum quòd per infidelitatem non corrumpitur totaliter in infidelibus ratio naturalis, quin remaneat in eis aliqua veri cognitio, per quam facere possunt aliquod opus de genere bonorum.

IDEM 1.2. q. 109. a. 2. c. Natura humana per peccatum non est totaliter corrupta, ut scilicet toto bono naturæ priuatur; potest quidem etiam in statu naturæ corruptæ, per virtutem suæ naturæ aliquod bonum particulare agere.

Consentit SOTUS lib. 1. de natura & gratia, cap. 19. in fine, & recentiores Thomistæ passim.

ARTICVLVS XVI.

De attritione.

- I. *An attritio ex motiuo gehennæ & pœnarum sit honesta?*
- II. *An habeat rationem veræ pœnitentiæ?*
- III. *An procedat ex gratia?*

IANSENIVS.

THEOLOGI SOCIET.

a tom. 3. lib.
5. c. 27. col.
560.

I. a **I**mpossibile est ut ille, qui in peccandi proposito constitutus est, solâ pœna formidine ita mutet voluntatem, peccatum quod detestetur, ut non peccet. b *Quin & id est principium, esse impossibile, ut sic mutet voluntatem, nam hoc proprium est officium caritatis . . . . Timor enim premit, non exhaurit cupiditatem; continet manum, non animum; qui eodem modo ac si non timeret, peccato alicui affixus manet.*

c tom. 3. lib.
5. c. 33. col.
586.

c *Propositum bene viuendi ex timore pœnarum concipi, principiis Augustini solidissimis, ex quibus Pelagiana Hæresis expugnata est, directè refragatur. d Præceptum enim bonum ex timore pœnæ ne quidem concupiscipotes, sed solâ caritate: nam illa præcepti concupiscentia, quâ amamus id, quod præcipit nobis, non est aliud quàm dilectio caritatis.*

d *ibid.* col.
587.

I. **E**T si timor aliquis ex metu pœnarum conceptus, ob adiunctum actu affectum peccandi, sit malus; alium tamen honestum dari, qui eum affectum excludat, ex Scripturis, Conciliis, ac Patribus cogimur agnoscere. Nam ut initium sapientiæ & iustitiæ passim Scripturæ ac Patres commendant timorem, quem ut animis peccatorum ingeneret Deus, seuerè pœnas comminatur: & Christus eum timendum monet, qui nos potest perdere in gehennam. Qua de causa Trident. attritionem ex metu pœnarum conceptam, à Spiritu sancto esse docet, si omnem peccandi voluntatem excludat: quo manifestè innuit eam excludi posse, adeoque in attritione dicta propositum bene viuendi contineri posse sine caritate. Ac deinde subiungit eo timore vtiliter cōcussos Niniuitas, ut nobis eum commendat. An non per se notum est, sic commendari non posse, quod peccatum est?

II. In

K 2

II. Non

Iansenius.

Theologi Societatis.

a to. 3. lib. 5.
cap. 29. col.
568.

II. a In omnibus, qui solo timore pœna peccatum cauere volunt, manet voluntatis repugnantia, quâ nollent facere si pœna tolleretur: & ex illa coniuncta voluntate omnes coram Deo, peccati rei sunt.

b Ibid. col.
569.

b Quod oritur ex natura timoris, quod enim ex metu fit, mixtum est ex voluntario & inuoluntario, ut est pronuntiatum S. Thomæ ac ceterorum Philosophorum.

c to. 3. lib. 5.
cap. 30. col.
577.

c Timens quidquid ex illo timore fecerit, nihil ex animo, nihil ex corde, nihil volenter, nihil corâ Deo; sed tantû in speciem coram hominibus operatur. Hinc non est amicus rectitudinis, nec Dei; sed potius hostiles erga eum animos gerit, & potius non implet operando legem, quàm implet.

d Ibid. c. 32.
col. 584.

III. Ne quidem vnum eorum, quæ verâ penitentia complectitur, attritio ex solo gehennæ metu profecta comprehendit. Nam neque abiicit emendatq. peruersitatem; sed diuersis modis animum peccato affixum esse sinit, ac facit: neque quidquam de Dei offensione curat, neque peccati odium affert. Tom. 3. lib. 5. c. 34. col. 593.

Quæ omnia perspicuè declarant doctrinam istam, quam Scholastici quidam tradunt, de dolore peccatorum ex solo gehennæ metu, non solum Augustini principis fundatissimis, & per omnes eius lucubrationes diffusis, ex diametro repugnare; sed etiam a Synodi Tridentinæ PP. multis modis proscriptam esse: quam non perspecta veritas, sed sola inutilis, imò perniciosa erga peccatores misericordia peperit. Tom. 3. lib. 5. cap. 35. col. 597.

a to. 3. lib. 5.
cap. 13. col.
553.

IV. a Quamuis & lex, & pœnarum comminatio sit à Deo; timore tamen percussus propriæ voluntatis viribus facit, quidquid facit. b Hinc iniustitia quam formidine pœnæ quis operatur, sua hæc est propria, non Dei iustitia; ex lege non ex gratia, quæ non est vera, sed ex affectu inquinato orta. c Nullum enim opus potest esse bonum, nisi in finem, in quem referri vera

b Ibid. c. 32.
col. 584.

c to. 2. lib. 3.
cap. 17. col.
509.

II. Non obstante eo, quòd timor nonnullus rei deferendæ amorem inefficacem persistentem admittat; datur nihilominus timor, qui omnem rei prius amatæ amorem, ac voluntatis repugnantiam excludit: qualis est timor efficax gehennæ, qui utilis esse non potest ad finem intentum, nisi affectum omnem, erga peccatum prius amatum, excludat. Illum porro non extortum, & coactum; sed liberum & voluntarium tradit Trident. sess. 14. cap. 4. Ex quo consequitur, ut sic timens ex animo & ex corde legem implere possit, & abstinere à peccato per eum timorem, qui peccatum non sit, quod qui negat, timeat anathema Tridentini sess. 6. can. 8.

III. Qui Deum vindicem timet, ne eum talem experiatur, renuit eum offendere: ad quem proinde se conuertit, ac statuit vitam emendando Deo adhærere. Timor ergo aliquis ex gehennæ intentata conceptus complectitur omnia, quæ verâ penitentia, etsi non ex charitate profecta, comprehendit. Quæ doctrina est communis PP. ac disertè tradita à Tridentino a, cum in cōtritione non tantum cessationem à peccato, vitæ nouæ propositum ac inchoationem; sed veteris etiam vitæ odium contineri docet, eaque communia esse statuatur contritioni perfectæ & imperfectæ, seu attritioni, ut loquitur, ex gehennæ metu conceptæ.

IV. Non minùs difficilis est efficax timor, quo constanter moueamur ad vitandum peccatum, & gehennam, quàm actus alterius virtutis, non minùs etiam utilis ad vitam æternam; Quare ut talis non propriis naturæ viribus, sed vera Christi gratia & non propria naturæ iustitia est; sed ut tradit Trident. a doctrinam Dei & impulsus Spiritus sancti, quo

a Sess. 14.
cap. 4.

a Trid. sess.
14. c. 4.

Iansenius.

Theologi Societatis.

vera sapientia precipit, hoc est, in Deum propter se dilectum, referatur.

Consonant heretici nostri temporis.

LUTHERVS in assert. articulorum contra Bullam Leonis X. ass. 4. & 6. Item in Ep. ad Sulpicium Augustane familia Vicarium. Item in serm. de pœnit. CHEMNITIVS in exam. Trid. de contritione in fine sess. 14. can. 5.

quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parit. Quare dari potest actus bonus non tendens in Deum propter se dilectum: hoc enim motuum est charitatis, quod dum statuitur omni actui bono commune, virtutes omnes cum caritate confunduntur, contra Scripturæ, PP. ac DD. omnium consensum.

S C R I P T V R Æ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

EXOD. 20. v. 20. Vt probaret vos venit Deus, & vt terror illius esset in vobis & nō peccaretis.

IOB 9. v. 28. Verebar omnia opera mea, sciens quod non parceres delinquenti.

PSAL. 118. v. 120. Confige timore tuo carnes meas, a iudiciis enim tuis timui.

PROVERB. 14. v. 27. Timor Domini fons vitæ, vt declinent a ruina mortis.

ECCLI. 1. v. 16. Initium sapientiæ timor Domini.

ECCLI. 6. 25. v. 25. Qui tenet illum (timorem) cui assimilabitur? Timor Dei initium dilectionis eius.

ISA. 26. v. 17. A facie tua (LXXII. a timore tuo) Domine concepimus, & quasi parturiuimus spiritum salutis.

MALACH. 1. v. 6. Si ego Pater, vbi est honor meus; & si Dominus ego sum, vbi est timor meus?

LVC. 12. v. 5. Ostendam autem vobis, quem timeatis: timete eum, qui postquam occiderit, habet potestatem mittere in gehennam: ita dico vobis hunc timete.

Iteratō Christus inculcat TIMERE, vt utilem timoris honestatem commendat.

ROM. 8. v. 15. Non accepistis spiritum seruitutis iterum in timore; sed accepistis spiritum adoptionis filiorum.

Fuit ergo acceptus spiritus timoris a Deo, vt asserit D. Thom. 2. 2. q. 19. art. 4. id confirman: ex illo Glossa in eum locum: vnus spiritus est, qui facit duos timores, seruilem, & castum.

APOCAL. 14. v. 7. Timete Dominum, & date illi honorem: quia venit hora iudicij eius.

C O N C I L I A

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TRIDENTINVM sess. 6. can. 8. Si quis dixerit gehennæ metum, per quem ad Dei misericordiam de peccatis dolendo confugimus, vel a peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere, anathema sit.

Caluin. in Antid. Trid. rei veritate conuictus hic respondet: Amen: etsi aliquem timorem peccaminosum esse asserat cum Augustino. Certè sic respondere nequit, qui omnem timorem ex metu pœnarum conceptum, pleno ore proclamat esse peccatum.

TRIDENTINVM sess. 14. cap. 4. Illam verò contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu concipitur, si voluntatem peccandi excludat cum spe veniæ, declarat non solum non facere hominem hypocritam, verum etiam donum Dei esse, & Spiritus sancti impulsus, quo pœnitens adiutus viam sibi ad iustitiam parat. . . . Hoc enim timore utiliter concussi Niniuitæ. . . . Quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos Scriptores, quasi tradiderint sacramentum pœnitentiæ abique bono motu susipientium, gratiam conferre.

IDEM sess. 14. can. 5. Si quis dixerit eam contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem & detestationem peccatorum, quæ quis recogitat annos suos in amaritudine animæ

suâ, ponderando peccatorum suorum grauitatem . . . . amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum . . . . non esse verum & vtilem dolorem, nec præparare ad gratiam. . . . anathema sit.

COLONIENSE celebratum anno 1536. part. 7. cap. 32. Nemo hic excusationem prætexat, quod non trahatur: quod Dominus semper stet ad ostium pulsans; per internum & externum verbum commonens, vt conuertamur à via nostra pessima, & inclinans quoniam ira & indignatio, tribulatio & angustia in omnem animam hominis operantis malum.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TERTULLIANVS *lib. de pœnit.* Si de exomologesi retractas, gehennam in corde considera, quam tibi exomologesis exstinguit, & pœnæ magnitudinem prius imaginare, vt de remedij adeptione non dubites.

CYPRIANVS *lib. 3. ad Quirinum cap. 20. ait:* Fundamentum & firmamentum spei, ac fidei esse timorem.

Ruinofum & imbecille fundamentum, si omnis timor pœnarum peccaminosus sit.

IDEM *de laude martyrij:* Nos ad hunc gloriæ titulum (*martyrij*) metus excitet futurorum: etenim quibus magna promissa sunt, magis magna sunt, quæ metuenda ipsis videantur.

CLEMENS ALEXANDRINVS *lib. 2. Strom.* Ac primò quidem ad salutem inclinatio, nobis fides apparet, postquam timor & spes & pœnitentia. . . . Qui timorem autem accusant, legem insectantur; quod si legem, clarum est quod illum quoque, qui legem dedit.

BASILIVS *in psal. 33.* Nisi timor instituendæ vitæ nostræ rudimenta iaciat; impossibile fuerit castitatem, sanctimoniamque legitime obseruari.

IDEM *ibid. Diuites eguerunt.* Timor salutaris est, qui sanctitatis operatorius. Vis enarrem qualis sit? Si quando te senseris ad vnum aliquod cieri, ac proflire peccatum; ad mentem reuoca formidabile illud, nec vlli mortalium tolerabile Christi iudicium. . . . Hæc time; & hoc timore eruditus, animam à concupiscentia ad hæc mala, velut fræno quodam relide.

IDEM *in psal. 32.* Necessariò velut introductorius ad pietatem timor assumitur, dilectio verò deinceps succedens, à timore scientifico adoptatos perficit.

IDEM *Hom. in principium Prouerb.* Quamobrem initium sapientiæ timor Domini dicitur, animæ verò purgatio timor Domini, secundum Prophetæ preces ad desiderium dicentis: confige timore tuo carnes meas.

Audin, anima purgatio timor Domini?

CHRYSOSTOMVS *ad popul. Antioch. homil. 15.* Quid gehennâ grauius? sed huius metu nihil vtilius: gehennæ namque timor regni nobis adfert coronam . . . . Nihil enim tantum peccata quidem consumit, virtutem verò crescere facit & germinare, quantum continui timoris natura. Propterea qui non viuit in timore, rectè illum agere non est facile: sicut vicissim cum timore viuente, est impossibile peccare. . . . Nisi bonus esset timor, non multos impen-disset Christus sermones, & longos de illa pœna & supplicio loquens.

Quis hæc legat & Iansenium audiat dicentem: Apertissimum est, impossibile esse, vt ille non peccet, qui pœna timore non peccat? Tom. 2. col. 505.

IDEM *lib. 1. de compunct. cordis sub finem:* Hoc solum est quod exposcitur à nobis, vt gehennam ponamus in conspectibus nostris, & Angelos, qui in die iudicij vbique discurrent, & congregant de omni orbe terrarum eos, qui trudendi sunt in gehennam ac suppliciis tradendi.

Quorsum hæc exposcuntur, nisi ad efficacem timorem concipiendum?

EPHREM *de iudicio & compunctione:* Compunctio illuminatio est mentis, & sanitas animæ: compunctio remissionem peccatorum nobis iugiter conciliat.

S. HIERONYMVS *in cap. 1. Malach.* Vult itaque primò Deus, vt filij eius simus, & bonum voluntate faciamus; si hoc consequi nolumus, vt saltem seruos suos habeat, & à malis per suppliciorum formidinem recedamus.

IDEM *in cap. 2. Mich.* Qui pudore & verecundiâ non tenentur, agant pœnitentiam, saltem comminatione pœnarum.

IDEM *tom. 3. operum ad Fabiol. mansione 23.* Dominus regit me, &c. iungit timorem, qui custos est beatitudinis: virga tua, &c. & est sensus: Dum tormenta formido, seruauì gratiam, quam receperam.

IDEM *ibid. mans. 28.* Timore supplicij & eius loci, vbi est fletus & stridor dentium, deserens diaboli vincula, Christo Domino credentium turba colla submittit.

S. AMBROSIVS *lib. 2. de vocat. gent. cap. 9.* Quid tam beatificum quam hic timor. . . . . cum ergo hic timor etiam per quamdam vim magni terroris immittitur, non ibi ratio exstinguitur, nec intellectus aufertur; sed illa potius, quæ mentem premebat, caligo discutitur; ut voluntas deprauata prius, atque captiua, recta efficiatur & libera.

IDEM *in psal. 118. v. 120.* Configat carnales cogitationes timor Domini & iudiciorum eius, & seruituti redigat. Quod carnes istæ reiciunt clauos diuini timoris, haud dubiè dicitur: non permanebit spiritus meus in his hominibus, quia carnes sunt.

Permanebit ergo spiritus in homine per timorem Domini & iudiciorum.

IDEM *ad virg. laps. cap. 8.* Pœnitentia sic agitur: si tibi ante oculos pœnas, de quanta gloria rueris, & de quo libro vitæ nomen tuum deletum sit, & si te iam credas prope ipsas positam tenebras exteriores. . . . . Quantumuis laborem, quantamuis afflictionem subire esto contenta, dummodo ab æternalibus pœnis libereris.

IDEM *lib. 7. in Luc. c. 12.* Nolite timere, &c. Pulchrè addidit animæ tantum formidabile esse supplicium, pœnam corporis non esse metuendam: mors enim naturæ finis, non pœnæ est. Et ideo mortem supplicij corporalis esse defectum, pœnam verò animæ esse perpetuam, eoquæ Deum solum esse metuendum.

AVGVSTINVS *tom. 10. serm. 214. de temp.* Cum timetur pœna, quam (Deus) minatur, discitur amari præmium, quod pollicetur, ac sic per timorem pœnæ bona vita retinetur. Per bonam vitam bona conscientia comparatur, ut per bonam conscientiam nulla pœna timeatur. Quapropter discat timere, qui non vult timere: discat ad tempus esse sollicitus, qui semper vult esse securus.

IDEM *tom. 8. in psal. 127.* Vbi vermis eorum non morietur, & ignis eorum non exstinguetur. Audiunt hæc homines, & quia verè futura sunt impiis, timent & continent se à peccato. Habent timorem, & per timorem continent se à peccato: timent quidem; sed non amant iustitiam: cum autem per timorem continet se à peccato, fit consuetudo iustitiæ, & incipit quod durum erat amari, & dulcescit Deus, & iam incipit homo iustè viuere. . . . . Timet ne mittatur in gehennam, bonus est & utilis iste timor.

Quid in rem nostram clarius? Bonus est, & utilis iste timor.

IDEM *in epist. Ioann. tract. 9.* Nondum est in illo perfecta caritas. Numquid tamen desperandum est? In quo vides initium, cur desperas finem? Quod initium video inquires? ipsum timorem. Audi Scripturam: Initium sapientiæ timor Domini. . . . . Quantum autem mortificat iste, qui timere cœpit diem iudicij, membra sua super terram; tantum surgunt & corroborantur membra cælestia: membra autem cælestia omnia opera bona, &c.

IDEM *de catechizandis rudibus cap. 5.* Rarissimè accidit, imò verò numquam, ut quisquam veniat volens fieri Christianus, qui non sit aliquo Dei timore percussus.

IDEM *Ibid.* Ipsa etiam seueritate, quæ corda mortalium saluberrimo terrore quatuntur, caritas ædificanda est.

Alienissimus à mente Augusti qui timorem non tantum non saluberrimum esse contendit, sed peccatum.

IDEM *contra aduers. leg. & prophet. lib. 1. cap. 16.* Salubriter non solum bonitatem, verum etiam seueritatem Dei, sacra Scriptura commendat: quoniam & amatur Deus vtiliter & timetur.

IDEM *De verbis Apost. serm. 13.* Timor seruus est, caritas libera est; & ut sic dicamus: timor est seruus caritatis. Ne possideat diabolus cor tuum, præcedat seruus in corde tuo, & seruet dominæ venturæ locum: fac vel timore pœnæ, si nondum potes amore iustitiæ.

IDEM *in epist. Ioann. tract. 9.* Initium sapientiæ timor Domini, timor quasi præparat locum caritati, &c. maior caritas minor timor, minor caritas maior timor; si autem nullus timor, non est quæ intret caritas.

IDEM *in psal. 127. in illud: Beati omnes qui timent Dominum, &c.* Ille timor nondum castus, præsentiam Domini & pœnas timet, timore facit, quidquid boni facit: non timore amittendi bonum illud, sed timore patiendi illud malum: non timet ne perdat amplexus pulcherrimi sponsi, sed timet ne mittatur in gehennam. Bonus est, & iste timor utilis est.

IDEM *lib. de gratia & lib. arbit. c. 18.* Cauere debemus ne nos arbitremur non accepisse spiritum timoris Dei, quod sine dubio magnum est donum Dei. . . . . non quo timore Petrus Christum negauit, sed illius timoris spiritum accepimus, de quo dicit ipse Dominus Christus: Eum timere, qui habet potestatem animam & corpus perdere in gehennam.

IDEM *tract. 9. in epist. Ioann.* Opus est ergo ut intret timor primò, per quem veniat caritas: timor medicamentum, caritas sanitas.

Si timor est malus, quomodo medicamentum & non potius venenum.

IDEM *tract. 9. in epist. 1. Ioann.* Si nullus est timor, non est quæ intret caritas: sicut videmus per setam introduci linum, quando aliquid fuitur; seta prius intrat, sed nisi exeat, non succedit linum.

nūm: sic timor primò occupat mentem, non autem ibi remanet, quia ideò intrauit, vt intro-
duceret caritatem. . . . Stimulat timor; noli timere: intrat caritas, quæ sanat quod vulne-
rat timor.

S. GREGORIUS *hom. 34. in Euang.* Praua mens si non prius per timorem euertitur, ab assuetis
vitiis non emundatur.

IDEM *lib. 28. moral. cap. 8.* Cū futurorum timor infunditur, vt bonæ vitæ surgat ædificium,
iā fundamenta construuntur.

S. BERNARDVS *tract. de precepto & dispensatione*: Bonus quidem obedientiæ gradus est, si
iuxta magistri nostri sententiam propter metum gehennæ quisquam obedierit: melior tamen
cū ex Dei amore obeditur.

Si timor bonus, caritas melior; ergo ille, etiam citra caritatem, propriam sibi habet bonitatem.

IDEM *serm. 37. in Cant.* Tenetis memoriā neminem absque sui cognitione saluari, de qua ni-
mirum mater salutis humilitas oritur, & timor Domini; qui & ipse sicut initium sapientiæ, ita
est & salutis. . . . tam ergo vtraque ignorantia cauenda est tibi, quā sine timore, & amore
Dei salus esse non potest.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS 2.2. q. 19. art. 4. c. Seruilitas non pertinet ad speciem timoris seruilis, sicut nec in-
formitas ad speciem fidei informis. . . . Et ideò timor seruilis secundū suam substantiam
bonus est, sed seruilitas eius mala.

IDEM 3. p. q. 85. art. 5. Alio modo possumus loqui de pœnitentia quantum ad actus, quibus
Deo operanti in pœnitentia cooperamur, quorum actuum primum principium est Dei ope-
ratio conuertentis cor. . . . Secundus actus est motus fidei. Tertius est motus timoris serui-
lis, quo quis timore suppliciorum à peccatis retrahitur. . . . Sic igitur patet, quòd actus pœ-
nitentiæ à timore seruili procedit, sicut à primo motu affectus ad hoc ordinato, à timore au-
tem filiali sicut ab immediato & proximo principio. . . .

Ad 1. dicendum, quòd peccatum primò incipit homini displicere (*maximè peccatori*) pro-
pter supplicia, quæ respicit timor seruilis.

Ad 3. dicendum, quòd ipse etiam motus timoris procedit ex actu Dei conuertentis cor,
vnde dicitur Deuter. 5. Quis det eos talem habere mentem, vt timeant me? Et ideò per
hoc quòd pœnitentia à timore procedit non excluditur, quin procedat ex actu Dei conuer-
tentis cor.

BONAVENTURA *in opusc. de grat. sanctif. lib. 5. cap. 4.* Timor seruilis donum Spiritus sancti
est, nec tamen est cum Spiritu sancto, sicut aurora est à sole, nec tamen cum sole est. Timor
seruilis Spiritui sancto locum præparat, vt eum sicut seta filum introducat. . . . Timor
seruilis duo facit. Primum est quòd viam præparat caritati. Secundum quòd retrahit à pec-
cato motu pœnæ tantum.

ALEXANDER ALENSIS 3. par. quest. 76. memb. 2. & 3.

DIONYSIVS CARTHVSIVS *in 3. distinct. 34. quest. 3.*

DOMINICVS SOTO *in 4. distinct. 14. q. 2. art. 5.*

PETRVS LEDESMA *in Theolog. mor. tract. de pœnit. c. 7.*

DIDACVS CABEZVDO *in 3. p. de contrit. q. 1. art. 2. dub. 2. asserens id esse moraliter certum.*

GAMACHÆVS 1.2. q. 19. de dono timoris c. 5.

ALPHONSVS à CASTRO verbo Timor, hæresi 1. contra Lutheranos, & verbo Contritio.

DVRANDVS *in 3. p. dist. 34. q. 4. n. 9.*

BANNES 2.2. q. 19. a. 4. conclusionem 1.

BONACINA *tom. 1. disp. 5. q. 5. puncto 3. proposit. 3. n. 4.*

NAVARRVS *tom. 2. de contrit. cap. 1. num. 8. in manuali.*

LORCA 2.2. q. 19. disp. 12. n. 4. sect. 2.

PVTEANVS 3. par. quest. 85. art. 5. dub. 1.

KELLISONVS 1.2. q. 42. & 3. p. q. 1. de pœnit. art. 2.

DVALLIVS 2.2. tr. de spe quest. 3. art. 2.

GABRIEL *in 4. dist. 14. quest. 2. dub. 3.*

PESANTIUS. quest. 86. disp. 1. art. 5.

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DRIEDO *de captiu. & redemp. c. 2. tract. 4. p. 6.* Quamuis timor sit cum peccato in eo, qui nondum amat iustitiam; is tamen qui timet gehennam ignis, aut iustum Dei iudicium, neque peccat; neque Deum offendit in eo quod sic timet.

IDEM *ibidem c. 7.* Manifestum est timorem gehennæ ignis, qui & donum est Spiritus sancti, esse utilem ad iustificationem impij, & ex illo conuersionem hominis sæpenuerò sumere originem.

IACOBVS LATOMVS *de sacram. Pœnit. art. 3.* Habet veram (homo) erga Deum obedientiam, volendo confiteri solùm intentione satisfaciendi præcepto, vel timore offendendi præcipientem.

RVARDVVS TAPPERVS *art. 4. pag. 185.* Attritio ex timore pœnarum supernaturalium, idonea dispositio est ad sacramentorum Baptismi, & Pœnitentiæ gratiam percipiendam: ut cum quis detestatur omnia peccata mortalia, & propterea confitetur, ne per peccatum excludatur à gloria, vel ne in supplicium ignis sempiterni coniciatur: qui etiam si cognoscat se non habere contritionem, sed tantùm hanc attritionem, probabilis est Doctorum sententia, quòd licitè accedit ad Baptismi & Pœnitentiæ sacramenta suscipienda.

IVDOCVS RAVESTEIN *Tiletanus p. 1. de preparat. ad Iustific. c. 1.* Ex fide per considerationem diuinæ iustitiæ nascitur timor, quo vtiliter concutiantur homines ut peccata deferant, saltem diuini iudicij timore.

CYNERVS PETRI Episc. Leovvardiens. de charit. art. 2. Quantus luctus infidelium est futurus, qui eos secum in vitæ æternæ requie non habebunt; id quod inde accidit, vel quoniam imperfecta pœnitentiâ decedunt, quæ solet attritio vocari & sine sacramento per se ad iustificationem non sufficit; vel quia non plenam ex conuersione sua remissionem sunt consecuti.

THOMAS STAPLETONVS *Tom. 2. Proleg. 1. in lib. 5.* Hic timor etsi seruilis sit, nec semper necessaria dispositio, tamen & utilis est quoties adhibetur, & cum contraria dispositione nemo iustificatur. . . . Cum timor gehennæ obiectum habeat proportionatum timori, & nullâ extrinsecâ circumstantiâ vitietur; necessariò debet esse bonus. Vtiliter autem disponere inde constat, quod & à peccatis cauere, & de præteritis dolere, & ad Dei misericordiam confugere docet.

GVILIELMVS ESTIVS *l. 3. sentent. distinct. 34. §. 7.* Vtique adeò autem fatendum est, bonum esse hunc pœnæ timorem, ut Apostolus eum testetur esse donum Spiritus sancti.

IDEM *in 4. dist. 54. §. 13.* Quamuis igitur hic timor neque sit iustitia, neque aliquid iustitiæ, quia seruilis est; rectè tamen vocatur initium pœnitentiæ, iustitiæ & sapientiæ; quatenus nimirum hominem per peccatum à Deo alienatum, ad pœnitentiam, iustitiam, & sapientiam, & per consequens ad Deum ducit & reuocat.

IACOBVS BAIVS *lib. 2. Relig. Christ. c. 84.* Ex quibus liquet, quàm falsò Lutherus dixerit timorem seruilem esse malum, quia efficiat hominem hypocritam, magisque peccatorem, cum proprius eius effectus sit, voluntatem à peccando impedire. . . . Hinc Deus primum hominem timore mortis à peccando deterruit, Iudæosque suppliciorum comminatione.

IOANNES MALDERVS *Episc. Antuerp. 2. 2. q. 19. art. 4.* Respondeo cum D. Thoma timorem seruilem secundum substantiam solùm dicere timorem pœnæ; atque hætenus non esse malum secundum substantiam. . . . Timorem gehennæ non esse malum, definit. Trident. sess. 6. Can. 8. estque tam euident, ac amare beatitudinem, quâ priuat gehennæ donum.

GVILIELMVS MERCERVS *ad supp. D. Thomæ q. 1. art. 3. de contrit.* Bonum esse contritari peccatum propter timorem gehennæ, non solùm ut occasionem (prout vexatio dicitur dare intellectum) sed etiam ut finem proximum: quia intentio finis ex obiecto suo bona est, cum sit voluntas fugiendi pœnam ex se odio dignam, & medium, scilicet detestari peccatum, est bonum, & proportionatum ad illum finem.

IOANNES VVIGGERS *de Virtut. Theol. q. 19. art. 4. n. 14.* Timor pœnæ, à Deo infligendæ, secundum se utilis est & bonus.

ARTICVLVS XVII.

An amor concupiscentiæ respectu Dei sit vitiosus?

I A N S E N I V S.

THEOLOGI SOCIET.

I. **C**oncupiscentia respectu Dei amor vitiosus est: nam ille semper quidquid concupiscit, hoc ultimo ad ipsum amantem refert. Tom. 3. de stat. nat. lap. lib. 3. c. 20. col. 525.

II. Spem Christianam deprimunt, qui eam subtrahunt charitati: & quodam sinceritatis adulterio, puritatem diuinæ, & gratuite charitatis, in concupiscentiæ amorem, aut in mercenaria cupiditatis fœditatem vertunt. Tom. 3. lib. 5. c. 9. col. 526.

a To. 3. lib. 5.
cap. 10.
col. 530.

b Ibid.
col. 531.

III. a Absit, ut ita Christianus propter retributionem operetur, ipsum Deum mercedem tamquam sibi utilem expectando. b Ex quo amore nascitur, ut etiam pœnas timeat. Sed sicut ex illo timore numquam iustitiam Dei operabitur; ita etiam ex illo concupiscentiæ amore, numquam iustitia diligetur.

Consonant Hæretici nostri temporis.

LUTHERVS in assertionibus articulorum contra Bullam Leonis X. ass. 6. CALVINVS in Antidoto Conc. Trid. sess. 6. in can. 25. & 31. BŒGAVERVS DE MONTE FALCONE in Catalaunia damnatus fuit ob hanc doctrinam, ut refert Bernardus à Luxemburgo in Catalogo hæreticorum.

I. **N**on omne quod minus perfectum est, continuo vitiosum est. Etsi igitur actus quo Deum, ut nobis bonum, desideramus, à perfectione charitatis deficiat; non idè in vitiis numerari debet, cum cetera obiectum honestum habeat.

II. Spem Christianam intra obiecti sui proprios limites relinquunt, qui eam à charitatis motiuo separant: nec adulterant eam, aut aliquam fœditatem inficiunt; sed legitimo ac connaturali nitore exornant; ut perfectioni charitatis animum præparet.

III. a Pari passu procedunt: timor a Trid. amissionis æternæ beatitudinis, aut incurrendi gehennam, & amor quo beatitudo, ut merces operis meritorij, desideratur. b Quoniam uti dolor, & detestatio peccati, ex illo amore natus utilis ac bonus est, & peccatum omne excludere potest; ita æquè ex hoc amore, peccatum omne vtiliter vitari potest, & iustitia diligere.

b Ibid.
can. 5.

SCRIPTVRÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

PSAL. 119. 2. Inclinaui cor meum, ad faciendas iustificationes tuas in æternum, propter retributionem.

PROVERB. 11. v. 18. Seminanti autem iustitiam, merces fidelis.

ECCL. 12. v. 2. Benefac iusto, & inuenies retributionem magnam: & si non ab ipso, certè à Domino.

1. COR. 9. v. 25. Omnis qui in agone contendit, ab omnibus se abstinere: & illi quidem ut corruptibilem coronam accipiant, nos autem incorruptam.

COLOSS. 3. v. 24. Quodcumque facitis, ex animo operamini, sicut Domino, & non hominibus: scientes, quod à Domino accipietis retributionem hæreditatis.

HEBR. 11. v. 25. Maiores diuitias æstimans thesauro Ægyptiorum, improprium Christi: aspicebat enim in remuneratorem.

CAP. II. ART. XVII. AMOR DEI CONCVPISCENTIÆ. 83

I. PETRI 5. v. 4. Cùm apparuerit princeps pastorum, percipietis immarcescibilem gloriæ coronam.

APOC. 2. v. 10. Esto fidelis vsque ad mortem; & dabo tibi coronam vitæ.

C O N C I L I A

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TRIDENTINVM sess. 6. Can. 31. Si quis dixerit: iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur, anathema sit.

IDEM sess. 14. Can. 51. Si quis dixerit: eam contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, ponderando amissionem æternæ beatitudinis.... non esse verum, & vtilem dolorem..... anathema sit.

S S. P A T R E S

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CYPRIANVS lib. de exhortat. Martyrij cap. vlt. Hæc oportet mente, & cogitatione complecti; hæc die, ac nocte meditari: si talem persecutio inuenerit Dei militem, vinci non potest, virtus ad præmium prompta.

HIERONYMVS Psal. 118. v. 112. Propter retributionem vitæ æternæ, vt illam merear percipere.

AVGUSTINVS in Psal. 120. Noli facere (opus bonum) nisi propter vitam æternam: ideò fac, & securus facies.

Vide apud Vegam in Concil. Trident. lib. 11. cap. 40. alia loca Cypriani, Hieronymi, Augustini, Chrysostomi, Hilarij, Anselmi, Theophylacti.

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

DTHOMAS Opusc. de dilect. cap. 22. Voluntate Deum diligis dilectione concupiscentiæ, cùm ipsum vis: hæc est bona voluntas, imò optima, quæ vult summum bonum. Item dilectione amicitia voluntatem tuam suæ conformas; quia amicorum est: idem velle & nolle.

DTHOMAS consentiunt passim Interpretes in Psal. 118. Genebrardus, Agellius, Ludolphus, Pelbertus, Pulsiectus, Petrus de Herentaels. Item Vega supra cap. 39. Nauarrus in Manuali cap. 17. n. 209. & alij Scholastici communiter.

DD. S C H O L A S T I C I

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

CORN. IANSENIVS Episcopus Gandens. in Psalm. 118. v. 112. Itaque animum meum à caducis huius sæculi rebus abstractum, accommodaui; vt opere præstem iustissima præcepta tua, toto tempore vitæ meæ: idque vt consequar eam mercedem, quæ in lege tua promissa est, seruantibus mandata tua.

THOMAS STAPLETONVS tom. 2. lib. 10. cap. 13. Intuitus æternæ mercedis, multis de causis non est mercenarius: quia mercenarius, sic mercedem principaliter intuetur, vt non solum eam sublatâ nihil faceret; sed etiam propter ipsam mercedem solum, & potissimum id faceret.

RVARDVS TAPPERVS art. 8. ad argumenta Bucerij §. Cui respondet. Possumus ante iustificationem, Deum amare: & ex hoc amore, peccata nostra odisse.

Nimirum vtiliter ad Pœnitentiam, vt ibi expresse tradit, adeoque intelligit de amore concupiscentiæ, respectu Dei.

IOANNES MALDERVS Episcopus Antuerp. 2. 2. q. 17. art. 2. sect. 3. Amor concupiscentiæ (Dei) in quâ radicatur actus spei, non oritur ex amore benevolentia naturalis; sed supernaturali, quo homo vult sibi vitam æternam.

Si amor concupiscentiæ Dei supernaturalis est, certè non est vitiosus.

IOANNES VVIGGERS 2. 2. q. 17. de spe art. 2. Notab. 3. Vnde & vocari solet amor Dei concupiscentiæ, qui & ipse honestus, & Deo dignus, ac supernaturalis.

ARTICVLVS XVIII.

An attritio sit sufficiens dispositio ad gratiam
Sacramenti Pœnitentiæ?

I A N S E N I V S.

T H E O L O G I S O C I E T.

I. **A**d miratione dignum est, quod nonnulli docent dolorem, quo quis de peccatis ex timore pœnarum infernalium dolet, eaq̃ detestatur, sufficientem esse dispositionem ad iustificationem in Sacramento Pœnitentiæ recipiendam. Dolor enim iste ad iustitiam acquirendam proportionem non habet. Nam quod illi dicunt, attritionem huiusmodi, in se continere voluntatem omnia peccata relinquendi, & falsum est, & impossibile: & quamvis verum esset, non tamen huiusmodi dolor dispositio ad iustificationem esse posset. Tom. 3. lib. 5. c. 33. col. 589.
a Sententia prædicta in mera hallucinatione fundata est. Nam docet Tridentinum materiam Sacramenti Pœnitentiæ esse contritionem. b Et significat Concilium attritionem esse veri nominis, & rationis contritionem: quia animi dolorem, & detestationem de peccato commisso, & propositum non peccandi de cetero, illi attritioni attribuit; quæ sunt ipsissima, quæ ad contritionem requisierat, & quibus duabus conditionibus ab attritionis essentia reiicitur omnis illa attritio, quæ ex solo timore pœnæ, etiam æternæ, proficiscitur. a Tom. 3. lib. 5. cap. 34. col. 590. b Ibid. col. 591.

II. Vniuersa Concilij Tridentini doctrina de iustificatione clamat, veram contritionem (in qua fiat cor contritum & humiliatum) verum peccatorum, non gehennarum aut dolorum odium ac detestationem, veram non peccandi voluntatem, veram iustitiæ dilectionem (ex qua oritur tristitia secundum Deum) iustificationem quamlibet antecedere debere: quorum profectò nullum ex dolore peccatorum propter solum gehennæ metum; sed ex sola illa contritione, quæ ex offensionis Dei pio dolore proficiscitur. Tom. 3. col. 592.

III. Falli-

I. **N**on magis mirum est attritione, ex gehennæ metu conceptâ, debite peccatorem disponi ac sufficienter ad gratiam Sacramenti Pœnitentiæ; quàm per huius institutionem subleuatam esse eam, quæ olim fuit, difficultatem iustificationis obtinendæ. Cum enim hoc sit Sacramentum mortuorum; contritionem imperfectam, seu attritionem dumtaxat requirit, vt aperte satis colligere est ex Tridentino, a suffragante in eo nobis plurimum consensu. Porro cum attritio efficax talis sit, vt per eam sine peccandi affectu à peccatis abstineamus, teste Trident. b & Spiritus sancti donum; b q̃d ni proportionata sit ad gratiam Sacramenti dispositio? Quare qui hanc ex motiuo charitatis necessariò concipiendam esse docet, naturam huius Sacramenti euertit, & contra Scripturam & Patres, communicatam nobis negat potestatem remittendi peccata.

II. Vti ex Tridentini doctrina agnoscimus ad gratiam Sacramenti Pœnitentiæ requiri contritionem imperfectam, quæ sit veteris vitæ odium, ac sincerum piæ vitæ desiderium: ita ex præscripto eiusdem Concilij, & doctrina PP. liberè profitemur, duas istas condiciones attritioni ex gehennæ metu conceptæ conuenire; quod per illam, dum efficax est, subiciat se quis, quoad omnia, legi diuinæ, quodque eius auctorem ex timore offendere recuset. Ex quo quidem affectu non proxime deletur culpa, vti contritione perfectâ; sed obex tollitur, vt se exereat virtus Sacramenti, nihil aliàs effectura.

III. Per

III. Fallitur quisquis putat per Sacramentum Pœnitentiæ effectum esse, ut iam duplex sit iustificationis modus; unus per contritionem, alter per illam attritionem, quæ solo pœnarum timore de peccatis dolet: sed unus & idem semper est, & fuit iustificationis modus per dolorem de offensione Dei. Tom. 3. col. 593.

III. Per Sacramentum Pœnitentiæ effectum esse, ut duplex sit iustificationis modus; atque ut tam contritio, quam attritio prædicta sit sufficiens dispositio ad fructum Sacramenti, tradunt Scripturæ, Concilia & Patres, dum contritionem perfectam statim caritate formari testantur, ac Sacramenta quædam

per se instituta esse ad remittenda peccata. Certè a Tridentinum quoddam ex timore diuinæ iustitiæ moueri ait aduersus peccata, per odium aliquod ac detestationem. Ac deinde cap. seq. subnectit: Hanc dispositionem iustificatio ipsa consequitur: cuius causam instrumentalem assignat baptismum, effectum verò remissionem peccati. Simili modo alibi b tradit peccatorem per attritionem disponi ad gratiam Sacramenti impetrandam. ^{a sess. 6. c. 6.} ^{b sess. 14. c. 4.}

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

PRO Scripturis & Patribus allegandis Nota: Attritionem esse sufficientem dispositionem ad gratiam Sacramenti Baptismi, & Pœnitentiæ obtinendam, non ita disertè asserit Scriptura; sed apertè id conficitur ex iis locis, quibus dicitur omnis perfectè contritus eo ipso gratiâ iustificationis donari: & ex iis, quæ prædicta Sacramenta per se instituta esse ad remittenda peccata, affirmant. Si enim perfectè contritus statim consequitur gratiam iustificantem; fieri nequit, ut vnquam per Sacramenta recipiat remissionem peccatorum, quippe iam prius obtentam. Ut ergo Baptismus ac Pœnitentia finem eum, ad quem sunt per se instituta, aliquando consequantur, necesse est, ut non nisi attritionem requirant. Quare eæ Scripturæ, & Patres adducendi, quibus vtrumque prædictum caput probetur.

PRIMA PARS.

Contritioni perfectæ annexam esse iustificationem.

REG. 2. c. 12. v. 13. Peccaui Domino... Dominus quoque transtulit peccatum tuum.

PROVERB. 8. v. 17. Ego diligentes me diligo.

Non ait diligam, sed diligo. Idè meritò Bernardus epist. 170. Nemo se amari diffidat, si iam amat.

EZECH. 18. v. 21. & 22. Si impius egerit pœnitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est... omnium iniquitatum eius non recordabor.

EZECH. 33. v. 12. Iustitia iusti non liberabit eum, in quacumque die peccauerit: & impietas impij non nocebit ei, in quacumque die conuersus fuerit ab iniquitate sua.

Inania est comparatio, si iustitia statim amittitur peccando, & per perfectam pœnitentiam de peccato, non statim recuperatur.

LVC. 7. v. 47. Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.

I. PETR. 4. v. 8. Caritas operit multitudinem peccatorum.

I. IOANN. 4. v. 7. Omnis qui diligit, ex Deo natus est.

Ergo filius Dei est, & non seruus peccati.

I. IOANN. 3. v. 14. Nos scimus quoniam translati sumus de morte ad vitam, quoniam diligimus fratres.

I. IOANN. 4. v. 16. Deus caritas est, qui manet in caritate, in Deo manet, & Deus in eo.

Hæc ex communi DD. consensu efficaciter probant perfectè contrito gratiam iustificationis statim conferri, ut oppositum nonnulli scandalosum, temerarium, parum in fide tutum, erroneum esse affirmant. Præsertim cum duo Pontifices (Pius V. & Gregorius XIII.) damnaverint propositionem 31. 32. & 71. quibus dilectionem perfectam posse esse sine remissione peccatorum assererat quidam Theologus.

CONCILIA

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TRIDENTINVM *sess. 14. cap. 4.* Docet præterea contritionem hanc aliquando caritate perfectam esse; hominemque Deo reconciliare, priusquam hoc sacramentum actu suscipiatur.

SS. PATRES

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

EPHREM *de iudicio & compunct.* Compunctio illuminatio est mentis, & sanitas animæ. AMBROSIVS *in psal. 118. serm. 15.* Caritas culpam, & omnia peccata mortificat, caritas mortis ictus interimit, denique morimur flagitis, atque peccato, dum Domini mandata diligimus.

AVGVSTINVS *in 1. Ioan. epist. tract. 1.* Opus est ut intret primò timor, per quem veniat caritas: timor medicamentum, caritas sanitas.

Vbi sanitas, non ibi mors peccati est.

IBIDEM: Diligendo amici facti sumus. *Et infra:* Anima nostra fœda est per iniquitatem, amando Deum pulchra efficitur . . . . Quantum in te crescit amor, tantum crescit pulchritudo: quia ipsa caritas est animæ pulchritudo.

Vbi adest pulchritudo animæ, abest macula mortalis.

IDEM *de Trinit. lib. 15. cap. 18.* Nullum est caritatis dono excellentius, solum est quod diuidit inter filios regni, & filios perditionis æternæ . . . . Dilectio igitur, quæ ex Deo est, & Deus est, propriè Spiritus sanctus est, per quem diffunditur in cordibus nostris Dei caritas, per quam nos tota inhabitat Trinitas.

IDEM *de nat. & grat. cap. 42.* Caritas verissima, plenissima, perfectissimaque iustitia est.

Et cap. ultimo: Caritas inchoata, inchoata iustitia est; caritas prouecta, prouecta iustitia est; caritas magna, magna iustitia est; caritas perfecta, perfecta iustitia est.

Perfecta iustitia non est, quæ comparatur mortali, quod iniustitia est.

S. LEO *epist. 91.* Misericordiæ Dei nec mensuras possumus ponere, nec tempora definire, apud quem nullas patitur veniæ moras vera conuersio: dicente Spiritu Dei per Prophetam: Cum conuersus ingemueris, tunc saluus eris.

GREGORIVS *in Euang. homil. 33.* Quid fratres mei esse dilectionem credimus nisi ignem, & quid culpam nisi rubiginem? unde nunc dicitur: Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum: ac si aperte diceretur: incendit plenè peccati rubiginem, quia ardet validè per amoris ignem. Tantò namque ampliùs peccati rubigo consumitur, quantò peccatoris cor magnò caritatis igne concrematur.

BERNARDVS *de modo bene viuendi serm. 10.* Compunctio cordis, sanitas animæ est, illuminatio mentis est: compunctio lacrymarum, remissio est peccatorum: quia tunc peccata dimittuntur, quando cum lacrymis ad memoriam reducuntur.

D. THO. *3. p. q. 89. art. 1. ad 2.* Actus primus pœnitentis se habet ut vltima dispositio ad gratiã. Cum S. Thom. consentiunt communissimè Scholastici tam antiqui, quàm recentiores.

ALTERA PARS.

Baptismi ac Pœnitentiæ Sacramenta ex sua institutione remittere peccata.

SCRIPTURÆ

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

IOAN. 3. v. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non potest introire in regnum Dei.

IOAN. 20. v. 23. Quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorum retinueritis, retenta sunt.

1. IOAN.

CAP. II. ART. XVIII. ATTRITIO IN SACRAMENTO. 87

1. IOAN. 1. v. 9. Si confiteamur peccata nostra, fidelis est & iustus, vt remittat nobis peccata nostra.

ACT. 2. v. 38. Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in remissionem peccatorum.

C O N C I L I A

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

SYMBOLVM CONSTANTINOPOLITANVM: Confitemur vnum Baptisma in remissionem peccatorum.

MILEVITANVM *cap. 2.* Quicumque paruulos ... dicit in remissionem quidem peccatorum baptizari; sed nihil ex Adam trahere originalis peccati, quod regenerationis lauacro expietur; vnde sit consequens, vt in eis forma baptismatis in remissionem peccatorum non vera, sed falsa intelligatur, anathema sit.

TRIDENTINVM *sess. 5. n. 4.* Canonem prædictum Mileuitani confirmat.

IDEM *sess. 6. cap. 6.* Disponuntur ad ipsam iustitiam, dum peccatores se esse intelligentes à diuinæ iustitiæ timore .... in spem eriguntur .... Deumque tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt, ac propterea mouentur aduersus peccata per odium aliquod, ac detestationem.

CAP. 7. *subiungit.* Hanc dispositionem seu præparationem iustificatio ipsa consequitur .... Huius iustificationis causa instrumentalis Sacramentum Baptismi ... in ipsa autem iustificatione, cum remissione peccatorum hæc omnia simul infusa, accipit homo.

SESS. 14. *cap. 1.* Si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga Deum esset, vt iustitiam susceptam constanter tuerentur; non fuisset opus aliud ab ipso Baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum .... Accipite Spiritum sanctum &c. Quo tam insigni facto, & verbis tam perspicuis potestatem remittendi & retinendi peccata, ad reconciliandos fideles post Baptismum lapsos Apostolis, & eorum legitimis successoribus fuisse communicatam.

IDEM *cap. 4.* Quamuis attritio ex gehennæ metu concepta sine Sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit. *Et Can. 1.* Si quis dixerit ... Pœnitentiam non esse verè & propriè Sacramentum pro fidelibus, quoties post baptismum in peccata labuntur, ipsi Deo reconciliandis à Christo institutum, anathema sit.

IDEM *can. 2.* Si quis dixerit verba illa Saluatoris: Accipite Spiritum sanctum, &c. non esse intelligenda de potestate remittendi & retinendi peccata, in Sacramento Pœnitentiæ .... Anathema sit.

S S. P A T R E S

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

TERTULLIANVS *lib. de Pœnitentia:* Gehennam tibi exomologesis extinguit.

CYPRIANVS *serm. de ablutione pedum:* Quia post Baptismum, quem sui reuerentia non patitur iterari, aliud lauacrum procurasti.

CHRYSOSTOMVS *de Sacerdotio lib. 3.* Neque enim solum cum nos regenerant; sed postea etiam condonandorum nobis peccatorum facultatem obtinent.

HIERONYMVS *lib. 1. contra Pelagianos:* Redimatur sanguine Saluatoris, aut in domo Baptismatis, aut in pœnitentia, quæ imitatur baptismatis gratiam.

AMBROSIVS *lib. 1. de pœnitentia cap. 7.* In Baptismo utique remissio peccatorum omnium est. Quid interest? vtrum per pœnitentiam, an per lauacrum hoc, ius sibi datum Sacerdotes vindicent: vnum in vtroque mysterium est.

AVGVSTINVS *lib. 1. de adul. coniug. cap. vltimo:* Quæ autem Baptismatis, eadem reconciliationis est causa, si fortè pœnitentem finiendæ vitæ periculum præoccupauerit: nec ipsos enim ex hac vita sine arrha suæ reconciliationis exire velle debet Mater Ecclesia.

IDEM *lib. 2. de adulterinis coniugiis cap. 16.* Si à Catechumeno factum est (*homicidium*) Baptisma te eluitur: si à baptizato, pœnitentiâ & reconciliatione sanatur.

S. LEO Ep. 21. ad Theodorum. Multiplex misericordia Dei ita lapsibus subuenit humanis, ut non solum per Baptismi gratiam, sed etiam per poenitentiae medicinam, spes vitae reparetur aeternae; ut qui regenerationis donum violassent, proprio se iudicio condemnantes, ad remissionem omnium peruenirent, sic diuinæ bonitatis praesidiis ordinatis, ut indulgentia Dei nisi supplicationibus Sacerdotum nequeat obtineri.

VICTOR VTICENSIS lib. 2. de persecutione Vandalica. Quibus nos miseros relinquitis, dum pergitis ad coronas? Qui hos baptizaturi sunt paruulos fontibus aquae perennis? Qui nobis poenitentiae munus collaturi sunt, & reconciliationis indulgentiam, obstrictos peccatorum vinculis soluturi? Quia vobis dictum est: Quaecumque solueritis super terram &c.

HUGO à S. Victore lib. 2. de Sacramentis parte 1. cap. 8. Petro dicitur: Quodcumque solueris super terram, erit solutum & in caelis. Non dixit quodcumque solutum ostenderis, fuit solutum; sed erit solutum: quia sententiam Petri non praecedit, sed subsequitur sententia caeli.

Quia non videat ex his manifestè confici per Sacramenta praedicta culpas remitti mortales; non contrito, ergo attrito?

DD. SCHOLASTICI

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. THOMAS in 4. dist. 18. q. 1. art. 3. Baptismus, & Sacramentum poenitentiae conueniunt quodammodo in effectu: quia utrumque contra culpam ordinatur directè . . . . Sed per poenitentiae Sacramentum nunquam datur gratia, nisi praeparatio adsit. Vnde virtus clauium operatur ad culpae remissionem, vel in voto existens, vel etiam in actu se exercens, sicut & aqua Baptismi.

IDEM 3. p. q. 186. art. 6. c. Sicut remissio culpae fit in Baptismo, ita etiam remissio culpae est effectus poenitentiae . . . Et ad 3. Et ideò per hoc non potest concludi, nisi quòd gratia est principalior causa remissionis culpae, quàm poenitentiae Sacramentum.

SCOTVS in 4. dist. 14. q. 4. art. 3. Attritus, etiam attritione, quae non habet rationem meriti, ad remissionem peccati, volens tamen recipere Sacramentum poenitentiae, sicut dispensatur in Ecclesia, & sine obice in voluntate peccati mortalis, recipit effectum Sacramenti . . . alioqui non appareret, quomodo Sacramentum poenitentiae sit secunda tabula, si numquam per ipsum, ut Sacramentum est, posset recuperari gratia amissa.

PALVDANVS in 4. dist. 19. q. 1. art. 2. Et dist. 17. quaest. 8. CAPREOLVS in 4. dist. 17. quaest. 2. art. 3. LEDESMA 2. part. quaest. 20. art. 1. DOM. SOTO lib. 2. de natura & gratia cap. 15. Et in 4. dist. 18. quaest. 3. art. 2. CORDVBA lib. 1. quaest. 1. Theol. quaest. 2. VEGA lib. 13. in Trident. cap. 34. VICTORIA Relect. de potest. Eccl. quaest. 2. SYLVESTER verbo Confessio quaest. 21. CANO Relectione de poenit. p. 5. ad 2.

ACADEMIA LOVANIENSIS

Pro doctrina Societatis contra Iansenium.

D. RIEDO de captiuitate & redemp. c. 2. tract. 4. p. 6. & 7.

IACOBVS LATOMVS de Sacram. poenit. art. 3.

RVARDVVS TAPPERVS art. 4. pag. 185.

IVDOCVS RAVESTEIN p. 1. de praeparat. ad iustificacionem c. 1.

CYNERVS PETRI de charitate art. 2.

THOMAS STAPLETONVS tom. 2. prolegom. 1. in lib. 5.

GVILIELMVS ESTIVS in 3. sentent. dist. 34. §. 7. Et in 4. dist. 54. §. 13.

IACOBVS BAIVS lib. 2. Religionis Christi cap. 84.

IOANNES MALDERVS Episcop. Antuerpiensis 2. 2. q. 19. art. 4.

GVILIELMVS MERCERVS ad supplement. D. Thoma q. 1. art. 3. de contrit.

IOANNES WIGGERS de virtut. Theologicis q. 19. art. 4. n. 14.

Sententias horum recitatas vide sup. art. 16.

CAPVT TERTIVM.
DOCTRINA
CORN. IANSENII
COMPOSITA CVM DEFINITIONIBVS
SACROSANCTI CONCILII
TRIDENTINI.

Hactenus doctrinam Theologorum Societatis IESV, Iansenianæ ex aduerso oppositam, stabiliuimus, subiectis sacrae Scripturae, Conciliorum, sanctorum Patrum, Doctorum Scholasticorum, speciatim Academiae Louanienfis; & non paucorum, qui ex ea prodierunt, Episcoporum Belgij testimoniis. Quorum omnium auctoritate illam aduersus quasuis Iansenij impugnationes calumniasq;, sat tutam arbitramur. Nunc eâ sepositâ, solius Iansenianæ doctrinae Propositiones aliquot, cum oppositis Concilij Tridentini definitionibus *ωσπερ ἐν ἑκείνῳ* collatas exhibebimus; iudicium prudenti ac docto Lectori relinquentes, quemadmodum his illæ consentiant.

ART. I. De peccato originali.

IANSENIVS.

CONCIL. TRIDENT.

I. **N**ec mors, nec vllum qualecumque malum, inferri potest creaturae rationali sine culpa.
Tom. 2. lib. 3. de stat. puræ nat. cap. 1. & 6. col. 883. & 905.

II. *Crudelitatem & iniustitiam spirat, innocentem animam, nulli peccato obnoxiam, ad miseras status præsentis condemnare.* Tom. 2. col. 925.

Mortua est Deipara, & vitæ huius miseras sustinuit. Ergo cum peccato omni actuali caruerit, iuxta *can. 23. cit.* necesse est eam secundum Iansenium originali non caruisse; imò nec carere potuisse, nisi & crudelis in eam & iniustus fuerit Deus. Quod an non repugnet grauissimis Pauli V. & Gregorij XV. in contrarium Constitutionibus, viderit Iansenius. Consonat certè illi Propositioni à duobus Pontificibus damnatae LXXIII. *Beata virgo mortua est propter peccatum ex Adam contractum, omnesq; eius afflictiones in hac vita, sicut & aliorum iustorum fuerunt vltiones peccati actualis vel originalis.*

Sess. v. de peccato originali in fine. Declarat sancta Synodus non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, vbi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam virginem Mariam, Deigenitricem.

SESS. VI. *can. 23.* Si quis hominem dixerit... posse in tota vita peccata omnia, etiam venialia, vitare, nisi ex speciali Dei privilegio, quemadmodum de Beata Virgine tenet Ecclesia, anathema sit.

Iansenius.

Tridentinum.

III. *Per præceptū Non concupisces, ipsi motus concupiscentiæ intelliguntur prohiberi: ideoq; illud præceptum solum in calo est complendum. Et infra: Huius vitæ iustitia tunc perficitur, quando concupiscentiis, etsi tumultuantibus, non consentimus.*

To. 2. lib. 2. de statu nat. lapsæ c. 24. col. 414.

Si præceptum *Non concupisces*, non nisi in calo compleri potest: atque huius vitæ iustitia est concupiscentiæ non consentire; sentit ergo Iansenius motus etiam indeliberatos, & à quibus consensus abest (qui que tantum in calo cessabunt) illo præcepto esse prohibitos; iuxta Propositionem LXXV. damnatam: *Motus pravi concupiscentiæ sunt pro statu hominis vitati, prohibiti præcepto: Non concupisces: Vnde homo eos sentiens & non consentiens, transgreditur præceptum: Non concupisces, quamvis transgressio in peccatum non deputetur.* Secundum Iansenium verò etiam deputari debet in peccatum, cum iuxta eius principia excusari non possit à peccato. Sic enim vniuersaliter loquitur a: *Si aliter facta sunt quam esse debuerunt, profectò nemo vera esse peccata dubitare potest, cum peccatum non sit aliud nisi factum aliter, quam esse debet, aut quam vera sapientia (id est Deus) præcepit.* Atqui motus indeliberati sunt tales, quia prohibiti præcepto: *Non concupisces:* Sunt ergo profectò vera, secundum Iansenium, peccata: atque ita grauissimè nocent col. 348. & non consentientibus, quod negat Concilium.

a Tom. 2.
lib. 3. de
statu natu-
ra lapsæ c.
16. & 17.
col. 348. &
513.

SESS. V. §. 5. Concupiscentia, cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per IESU Christi gratiam repugnantibus, non valet.

ART. III. Pro quibus mortuus Christus sit.

IANSENIUS.

TRIDENTINVM

CHRISTUS non pro totius mundi redemptione crucifixus, & mortuus est; sed tantum pro iis, qui saluantur. Tom. I. col. 546.

Vide similes eiusdem propositiones supra Art. 6. An Christus pro omnibus sit mortuus.

SESS. VI. cap. 3. Etsi ille (Christus) pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis eius beneficium recipiunt; sed ij dumtaxat, quibus meritum passionis eius communicatur.

Vide Valentinianum cit. cap. 11. art. 6.

Hinc infertur contradictoria oppositæ Iansenij; nam:
Omnes qui saluantur mortis Christi beneficium recipiunt;
Aliqui pro quibus mortuus est Christus hoc beneficium non recipiunt;
Ergo aliqui, pro quibus mortuus est Christus, non saluantur.

ART. IV. De gratia efficaci & sufficiente.

IANSENIUS.

TRIDENTINVM.

I. ADIUTORIUM gratia ante lapsum Ada tale erat, ut ab ipso libera voluntatis nutu penderet: saluaq; maneret illa libertatis in utramque partem flexibilis indifferentia; nunc verò tale est, ut suapte efficaciâ faciat influere facultatem, nec ipsius libero arbitrio subiaceat: sed hoc ipso quo datur, simul vsus eius, & influ-

SESS. VI. cap. 5. Vocati à Deo.... per eius excitantem, atque adiutantem gratiam, ad conuertendum se ad suam ipsorum iustificationem, eidem gratiæ liberè assentiendo & cooperando, disponuntur.

ITEM cap. 6. Disponuntur ad ipsam iustitiam, dum excitati Diuinâ gratiâ

Iansenius.

Tridentinum.

influxus detur: sicut hoc ipso, quo adest iustitia; fit iustus animus.

Tom. 3. lib. 2. cap. 4. col. 97.

II. *Nulla omnino gratia Christi effectu suo caret: sed omnino efficit ut voluntas velit, & aliquid operetur. Vnde gratia & bonum opus ita reciprocantur, ut sicut ex gratia data mox effectus operis consecutus infertur; ita vice versa, ex defectu operis gratiam non esse datam.*

Tom. 3. lib. 2. cap. 25. col. 202. & 204.

III. *Nullum adiutorium gratiae, cuius usus ita ponitur in arbitrio voluntatis, ut illo utatur, aut non utatur; ut illud amplectatur, aut deferat; aut illi consentiat, aut non consentiat, si voluerit, ad medicinale adiutorium (siue veram gratiam Christi) ullo modo pertinere potest.*

Tom. 3. lib. 2. cap. 5. col. 103.

IV. *Gratia lapsi hominis nullo modo relinquitur eius arbitrio, ut eam deferat, vel accipiat, si voluerit.* Tom. 3. lib. 2. cap. 4. col. 98.

V. *Cum adiutorij gratiae usus, & non usus; actio & cessatio libertati subditur; vel cæcis manifestum est, impossibile esse, ut sit aliud adiutorij genus, quàm possibilitatis; quod Pelagianus error asseruit.* Tom. 3. lib. 2. cap. 9. col. 124.

Cum Iansenius omnem illam gratiam, quâ voluntas potest uti, aut non uti; amplecti, aut deferere; consentire, aut non consentire; deferere, vel accipere, si voluerit, Pelagianismo accenseat; nec TRIDENTINVM totâ sess. 6. ullam gratiam agnoscat, præter illam, cui quis liberè assentitur, quâ liberè mouetur, quam abiicere potest, cui dissentire potest, cui reipsâ quandoque desit; sequitur ex doctrinâ Iansenij nullam à TRIDENTINO gratiam tradi, quàm huiusmodi, qualem Pelagianus error asseruit.

Cum item TRIDENTINVM dicat inspirationem recipientes, illam abiicere posse. Item gratiæ quemquam dissentire, imò re ipsâ deesse; nemo verò abiicere possit id, illiue dissentire, aut deesse, quod non est; rectè conficitur illa à libero arbitrio fieri posse circa gratiam iam re ipsâ receptam, atque excitantem. *Vide Concil. Senonen. anni 1528. Art. 9. c. 2.*

VI. *Nullum datur post Adæ lapsum adiutorium gratiæ verè sufficiens, quin simul efficax sit.*

Tom. 3. lib. 3. cap. 1. col. 250.

VII. *Adiutorium purè sufficiens ad gratiam naturæ pertinet, lapsorum reparationi inutile & perniciosum.*

Tom. 3. lib. 3. cap. 2. col. 254.

ITEM can. 22. *Si quis dixerit iustificatum vel sine speciali auxilio Dei in accepta iustitia perseverare posse, vel cum eo non posse, anathema sit.*

Si iustificati à Deo non deferantur, nisi prius eum ipsi deseruerint: si omnes in accepta iustitia perseverare possint, & in Dei auxilio firmissimam spem reponere omnes debeant; habent ergo gratiam ad hoc sufficientem: & cum non perseverent omnes, multiq; Deum deserant, non efficacem.

tiâ, & adiuti, fidem ex auditu concipientes, liberè mouentur in Deum.

ITEM cap. 13. *Deus nisi ipsi (homines) illius gratiæ defuerint; sicut cœpit opus bonum, ita perficiet.*

ITEM can. 4. *Si quis dixerit liberum hominis arbitrium. . . Deo excitanti, atque vocanti. . . non posse dissentire, si velit, anathema sit.*

ITEM cap. 5. *Tangente Deo cor hominis per Spiritus sancti illuminationem, homo inspirationem illam recipiens, illam abiicere potest.*

TRIDENT. Sess. 6. cap. 11. *Deus suâ gratiâ semel iustificatos non deferit nisi ab eis prius deferatur.*

ITEM cap. 13. *In Dei auxilio firmissimam spem collocare, & reponere omnes debent: Deus enim, nisi ipsi eius gratiæ defuerint, sicut cœpit opus bonum, ita perficiet.*

ART. V. De libertate.

IANSENIVS.

I. *Solius primi hominis peccatum voluntarium fuit. Ceterorum peccata, siue actualia, siue originalia, peccata sunt, quia ex origine illius libera & propriè dicta voluntatis (primi hominis) nata & profecta sunt.*

Tom. 2. col. 641. 642.

II. *Necessitas, quæ est voluntaria, quâ simpliciter necesse est aliquid fieri, non repugnat voluntati.*

Tom. 3. lib. 6. cap. 6. col. 632.

III. *Sola necessitas coactionis repugnat libertati.*

Tom. 3. lib. 6. tit. c. 6. col. 628.

IV. *Libertas arbitrij in peccando, cum peccandi necessitate consistit.*

To. 2. l. 4. de statu nat. lap. c. 19. in tit. col. 631.

Canonem illum quintum ponit Tridentinum contra Lutherum, & Calvinum; qui rem liberi arbitrij, sitam in indifferentia ad vtrumlibet, negant; titulum seu nomen liberi arbitrij non detrectantes admittere, si id nihil adferat, nisi voluntarium oppositum coactioni: quam solam & ipsi, & Iansenius, admittunt in operibus gratiæ.

TRIDENTINVM.

SESS. VI. can. 5. Si quis liberum hominis arbitrium, post Adæ peccatum, amissum & extinctum esse dixerit, anathema sit.

ITEM *ibid.* Si quis liberum hominis arbitrium. . . dixerit aut rem esse de solo titulo, imò titulum sine re. . . . anathema sit.

ITEM can. 6. Si quis dixerit non esse in potestate hominis vias suas malas facere. . . . anathema sit.

ART. VI. An Deus impossibilia iubeat?

IANSENIVS.

I. *Sunt quadam homini præcepta, secundum statum & vires in quibus constitutus est, impossibilia: nec adest semper gratia, quâ præcepta illa implere sufficiamus.*

Tom. 3. lib. 3. cap. 13. col. 325. Vide similia Iansenij cap. 2. Art. 12. An præcepta sint observata possibilia?

II. *Impotentia implendi præcepta, reperitur etiam in iustis, qui & fidem Christi & caritatem iustitiæ susceperunt.*

Tom. 3. lib. 3. cap. 13. col. 326.

III. *Non adest semper gratia, quâ præcepta illa implere sufficiamus.*

Tom. 3. lib. 3. cap. 13. col. 325.

TRIDENTINVM.

SESS. VI. cap. 11. Nemo temerariâ illâ, & à Patribus sub anathemate prohibitâ, voce uti debet: Dei præcepta homini iustificato ad observandum esse impossibilia.

ITEM *ibid.* Deus impossibilia non iubet; sed iubendo monet, & facere quod possis, & petere quod non possis, & adiuuat ut possis.

ITEM can. 18. Si quis dixerit Dei præcepta homini, etiam iustificato, & sub gratia constituto, esse ad observandum impossibilia, anathema sit.

ITEM cap. 11. Deus suâ gratiâ semel iustificatos non deserit, nisi ab eis prius deferatur.

Si Deus, nisi prius desertus, non deferat; qui autem adhuc iustus est, nondum eum deseruerit; ergo nec desertus est: habet ergo à præsentē Deo auxilium gratiæ, quo impleat præcepta, si velit. Profectò friuolum est illud Iansenij, quo hunc locum exponit de desertione per subtractionem gratiæ habitualis siue iustificantis. Tom. 3. col. 365.

ART. VII. De attritione ex timore pœnæ & amore
concupiscentiæ respectu Dei.

IANSENIUS.

TRIDENTINUM.

I Preceptum faciens timore pœnæ, non amore iustitiæ; non facit animo, quod facit opere: ideoq; peccati interiùs reus est.
Tom. 3. col. 322.

II. Dolor peccati excludere non potest peccandi voluntatem.
Tom. 3. lib. 5. cap. 23. col. 586. tit. cap.

III. Apertissimum est & indubitatum impossibile esse ut ille non peccet, qui pœnæ timore non peccat: hoc est quamdiu timor solus animum à peccato abstrahit.
Tom. 2. lib. 3. de statu nat. lapsæ c. 15. col. 503.

IV. Dolor peccati propter gehennæ metum seu attritio .... nequit esse dispositio sufficiens ad iustificationem in Sacramento Pœnitentiæ.
Tom. 3. lib. 5. tit. c. 33. col. 586.

V. a Absit, ut ita Christianus propter retributionem operetur, ipsum Deum mercedem tamquam sibi utilem expectando: b ex quo amore nascitur, ut etiam pœnas timeat: sed sicut ex illo timore numquam iustitiam Dei operabitur, ita etiam ex illo concupiscentiæ amore numquam iustitia diligitur.
a Tom. 3. lib. 5. c. 10. col. 530. b Ibid. col. 531.
Vide Artic. 17. de Amore concupiscentiæ respectu Dei.

VI. Laudem boni operis, bonæq; voluntatis partiri cum Deo impium esse ex eo patet, quod post lapsum hominis tota laus bonæ voluntatis atque operis in solam gratiam referenda sit.
Tom. 3. lib. 2. c. 23. col. 193.

SESS. VI. cap. 8. Si quis dixerit gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse. . . anathema sit.

ITEM Sess. XIV. cap. 14. Attritio ex turpitudinis peccati consideratione, & pœnarum metu concepta, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ, est donum Dei & Spiritus sancti impulsus.

Idem docet Sess. 14. can. 5.
Supponit Concilium metum gehennæ posse voluntatem peccandi excludere, & esse donum Dei, cui in terminis cōtradicit Iansenius.

SESS. XIV. cap. 4. Metus gehennæ, quamvis sine sacramento Pœnitentiæ per se ad iustificationem perducere peccatorem nequeat; tamen eum ad Dei gratiam in sacramento Pœnitentiæ impetrandum disponit.

ITEM can. 31. Si quis dixerit iustificatum peccare, dum intuitu æternæ mercedis bene operatur, anathema sit.

ITEM can. 32. Si quis dixerit hominis iustificati bona opera, ita esse dona Dei, ut non sint etiam bona ipsius iustificati merita, . . . anathema sit.

CORNELII IANSENII
COLLATA

CVM PROPOSITIONIBVS DAMNATIS

A DVOBVS PONTIFICIBVS

PIO V. ET GREGORIO XIII.

AMNAVIT PIVS V. anno 1567. Cal. Octobris, ac
deinde GREGORIUS XIII. anno 1579. IV. Cal. Feb.
Propositiones LXXIX. cuiusdam Theologi his verbis:
Quas quidem sententias stricto coram nobis
examine ponderatas, quamquam nonnullæ
aliquo pacto sustineri possent, in rigore & pro-
prio verborum sensu ab assertoribus intento,
hæreticas, erroneas, suspectas, temerarias, scandalosas, & in pias
aures offensionem immittentes, respectu ac quæcumque super
iis verbo, scriptoque emissa, præsentium auctoritate damnamus,
circumscribimus, & abolemus, de quæ eisdem & similibus posthac
quocumque pacto loquendi, scribendi, & disputandi, facultatem
quibuscumque interdiciamus. Qui secus fecerint, ipsos omnibus
dignitatibus, gradibus, honoribus, beneficiis & officiis perpetuò
priuamus, ac etiam inhabiles ad quæcumque decernimus, vincu-
lo quoque anathematis eo ipso innodamus, à quo nullus Roma-
no Pontifice inferior valeat ipsos, excepto mortis articulo, libera-
re. Quod interdictum ab istis sententiis denuò docendis adeò non deterruit
Iansenium nostrum, ut plerasque ex iis ex professo defendendas, & contra
Pontificum decretum velut in integrum restituendas suscepit: idque vel
sub iisdem^a terminis vel æquivalentibus.

^a To. 2. lib.
4. de stat.
nat. lap. cap.
25. 26. 27.
lib. 3. de stat.
nat. pur. c.
22.
bc. 22. cit.

Contra Bullam verò Apostolicam quatuor potissimum modis se tuetur.
Primò. Quòd putet multas Propositiones in Bulla damnatas tradi à S. AV-
GUSTINO, ut indubitatas: unde cum sibi obiecisset: Quid ergo ad Pro-
positionem, quam proscripsit Apostolica Sedes? Respondet: Hæ-
reo, fateor. Sed quid ad doctrinam Augustini? Sed isto prætextu iam
olim damnatarum Propositionum Auctor se defenderat, ut habemus ex Apo-
logia eius manu-scripta; nec tamen effecit, quin post annos duodecim, quibus
aduersus

aduersus primam Pontificis sententiam nequidquam tergiuersatus fuerat, demum secundæ damnationi succumberet.

Secundò obtendit Iansenius in multis non ipsas Propositiones, sed censuras immodicas, (quibus aliorum contrariam doctrinam Auctor notabat) videri damnasse Pontificem.

Sed si id in quibusdam ita se habet, quâ auctoritate nunc istas censuras innouat & aggrauat Iansenius; & vt ille, Pelagianismi & Semi-Pelagianismi notas passim Viris doctissimis inurit?

Tertiò illud etiam adfert, quòd, quamquàm Propositiones illas vt hæreticas, erroneas, suspectas, temerarias, scandalosas, & offensiuas damnet Pontifex; tamen id respectiuè faciat: sic vt non singulis Propositionibus omnes, sed aliis alias qualitates tribuat. Vnde ferè omnes ad postremum membrum ipse reuocat, aitque non esse damnatas vt falsas, sed prohibitas vt offensiuas: velut factum, inquit, est in sententia de Beata Virgine concepta in peccato originali.

Verùm sic Iansenius vix vllas Propositiones aliis illis, iisque multò pluribus qualitatibus notandas relinquit, idque sola sua auctoritate. Deinde si Propositiones illæ iam olim ab illo Auctore assertæ, fuerint offensiuæ; cur modò post tam rigidam earum prohibitionem, atque exinde magis receptam in scholis doctrinam iis contrariam; earum resuscitata defensio non multò etiam grauiùs offendant? Vel quis reuelauit Iansenio eas, quas tenet, offensiuas dumtaxat esse, & non etiam erroneas aut hæreticas? cùm rogatus Pontifex, qualitates singularum distinguere noluerit: vt fatetur ipse Iansenius^a. Nec par est ratio de conceptione Deiparæ: hæc enim sententia hætenus prohibita tantùm est: illæ verò omnes signanter damnatæ, circumscriptæ, & abolitæ.

Postremò præcipuum præsidium in eo ponit Iansenius, quòd Bullam Pontificis adulteratam dicat (ab iis videlicet qui eam denuò recusam scriptis suis inseruerunt, vt sunt Vasquez, Suarez, Possseuinus, Turrianus, Lorca aliique) & quidem dupliciter. Primò, quòd post verba: Quamquàm nonnullæ aliquo pacto sustineri possent, commatis (,) interpunctionem posuerint, quo dirimantur à sequentibus: in rigore & proprio verborum sensu, ab Assertoribus intento, hæreticas, erroneas, &c. damnamus. Sic enim fit, inquit, vt verba illa: in rigore & proprio verborum sensu, referantur ad verbum damnamus: cùm, vt ipse vult, referenda sint ad præcedentia, idque ex mente vt ait Pontificis, qui significare voluerit, sententias illas in rigore & proprio verborum sensu sustineri posse, non verò damnari. Secundò quòd in eundem finem, licet inaduertenter, post verba in rigore, posuerint particulam aduersatiuam tamen, vt tanto efficacius detorquerentur ad damnationem. Vtrumque probat ex originali Bulla, quam dicit post verba sustineri possent, nullum distinctionis vestigium habere, & particulam tamē prorsus carere, quod ex sua & Domini Iansonij, oculati itē testis, fide asseuerat.

Verùm

^a Tom. 2.
col. 673.

Verum in multis hic aut fallitur aut fallit Iansenius. Primò in eo quòd comma interpositum contra fidem Bullæ accesserit. Nam (quidquid sit de ea, quam vidit Iansonius aut Iansenius) Bulla certè Romana in ipsa Typographia Apostolica Camera impressa anno 1579. IV. Cal. Febr. (quæ penes nos est) tam manifestum & genuinum habet comma (,) ut vel cecutientibus appareat. Vocula tamen, in solo exstat Vasquesij opusculo & Jansenio ipso teste inadvertenter posita; ut mirum sit quòd ad grauandam damnationem positam dicat; cum Vasquesius benignissimus sit illius damnationis interpres, ex quo non pauca ad fauorem damnati auctoris spectantia Iansenius ipse didicit.

Secundò, in re ipsa grauissimè fallitur: quòd cum Bulla dicat Propositionum damnatarum nonnullas aliquo pacto sustineri posse; ipse asserat eas in rigore & proprio verborum sensu posse sustineri. Fallitur, inquam, nam cum ipse Propositionum auctor, in Apologia, quam pro se scripsit, verba Bullæ in suum fauorem hoc modo ordinasset: Quamquam nonnullæ aliquo pacto in rigore & proprio verborum sensu ab assertoribus intento sustineri possent; Pontifex hunc ordinem & sensum velut corrigens, ea sic ordinat: Quamquam nonnullæ aliquo pacto sustineri possent, in rigore & proprio verborum sensu, &c. damnamus. Vnde patet, quòd hæc duo, aliquo pacto: &, in rigore & proprio verborum sensu, inter se distinguat & opponat Pontifex. Et res ipsa loquitur: Si enim in rigore, & proprio verborum sensu, eoque ab assertoribus intento, sustineri possent; iam non dumtaxat aliquo pacto, sed omni modo possent sustineri; nec eas deberet vel posset Pontifex ut hæreticas, erroneas, temerarias, &c. damnare. Quamquam enim aliquas, quæ sustineri aliàs possent, ex causa prohibere possit & prohibeat: quâ tamen æquitate Propositiones quas in rigore & proprio verborum sensu, eoque à suis assertoribus intento, sustineri posse dicat, easdem ipsas tamen ut hæreticas, erroneas, temerarias, suspectas, scandalosas, & offensiuas damnet, circumscribat, & aboleat?

Vnde nec illud quod dicitur: nonnullas aliquo pacto sustineri posse, excusat Iansenium. Nec enim in eius arbitrio relinquit Pontifex, ut quas, & quo velit modo ipse exponat: sed ipsi & omnibus quocumque pacto de iis, & super iis (nempe defendendis) loquendi, scribendi, & disputandi facultatem interdicat; idque sub anathemate: quod an scribendo euitauerit Jansenius, ipsi ac Deo relinquimus: nos enim, nec in re iudicata quidquam iudicamus.

Jam ad Propositiones ipsas à Pontificibus damnatas veniamus: quas non aliunde, quàm ex ipso Romano exemplari (quod seruamus, & exhibere possumus) depromptas proponimus, & quidem seruatis accuratè verbis omnibus, & interpunctionibus.

PROPOSITIONES CORNELII IANSENII,

ET QUÆ OLIM A PONTIFICIBVS DAMNATÆ,

De statu puræ naturæ.

TRAQUE doctrina, tam illa scilicet quæ à Pontificibus damnata est, quàm hæc Iansenij, negat possibilem esse statum naturæ puræ, siue in quo homo gratiâ & peccato careat. Hinc primum hominem necessariò creatum fuisse asserunt in statu naturæ integræ, id est, in charitate & iustitia originali sine ignorantia & concupiscentia, neque morti, morbis, aliisque miseriis, & pœnalitatibus corporis obnoxio. Hæc enim omnia docent necessariò præsupponere peccatum, eiusque esse pœnas; illa verò naturæ integræ dona, citra gratiam adoptionis, esse illi connaturalia: ideoque eius merita, vitamque æternam, aliaque præmia inde profluentia non rectè vocari gratiam, sed mercedem liberi arbitrij.

PROPOSITIONES VTRIVSQUE PARTIS.

IANSENII.

Deus non potuisset talem ab initio creare hominem, qualis nunc nascitur. To. 2. col. 975.

Sine Dei amore & iustitia creatura rationalis, nec recta esse, nec condi potest. col. 687. & 713. in tit. cap.

Neque sine bona voluntate & sapientia col. 767. tit. cap.

Gratia dilectionis Dei non potest sine culpa subtrahi creaturæ rationali innocenti, & aliquo modo debita est. Tom. 2. tit. c. 18. col. 762.

Non potest creatura rationalis sine casto amore Dei condi, aut certè sine sufficientissima facultate, quâ castè inhere Creatori suo possit. col. 760.

Status animi sine bona voluntate, sine charitate, sine sapientia conditi, non potest auctorem habere Deum; Deo enim esset voluntarius, non creatura: unde Deo, non creatura imputari deberet peruersitas eius; & quidquid scelerum ex illa creatæ voluntatis, institutione nasceretur. Quæ quidem essent materialiter scelera creaturæ; vera tamen scelera ac peccata Dei. Tom. 2. col. 775.

Angelis

DAMNATÆ.

LV. Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis nunc nascitur.

XXVII. Integritas primæ creationis non fuit indebita humanæ naturæ exaltatio, sed naturalis eius conditio.

XXII. Humanæ naturæ sublimitio, & exaltatio in consortium diuinæ naturæ debita fuit integritati primæ conditionis, & proinde naturalis dicenda est, & non supernaturalis.

XXIV. Absurda est eorum sententia, qui dicunt hominem ab initio dono quodam supernaturali, & gratuito supra conditionem naturæ fuisse exaltatum, ut fide, spe, charitate Deum supernaturaliter coleret.

XXV. A vanis & otiosis hominibus secundum insipientiam Philosophorum excogitata est sententia, hominem ab initio sic constitutum, ut, per dona naturæ superaddita, fuerit largitate conditoris sublimatus, & in Dei filium adoptatus.

N

1. Nec

Iansenij.

Damnata.

Angelis vita æterna non est gratia specialis, sed merces meriti. To. 3. col. 936.

In Angelis neque merita, neque perseverantia sunt specialia Dei dona. To. 3. col. 935.

Merita Angelorum sunt merita liberi arbitrij, & humana, & sua. To. 3. col. 936.

Beatitudo supernaturalis & regnum celorum non potest à creatura rationali innocente separari sine iniustitiâ. To. 2. col. 797.

Clara Dei visio nequit negari creaturæ innocenti. Tom. 2. col. 797.

Regnum celorum, quod supernaturalis ordinis est, non potest à pura natura separari sine iniustitiâ. Tom. 2. col. 797.

Ipsa clara visionis beatitudo in regno Dei non potest negari creaturæ innocenti, innocens autem est pura creatura. To. 2. col. 797.

Mors nequit innocenti creaturæ sine merito præcedentis iniquitatis à Deo infligi. To. 2. col. 883.

Ex ipsi terminis crudelitatem & iniustitiam spirat, innocentem animam nulli peccato obnoxiam, ad miseras statum præsentis condemnare. Tomo 2. col. 938.

Nullum qualecumque malum inferri à Deo potest creaturæ rationali sine culpa. To. 2. col. 925.

Impossibile est miseriam à Deo infligi sine culpa præcedente. Tom. 2. col. 746.

Ex miseriis pura natura cogimur ad diuersas impietates, ad blasphemiam in Deum, ad Manicheismum. To. 2. col. 945.

Vide supra cap. 3. art. 1. de Peccato originali.

I. Nec Angeli nec primi hominis adhuc integri merita rectè vocantur gratia.

III. Et bonis Angelis, & primo homini, si in statu illo permanissent, usque ad ultimum vitæ felicitas esset merces & non gratia.

VI. Naturali lege constitutum fuit homini, ut si in obedientiâ perseveraret, ad eam vitam pertransiret, in qua mori non posset.

XI. & XII. Quod piè & iustè in hac vita mortali usque in finem conuersati vitam consequimur æternam, id non propriè gratiæ Dei, sed ordinationi naturali statim initio creationis constitutæ iusto Dei iudicio, deputandum est; nec in hac retributione bonorum ad Christi meritum respicitur, sed tantum ad primam institutionem generis humani, in quâ lege naturali institutum est, ut iusto Dei iudicio obedientiæ mandatorum vita æterna reddatur.

LXXVIII. Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditio.

LXXII. Omnes omnino iustorum afflictiones sunt ultiones peccatorum ipsorum, unde Iob, & Martyres, quæ passi sunt, propter sua peccata passi sunt.

LXXIII. Nemo præter Christum est absque peccato originali; hinc Beata Virgo mortua est propter peccatum ex Adam contractum, omnesque eius afflictiones in hac vita sicut & aliorum iustorum, fuerunt ultiones peccati actualis vel originalis.

De liberi arbitrij viribus, & operibus moraliter bonis.

Iansenij.

Damnata.

Nullum opus bonum, ne quidem moraliter, ab humano arbitrio fieri potest, nisi per gratiam. To. 2. col. 496.

Pelagiani doctrinam suam, quod possint fieri opera naturæ moraliter bona, fundant in loco Apostoli Rom. 2. Gentes quæ legem non habent, &c. quæ sunt dissonantia à doctrinæ Ecclesiasticæ veritate. To. 1. col. 202.

Ita peccato perit libertas arbitrij ad faciendum bonum, ut ante gratiam non solum non possit uniuersam legem moralis honestatis implere; sed nec unam quidem, nec unum opus eius, ita scilicet, ut absque omni alterius generis peccato impleatur. Tomo 2. col. 631. Vide & col. 496.

Ita perit libertas abstinendi à peccato, ut nec in ullo quidem opere omnis peccati culpam possit effugere. ibid.

Ita inducta est peccandi necessitas, ut in omni actu, quo legem sibi videtur vel seruare, vel transgredi, reus alicuius peccati teneatur. Ibid.

Sine gratia Christi nec ullum preceptum, legis naturalis impleri potest, sic ut peccatum illa obseruatione vitetur. To. 2. col. 497.

Perpicuum est nullam omnino legem, ante gratiam & fidem, nisi solius rei temporalis cupiditate seruari. To. 2. col. 523.

Nulla tentatio aut cupiditas sine peccato oppugnatur, ceu vincitur sine amore Dei. To. 2. col. 529. in titulo cap.

Nulla est pugna, multò minùs victoria tentationis, ante fidem, aut gratiam. Tom. 2. col. 501.

Manifestum est nullum omnino esse cum tentatione conflictum ante gratiam; multò magis nullam de peccati tentatione victoriam, nisi fortè talem, iuxta quam peccatum peccato superetur. To. 2. col. 523.

Est quadam voluntatis infirmitas, qua non potest certas tentationes superare, nec adest gratia, quæ superentur, nec spiritus orationis, quo vires impetrentur. To. 3. lib. 3. in tit. cap. 13. col. 325.

xxxvii. Cum Pelagio sentit, qui boni aliquid naturalis, hoc est, quod ex solis naturæ viribus ortum ducit, agnoscit.

xxiii. Cum Pelagio sentiunt, qui textum Apostoli ad Romanos 2. *Gentes, quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt, faciunt*, intelligunt de gentibus fidem non habentibus.

lxv. Non nisi Pelagiano errore admitti potest vsus aliquis liberi arbitrij bonus, siue non malus, & gratiæ Christi iniuriam facit, qui ita sentit, & docet.

xxviii. Liberum arbitrium sine gratiæ Dei adiutorio, non nisi ad peccandum valet.

xxix. Pelagianus est error, dicere, quòd liberum arbitrium valet ad vllum peccatum vitandum.

xxx. Non solum fures ij sunt, & latrones, qui Christum viam, & ostiũ veritatis, & vitæ negant; sed etiam quicumque aliunde, quàm per Christum in viam iustitiæ, hoc est ad aliquam iustitiam conscendi posse dicunt, aut tentationi vlli sine gratiæ ipsius adiutorio resistere hominem posse, sic ut in eam non inducatur, aut ab ea superetur.

Iansenij.

Damnata.

^a Tom. 2. de
stat. nat. lap.
l. 4. c. 16. col.
623.
^b col. 624.
*a Duo possunt in virtute spectari, offi-
cium quod sit, & finis propter quem sit;
si officium nudè consideretur, nullum in-
conueniens à gentilibus Philosophis vitæ
bonæ præcepta obseruata esse. ^b Sed illa
officia, nisi propter illum finem fiant, pro-
pter quem facienda esse vera sapientia
præcipit; quamuis operibus, quæ fiunt, bo-
na videantur, ipso non recto fine peccata
sunt. Finis autem ille non est aliud, nisi
Deus intentione fidei bonæ diligendus.*

Hoc est, verâ charitate diligendus.

*Solemnis illa distinctio amoris in na-
turalem, & eum qui superet vires natu-
ræ, in vniuersis operibus Augustini vel
cuiusquam antiqui Patris, vel vllò Con-
cilio nullum habet vestigium: sed Philo-
sophiæ humanæ viribus excogitata est.*
Tom. 2. col. 692.

*Distinctio duplicis dilectionis iustitiæ,
quarum altera sit naturalis, altera super-
naturalis recenter excogitata est, & vt
Pelagiana hæresis proscribenda.* Tom. 2.
col. 727.

<sup>Tom. 2. col.
517. in tit.
cap.</sup>
*Non datur medium inter charitatem
& culpabilem cupiditatem.*

<sup>Tom. 2. col.
355.</sup>
*Si non est dilectio, id est, amor incom-
mutabilis veritatis, siue Dei; iam est cupi-
ditas.*

<sup>Tom. 2. col.
355.</sup>
*Omnis amor creature est improba cu-
peditas, hoc ipso autem quo retorquetur
in Deum, est laudabilis charitas.*

*Omnia opera infidelium sunt peccata,
& Philosophorum virtutes sunt vitia.*
To. 2. col. 672.

*Sola absentia fidei sufficit, vt omnia
opera infidelium vera sint peccata.* To. 2.
col. 553. in titulo cap.

*Dolor peccati propter gehennæ metum
seu attritio excludere non potest omnem
peccandi voluntatem, & continere pro-
positum bonæ vitæ seu seruandi totam
legem Dei. Item. Nequit esse dispositio
sufficiens ad iustificationem in sacra-
mento obtinendam.* Tom. 3. col. 586.

*Apertissimum est & indubitatum,
impossibile esse, vt ille non peccet, qui
pæna timore non peccat; hoc est quamdiu
timor solus æximum à peccato abstrahit.*
Tom. 2. col. 505.

LXI. Celebris illa Doctorum di-
stinctio Diuinæ legis mandata bifa-
riam impleri, altero modo quantum
ad præceptorum operum substan-
tiam tantum; altero quantum ad cer-
tum quemdam modum, videlicet se-
cundum quem valeant operantem
perducere ad regnum æternum, hoc
est ad modum meritorum, commen-
titia est, & explodenda.

xxxvi. Amor naturalis, qui ex
viribus naturæ exoritur, ex sola Phi-
losophia per elationem præsumptio-
nis humanæ cum iniuria crucis
Christi defenditur à nonnullis Do-
ctoribus.

xxxiv. Distinctio illa duplicis
amoris, naturalis videlicet, quo Deus
amatur, vt auctor naturæ; & gratuiti,
quo Deus amatur vt beatificator; va-
na est & commentitia, & ad illuden-
dum sacris litteris & plurimis vete-
rum testimoniis excogitata.

xxxviii. Omnis amor creaturæ
rationalis, aut vitiosa est cupiditas,
quâ mundus diligitur, quæ à Ioanne
prohibetur; aut laudabilis illa chari-
tas, quæ per Spiritum sanctum in cor-
de diffusâ Deus amatur.

xxvi. Omnia opera infidelium
sunt peccata: & Philosophorum vir-
tutes sunt vitia.

lxviii. Infidelitas purè negati-
ua in iis, quibus Christus non est
prædicatus, peccatum est.

lxiv. Distinctio duplicis viuifi-
cationis, alterius, quâ viuificatur pec-
cator, dum ei pœnitentia, & vitæ no-
uæ propositum & inchoatio per Dei
gratiam inspiratur; alterius quâ vi-
uificatur, qui verè iustificatur, & pal-
mes viuus in vite Christo efficitur,
commentitia iudicatur, & Scripturis
minimè congruens

De libertate.

Iansenij.

Necessitas quæ est voluntaria, quâ simpliciter necesse est aliquid fieri, non repugnat libertati. To. 3. col. 632.

Hoc ipso quo volitio est, libera est. To. 3. col. 867. & 624.

Contradictionis absurditas est volitionem esse posse, quæ tamen non sit in nostra potestate, nec libera. To. 3. col. 624.

Sola necessitas coactionis repugnat libertati. To. 3. col. 628.

Libero sola prementis, cogentisq; necessitatis violentia repugnat. To. 3. col. 658.

Solius primi hominis peccatum voluntarium fuit: cæterorum peccata, siue actualia siue originalia, peccata sunt; quia ex origine illius libera & propriè dicta voluntatis (primi hominis) nata & perfecta sunt. To. 2. col. 641. 642.

Nisi voluntas à concupiscentiæ servitute liberata sit, motus voluntatis, quo servitur concupiscentiæ, nec libera voluntas, imò nec voluntas est. To. 2. col. 639.

Sunt quædam homini præcepta secundum statum & vires, in quibus constitutus est, impossibilia: nec adest semper gratia, quâ præcepta illa implere sufficiamus. To. 3. lib. 3. c. 13. col. 325. & 326.

Impotentia non solum reperitur in excacatis, obduratis, & infidelibus; sed etiam in fidelibus: non tantum quando nolunt præcepta facere, sed etiam quando volunt. Ibid.

Erroris damnat hanc sententiam ex epist. ad Demetriad. Adscribimus iniquitatem in stulto, pio crudelitatem, dum Deum impossibile aliquid præcepisse conquerimur. Et hanc: Nec impossibile aliquid voluit imperare, qui iustus; nec damnaturus hominem fuit, pro eo, quod vitare non potuit, qui pius est. Tom. 1. l. 4. c. 16. col. 218.

Libertas arbitrij in peccando cum peccandi necessitate consistit. Tom. 2. lib. 4. de stat. nat. lap. c. 19. in tit. cap. col. 631.

Per præceptum: Non concupisces, ipsi motus concupiscentiæ intelliguntur prohiberi, ideoq; illud præceptum solum in celo est complendum.

Huius vitæ iustitiam tunc perficimus, quando concupiscentiis, etsi tumultuantibus, non consentimus. Tom. 2. lib. 2. de stat. nat. lap. c. 24. col. 414.

Vide dicta c. 3. art. 2. de concupiscentia.

prohibiti præcepto: non concupisces: unde homo eos sentiens, & non consentiens, transgreditur præceptum, non concupisces; quamvis transgressio in peccatum non deputetur.

Damnata.

xxxix. Quod voluntariè fit, etiam si in necessitate fiat, liberè tamen fit.

lxvi. Sola violentia repugnat libertati hominis naturali.

xlvi. Ad rationem & definitionem peccati non pertinet voluntarium: nec definitionis quæstio est, sed causæ & originis, utrum omne peccatum debeat esse voluntarium.

liv. Diffinitiva hæc sententia: Deum homini nihil impossibile præcepisse, falsò tribuitur Augustino, cum Pelagij sit.

lxvii. Homo peccat etiam damnabiliter in eo quod necessariò facit.

l. Praua desideria, quibus ratio non consentit, & quæ homo inuitus patitur, sunt prohibita præcepto, non concupisces.

li. Concupiscentia siue lex membrorum & praua eius desideria, quæ inuiti sentiunt homines, sunt vera legis inobedientia.

lxxv. Motus pravi concupiscentiæ sunt pro statu hominis vitiati,

CAPVT QVINTVM.
ANTI-STATERA
Opposita Stateræ dolosæ Corn. Iansenij:

In qua errores Hæreticorum nostri temporis, & Assertiones Iansenij Parallelè appenduntur.

Ornelius Iansenius Operi suo subtexit Parallelum, seu Stateram, ut vocat; in qua succo omni totius Tractatus sui expresso Semi-Pelagianorum errores, & consequenter Pelagianorum (quandoquidem eos non re, sed solo nomine velit differre) ita attemperat sententiis Recentiorum, id est, Valentia, Molina, Bellarmini, Suarez, Vasquez, Lessij, quos scilicet solos nominat, ut has, & illos falsis quasi ponderibus, id est, fraudulentis ratiocinationibus in perfecto æquilibrio, seu consensu inuicem respondere faciat; nonnullis exceptis, in quibus scilicet Recentiores magis à veritate vult aberrare. Huic Parallelo Ianseniano Anti-Statere nostra respondet, in qua notis omnibus, & consequentiis sepositis (quibus ille fucum facit) nudas hinc inde sententias fideliter appendimus; ut ex iis per se ipse statuatur Lector, quantum ad perniciosissimos huius temporis errores accesserit, aut ab iis recesserit is, qui doctissimorum virorum sententias violentè quasi in equuleo positas extendit, & torquet; usque dum non solum antiquis, & obsoletis erroribus convenire, sed eosdem etiam in nonnullis excedere videantur: & animaduertat non aliis armis Catholicos ab hæreticis, quàm nos à Iansenio impugnari.

PARALLELVM PRIMVM.

Impossibilitas naturæ puræ

IANSENIVS,

Nihil connaturalius innocenti imagini Dei cum capacitate Dei naturaliter condita, quàm gratia. Tom. 2. de stat. puræ nat. lib. 1. c. 20. col. 779.

Per spicuum est naturam rationalem non posse sine dono gratiæ supernaturali institui. Tom. 2. de stat. puræ nat. lib. 1. c. 4. col. 698.

Sine Dei amore, & iustitia creatura rationalis nec recta esse nec condi potest. Tomo 2 de stat. puræ nat. lib. 1. c. 3. & 7. col. 687. & 713.

HETEREDOXI.

CALVINVS 1. Institut. cap. 15. §. 4. Dei imago est integra naturæ humanæ præstantia, quæ refulsit in Adam ante defectionem.

LYTHERVS Genes. cap. 3. Quin hoc instituumus, iustitiam non fuisse quoddam donum .... sed fuisse verè naturalem.

IDEM *ibid.* Ita ut natura Adæ esset diligere Deum, credere Deo, agnoscere Deum: hæc tam naturalia fuere in Adamo, quàm naturale est, quòd oculi lumen recipiant.

Si

CAL-

Iansenius.

Heterodoxi.

Sic crearetur pura natura, omnia eius peccata Deo auctori, non creaturae, imputari deberent. Tomo 2. de stat. puræ nat. lib. 1. c. 5. col. 697. & 775.

Ex miseriis puræ naturæ cogimur ad diuersas impietates, blasphemias in Deū, & ad Manicheismum. Tomo 2. de stat. puræ nat. lib. 3. c. 15. col. 945.

IDEM CHAMIER. lib. 1. c. 1. n. 10. ubi retulisset verba Bellarmini de naturâ hominis, sic ait: Ex quibus quis non concludat à Deo creatum esse hominem naturâ morbidum, & languidum, atque habere carnem, cum qua luctari perpetuò opus esset; quod, si à Manichæis nihil habet, vnde esse potest?

LVTHERVUS in Gen. 3. Dicunt (Papiste) non solum in hominis natura, sed etiam in diabolo naturalia mansisse integra; hoc palam falsum est.

CALVINVS 1. Instit. cap. 15. §. 1. Cuius (Dei) in contumeliam recideret, si quid vitij inesse naturæ probaretur.

IDEM lib. 2. Instit. cap. 1. §. 6. Naturam illic notari (in verbis Apostoli: *Eramus naturâ filij iræ*) non qualis à Deo condita est; sed vt in Adam vitata fuit, facillè colligitur, quia minimè consentaneum esset, Deum fieri mortis auctorem.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 10. cap. 17. n. 3. Per creationem non habetur concupiscentia... alioqui Deus esset auctor mali.

PARALLELVM II.

Originalis peccati transfusio.

I A N S E N I V S .

Peccatum originale per libidinem, seu concupiscentiam, tamquam veram causam transfusionis... atque ita ex ipsa natura rei propagatur. Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 6. col. 209.

Filij in parente peccasse dicuntur (originaliter) quia stirps siue radix ipsa vitata est, ex qua fuerat propago ducenda; quâ semel vitatâ, rerum natura postulat, aut patitur, vt huiusmodi radicis vitium in fructibus inde nascentibus ostendatur. To. 2. col. 212.

Non secus, ac subinde cecitas, podagra, aliâq; parentum vitia, tum affectuum, tum corporum, transfunduntur. To. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 16. col. 245.

Peccatum (originale) traducitur in prolem, quia semen vnde nascitur... vitiatum est. Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 20.

Ex concupiscentia carnem captiuante in ipsum apicem voluntatis tanta perniciēs, quæ animam peccati ream statuat, inferri potest. To. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 1. c. 23. col. 271.

H E T E R O D O X I .

CALVINVS 2. Instit. cap. 1. §. 7. A radice putrefacta rami putridi prodierunt, qui suam putredinem transmiserunt ad alios ex se nascentes furculos; sic enim vitati sunt filij in parente, vt nepotibus essent tabifici.

LVTHERVUS in psal. 51. ad illud: *In iniquitatibus conceptus sum.* Semen humanum, massa, ex qua formatus sum, tota est vitio, seu peccato corrupta, materia ipsa est vitata, lutum illud, vt sic dicam, ex quo hoc vasculum fingi cœpit, damnabile est... ipsa conceptio, ipsa augmentatio fœtus in vtero, antequam nascimur, & homines esse incipimus, est peccatum.

CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 1. §. 8. Quidquid in homine est ab intellectu ad voluntatem, ab anima ad carnem vsque, concupiscentiâ inquinatum, refertumque est.

IDEM ibid. §. 9. Non appetitus tantum inferior eum (Adamum) illexit; sed arcem ipsam mentis occupauit nefanda impietas, & ad cor intimum penetrauit superbia &c.

LVTHERVUS plurima habet similia in psal. 51. & alibi sæpe.

PARAL-

PARALLELVM III.

Reprobatio positiua.

I A N S E N I V S.

*C*ur ex duobus, quorum uterque originali culpâ maculatus est, hic, non iste reprobetur à Deo, rei illius nulla omnino causa ex parte hominis à nobis dari potest, sed pendet à puro beneplacito Dei. Tomo 3. lib. 10. c. 4. col. 1022.

Effectus reprobationis sunt, execratio, obduratio, desperatio. Tomo 3. lib. 10. c. 5. col. 1024.

Certa veritas est & illa, esse in iis (reprobis) reprobationis effectus, quod & de desertione & derelictione peccatoris existimari debet. Ibidem.

Reprobi ad illud seruiunt, ad quod idonei sunt. . . . . nempe ut in ipsis Divina vindicta, quâ peccatum plecti meruit, seueritas, ac iustitia monstretur. Tom. 3. lib. 10. c. 17. col. 1064.

Deus alios, quos non elegit ad regnum, noluit eos eligere ad media, hoc est ad fidem, & quia noluit eis fidem, noluit eis etiam prædicationem & miracula fieri, quamvis videat eos Euangelio prædicato obedituros. To. 3. lib. 9. c. 20. col. 974.

Vide quid ad argumenta contra prædeterminationem, & reprobationem suam respondeat Iansenius. To. 3. lib. 10. à cap. 6. vsque ad 11.

HETERODOXI.

*C*ALVINVS lib. 3. Instit. cap. 22. §. 11. Si non possumus rationem assignare, cur suos misericordiâ dignetur, nisi quoniam illi ita placet; neque etiam in aliis reprobandis aliud habebimus, quàm eius voluntatem.

IDEM lib. 3. Instit. cap. 23. §. 1. Minime est consentaneum præparationem ad interitum aliò transferre, quàm ad arcanum consilium Dei.

IDEM ibid. cap. 22. §. 11. Admonentur homines nihil causæ querere extra eius voluntatem, nempe in reprobatione.

CHAMIERVS tom. 3. toto lib. 8. idem tradit.

CONTRA-REMONSTRANTES, siue puri Calvinistæ, in Specimine Amsterodamensi art. 25. Reprobatio absoluta facta est, ut per certa media perueniatur indeclinabiliter ad destinatum finem: hæc media sunt; excæcatio, & obduratio in peccatis.

PETRVS MARTYR in Ep. ad Rom cap. 9. titulo de prædestinatione: Adducitur etiam ut reprobationis effectum, excæcari & incrassari cor populi, ut non intelligant.

CALVINVS lib. 3. Instit. cap. 24. §. 12. Quos (reprobos) in vitæ contumeliam, & mortis exitium creauit, ut iræ suæ organa forent, & seueritatis exempla.

CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrod. art. 49. Quos Deus creauit in opprobrium, vitæ & mortis perditionem, ut instrumenta sint suæ iræ. . . eosdem vel mediis sui verbi audiendi priuat, vel per ipsammet Euangelij prædicationem magis excæcat, cæcutire & obsurdescere facit, ut sic ad finem suum perueniant.

Eadem penè verba habet Calvinus lib. 3. Instit. cap. 24. §. 12.

Vide, quomodo ad similia haud dissimiliter respondeat Calvinus lib. 3. Instit. cap. 23. per totum.

PARALLELVM IV.

Deum non velle omnes homines saluos fieri.

I A N S E N I V S.

a *E*rronea est sententia Recentiorum, qui exponunt locum Apostoli 1. ad Tim. 2. Vult omnes homines saluos fieri

HETERODOXI

CALVINVS lib. 3. Instit. cap. 24. §. 16. in 1. ad Timoth. 2. Quo nihil aliud profectò significat, quàm nulli hominum ordini viam ad salutem præclusisse.

POME-

Iansenij.

feri: de voluntate saluandi omnes, quantum in se est. b *Expositio enim ea ab errantibus introducta, à veris gratia defensoribus, grauiter improbata est.* a *TO. I. col. 514.* b *TO. 3. l. 3. c. 20. col. 374.*

B *Non potest statui voluntas generalis, quâ Deus omnes homines in damnatione primi peccati positos, velit saluos fieri, & ex qua voluntate generalia remedia sint omnibus præparata.* Tom. 3. lib. 10. c. 2. col. 1013.

Antecedens voluntas omnes saluandi est nuda velleitas, qualem Deus habet erga iam damnatas creaturas. Tom. 3. lib. 3. c. 19. col. 379.

C *Deus alios, quos non elegit ad regnum, quia noluit eis intendere finem, nempe salutem, noluit eos eligere ad media, hoc est, ad fidem: & quia noluit eis istum finem, noluit eis etiam prædicationem Euangelij & miracula fieri, quamuis videat eos Euangelio prædicato obediuros.* Tom. 3. lib. 9. c. 20. col. 974.

D *Nil inuat quòd Chrysostomus, Oecumenius, Theophylactus, alique Græci sensum istum Recentiorum verum esse dicant; quia Chrysostomus ante exortas de Gratia difficultates sua exarauit, & nulli imperfectius de Gratia, quàm Græci locuti sunt.* Tomo 3. lib. 3. c. 19. col. 378.

a *tom. 3. lib. 10. cap. 2. col. 1014.*

b *to. 3. l. 10. cap. 3. col. 1018.*

E a *Circa eos, qui reprobandi, Deus ante omnem præuisionem peccati actualis, habet voluntatem fixam eos relinquendi in eo statu, ex quo ceteros liberare statuit: ille autem citra dubium est perditionis, ac damnationis status.* b *Profectò sic se cum ceteris gerit, ac si neminem liberare, sed omnes damnare statuisset, non sufficientem redemptionem, ac gratiam præparando.*

PARALLELVM V.

Christus non pro omnibus mortuus.

IANSENIVS.

A *Argumentum pro gratia sufficiente omnium, sumptum ex eo, quòd Christus sit redemptor omnium, & pro omni-*

Heterodoxi.

POMERANVS: *Huius loci sensus est, nullum mundi ordinem à salute excludi.*

CALVINVS: *De hominum generibus, non de singulis personis sermo est.*

GASPAR MEGANDER: *Omnis generis homines, seu de quolibet statu aliquos seruari velit.*

Omnes in eum locum 1. ad Tim. 2.

B *CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine Amstelrod. art. 56. Quòd Dominus clamauit: Volui (saluare omnes) non dixit, vt Deus; sed tanquam homo, & doctor de sua voluntate humana.*

C *CHAMIERVS tom. 3. lib. 7. cap. 6. §. 6. Fecit omnes salutis capaces, potentiâ scilicet, non proximâ, sed remotâ, vt omnes facti sunt musicæ capaces, etiam muti.*

D *Similem habet censuram in re affini CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 2. §. 4. Porro tametsi Græci præ aliis, atque inter eos singulariter Chrysostomus, in extollenda humanæ voluntatis facultate modum excefferunt; veteres tamen &c.*

ET IDEM *ibid. cap. 3. §. 10. Illud ergo toties à Chrysostomo repetitum, repudiari necesse est: Quem trahit, volentem trahit.*

E *CALVINVS in expositione illius loci: Vult omnes &c. Pueriliter ergo hallucinantur, qui hunc Pauli locum prædestinationi opponunt; si Deus, inquit, indifferenter vult saluos fieri, falsum est alios ad salutem, alios ad exitium, æterno eius consilio esse prædestinatos. Aliquid fortè dicerent, si Paulus hîc de singulis hominibus ageret.*

HETERODOXI.

A *SYNODVS CONTRA-REMONSTRANT, cap. 2. art. 6. Reiicit Synodus errorem eorum, qui impetrationis, & applicationis distinctionem vsurpant, vt incautis & imperitis hanc opinio-*

Iansenius.

Heterodoxi.

omnibus crucifixus, & mortuus; usque ad nauseam à Pelagianis, præsertimq. Masfilienfibus, inculcatum fuit, ut mirum sit recentiores tanto studio trita hereticorum arma colligere, & obsoleta recudere. Tomo 3. lib. 3. c. 20. col. 379. 380.

B *Christus non pro totius mundi redemptione crucifixus, & mortuus est, sed tantum pro iis qui saluantur.* Tomo 1. lib. 8. c. 23. col. 546.

omnium hominum peccatis crucifixum, & mortuum; sed tantum pro fidelibus, & piis.

BEZA in *Thesibus de Sacrificio* apud Malderum in *Anti-Synodicis* cap. 7. Coram Deo, & tota Ecclesia testamur figmentum illud inauditum, & dilutum, Christum videlicet non minus pro impiis, quam pro fidelibus esse mortuum.

ITEM: Siue consilium Dei, siue passionis effectum, siue utrumque spectamus, pro impiis nullo modo est mortuus.

C *Proderit illi necessario Christi sanguis, & mors, pro quo sanguinem illum fuderit, & mortuus fuerit; & cui nullo modo prodest, pro illo nec sanguinem fudit, nec mortuus est.* Tomo 3. lib. 3. c. 20. col. 387.

CONTRA-REMONSTRANTES in *Specimine* ipse secundum consilium, mandatum, & commissionem sui Patris mortuus pro omnibus; ... sed pro solis electis.

D *Christus pro infidelium in infidelitate morientium, aut iustorum non perseuerantium salute, mortuus non est, nec sanguinem fudit, nec semetipsum redemptionem dedit.* Tomo 3. lib. 3. c. 20. col. 390.

E *Ibid. consequenter: Nec Patrem orauit pro non perseuerantium salute.*

F *Ibid. consequenter. Imò non magis pro aeterna liberatione ipsorum, quam pro diaboli deprecatus est.*

G *Firmissimam basim errori suo (Masfilienfes) collocarunt, ista Scriptura loca, quibus Deus dicitur omnes velle saluos fieri, atque esse redemptor omnium. ... ita totam diuini propositi, & predestinationis efficaciam, totam hominum discretionem, ad humanum arbitrium reuocabant.* Tomo 3 lib. 3. c. 20. col. 381.

H *Quis-*

opinionem instillant: Deum, quantum ad se attinet, omnibus hominibus ex æquo ea beneficia voluisse conferre, quæ per mortem Christi acquiruntur. ... Nam isti, dum simulant se distinctionem hanc sano sensu proponere, populo perniciosum Pelagianismi venenum cōnantur propinare.

B CHAMIERVS tom. 3. lib. 9. c. 13. in titulo cap. Non pro quibusuis mortuus Christus.

BOQUINVS, PINCEIVS, & CLEBITIVS apud Coccium *Thesauri Catholici* tom. 1. lib. 2. art. 7. Docent Christum non esse pro omnibus o-

C HIERONYMVS Zanchus in *Misc. doctrinâ* 1. Ioan. 2. ait: Sanguis Christi non est secundum propositum Dei, & reipsâ pro reprobis, & incredulis effusus, sed tantum pro quibusdam multis, hoc est, electis, & quidem pro omnibus istis multis.

SIMON SIMONIVS contra Schegkium lib. 2. fol. 24. scribit Christum, tantum electorum gratiâ, seipsum exinanivisse, formâ serui assumptâ. *Amstelrodamensi* art. 43. Christus non est tamen

D FIDEI GENEVANÆ CLYPEVS in dial. 4. apud Feuardentium in *Theomachia Caluinistica* lib. 5. cap. 15. Tantum pro his, (Christus) mortuus est, qui eum recipiunt in tali iustitia, id est, ut perfectum legis pro seipsis obseruatorem, & qui pro his Deo perfectè satisfecerit.

CALVINVS in 10. 1. 2. v. 2. Sub omnibus reprobos non comprehendit, sed eos designat qui simul credituri erant, & qui per varias mundi plagas dispersi erant.

E CALVINVS in cap. 17. Ioan. Christus proprii gregis solummodo fuit sollicitus, & pro electis suis dumtaxat orauit.

F BENEDICTVS ARETIVS par 2. probl. fol. 868. ait: Deum volentem ac scientem excludere Iudam, Pharaonem, Caipham, Herodem, nec esse eorundem, & aliorum desperantium, & damnatorum Christum Saluatorem.

G CONTRA-REMONSTRANT. in *Specimine Amstelrodamensi* art. 44. Qui docent Christum ... pro omnibus & singulis hominibus mortuum esse ... hifaciunt diuinum consilium, & decretum incertum.

IDEM

Iansenius.

Heterodoxi.

H *Quisquis talia diuina gratia adiutoria infirmis hominibus afferre nititur. . . . Christum frustra venisse, gratis mortuum esse persuadet.* Tom. 3. lib. 2. c. 27. col. 212.

H IDEM *ibid. consequenter:* Et faciunt inanem virtutem satisfactionis Christi.

P A R A L L E L V M VI.

Officium & vsus legis.

IANSENIUS.

HETERODOXI.

A *Fuit quidam sub lege status, sub quo generaliter, paucis exceptis, ante Saluatoris aduentum, non dabatur gratia sufficiens implendi id, quod iubebatur, multo minus gratia sufficiens ad salutem: sed è contrario talis gratia lationi legis, ac scopo Dei capitaliter repugnabat.* To. 3. lib. 3. c. 5. col. 271. sub fin.

B *Non ad fuit hominibus, sub vetere lege viuentibus, gratia sufficiens seruandi legem, vel vllum præceptum eius, sed potius impediens.* Tom. 3. lib. 3. c. 7. & 8. col. 284. & 288.

Lex iustitiam reddidit difficiliorem, & quasi muro interposito impossibilem. To. 3. lib. 1. c. 8. col. 33.

C *Hallucinatur quisquis legem eo scopo datam putat, vt eius luce eruditi, facilius peccata vitarent, aut per gratiam sufficientem eam seruarent; hoc enim Apostolo, & Augustino è diametro contrarium est: sed vt multitudine, & magnitudine peccatorum, quæ ex lege sciebatur futura, eorum superbia frangeretur.* To. 3. ibidem col. 33 & lib. 1. c. 11. 43.

stitiæ magnum & horribile monstrum, rebellis, pertinax, & durissimæ cervicis bestia est: ita pro conficienda, & conterenda ea, habet opus Deus ingenti forti malleo, scilicet lege.

IDEM *in Ep. ad Galatas cap. 3.* Lex spiritualiter ostendit nobis peccatum, per terrefacit, & humiliat: atque is totus, & proprius legis vsus est.

CALVINUS 2. *Instit. cap. 7. §. 2.* Legem propter transgressiones positam esse, docet (*Apostolus*) nempe, vt homines damnationis conuictos humiliaret.

D *Carnalis homo qui legem accipit . . . videlicet, vt quod lex iubet facere aut nolit, aut velit, vtrumuis fecerit, plerumque peccabit grauius, quam sine lege peccauisset: graniter quidem, si facere noluerit; periculosius, si voluerit.* Tomo. 3. lib. 1. c. 9. col. 37.

E Lex

A *CONTRA-REMÖNSTRANTES in Specim. Amstelrodamsi art. 57.* Iudæi, quibus Christus prædicabat, non poterant se conuertere, aut credere: nunquam etiam ipsis sufficiens gratia data est, quæ ad conuersionem, aut salutem pertingerent.

B IDEM *ibid. art. 52.* Alloquitur verbo suo reprobos Deus, sed idè, vt surdiores fiant: accendit suum lumen, vt cæciores fiant: docet eos, vt hebetiores maneant: medetur eis, ne sanentur.

C *LUTHERVS de seruo arbitrio to. 3.* Quæ igitur vtilitas, & necessitas talia (*præcepta*) inuulgandi, cum tot mala videantur inde provenire? . . . Prima est humiliatio nostræ superbiæ &c.

IDEM *in præfatione in vetus testam. tom. 3.* Alter legis vsus est . . . vt comescat, & contundat Deus monstrum, & bestiam illam furentem (*superbiam*.)

IBID. Deus nullâ arte mollire, & humiliare potest (*hominem*) vt agnoscat suâ miseriam, & damnationem, nisi lege . . . vt ergo opinio iu-

D *LUTHERVS in Ep. ad Galatas cap. 5.* Quò plus conantur homines satisfacere legi, hoc magis transgrediuntur.

IDEM *tom. 3. in præfatione in vetus Testam.* Dicimus legem bonam & vtilem, sed in bono vsu; scilicet ad reuelandas, & augendas spirituales transgressiones.

O 2

E CALVI.

E *Lex talis hominibus infirmis data, qua peccatis afflictis grauius adhuc affligerentur.* Tomo 3. lib. 1. c. 10. col. 41.

F *Legis latio illum habebat scopum, ut insonante præcepto, ac terribiliter pœnas, nisi hoc facerent, comminante, gratia necessitatem, ipsâ gratiæ adiuuantis subtractione, docerentur.* To. 3. lib. 3. c. 5. col. 271.

G *Lege comminante doctus, territus & conclusus... nihil illi reliquum superest nisi ut exclamet: Reus sum; fateor, egrotus sum, vincere volens peius victus, atque prostratus sum.* Tomo 3. lib. 1. c. 11. col. 45.

H *Lex tamquam Pedagogus seuerus atque terribilis infirmos animos ad Christi gratiam agnoscendam inuocandamq; terrore supplicij perduxit.* Tomo 3. lib. 1. c. 12 col. 51. Vide totum caput 12. lib. 1.

Heterodoxi.

E CALVINVS 2. *Instit. cap. 7. §. 10.* Secundum legis officium .... quo magis sese retinent; eò fortius intus accenduntur, feruent, bulliunt, parati quiduis facere, nisi legis terror obstaret.

F LUTHERVS tom. 3. in *præfat. in vetus Testam.* Nam sicut in monte Sina tonitru, fulmen &c. .... sic lex quando in suo vero est usu, nihil aliud facit, quàm quod reuelat peccatum, efficit iram, accusat, & perterrefacit hominem, ut non procul absint à desperatione.

G LUTHERVS *ad Galatas 3.* Homo cum sentit vim legis .... dicere solet: perditè vixi, quia transgressus sum omnia mandata Dei, ideoque reus sum æternæ mortis.

H IDEM *ibid.* Pedagogus lex est, quæ non tantum perterrefacit, & vexat, sed verberibus suis impellit ad Christum. *Vide per totum.*

P A R A L L E L V M VII.

Nullam dari gratiam sufficientem.

I A N S E N I V S .

A *Gratia sufficiens videtur monstrum quoddam singulare gratiæ.* To. 3. lib. 3. c. 2. col. 254.

B *Post lapsum Adæ nullum datur adiutorium verè sufficiens, quin simul efficax sit.* Tomo 3. lib. 3. c. 1. col. 250.

C *Illud Apostoli 1. ad Corinth. 10. Fidelis Deus, qui non patietur vos tentari, &c. nullo modo tam indiscretè intelligendum, ut hoc in omnibus omnino fidelibus obseruetur, sed tantum orantibus, &c. adeoque ferè electis.* Tomo 3 lib. 3. c. 13 col. 328.

D *Quisquis talia Diuinæ gratiæ adiutoria infirmis hominibus adferre nititur, quæ deserant, si velint; in quibus permaneant, si velint; cum quibus operentur, si velint: originalis peccati virus euacuat, illasas liberi arbitrij vires esse, & Christum frustra venisse, gratis mortuum esse persuadet.* Tomo 3. lib. 2. c. 27. col. 212.

læsione sui iuris, iterum ostium ad gratiam peccatori referauerit, ... hi faciunt diuinum consilium, & decretum incertum, & inanem virtutem satisfactionis Christi.

CALVINVS lib. 3. *Instit. cap. 24. §. 3.* Duo errores hic cauendi sunt: quia nonnulli cooperarium Deo faciunt hominem, ut suffragio suo ratam electionem faciat.

H E T E R O D O X I .

A PETRVS MOLINEVS in *quadam epist. citata apud Malderū 1. 2. fol. 485.* Pessimum, quod reperio in opinionibus istis nuperis, est gratia ista sufficiens, quam dicitur Deus dare omnibus hominibus.

CALVINVS lib. 2. *Instit. cap. 2. §. 6.* Phreneticos nihil moror, qui gratiam pariter, & promiscuè expositam esse garrunt.

B CALVINVS in *Antid. ad sess. 6. §. porro.* Motus Spiritus sancti sic est efficax, ut fidem temper gignat.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 3. cap. 6. §. 12. & 14. *Ad quesitum Bellarmini: An posito auxilio gratiæ homo possit legem implere, vel si maluerit, præuicari, responder:* Illud auxilium gratiæ, si intelligatur extrinsecum, verum esse; si intrinsecum, tunc necessariò operari.

C CALVINVS in *Antid. sess. 6. can. 9.* Regenerationis Spiritum non dari nisi electis, quisquis ignorat, nescio quid in Scripturis teneat.

D CONTRA-REMONSTRANTES in *Specimine Amstel. art. 44.* Qui docent Christum... non folis electis, sed etiam omnibus aliis hominibus... reconciliationem cum Deo impetrauissè... & rem eò perduxissè, ut Deus, sine

P A R A L L E L V M VIII.

Gratiæ resisti non posse.

I A N S E N I V S ,

H E T E R E D O X I .

A *N*ullum adiutorium gratiæ, cuius usus ita ponitur in arbitrio voluntatis, ut illo utatur, aut non utatur; ut illud deferat, aut non deferat; consentiat, aut non consentiat si voluerit: ad medicinale adiutorium (siue veram gratiam Christi) ullo modo pertinere potest. Tomo 3. lib. 2. c. 5. col. 103.

qui enim conuertuntur, resistere non possunt oblationi huius resistentiæ.

LUTHERVS de seruo arbitrio: Homo recreatus nihil facit, nihil conatur, quo ad perseuerantiam in regno Spiritus; sed utrumque facit solus Spiritus in nobis, ut libero arbitrio non relinquatur nisi nihil, & verè nihil. Totus liber de seruo arbitrio eodem spectat.

CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine art. 72. apud Malderum 1. 2. Gratiæ, cuius virtute, qui vocatur, exterius homo venit, adèd est efficax, & omnipotens tractio, ut ita tracti homines eiusmodi tractioni resistere, nec velint, nec possint, nec velle resistere queant. Similia multa habet in Synodo Dordra. art. 8. 12. &c.

B *N*ulla omnino gratia Christi, effectu suo caret, sed omnino efficit, ut voluntas velit, & aliquid operetur; unde gratia, & bonum opus ita reciprocantur, ut sicut ex gratia data mox effectus operis consecutus infertur; ita vice versâ ex defectu operis gratiam non esse datam. Tomo 3. lib. 2. c. 25 col. 202. 204.

C *A*diutorium gratiæ ante lapsum Adæ tale erat, ut ab ipso liberæ voluntatis nutupenderet, saluaque maneret illa libertatis in utramque partem flexibilis indifferentia: nunc verò tale est, quod suapte efficaciâ faciat influere facultatem, nec ipsius libero arbitrio subiaceat. To. 3. lib. 2. c. 4. col. 97.

CALVINVS 2. Instit. cap. 3. §. 10. Talem fuisse hominis adhuc stantis conditionem concedimus, ut potuerit in alteram partem inclinare, sed quum suo exemplo docuerit, quam miserum sit liberum arbitrium, nisi Deus in nobis & velit, & possit, quid fiet nobis, si ad eum modulum suam gratiam nobis impertitur.

A CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 3. §. 10. Medium, quem Sophistæ imaginantur, motum, cui obsequi, vel repellere liberum sit, apertè excludi videmus, ubi asseritur efficax ad perseuerandum constantia.

CONTRA-REMONSTRANTES in Specimine art. 73. apud Malderum 1. 2. Hæc gratia meritò dicitur irresistibilis, quia non solum resistentiam, & duritiam à corde hominis re ipsa auferit; sed ipsam auertit resistendi potentiam:

B CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 2. §. 10. in initio. Gratiæ voluntatem mouet, non qualiter multis sæculis traditum est & creditum, ut nostræ postea sit electionis, motioni aut obtemperare, aut refragari; sed illam efficaciter afficiendo.

IDEM in Antidoto sess. 6. §. Porro. Motus Spiritus sancti sic est efficax, ut fidem semper gignat.

IDEM ibid. in can. 4. Dissentiet quidem à Deo hominis voluntas, quam diu erit contraria; verum si in obedientiam composita fuerit, iam sublatum est dissentendi periculum: atqui eam esse diuinæ gratiæ efficaciam . . . . auctor est Dominus &c.

C CALVINVS in Antid. sess. 6. sub init. In eo hallucinantur, quòd motum nobis offerri somniant, qui mediam electionem nobis relinquat; nihil autem de efficacia illa cogitant &c.

IDEM ibid. Denique in eo falluntur, quòd nullum obseruant inter regenerationis gratiam, quæ nunc miseriæ nostræ subuenit, & primam, quæ Adæ data fuerat, discrimen . . . . quod defereret, cum vellet, &c. Idem habet Lutherus in Genes. cap. 2.

P A R A L L E L V M IX.

Nullam partem operis boni esse nostram.

Iansenius.

Heterodoxi.

A PELAGIANA phrasēs sunt, gratiam provocare, allicere, cooperari voluntati. Tom. 1. lib. 5. c. 11. col. 269.

B Laudem boni operis bonaeque voluntatis partiri cum Deo, impium esse ex eo patet, quod, post lapsum hominis, tota laus bonae voluntatis atque operis in solam gratiam referenda sit. To. 3. lib. 2. c. 23. col. 193.

ri homines, ut aliquantō se magis verecundos ostendant, quam fuerit Pelagius.

CALVINUS *ibid.* §. sexto capite: Nihil laudis refundi in liberum arbitrium ex bono opere, sed totum Deotribuendum.

IDEM *ibid.* in sess. 6. can. 4. Qui ergo motum aliquem libero arbitrio proprium tribuunt ... nihil aliud, quam Spiritum sanctum discerpunt.

IDEM *ibid.* in sess. 6. sub initium: Sed in quo hominem Deo socium adiungunt? quia gratiam Dei, quam repudiare posset liberè, recipit ... quantum ex virtute Dei detrahunt!

IDEM lib. 3. *Instit.* cap. 24. §. 1. Neque id, quemadmodum vulgo accipiunt, qui inter Dei gratiam, voluntatem, cursumque hominis partiuntur ... quod si apertè impium est, non dubitemus nostris voluntatibus aut studiis nihil relinquere.

IDEM *ibid.* §. 3. Duo errores hic cauendi sunt, quia nonnulli cooperarium faciunt Deo hominem, ut suffragio suo ratam electionem faciant.

CALVINUS lib. 2. *Instit.* cap. 3. §. 6. Omnes bonorum operum partes à primo motu Dei sunt propriae, & si quia esset vel minima ex nobis facultas, aliqua etiam esset meriti portio.

IDEM *ibid.* §. 11. Vnde sequitur eum non partiri inter Deum & nos, ac si ex proprio utriusque motu esset mutua concurrentia.

LVTHERVUS tom. 1. in resolutione propositionum Lipsensium concl. 2. Frustra garritur distinctio Sophistarum, actum bonum esse totum à Deo, sed non totaliter; est enim totus, & totaliter à Deo.

P A R A L L E L V M X.

In statu naturæ lapsæ non dari indifferentiam libertatis.

IANSENIUS.

HETERODOXI.

A Recentiores qui imaginantur illum tantummodo actum esse in libero voluntatis arbitrio, quem pro libitu, positus omnibus ad agendum necessariis, possumus facere, & non facere, sine dubitatione falluntur. To. 3. lib. 6. c. 4. col. 618.

^a Tom 3. col. 634.

^b **B** a Omnis omnino voluntas quantumcumque ad unum determinata, nullà tali necessitate, qua dicitur necesse esse, ut velit, definit esse libera. ^b Voluntas enim sen

A CALVINUS in *Antid.* sess. 6. ad can. 5. De verbo ne moueamus rixam, sed quia liberum arbitrium intelligunt eligendi facultatē, quæ sit in utramque partem libera & soluta, titulum sine re esse qui affirmant, Christum habent auctorem.

B LVTHERVUS in enarratione in Psalmos in resolutione circa concl. 7. Liberum arbitrium est figmētum in rebus, seu titulus sine re, quia nulli est in manu sua quidpiam cogitare, vel mali, vel boni, sed omnia (ut Wiclef articulus Con-

Iansenius.

seu volitio, & libera volitio idem sunt, sicut velle & liberè velle, & impossibile est, ut velle non sit liberum.

autem libertas, posse agere & non agere; posse sic, aut aliter agere. Itaque in quæstionem vocatur, si ne libera voluntas, & quatenus libera sit? Responsio: Quandoquidem omnia, quæ eueniunt, necessariò iuxta diuinam prædestinationem eueniant, nulla est arbitrij nostri libertas.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 2. cap. 8. n. 21. Verumtamen, ut alias dixi, retineatur sanè non tantum liberum arbitrium Latinorum, sed & τοῦ αὐτεξέσσιου Græcorum, ne inutili λογομαχία tempus inutiliter teramus . . . . hoc saluo (nimirum hominem necessariò agere) salua pax esto.

a Tom. 3.
l. 6. cap. 12.
col. 658.

b lib. 6. c. 6.
col. 632.
c 628.

c l. 6. cap. 6.
col. 635.

d lib. 8. c. 19.
col. 869.

C a Nihil aliud libero generaliter repugnat, quàm necessitatis illius premensis, cogentisq; violentia; b non verò necessitas voluntaria, quâ scilicet simpliciter necesse est aliquid fieri. c Siue, sola necessitas coactionis adimit libertatem, non necessitas simplex. d Hinc nulla gratiæ efficacia, nulla necessitas actibus nostris liberis formidanda est, sed sola vis coactionis, & necessitas violentiæ, & c.

pro natura voluntatis, quæ si cogeretur, voluntas non esset; nam coactio potius est, ut sic dicam, noluntas.

BYCERVVS lib. de concordia doctrine, explicat Lutherum, quod solam libertatem à necessitate negauerit, sed libertatem à coactione concesserit, apud Bellarminum lib. de gratia & libero arb. cap. 4. in medio.

CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 2. §. 7. Liberi ergo arbitrij hoc modo dicitur homo, non quia liberam habeat boni, æquè ac mali electionem, sed quia malè voluntate agit, non coactione: optimè id quidem & c.

CALVINVS de libero arb. contra Pighium lib. 2. Si coactioni opponitur libertas, liberum arbitrium esse, & fateor, & constanter asseuero; ac pro hæretico habeo, quisquis secus sentiat.

D Certissimum, est non venisse veteribus in mentem, ut libertatem Dei in eo ponerent, quod potest hoc, vel illud bonum facere, ut Recentiores putant, sed in hoc ipso, quod liberrimè, quamuis necessariò, iustitiam, bonitatemq; suam diligit. To. 3. lib. 6. c. 7. col. 639.

a To. 3. col.
778.
b To. 3. col.
641.
c To. 3. col.
783.

E a In beatis voluntas eò magis est libera, quò magis peccare non potest. b Per illam autem intelligo eam, quæ est stabilis, perpetua, ac immutabilis volitio non deficiendi ex amore Dei: c è contra demones perfectissimè liberi à iustitia, seruig; peccati amiserunt penitus libertatem ad bonum, retentà tamen perfectissimà libertate ad malum.

Voluntas concupiscentiæ imperio, & ponderi ita indefinenter seruit, eodem planè modo, quo voluntas Beatorum in omnibus omnino motibus seruit Diuinæ charitati.
Tomo 3. lib. 1. c. 4. col. 16.

Heterodoxi.

Constantiæ damnatus rectè docet) de necessitate absoluta eueniunt.

MELANCTHON in locis Theologicis VVittenbergæ editis, de viribus hominis, & libero arbitrio: Est

autem libertas, posse agere & non agere; posse sic, aut aliter agere. Itaque in quæstionem vocatur, si ne libera voluntas, & quatenus libera sit? Responsio: Quandoquidem omnia, quæ eueniunt, necessariò iuxta diuinam prædestinationem eueniant, nulla est arbitrij nostri libertas.

CHAMIERVS tom. 3. lib. 2. cap. 8. n. 21. Verumtamen, ut alias dixi, retineatur sanè non tantum liberum arbitrium Latinorum, sed & τοῦ αὐτεξέσσιου Græcorum, ne inutili λογομαχία tempus inutiliter teramus . . . . hoc saluo (nimirum hominem necessariò agere) salua pax esto.

C VVICLEFIST A apud VValdenses l. 1. doctrinalis fidei c. 23. Respondent: Quòd Deus non necessitat necessitate coactionis ad bonum, vel malum futurum, quia illa sola tollit arbitrij dignitatem, non autem alia necessitas præueniens absolutè futuritionem effectus.

LVTHERVVS tom. 3. de seruo arbitrio: Sequitur necessariò nos operari: necessariò dico, non coactè . . . hoc est, homo cum vacat Spiritu Dei, non quidem violentià velut raptus oborto collo nolens facit . . . sed sponte & libenti voluntate facit.

IDEM ibid. Facimus volentes & lubentes

pro natura voluntatis, quæ si cogeretur, voluntas non esset; nam coactio potius est, ut sic dicam, noluntas.

BYCERVVS lib. de concordia doctrine, explicat Lutherum, quod solam libertatem à necessitate negauerit, sed libertatem à coactione concesserit, apud Bellarminum lib. de gratia & libero arb. cap. 4. in medio.

CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 2. §. 7. Liberi ergo arbitrij hoc modo dicitur homo, non quia liberam habeat boni, æquè ac mali electionem, sed quia malè voluntate agit, non coactione: optimè id quidem & c.

CALVINVS de libero arb. contra Pighium lib. 2. Si coactioni opponitur libertas, liberum arbitrium esse, & fateor, & constanter asseuero; ac pro hæretico habeo, quisquis secus sentiat.

D CALVINVS lib. 2. Instit. c. 3. §. 5. Si liberam Dei voluntatem non impedit, quod necesse est illum bene agere; si diabolus, qui non nisi malè agere potest, voluntate tamen peccat; quis hominem idèò minùs voluntariè peccare diceret, quòd sit peccandi necessitati obnoxius? (ex iisdem Augustini locis, ex quibus Iansenius.)

E CHAMIERVS tom. 3. lib. 2. cap. 4. n. 2. Arbitrium Dei, Angelorum, diaboli, hominum glorificatorum & damnatorum est liberum; at eorundem arbitrium non est liberum à necessitate interna, ergo non semper arbitrium est liberum à necessitate interna.

Cum

Iansenius.

Heterodoxi.

atom. 3. l. 7.
c. 10. col.
779.

b tom. 2. de
stat. nat.
lap. l. 4. c.
18. col. 632.

F a Cum arbitrio in utramque partem libero, & flexibili conditus est primus homo; sed ex spontanea discretionem illa æquabilis libertatis indifferentia periit: bita ut homo hic & nunc in singulis actibus quadam humanis viribus insolubili peccandi necessitate teneatur.

CALVINVS lib. 1. Instit. cap. 15. c. 8. Qui verò perdit, & in spirituale exitium demersus, liberum arbitrium adhuc quærunt, inter Philosophorum placita, & cælestem doctrinam partiendo, planè desipiunt, ut nec cælum, nec terram attingant.

IDEM *ibid.* Poterat igitur Adam stare, si vellet, quando non nisi propriâ voluntate cecidit; sed quia in utramque partem flexibilis erat eius voluntas, idè tam facillè prolapsus est. Idem dicit de libero arbitrio lib. 2. contra Pighium.

CALVINVS ex iisdem penè rationibus & testimoniis idem agit lib. 2. Instit. cap. 5. §. 4. & seqq.

F LUTHERVS in Genes. cap. 3. Adam fuit, ut sic dicam, medius... Angeli, ut nunc sunt, non possunt cadere, Adam autem potuit cadere; fuit enim in illo statu, in quo poterat fieri immortalis... poterat enim ab ista innocentia puerili ruere in maledictionem, peccatum, & mortem, sicut accidit. Hanc autem Adami libertatis indifferentiam post lapsum prorsus esse deperditam, docet Lutherus toto libro de seruo arbitrio.

Christi se discipulos esse professi, in homine

P A R A L L E L V M XI.

Deus impossibilia iubet.

IANSENIVS.

HETERODOXI.

A Sunt quedam homini præcepta, secundum statum, & vires, in quibus constitutus, impossibilia; nec adest semper gratia, quâ præcepta illa implere sufficimus. To. 3. lib. 3. c. 13. col. 325.

A LUTHERVS in Confutat. rationis Latomiana: Tot Scripturæ testimonia, probant mandatum esse impossibile nobis, ut nihil sit manifestius.

MELANCTHON *ad cap. 4. Ep. ad Rom. edit. 1.* Cum mandat lex diligere Deum, perinde impossibilia iubet, atque si præcipiat nobis transuolare Caucaſum.

CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 7. Sit extra controuersiam, impossibile esse, in hac carne, legis implementum.

IDEM *ibid.* §. 5. Quod autem impossibile legis obseruationem diximus, id est paucis verbis explicandum, simul & confirmandum: solet enim vulgò, absurdissima sententia videri.

CONTRA-REMONSTRANTE *art. 53. in Specimine Amstel.* Deus ab omnibus hominibus... exigit seruitutem & obedientiam; sed potestatem obediendi non vult omnibus dare: exigit fidem ab omnibus, quibus verbum annuntiatur; sed non vult omnibus ipsis dare fidem.

B Impotentia implendi præcepta, reperitur etiam in iustis, qui & fidem Christi, & charitatem iustitia susceperunt. To. 3. lib. 2. c. 32. col. 236.

B IOANNES MONHEMIVS dialog. 3. Nemo, quantumvis perfectus, præstare potest quod lex iubet.

MELANCTHON *in Apologia, titulo de Voti monasticis:* Extrema impietas est sentire, quod Decalogo ita satisfaciant, ut merita supersint, cum hæc præcepta omnes sanctos accusent: Diliges Dominum &c. Item: Non concupisces, &c.

LUTHERVS *in Ep. ad Galatas cap. 4.* Impossibile est humanam naturam implere legem: imò in iustificatis, qui habent Spiritum sanctum, repugnat lex membrorum legi mentis.

IDEM *in psal. 51.* Decalogus nunquam potest plene præstari.

C Ita peccato periit libertas arbitrij ad faciendum bonum. ut ante gratiam non solum non possit, vniuersam legem moralis honestatis implere, sed nec vnâ quidem, nec vnum opus eius. Tomo. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 4. c. 19. col. 631.

C IDEM in propositionibus de lege, contra Antinomos. Lex est planè inutilis, & impossibilis.

Sine

CHEMNI-

CAP. V. PROPOSITIONES THEOLOGICÆ. 113
Iansenius. Heterodoxi.

D a Sine gratiâ superari non potest vlla tentatio: vel si superetur, alio etiam peccato superatur; b nec sine eâ, vel vnum præceptum legis naturalis, impleri potest, sic vt peccatum illâ obseruatione vitetur.
a Tom. 2. col. 502. b col. 497.

E Improbatur Iansenius hanc sententiam ex Ep. ad Demetriadem. Nec impossibile aliquid voluit imperare, qui iustus; nec damnaturus hominem fuit pro eo, quod vitare non potuit, qui pius est. Tomo 1. lib. 4. c. 16. col. 218.

F Nam hoc idem sibi vult Augustinus, quando contra Pelagianos præceptorum possibilitatem contentiosissime inculcantes, dicit, &c. Tomo 3. lib. 3. c. 13. col. 324.

G Quamuis homini desit gratia sufficiens, qua præcepta possit implere, non propterea frustra esse præcepta, consilia, monitiones: habent enim vsum significandi homini, vt si fortè possit, faciat quod iubetur. Si non possit, infirmitatem doleat, oretq; pro viribus impetrandis. Tom. 3. lib. 3. c. 17. col. 354.

H Tertia utilitas (præceptorum) vt non solum sciant, tam boni, quàm mali, quid sibi faciendum sit; sed etiam qui non faciunt, sint inexcusabiles. To. 3. col. 356.

I Et si præcepta impossibilia, ea tamen non esse frustra, ostendere conatur Iansenius. Tom. 3. lib. 3. c. 17. col. 352. & seq.

D CHEMNITIVS in examine Trid. ad sess. 6. cap. 11. & can. 18. tota questione 3. Quamdiu igitur caro spiritui repugnat, lex non potest perfectè impleri.

E LVTHERVVS in responsione ad dialog. Sylvestri. Pessimè facis, quod negas Saluatorem, impossibilia iussisse: plustquam pessimè facis, quod hoc falsitatem audes appellare: non possumus, in hac vita mandata Dei implere.

F CALVINVS in Antid. ad sess. 6. cap. 11. Impossibile esse assero, quod Scripturæ nunquam futurum pronuntiant. Vexabant Augustinum hac calumniâ Pelagiani, quod diceret Dei præcepta ad obseruandum, esse impossibilia.

IDEM 2. Instit. cap. 7. §. 5. Eiusmodi argutiâ vexabant Augustinum Pelagiani; iniuriam fieri Deo, si plus iubeat, quàm per eius gratiam præstare queant fideles.

G CHEMNITIVS in examine Trid. ad sess. 6. can. 4. & 5. Non sunt frustra (præcepta) etsi nihil possit liberum arbitrium, sine gratia necessitante, quam soli electi habent.

CALVINVS lib. 2. Instit. cap. 5. §. 7. Impij, dum aduersari Deo suas libidines per legem edocti, suo ipsorum testimonio rei fiunt. Rij, dum suæ impotentiae admoniti, ad gratiam confugiunt.

H CALVINVS ibid. §. 4. Verbum idem, dum reprobis destinatur, etsi non in eorum correctionem, in alium tamen vsum valere facit, quo & in præsens conscientiae testimonio vrgeantur, & in iudicij die magis reddantur inexcusabiles.

I **IDEM** facit Calvinus ex iisdem penè testimoniis, & rationibus lib. 2. Instit. cap. 5. §. 4. & seqq.

PARALLELVM XII.

Ignorantia inuincibilis non excusat à peccato.

IANSENIVS.

A Ignorantiâ, etiam qua necessitatis est, non voluntatis, hoc est inuincibilem non carere peccato, vt dogma fidei, ab antiquis traditum, & contrarium solemne Pelagianorum dogma fuit.

Tom. 2. de stat. nat. lapsæ lib. 2. tit. & textu cap. 2. col. 287.

excusante. .... Quisquis inuincibilem ignorantiam, excusationem mereri statuit, inuertit Scripturam sanctam, & tollit è mundo Christum iustitiae solem.

HETERODOXI.

A LVTHERVVS in Genes. cap. 12. Scholastici inuincibilem ignorantiam dixerunt excusabilem, id est, peccatum prorsus tollat: hoc si statuamus verum esse, sequetur, etiamsi sine Christo homines saluari, si faciant, quod in se est: tanta caritas est in Papæ Scholis, & Ecclesiis.

IDEM ibid. Falsa est ista celebris Scholasticorum sententia, de ignorantia inuincibili

P

Ignorantia

Iansenius.

Heterodoxi.

B Ignorantia inuincibilis iuris naturalis, non excusat à peccato delinquentes.

Tomo. 2. de stat. nat. lap. lib. 2. cap. 5. col. 310.

Doctrina supra tradita de alia ignorantia intelligi non potest, quàm de illa, quæ dicitur esse iuris naturalis.

Tom. 2. lib. 2. de stat. nat. lap. c. 5. col. 306.

B LVTHERVUS in Genes. c. 12. In politicis negotiis potest esse locus inuincibili ignorantie . . . . . Sed hæc ad res sacras, & conscientie negotia transferenda non sunt.

CALVINVS lib. 2. instit. cap. 2. §. 25. Eorum est repudianda opinio, qui consultam malitiam, & prauitatem in omnibus peccatis, intercedere tradunt, nimium enim experimur, quoties labamur cum bonâ nostrâ intentione.

P A R A L L E L V M XIII.
Non dari opera moraliter bona naturalis ordinis.

IANSENIUS.

A I Ta peccato periit libertas arbitrij ad faciendum bonum, ut, ante gratiam, non solum non possit uniuersam legem moralis honestatis implere, sed nec unam quidem, nec unum opus eius, ita inducta est peccandi necessitas, ut in omni actu, quo legem sibi videtur vel seruare, vel transgredi reus alicuius peccati teneatur.

Tomo 2. de stat. nat. lap. lib. 4. cap. 18. col. 632.

B Viribus natura peccatum sine peccato non vitatur, nec lex ulla seruatur.

Tomo. 2. de stat. nat. lap. lib. 3. cap. 20. col. 525.

C Pelagiani doctrinam suam, quod possint fieri opera natura moraliter bona, fundant in loco Apostoli, ad Rom. 2. Gentiles quæ legem non habent &c. quæ sunt dissonantia à doctrina Ecclesiast. veritate.

Tomo 1. lib. 4. cap. 8. col. 202.

IBID. Omni iustitiâ usque ad minimam particulam, hominem spoliatus, donec solâ misericordiâ in spem vitæ æternæ regeneratus fuerit.

IDEM lib. 2. Instit. cap. 3. §. 2. Graui telo confoditur, eius ingenium, quum omnes, quæ inde prodeunt cogitationes, ut stultæ, friuolæ, insanæ, peruersæ iridentur.

PETRVS MARTYR in Ep. ad Rom. cap. 9. v. 18. Qui regenerati non sunt, nihil quod Deo placeat præstare possunt, imò quidquid agunt, semper peccant.

P A R A L L E L V M XIV.

Omnia opera infidelium esse peccata.

IANSENIUS.

A O Mnia opera infidelium, sunt peccata: & virtutes Philosophorum sunt vitia.

Tomo 2. de statu nat. lap. lib. 4. cap. 27. col. 652.

Idem

HETERODOXI.

A CALVINVS lib. 3. instit. cap. 14. Imprimis quando naturalibus dotibus censendi (homines) sunt, à vertice capitis, ad plantam usque pedis scintilla boni non reperietur. Idem probat ex iisdem locis Scripturæ, Augustini, quibus Iansenius, per sex paragraphos.

IDEM ibid. cap. 4. §. 8. Constituimus ergo extra dubium . . . . . quæ vel summo splendore perspicua sunt opera in hominibus nondum verè iustificatis, tam procul abesse à iustitiâ coram Domino, ut peccata censeantur.

B CALVINVS lib. 3. instit. c. 14. §. 4. Sine Christi communicatione nulla est sanctificatio: pulchros ergo & aspectu speciosos, gustu etiam suaves fructus generare possunt, bonos nequaquam.

IDEM ibid. Est maledictum, nec modò nullius ad iustitiam pretij, sed certi in damnationem meriti, quidquid cogitat, meditatur, perficit homo, antequam Deo per fidem reconcilietur.

C IDEM ib. §. 5. Ut naturâ conditi sumus, citius ex lapide oleum, quàm ex nobis opus bonum exprimeretur (scilicet sine gratia.)

bonum exprimeretur, hominem spoliatus, donec solâ

HETERODOXI.

A C HEMNITIVS in Exa. Trid. in sess. 6. can. 1. & 7. Infidelium opera, non inter verè bona opera, sed inter peccata recensenda sunt.

LVTHERVUS in Genes. cap. 8. Si igitur hoc, quasi

Heterodoxi.

quasi somnium vitæ, & externam hanc laruam consideres, pulcherrimum factum est; sed coram Deo est fœda idololatria.

CALVINVS lib.3. *Instit. cap.14. §.4.* Est maledictum, (*opus infidelium*) nec modò nullius ad iustitiam pretij; sed certi in damnationem meriti, quidquid cogitat, meditatur, perficit homo, antequam Deo per fidem reconcilietur.

CHAMIERVS lib.4. *cap.6. n.1.* Quidquid fit absque fide, peccatum est. *Quod probat toto illo capite, & sequentibus, ex iisdem ferè locis Augustini, & Scripturæ, quibus Iansenius.*

MELANCTHON in Ep. ad Rom. *cap.14. v.14.* Omne quod non est ex fide, peccatum est.

IANSENIVS.

B *Idem docet fusè ex professo, de virtutibus Romanorum.*

Tomo 2. de statu nat. lapsæ lib.4. cap.11. 12. & 13.

C *Sola absentia fidei sufficit, ut omnia opera infidelium vera sint peccata.*

Tomo 2. de statu naturæ lapsæ lib.4. cap.3. col.553.

D *Nullum omnino fieri potest opus bonum, hoc est sine peccato, nisi ad finem, in quem referri vera sapientia præcipit, hoc est, in Deum propter se dilectum, referatur.*

Tomo 2. de stat. nat. lapsæ lib.3. cap.17. col.509.

E *Hæc est ratio, cur huiusmodi opera ..... (infidelium) sint peccata, quia non ad illum finem referuntur, quo vera sapientia referenda esse præscribit.*

Tomo 2. col.511. Ibidem per totum cap.17.

IDEM *ibid.* Infidelium voluntas, eo ipso quo destituitur charitate, mala est.

IDEM *ibid. n.25.* Non est necesse, aliquem operari propter diabolum ut peccet; sed sufficit omnino non operari propter Deum.

PETRVS MARTYR in Ep. ad Rom. *cap.2. v.14.* Præclara eorum opera, (*infidelium*) licet quoad ipsos peccata essent, tamen ex sua natura vel genere cum accederent ad illa quæ Deus in lege præcepit, damnari non poterant humano iudicio: coram Deo tamen praua ea fuisse, idè non est dubium quòd ad congruum finem minimè referrentur.

P A R A L L E L V M XV.

Attritio ex metu gehennæ mala.

IANSENIVS.

A *Impossibile est, ut ille, qui in peccandi proposito constitutus est, solâ pænæ formidine*

HETERODOXI.

B CALVINVS lib.3. *instit. cap.14. §.3.* Constituit igitur (*Augustinus*) omnes Fabricios, Scipiones, Catones, in illis suis præclaris facinoribus hoc peccasse, quod cum fidei luce carerent, non ad eum finem ipsa retulerunt, ad quem referre debuerunt.

LVTHERVVS in Ep. ad Galatas c.4. Opera extra fidem facta, ut maximè in speciem sancta videantur, sub peccato, & maledicto sunt.

C BVCERVS I. ad Rom. *cap.14. v.23.* Quod fide caret, non modò ingratum, sed & abominabile est coram Deo.

CALVINVS in Antid. Trid. *sess.6. in can.7.* Sine qua (*fide*) quæ videntur bona opera, in peccata vertuntur.

D CALVINVS in Antid. *sess.6. in can.7.* Idèd peccant infideles, quidquid agant, quòd facta sua non ad legitimum finem referunt. *vbi iisdem locis Augustini vritur, quibus Iansenius.*

IDEM lib.3. *instit. cap.14. §.3.* Quia ergo scopum non respiciunt, quem Dei sapientia præscribit, tametsi officium bonum videtur, quod agunt, sine tamen peruerso peccatum est. *Quod toto ferè capite probat.*

E CHAMIERVS lib.4. *cap.10. n.2.* Ut alia omnia deessent, certè nihil agit infidelis propter Deum; atqui hic finis si desit, nihil est, quod possit bene fieri.

HETERODOXI.

LVTHERVVS in *assertione articulorum contra Bullam Leonis ass.4.* Imperfecta charitas morituri secum fert necessariò magnum timorem

Iansenius.

Heterodoxi.

midine ita mutet voluntatem, peccatum detestetur, ut non peccet.

b Tom. 3.
col. 572.

A b *Quia & id est principium, esse impossibile ut sic mutet voluntatem, nam hoc proprium officium charitatis est.*

a Tom. 3.
col. 587.

B a *Præceptum bonum ex timore, ne quidem concupisci potest, sed solâ charitate.*

a Tom. 3.
col. 584.

C a *Iustitia, quam ex formidine quis operatur . . . . non est vera, sed ex affectu inquinato orta.* b. *Nullum enim opus, potest esse bonum, nisi in finem, in quem referri vera sapientia præcipit, hoc est in Deum propter se dilectum, referatur.*

b Tom. 2.
col. 509.

a Tom. 3.
col. 577.

D a *Timens, quidquid ex illo timore fecerit, nihil ex animo, nihil ex corde, nihil volenter, nihil coram Deo; sed tantum in speciem coram hominibus, operatur. Hinc non est amicus rectitudinis, nec Dei; sed potius hostiles erga eum animos gerit; b & potius non implet operando legem quam implet.*

b Tom. 3.
col. 584.

E *Quæ omnia præcipue declarant doctrinam istam, quam Scholastici quidam tradunt de dolore peccatorum, ex solo gehennæ metu, non solum Augustini principiis fundatissimis, & per omnes eius lucubrationes diffusis ex diametro repugnare; sed etiam à Synodi Tridentinæ Patribus, multis modis proscriptam esse; quam, non perspecta veritas, sed sola inutilis, imò perniciofa erga peccatores misericordia peperit.*

Tom. 3. lib. 5. c. 35. col. 597.

morem, qui se solo satis est facere poenam Purgatorij, & impedire introitum regni.

B LVTHERVS in *Epist. ad Sulpicium*: Poenitentia vera non est, nisi quæ ab amore iustitiæ, & Dei incipit, & hoc est principium poenitentia.

IDEM *ibid.* Resipiscencia, & intelligentia sui mali sine mutatione affectus, & amoris fieri est impossibile.

C CHEMNITIVS in *exa. Trid. de contritione, in fine sess. 14. can. 5.* Contritio expauescens, consideratione iræ, & iudicij Dei, si non oriatur ex dilectione Dei, etiam si accedat fides, petens, & statuens remitti nobis, peccata propter Christum, tamen est non salutaris, sed Iudæ poenitentia.

D LVTHERVS in *assertionibus articulorum, contra Bullam Leonis ass. 6.* Contritio, quæ paratur per discussionem, & collectionem, & detestationem peccatorum, quæ quis recogitat annos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem eternæ beatitudinis, & acquisitionem eternæ damnationis, hæc contritio facit hypocritam, imò magis peccatorem. *Hæc propositio in terminis damnata est à Tridentino sess. 14. can. 5.*

IDEM in *serm. de poenit.* Quò magis timore poenæ, & dolore damni conteruntur, eò magis peccant, & afficiuntur suis peccatis, quæ coguntur, non autem volunt odisse.

E IDEM *ibid.* Vocant (Papistæ) attritionem, proximè disponentem ad contritionem: quæ opinionem errorem ego iudico.

Nota: Calvinum hic esse benigniorem Iansenio: nam in *Antid. Trid. sess. 6. can. 8.* Si quis dixerit metum peccatum esse, anathema sit, respondet: Amen, nec cuiquam id puto in mentem venisse, qualis crima ab illo describitur, veram poenitentiam continet.

P A R A L L E L U M XVI.

Amor concupiscentiæ respectu Dei, vitiosus est.

Iansenius.

Heterodoxi.

A *Concupiscentia respectu Dei amor vitiosus est.*

Tom. 3. lib. 5. cap. 9. col. 525.

B *Spem Christianam deprimunt, qui eam subtrahunt charitati, & quodam sinceritatis adulterio puritatem diuinæ, & gratuite charitatis in concupiscentiæ amorem, aut in mercenariæ cupiditatis fœditatem vertunt.*

Tom. 3. lib. 5. c. 9. col. 526.

A LVTHERVS in *assertion. articulorum contra Bullam Leonis ass. 6.* Contritio, quæ paratur . . . per amissionem eternæ beatitudinis, facit hypocritam, imò magis peccatorem.

B CALVINVS in *Antid. ad sess. 6. can. 25.* Dei iudicio nihil est sincerum, nec probum, nisi quod ex perfecto eius amore manat.

Absit

IDEM

c Absit, ut ita Christianus propter retributionem operetur, ipsum Deum mercedem tanquam sibi utilem expectando.
Tom.3.lib.5.c.10.col.530.

c IDEM ibid.can.31. Cum ingenuam à filiis suis obedientiam requirat Deus, seruire huiusmodi obsequium (intuitu scilicet mercedis operari) nō repudiabit modò, sed procul etiam reiciet.

BVGARVS DE MONTE FALCONE in Cataluniâ damnatus fuit ob hanc doctrinam; ut refert Bernardus de Luxemburgo, in Catalogo hereticorum.

PARALLELVM XVII.

Præcepto, *Non concupisces*, prohibiti
motus indeliberati.

I A N S E N I V S.

A PER præceptum, Non concupisces, ipsi motus concupiscentiæ intelliguntur prohiberi: ideoq. illud præceptum solum est in calo complendum. .... Et infra.

B Huius vitæ iustitiam hic perfici, quando concupiscentiis, etsi tumultuantibus, non consentimus.

Tomo 2. de statu nat. lap. lib.2. cap.24. col.414.

HETERODOXI.

A CALVINVS l.3.instit.cap.3. §.10. Augustinus tum demum fieri peccatum docet, quando primæ appetitioni cedit voluntas: Nos autem illud ipsum pro peccato habemus, quod aliquâ omnino cupiditate contra legem Dei homo titillatur, &c.

B IDEM in Ep.ad Rom.cap.7.v.7. Intellexit (homo) se esse peccatorem, dum vidit concupiscentiam lege prohiberi, quâ nemo hominum vacuus est.

IDEM in Antid. sess.5. decreto de originali: Negari, nisi impudenter, non potest, quin repugantia aduersus legem Dei verè sit peccatum. .... sequitur ergo, suapte naturâ esse

peccatum, tamen non imputetur.

Agit de concupiscentia motibus indeliberatis, quos dixerat Concilium non nocere, nisi consensus accedat.

MELANTHON secutus magistrum suum Lutherum, in locis communibus, de 9. & 10. præcepto. Sciamus lege Dei ..... accusari, & damnari etiam vitium hærens in hac deprauata hominum naturâ, quod vocant concupiscentiam; non enim tantum damnat hic vitiosos affectus, ad quos accedit consensus, sed etiam ipsam prauam inclinationem.

CHAMIERVS Tomo 3. lib.10. cap.6. §.15. Itaque cum concupiscentiam hanc, quæ ex deliberatione voluntaria est, constet vtriusque esse peccatum, & prohiberi hoc decimo legis mandato, sitque tantum controuersia de altera, hanc etiam iam nos dicimus prohiberi hoc mandato.

PARALLELVM XVIII.

Diua Virgo non potuit esse immunis à peccato originali,
& contrarium est erroneum.

I A N S E N I V S.

HETERODOXI.

A NVllum qualecumque malum inferri à Deo potest creatura rationali, sine culpa.

Tom.2.de stat.puræ nat. lib.3.c.11.col.925. in titulo capituli.

B CHAMIERVS Tom.3.lib.5.cap.7. Hæc immunitas, (D. Virginis) repugnat Scripturæ, quæ definit, vno dempto Christo, in omnes homines deriuatum esse peccatum: repugnat traditioni Ecclesiæ.

Impossi-

P 3

IDEM

Iansenius.

Heterodoxi.

B Impossibile est miseriam à Deo infligi sine culpa precedente.

Tomo 2. de statu puræ nat. lib. I. cap. 14. col. 746.

C Ex miseriis puræ naturæ cogimur ad diuersas impietates, ad blasphemiam, ad Manicheismum (quia nempe in illa culpa non fuisset.)

Tomo 2. de statu puræ naturæ lib. 3. c. 15. col. 945. in titulo capitis.

Sed B. Virgo passa est miseriis, & pœnalitates huius vitæ, & mortuæ est; & iuxta Tridentinum sess. 6. can. 23. omni peccato actuali caruit, ergo. Consequentiam forme lector.

B IDEM ibid. c. II. §. I. Quicumque obnoxius est miseriis à peccato, nec propter merè aliena peccata, is est obnoxius peccato; at Beata Virgo, obnoxia fuit miseriis, quæ à peccato, nec propter merè aliena peccata; ergo Virgo Beata fuit obnoxia peccato.

C MATTHIAS ILLYRICVS centuria 9. cap. 10. Tilmannus Heshufius in lib. de sexcentis erroribus Pontificum tit. de peccato num. ultimo. Martinus Chemnitius in examine Trid. sess. 6. in appendice ad decretum V. docent erroneam esse sententiam, quæ facit Beatam Virginem, peccati originalis expertem.

Amice lector, Antistateræ partem vtramque æqualibus hinc inde momentis æquilibrem vbi sedulò inter se contuleris, stylique accrimoniam, censurandi temeritatem, ac arrogantiam, phrasim haud dissimilem, rem ipsam, scopum denique, ac symbola omnia iustâ æstimatione appenderis; nunquid censēbis Ianseniano calculo absolutum iri nostri temporis hæreticos, in vniuersa propemodum de Prouidentia Diuinæ serie doctrina; damnandos autem omnium gentium, ac sæculorum Doctores Catholicos? vtcumque arbitrābere, certè id nos affecutos confidimus, ne splendido ac specioso titulo Augustiniani nominis, interpretis verò Episcopi, ac Doctoris Theologi prætexta dogmata, eadem fortasse, quæ à vicinis nostris Heterodoxis eodem Augustini inuolucro subdolè propinata sunt, atque etiamnum (pro dolor!) propinantur, incautum fallant.

C A P V T S E X T V M.
 DE IMPOSTVRIS,
 CONTRADICTIONIBVS
 ET
 THRASONISMIS
 CORN. IANSENII.

Quoniam præter immodicas Censuras, quibus Societatis IESV Theologos perstringit Iansenius, quamplurima, quorum aliqua hinc inde delibata sunt, falsò illis imponit, vt inprimis est illud: *Quòd obiectiones Pelagij, vel Augustini errantis, acceperint pro vera eius doctrina & assertione*: quod toto Opere suo insolenter iactat, plurima item dicat parum inter sese cohærentia; imò & quædam in sanctos Ecclesiæ Patres, & Scholasticos omnes Theologos, quibus superbè insultat, iniuriosa: visum fuit è multis pauca colligere & Lectori proponere: vt sicut ex superioribus capitibus doctrinam, ita ex pauculis illis fidem Iansenij plenius perspiciat, ne incautus fallatur.

P R I M A I M P O S T V R A.

Scriptores inter Origenis & Augustini atatem interiecti plerique Semipelagianâ labe infecti fuerunt, quam in Oriente ab ipso Origene (quem in Scripturarum explicatione sectabantur) traxerunt, præcipuè Græci. Iansenius Tom. 1. col. 438.

PER Scriptores illos sanctos Ecclesiæ Patres Doctoresque intelligit, vt eorum contra se proferenda testimonia suspecta reddat. Hæreseos igitur insinuat Iansenius Athanasium, Epiphanium, Basilium, Ephrem, Gregorium Nazianzenum & Nyssenum, Chrysostomum, aliosque coæquales illorum, qui definitis temporibus inter Origenem & Augustinum interiacent. Insinuat quoque hoc modo nouitatis Augustinum, quasi diuersam ab illis doctrinam tradiderit, atque ita vnius Catholicæ Ecclesiæ coniunctissimos filios diuidit. Quo spiritu? Quo apud Ruardum Art. VII. Calvinus: cuius ibi verba sunt tantum non modestiora: *Græci, inquit, præ aliis, atque inter eos singulariter Chrysostomus, in extollenda humana voluntatis facultate modum exceßerunt. Veteres autem omnes, excepto Augustino, sic hac in re, aut variant, aut vacillant, aut perplexè loquuntur, vt certi ferè nihil ex eorum scriptis referre liceat.* Sic ille, Veteribus omnibus, & præsertim Græcis Ecclesiæ Patribus, Augustini doctrinam, velut ab illis diuersam & nouam opponens. Sed quàm ab Antiquiorum, etiam Græcorum, Patrum sententia recedere noluerit Augustinus, & quàm suam ipsè doctrinam illis studuerit conformare; patet inprimis ex Epist. Cælestini Pontificis ad Episcopos Galliæ c. 2. Et ex ipso Augustino lib. de natura & gratia c. 61. 62. & seqq. Item de bono perseverantiæ c. 19. & lib. 1. contra Iulianum c. 4. 5. & 6. vbi suam doctrinam ex eorum, velut irrefragibili auctoritate, nititur stabilire. Quàm verò etiam illibata & ab omni hæreseos labe pura eorundem scripta censuerit, patet ex lib. 2. contra Iulian. c. 10. fine, vbi post nominatos complures Græcos Latinosque Patres, qui inter ipsum & Origenem plerique interiacent, sic contra Iulianum, eorum obrectatorem, concludit: *Aduersus hanc, inquit, miserabilem, quam Deus auertat, insaniam sic respondendum esse video libris tuis (Iuliane) vt fides quoque aduersus te defendatur istorum, sicut contra impios & Christi professos inimicos, etiam ipsum defenditur Euangelium.* Hisce verbis etiam contra Iansenium defensores sanctos Patres Lector meminerit, sicubi eorum auctoritatem ab illo eleuari animaduernerit.

II. IMPOSTURA ET CONTRADICTION.

Origenes omnibus numeris absolutam tradit, inamissibilem, & quasi essentialem in omni statu liberi arbitrij indifferentiam, quæ alterius partis necessitatē excludat. Hæc est autē totius Pelagiana structura basis præcipua. Iansf. tom. 1. col. 367.

Errores Origenis diligentissimè notarunt Epiphanius, Theophilus, Hieronymus, Theodoretus, Nicephorus, aliique: neque ullus eorum inter errores eius posuit eam, quam docuit indifferentiam vtriusque partis. Sed & Iansenius, qui loco citato, suā illā censoriā potestate indifferentiam illam in Origene erroris damnat: a non veretur eundem obtorto collo in eam sententiam trahere quòd libertas eum necessitatē consistat, cum tamen expressè contrarium ibi dicat Origenes. Nimirum nouit Iansenius, Bataucā arte, cum lubet, nunc in Orientem, nunc in Occidentem eodem vento nauigare, & in eodem Auctore nunc communem & veram doctrinam hæreseos damnare; nunc ab illa abductum in suam sententiam pertrahere.

a Tom. 3.
col. 658.

III. IMPOSTURA ET CONTRADICTION.

Iansenius S. Augustinum pro libitu suo iam irrefragabilem facit Doctorem: iam errantem aut retractantem: iam dogmatizantem, quod ipsi placuerit.

Primò enim dicit Augustino altissimam Theologiam mox à baptismo calitùs fuisse inspiratam a. E diuerso autem Augustinum b suo pede metiens, dicit illum quæ iuuenis ac tyro contra Manichæos scribens incautè effuderat, ea iam senem, & contra Pelagianos scribentem correxisse; ac inter cetera id quod dixerat de pœnis paruulorum: cum tamen nec id retractarit Augustinus, nec tyro, aut iuuenis, sed iam Episcopus creatus contra Manichæos scripserit.

a To. 2. col.
745.

b Tom. 2.
col. 964.

Secundò doctrinam omnem suam, quam contra communem Scholasticorum sententiam protrudere cœpit, inuidiæ declinandæ causâ, S. Augustino adscribit, eamque ab illo velut Ecclesiæ Catholicæ dogma traditam fuisse asseuerat: vt ferè facit in omnibus illis, quæ cap. 2. per articulos 18. ex illo proposuimus. Cum tamen Cælestinus Pontifex epistolâ ad Prosperum & Hilarium expressè definiat, illa dumtaxat in præscriptis materiis vt fidei dogmata haberi debere, & sufficere, quæ ibidem nouem articulis à c. 4. vsque ad 12. compendioso indiculo complectitur: quæ certè non sunt illa, quæ hactenus ex Iansenio retulimus. De reliquis verò ibidem non definitis, sic ad extremum loquitur Pontifex: *Profundiores verò difficilioreſq; partes incurrentium questionum, quas latius pertractarunt, qui hæreticis resistunt, sicut non audemus contemnere, ita non necesse habemus astruere.* Sunt ergo non pauca ab Augustino disputata, & disputando resoluta, quæ fatente Pontifice *necesse non habemus astruere*, quasi forent fidei Christianæ dogmata. Malè autem hoc dictum ad ea sola restringit Iansenius, quæ ita sunt ab Augustino disputata, vt de iis nullam ipse vtramlibet in partem, resolutionem dederit.

IV. IMPOSTURA.

Prædestinationum hæresim, è diametro Pelagianis oppositam, umquam extitisse negat Iansenius: sed hoc nomine per calumniam à Massiliensibus ait appellatos fuisse Augustini sectatores, eosq; primùm à Gennadio Massiliensi in hæreticorum catalogum relatos fuisse, & post illum ab aliis scriptoribus Gennadium incautè secutis. Iansf. tom. 1. col. 541.

Hac viâ suâ consulere studet Prædestinationi Iansenius. Sed frustra: nam Prædestinationum Hæresim disertè exprimit, & damnat Arausicanum Can. 25. sub finem his verbis: *Aliquos ad malum diuinâ potestate prædestinatos esse non solum non credimus, sed etiam, si sunt qui tantum malum credere volunt, cum omni detestatione in illos anathema dicimus.* Et quamquam hoc Concilium Gennadio sit posterius, tamen aliquam eiusmodi hæresim extitisse, & damnatam fuisse contra Iansenium conuincit. Quòd verò ea etiam Gennadio antiquior fuerit, patet ex Arnobio, qui eiusdem Hæreseos meminit in illud Psal. 108. *Noluit benedictionem: vbi sic habet: Nota ex arbitrio venisse vt noller, propter HÆRESIM quæ dicit: Deum alios prædestinasse ad benedictionem, alios*

ad

CAP. VI. PROPOSITIONES THEOLOGICAE.

ad maledictionem. Siue enim Commentarios illos scripserit Arnobius senior, siue iunior, que Gennadio multò est antiquior. Sed & Augustino non ignota fuisse videtur qui 47. initio, sic dicit: *In Pelagianorum errorem cadit, qui putat aliquo merito humano gratiam Dei da- Sed rursus, qui putat quando ad iudicium Dominus venerit, non iudicari hominem secundum opera sua, iam per etatem vti potuit libero voluntatis arbitrio, nihilo minus in errore est.*

Vbi expressè Pelagianismo alium errorem opponit: qui videtur fuisse eorum, qui ex Dei beneplacito, sine respectu ad vlla opera mala, ob solum originale peccatum homi- à Deo reprobari dicerent.

V. IMPOSTURA ET THRASONISMVS.

Scriptores Societatis Bellarminum, Molinam, Suarez, Vasquez, Lessium aliosq; arripuisse & citasse ex Augustino obiectiones Pelagij, aliorumve errantium pro doctrina & resolutionibus S. Augustini. Ians. Tom. 3. col. 218. & alibi.

Tria omnino loca S. Augustini, profert Iansenius, in quibus Auctores Societatis obiectiones Pelagij, vel ipsius Augustini adhuc errantis, pro vera eius doctrina siue assertionem, ipsius iudicio, abusi fuerint: eaque velut si sexcenta forent, per omnia libri sui compita à capite vsque ad calcem insolenter debuccinat. Sed quâ fide, videat ex sequentibus sincerus lector & iudicet. Confidimus enim fore, vt facile videat & thrasonem esse Iansenium & impostorem.

PRIMVS locus Augustini habetur lib. de Correctione & gratia c. 10. eumque adducit Vasquez 1. p. disp. 98. c. 2. & Suarez tom. 3. de gratia lib. 10. cap. 9. n. 6. vt ex eo probet: Adamum in statu innocentiae perseverantiam non habuisse, quæ fuerit speciale donum, quale habuerunt Angeli in bono persistentes, vel homines nunc in iustitia perseverantes. Verba autem Augustini eadem illic quæstionem proponentis, & dilemmaticè secum disputantis sunt ista: *Sed illud magis querendum operosiusq; tractandum, quomodo respondeamus eis, qui dicunt: Si in illa rectitudine, in qua sine vitio factus est, habuit perseverantiam, proculdubio perseveravit in ea. Et si perseveravit non peccavit. . . . . Eum autem peccasse veritas clamat. Non ergo habuit in illo bono perseverantiam, & si non habuit, non utique accepit. Porro si propterea non habuit quia non accepit, quid ipse non perseverando peccavit, qui perseverantiam non accepit?* Ex quo dilemmate priora illa verba: *Non ergo habuit perseverantiam, & si non habuit, non utique accepit*, quia brevia erant & clara, & in eo sensu, quo Suarez iis pro sua sententia vitur, ab ipso Augustino, vti patebit, concedenda; velut concessis & admissis usus est Suarez. Et rectissime, & ex ipsa Augustini mente. Volens enim ostendere Augustinus Adamum, qui non perseverauerat, atque adeò quodam pacto perseverantiam non habuerat, nihilominus non perseverando peccasse: duplicem distinguit perseverantiam, vnam per quam posset perseverare, & hanc dicit Adamum habuisse: ideoque non perseverando peccasse; alteram verò, quæ det re ipsa perseverare; sicut iusti in hoc statu perseverant: & hanc negat Adamum habuisse. Sic enim dicit c. 12. *Primo homini datum est adiutorium perseverantiae, non quo fieret ut perseveraret: sed sine quo perseverare non posset.* Istam ergo perseverantiam, quâ fieret ut perseveraret, fatetur Augustinus Adamum non habuisse, nec proinde accepisse. Bene ergo pro ea re usus est verbis illis Augustini, quamquam in dilemmate & obiectione positus: *Non habuit perseverantiam, & si non habuit, non utique accepit.* Malâ autem fide illi imponit Iansenius quòd non animaduernerit isto loco esse obiectionem, cum illa vel pueris appareat: peiori, quòd dicat esse obiectionem Pelagij, cuius nulla ibi mentio: pessimâ quòd asserat esse errorem Pelagij, refutatû ab Augustino; cum August. verba à se proposita, eodem quo Suar. sensu admittat.

SECUNDVS locus, isque nihilo meliore fide à Iansenio tractatus, habetur apud S. Augustinum lib. de Spiritu & litterâ: vbi ostensurus, tam fidem quàm credendi voluntatem esse donum Dei, & quærens cur ea non contingat omnibus; sic secum ipse disputat: *De hac, inquit, queritur, unde sit nobis? Si naturâ; quare non omnibus, cum sit idem Deus omnium creator? si dono Dei, etiam hoc, quare non omnibus, cum omnes homines velit saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire?* Huic problemati mox adaptat responsum, sed adhuc velut pendentem, paulò post dicturus, an & quo sensu ea recipienda sit, hoc modo: *Videamus, vtrum huic satisfaciatur quæstioni, quòd Liberi arbitrium naturaliter attributum à creatore, anima rationali, illa media vis est, quæ vel intendi ad fidem, vel inclinari ad infidelitatem potest. Et ideo nec istam voluntatem, quâ credit Deo, dici potest homo habere quam non acceperit: quandoquidem vocante Deo surgit de libero arbitrio, quod naturaliter, cum crearetur, accepit.* Hæc prior est pars responsum. Tum nullis interiectis addit: *Vult autem Deus omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire; non sic tamen ut eis adimat liberum arbitrium,*

m, quo vel bene vel malè vtentes, iustissimè iudicentur. Quæ posterior est pars pendentis responsionis. Vtramque deinde explicat, confirmatque initio cap. sequentis, vt mox videbimus.

O ex hoc loco duo quædam probant Societatis Scriptores. Primum, quòd voluntas humana oblatà etiam fidei gratià, quâ credere possit, libera nihilominus & indifferens maneat, vt dat & non credat: eò quòd *Liberum arbitrium illa media vis est* (id est inter duo extrema, bonum & malum, indifferens) *quæ vel intendi ad fidem, vel inclinari ad infidelitatem potest.* ita Suarez. erum est quòd Deus reuera omnes homines velit saluos fieri; & ex ea voluntate & fidem gratiam offerat omnibus. Sed sic vt eos liberos relinquat, neque cogat: atque ita fieri quòd multi sua voluntate & vitio non credant, & iustissimè, vt ait Augustinus, *iudicentur*, siue docui ndemnentur. Hoc enim tum ex Augustini dilemmate & adiuncta responsione colligunt: testat Bellarminus, b Suarez, c Molina, d Lessius aliique.

E in ear Sunt hæc duo doctrinæ capita, capitaliter Iansenio exosa, (vt visum suprâ cap. 2. art. 5. & 11.) trar & ex clavis verbis S. Augustini deducta; idque non ab vno, sed à pluribus doctissimis Scripto- ribus, iam citatis. Quos omnes vt vno velut ictu iugulet, omnibus nervis contendit Iansenius

O *tom. 3. lib. 2. cap. 30.* cui hunc titulum præfigit: *Soluuntur duo loca Augustini*, (id est duæ partes eiusdem responsionis iam dictæ) *lib. de Spiritu & littera; in quorum vtroque Recentiores* (videlicet Bellarminus, Suarez, Molina, Lessius, ad marginem citati) *opinionem errantium ceperunt pro ver- bis Augustini.* Vbi notandum Opinionem ERRANTIVM, secundum Iansenium esse ipsius Au- gustini ERRANTIS, siue errorem suum, quem olim tenuerat referentis, ac deinde refutantis: & in hoc iterum cæcutiuisse Scriptores illos dicit ille oculatissimus.

a Tom. 3.
col. 658.

SED vel ipse hic cæcutit Iansenius; vel, quâ solet calliditate, aliis in re clara tenebras of- fundere nititur, & fallere. Nam duo illa, videlicet: *Quòd liberum arbitrium media vis illa sit, quæ vel intendi ad fidem vel inclinari ad infidelitatem potest.* Et: *Quòd Deus velit omnes homines saluos fieri, & ad agnitionem veritatis venire, non sic tamen vt eis adimat liberum arbitrium, quo bene vel malè vtentes iustissimè iudicentur* (quæ sola ex illa Augustini responsione acceperunt Auctores nostri) nec hic, nec alibi vsquam retractat, aut retractare potest Augustinus. Vnde cap. seq. initio iam di- cta confirmans ait: *Hæc disputatio si questioni illi soluendæ sufficit, sufficiat.* q. d. Sufficit bene intel- lecta. Nec enim sufficeret si errorem contineret. Sed ne perperam à quoquam intelligeretur, subiungit: Cauendum esse, ne quis æquè peccatum atque fidem Deo tribuat, ex eo quòd & hæc & illud ex libero prodeant arbitrio à Deo creatore homini indito: *Attendat*, inquit enim, *& videat, non idèd tantum istam voluntatem* (credendi) *diuino muneri tribuendam, quia ex libero ar- bitrio est, quod nobis naturaliter concreatum est: verum etiam quod binis suasionibus* (externâ videlicet & internâ) *agit Deus vt velimus & credamus . . . .* Et paulò post: *Profecto & ipsum velle cre- dere Deus operatur in homine, & in omnibus misericordia eius prauertit nos: consentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, sicut dixi propria voluntatis est.* Attendat ergo & videat Iansenius verum esse nec retractatum quod dixerat: *Liberum arbitrium intendi posse ad fidem & inclinari ad infideli- tatem; & Deum ita omnes homines velle saluos fieri &c. non sic tamen vt eis liberum adimat arbitrium:* quod asserunt cum Augustino Societatis Auctores; & contra illum negat Iansenius: & ab hac re diuersum esse: An naturaliter sine Dei gratia credere quis possit, quod vt negat Augu- stinus, ita nemini istorum Theologorum in mētem venit: sed id iis imponere vellet Iansenius.

POSTREMVS Augustini locus à Iansenio relatus *tom. 3. lib. 2. de grat. Christi cap. 31.* & de- sumptus est ex *lib. 1. ad Simplic. q. 2.* his verbis: *Aliut Deus præstat vt velimus, aliter præstat quod volue- rimus. Vt velimus enim, & suum esse voluit & nostrum: suum, vocando; nostrum, sequendo: quod autem voluerimus solus præstat, id est, posse bene agere & semper beatè viuere.* Quæ similiter Iansenius non sinit esse Augustini rectè sentientis; sed ei etiamnum erranti, & Semi-Pelagianismum suum rumi- nanti adscribit, ne sufficientiam gratiæ inibi stabilitam cogatur admittere. Tres hoc loco vtuntur Bellarminus, Suarez, & Lessius, & operæ sibi pretium facturus videbatur Iansenius, si vnâ omnes sepiâ denigraret. Colorem proinde erroris quæsiuit. Verum vt illi facile est pro libitu suo, Augustino abuti, sic nobis de eadem fidelia rursus omnes dealbare. Nullum igitur errorem agnoscimus dicto libro ad Simplicianum, sed constantem sanctissimi Patris doctri- nam. Siquidem *lib. 1. Retractationum cap. 23.* cum de eo ageret, quod in propositionibus epistolæ ad Romanos Presbyter tradiderat (*fidem scilicet esse à nobis*) hac sententia se corrigit: *Vtrumque* (credere, & operari) *nostrum est propter arbitrium voluntatis, & vtrumque tamen datum est per Spi- ritum fidei & charitatis.* Et deinde: *Vtrumque ipsius est, quia ipse præparat voluntatem, & vtrumque nostrum est, quia non fit nisi volentibus nobis.* En similibus, imò iisdem propè verbis confirmata, quæ ad Simplicianum scripserat. Eat nunc & iactet Iansenius Scriptores illos obiectiones Pelagij, & aliorum errantium pro doctrina S. Augustini arripuisse, quando ipse verissimam eius doctri- nam errorem facit; & sanctissimum Doctorem pro libitu suo errantem, & retractantem.

VI. IMPOSTURA.

Iansenius docuisse asserit Auctores Societatis (citaturque Suar. Bellarminum, Lessium, &c) etiam in statu naturæ lapsæ post grauissimum illud peccatum, quo natura damnata est, gratiam Dei sufficientem creaturæ rationali adhuc esse debitam. Tom. 2. col. 760.

Sed his omnibus hoc manifestè imponit Iansenius. Nam Suarez lib. 2. de Prædestinatione cap. 2. n. 4. è diametro docet contrarium, his verbis: *Debitum non est humanæ naturæ eleuari ad ordinem gratiæ, seu fieri participem donorum eius: non est, inquam, debitum non solum ex propria iustitia; verum etiam ex debito proportionis seu exigentiæ naturalis.* Et infra: *Finis ad quem prouidentia gratiæ tendit est supernaturalis & naturæ non debita.* Bellarminus & Lessius in locis à Iansenio citatis tantum docent, æquum esse Deum homini, ad finem supernaturalem ordinato, media necessaria non denegare. Homines omnes debere habere auxilium sufficiens ad non peccandum.

VII. IMPOSTURA.

Lessius (ut ait Iansenius) discretionem credentium ab incredulis in cardinem humanæ libertatis refundit. 2. eidem adscribit determinationem ad bene agendum perinde ac omittendum. 3. In eo magis hallucinatur quam ipsi Massilienses. 4. Consequentia, quam à statu naturæ integræ format ad statum naturæ lapsæ, Augustino capitaliter repugnat. 5. Ideò à duabus facultatibus Louaniensi, & Duacensi doctrina eius proscripta est. Vide Indicem Tom. 3. verbo Lessius.

Conglobatæ sunt hæ Iansenij calumniæ, & ferè totidem quot sententiæ. Nam 1. Fides est, quâ discernuntur credentes ab incredulis. Hanc donum Dei esse cum Catholicis omnibus docet Lessius. Falsum ergo quòd discretionem illam in cardinem humanæ libertatis refundat. 2. Item quòd eidem soli tribuat æquè determinationem ad bene operandum quam omittendum: cum boni operis principium ponat, & gratiam, & liberum arbitrium: omisso verò solum liberum arbitrium. 3. Hallucinatur ergo non Lessius sed qui eum in hac re dicit hallucinari Iansenius. 4. Consequentia de statu hominis integri ad lapsum, in suo sensu bene & verè formauerat Lessius, hoc modo: *In statu innocentia sufficiebat homini ad salutem gratia, quâ poterat perseuerare: ergo & nunc.* Intelligebat verò id Lessius, non quòd eandem & omnino similem gratiam, uti Adamo, ita & nobis vellet sufficere; sed quòd utrique respectiuè talis sufficeret, quâ posset perseuerare, & sic consequentia eius optima est. Quod quia malè intellexerant Censores illi; ideò & hoc, uti alia, malè celsuerunt, & ab Apostolica Sede sub graui anathemate cohibiti & repressi fuere; appenso publicè per Apostolicum Nuntium, Episcopum Calatinum, Pontificio decreto, cuius verba supra præfatione ad lectorem recitauimus. Nec debuerat eam celsuram à Sede Apostolica iam abolitam & obliuione sepultam resuscitare Iansenius; & nos inuitos cogere ad ea vulganda, quæ ad usurpatam & illegitimam illam censuram attinerent. Inconsideratiùs ergo, & ut multa alia, ipso etiam Iansenio crudiùs posuit Auctor Indicis, Lessij doctrinam à duabus Facultatibus Theologicis Louaniensi & Duacensi fuisse proscriptam. Eruditissimè enim Censoribus illis pauculis, pleraque illa, quæ ipsi censura notabant ab antiquioribus & celeberrimis Louaniensis scholæ Doctoribus, Ruaro, Driedone, Cunero aliisque & docta pridem & scripta fuisse; & non se, sed illos ab auita Academiæ doctrina desciscere. Quo verò loco hac in parte habenda sit doctrina noui Censoris Iansenij, iis, quorum interest, iudicandum relinquimus: iis præsertim, qui eum damnatas, quas resuscitat, propositiones solenniter eiurasse sciunt, vel audiuerint: nobis per XVII. Articulos supra indicasse sat est, quemadmodum in Capitalibus quibusque principiis à communi Scholasticorum & suæ inprimis Academiæ doctrina, Doctoribus Scriptoribusque recefferit.

C O R O L L A R I V M

Trausonismum egregium continens Iansenij, & encomia quibus Philosophiam exornat, ac Scholasticam Theologiam.

Ouemadmodum aduersus sanctos Patres, Græcos præsertim, Augustino antiquiores (quorum auctoritatem formidabat) eo se astu muniuit Iansenius, ut quâ in re sibi aduersarios præuidebat, in eâ Semi-Pelagianismi eos accusaret: sic eadem industriâ Philosophiæ & Scholasticæ Theologiæ (quòd earum rationibus dissoluendis imparem se agnosceret, cum neutram esset professus) existimationem eleuauit: in hoc etiam nostri temporis Hæreticis non absimilis, quorum familiare conuicium est (dum veritatis & rationum ponde-

re à Catholicis opprimuntur) Sophistas eos appellare. Sed agedum toto Iansenij opere sparsa passim Philosophiæ, & Theologiæ encomia colligamus. *a* Philosophia, inquit, prima est origo totius Hæresis Pelagiana. . . . Philosophia interpolatrix est veritatis Christiana, non integratrix. . . . Per Philosophiam quidquid humanarum rationum destructum & Ecclesia iudicio sepultum fuerat, quasi noua subortâ luce, denud ab inferis reuocatum est. Philosophiæ rursus illud Augustini accommodat; *b* Sapientia verbi, quâ euacuatur crux Christi: Philosophis in vera ratione & Ecclesiæ auctoritate fundatis (quos enim alios designet, quàm Catholicos, quibuscum illi de Gratia controversia est?) illud Tertulliani impingit: *c* Philosophi Hæreticorum Patriarchæ. Sed meminisse debebat Philosophiæ-mastix, quantum Philosophiæ Christianæ, certissimæ veritatis indagatrici tribuerit D. Thomas Doctor Angelicus; quantum (quod ipse alibi fusè exaggerat) D. Augustinus. Pergit Iansenius, & Philosophiæ contentioni, quæ de Gratia est, semen adscribit. *d* Quid, inquit, nostro sæculo sopitas illas tot sæculis contemiones de Gratia auxilium suscitauit, nisi eadem Philosophia? Non est Philosophia, Ianseni, sed illa tua vnus iudicij temeritas, non Summorum Pontificum definitionibus acquiescens, non grauissimis censuris exterrita, quò minus (quod seuerissimo decreto Sedes Apostolica vetuerat) de Gratia scriberes, & propositiones ab Ecclesia damnatas D. Augustino assereres.

e Tom. 2. l. Proëmiâli cap. 8. *f* Tom. 2. l. de grat. pr. hom. c. ult. *g* Tom. 2. l. 2. de stat. nat. lapsa c. 15. *h* Tom. 2. l. Proëmiâli c. 11. *i* Tom. 2. l. Proëmiâli c. 30. *l* Tom. 2. l. Proëmiâli c. 8. *m* Tom. 2. l. Proëmiâli cap. 28. Jam & Theologiam Scholasticam quo fastu contemnit? Illius argumenta, *e* depuratas Aristotelicæ Metaphysicæ eliquationes: *f* Philosophicas tritas, & ineptias & classibus Dialecticorum petitas per ludibrium appellat. Theologos *g* sectatores Dinomachi & Epicuri indigitat. Alibi *b* eosdem Hæreticos difficiliora argumenta suppeditasse inuidiosè criminatur. Sed hæc minora sunt conuicia, si cum grauioribus, quæ sequuntur, calumniis conferantur. Cuius hoc esse dicemus audaciæ, quòd à quingentis ferè annis Doctores Scholasticos (& cum iis Ecclesiam) improbatas opiniones recepisse, & Augustini doctrinam tot sæculis receptam, probatamq; per suspensionem contrariarum opinionum aboleuissè: quos eo solum nomine ab hæresi excusat, quòd sententias ab Augustino (vt ipse sibi persuadet) reprobatas, numquam tamquam Catholicam fidem tenuerint, sed tamquam opinionem suam. Sed ne conuiciorum multitudine obruamur, vnum tantum alterumve Theologorum encomium attexemus. *l* Quemadmodum, inquit, in Theoricis (Scholastici Theologi) limites rerum verè diuinarum transeundo non semel in Chymericas abstractiones inciderunt; ita in practicis morales regulas agendorum, simplices relinquendo, quas simplex, & genuina ratio, & antiqui Patres præscripserunt, tam laxas effecere conscientias, sub prætextu accommodandi se infirmitatibus hominum, vt nihil opus sit nisi sceleratos fieri homines, vt noua aliqua licentiosa regula fabricetur. . . . Ita solus ille fobriè sapiens maximorum Theologorum doctrinam vellicat, suam verò mirificè deprædicat, & supra modum extollit, & cum ceteros velut umbras magnus ipse Tirefias despexerit, nihil nisi charitatem magistratam sonat; illam videlicet D. Augustini & Apostoli, quæ patiens est, benigna est, non amulatur, non inflatur, non est ambitiosa. Ignosce, Lector, si vnum adhuc charitatis istius fœtum producimus, & finimus. *m* Recens, inquit, Theologia ad humana rationis modulum, & Philosophia gentilis regulam concinnata est. . . . Tanto interuallo ab Augustini Theologia discrepat, vt vel ipse Augustinus, (quantum hallucinari in grauissimis rebus potest) hallucinatus sit: vel si Augustinus diuinarum rerum veritatem cum de aliis multis, tum præcipuè de Gratia, & Prædestinatione contra Pelagianos iuxta Catholicæ Ecclesiæ sensum docuit; Recentiores isti profectò tantum ab officio veræ Theologiæ, fide saluâ, aberrauerint, vt neque fidem Christianam (quam animo vt Catholici tenent,) neque spem, neque cupiditatem, neque Charitatem; neque naturam, neque Gratiam: eamque neque Angelorum, neque hominum; neque stantium, neque lapsorum; neque sufficientem, neque efficacem; neque operantem, neque cooperantem; neque præuenientem, neque subsequenter; neque excitantem, neque adiuuantem; neque vitium, neque virtutem; neque opus bonum, neque peccatum; neque originale, neque actuale; neque meritum, neque mercedem eius; neque premium, neque supplicium creatura rationalis; neque beatitudinem, neque miseriam eius; neque timorem, neque amorem Dei; neque iustitiam, neque misericordiam eius; neque denique vetus, neque nouum Testamentum intelligere videantur: sed Babylonicam quamdam confusionem, Cymmeriasque quasi tenebras in Theologia moralis quasi faciem, nimium ratiocinationibus indulgendo intulisse.

Tu, Lector, vel ex solo impotenti stylo & effreni scribendi modo iudica, quid de hoc opere statuas: nos enim censoriam nobis auctoritatem non arrogamus; sed penes Apostolicam Sedem censuram omnem esse cupimus: quam dum prætolamur, Ecclesiæ Dei publicæque pietatis interesse existimauimus, specimen aliquod doctrinæ Iansenianæ propriis ipsius verbis depromptam oculis subiicere, & cum variis probatæ damnatæque monetæ dogmatibus collatum expendere: ne quis tamquam oracula de tripode habeat, quæ tam præfidenter Iansenius effusiuit. In quo nihil magis amplectimur, quàm quòd, vt Catholicum decuit, sub vitæ finem omnia iudicio Sedis Apostolicæ submisit. Fortasse & ipse motu suo non pauca emendaturus fuerat, si ei per quietem animi opus suum recognoscere, vel retractationum libros scribere licuisset.